Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v nedeljo, 13. septembra 1936 | Štev. 210 a | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Dve fronti

Že nekaj mesecev traja, da imamo v Sloveniji skoraj vsak teden v nekaj občinah občinske volitve, ki imajo radi okolščin, v katerih se vrše, čisto poseben značaj. Po dolgih letih politične diktature in ukinenja ljudskih svoboščin, se prvič dogaja, da se morejo zopet volilci svobodno opredeljevati za može, ki uživajo njihovo zaupanje. Tudi političnim nasprotnikom se pušča v smislu demokracije popolna svoboda, da agitirajo za svoje kandidate, sestavljajo liste in zbirajo podpise. Nikomur se ni treba bati, da bi radi tega moral v ječo ali plačevati denarne kazni, kakor se je to godilo našim ljudem pod JNS režimom. Tudi opozicija lahko svobodno nadzira potek volitev in se dosedaj še niti v enem primeru ni pritožila na sodnijsko oblast, da bi se od naše strani goljufalo ali potvarjalo rezultate, kakor je to delala JNS, kateri so poleg terorja in žandarjev tudi mrliči morali pomagati do zmagovitih volivnih rezultatov. Vse to je za slovenskimi volivci kakor težka sanja, ki je prešla z zarjo novega ljudskega režima. Vedno smo stali na stališču, da se kot povračilo krivice ne sme delati nova krivica. Da smo tega naziranja tudi v praktičnem političnem življenju, vedo najbolje naši politični nasprotniki, ki ob volitvah popolnoma neženirano vodijo politično borbo proti našim listam, pa čeprav so v državnih ali samoupravnih službah, torej v službi naroda, ki jim reže kruh. Ko bi se hoteli le malo poslužiti političnega pritiska, bi marsikje volivne komisije mogle izkazati seveda najodličnejše rezultate. Toda v tem slučaju bi naši župani in njih občinske uprave ne mogle imeti več zavesti, da jih je na njihovo mesto postavila svobodna volja večine občanov, ampak da so župani po volji upravnega aparata, kakor so to bili župani jugoslovanske nacionalne stranke.

Zavednosti slovenskega človeka se je zahvaliti, da so skoraj brez izjeme vse občine, kjer so dosedaj bile volitve prešle v ljudske roke, ne da bi bilo potreba terorizirati političnega nasprotnika. Upati je, da se bodo z enakim odločnim vzgonom osvobodile protiljudskih jerobov tudi ostale občine, ki pridejo prihodnje tedne in oktobra na vrsto. Toda oglejmo si pobližje tega političnega nasprotnika, ki v naši vasi in trgih nastopa kot »združena opozicija«, ali se sramežljivo skriva pod »nepolitične«, »nadstrankarske«, »gospodarske, »kmečko-delavske liste«, i. t. d. Čudno, da imamo Slovenci naenkrat toliko politično nezainteresiranih ljudi, in zopet drugih, ki so tako visoko vzvišeni nad vsemi strankami, da jih nobena politika več ne dosežc, ko pa vendar vemo iz vseh svojih skušenj pretekle dobe, da smo se Slovenci kot zrel narod za vsa politična vprašanja že od nekdaj živo zanimali!

Mesto slepomišenja z »nadstrankarstvom« in »brezstrankarstvom«, — kar seveda ni drugega kot dobro premišljena politika, bi politični nasprotniki, ko bi pred ljudstvom hoteli biti odkriti, morali po pravici povedati, da je njihova prava firma, pod katero plovejo, le tako ob veljavo, da z njo ne morejo pred poštene ljudi ali pa je celo takšna, da bi imeli opraviti z oblastmi, ko bi pokazali svojo barvo. Zato so eni in drugi danes, ko gre za zaupanje ljudstva, postali naenkrat »brez strank« in »nad strankami«, kajti pri srcu jim je izključno le gospodarski prospeh in blaginja ljudstva!

Kdor pozna političen in kulturen sestav našega podeželja, ve, da je to, kar tvori danes politično opozicijo, nekoč slišalo na ime liberalec ali naprednjak. Med liberalce in naprednjake pa se je prištevalo vse ono, kar je bilo izkoreninjeno iz zemlje in naroda: kar je zviška gledalo na »zaostalo« slovensko ljudstvo, zvesto običajem, jeziku in veri svojih očetov; polizobraženstvo, za katero je posnemanje tuje modrosti, pa naj bi bila še tako bedasta in kvarna — vedno višek izobrazbe in napredka! Ta tanka malomeščanska plast je kakor prah ležala pod imenom naprednjakarstva na slovenskem narodu in kvarila njegov pristen obraz.

»Napredne fronte« že davno ni več! Sicer jo je Kramer še po vojni skušal nekolikokrat obuditi v življenje, a je vsakokrat ostala le na papirju »naprednega« tiska. Kakor liberalizem drugod po svetu, se je tudi naše slovensko naprednjakarstvo v novi dobi diferenciralo v razne smeri. Starejši rod se še cepi med pucljevce in kramerjevce, ki po potrebi tudi skupaj marširajo, zavedajoč se skupnega porekla, — kakor še n. pr. v dobi JNS-režima; toda mlajši rod je čez oboje napravil križ in se opredeljuje med fašiste in marksiste, se posmehuje okorelim starinam in vodi svojo politiko. Ko bi JNS še ostala na oblasti in mogla obleči celotno fašistično uniformo, po čemer je vedno stremela, bi morda vsaj del »napredne« mladine mogla rešiti za sebe, ker bi jo utegnila preskrbeti s službami. Toda odkar je JNS izgubila oblast, so se njene milijonske armade, o katerih je vedelo poročati njeno časopisje, skrčile na nekaj ducatov složnih, brezposelnih politikov, ki kot politični penzionisti v malih krožkih za medsebojno tolažbo iščejo zatočišča in pričakujejo, da se iznenada morda vendarle kje pojavi kak deus ex machina, ki bi se usmilil njihove zapuščenosti.

Vsa ta opozcija torej takole zgleda: Marksisti vseh nians, od komunistov, ki so organizirani pri III. internacionali do zmernejših ali salonskih socialistov; potem fašisti, ki se rekrutirajo iz dela nekdanje »napredne« mladine; kmetijci, ki se še vedno drže roba insarskega oblačila, drugače pa škilijo k Mačku, ko bi jih le maral; sledi JNS, ki ima še nekaj zaslombe v kapitalu, v delu uradništva in med nekaterimi učitelji. In končno imamo še cel legijon malih ostankov, gibanj, smeri in pokretov, ki jim človek niti ne ve trenutne oznake, tako se hitro menjajo, ki pa imajo vsi svoje voditelje, ideologe, glasila i. t. d. Kaj imajo vsi ti tabori skupnega? Kaj n. pr. družno veže v eno falango komuniste, JNS in fašiste? Kaj imajo skupnega, da povsod složno nastopajo kot »združena opozicija«?

Pozitivno prav gotovo ničesar, ker vsak za sebe slede ideologijam, ki so nezdružljive kakor voda in ogenj. **Kar jih druži v skupno fronto, je samo negativizem:** Druži jih srd na narod, ki je vedno odklanjal njihovo uvoženo modrost; druži jih srd na resnične narodne voditelje, ki so znali preprečevati njihove temne nakane. Vsi so si složni v tem, da je sedanje stanje v državi treba prevreči, da je to, kar sedaj obstoja, treba uničiti in razbiti, toda kaj zgraditi na razvalinah — o tem pa ima v združeni opoziciji vsak svojo misel. Takšna je ta združena opozicija v Sloveniji in je razumljivo, da povsod, kjer »združeno« pri volitvah nastopi, tudi združeno propade. Z demagoško neresnostjo ni pri Slovencih še nikdar nobeno gibanje moglo dolgo uspevati. Kakšna politična resnost more biti med vsemi temi opozicijonalnimi voditelji, katerih vsak skrbno skriva svoje načrte, ki se družijo brez programa, ki so pripravljeni iti z vsakomur, ki je le voljan razdirati in rušiti!

Vemo, da so mnogi v nasprotnem taboru siti neiskrene politike svojih führerjev. Vemo, da se mnogim upira nenaravna zveza med komunisti in nacionalisti. Premnogi čutijo, da to ni bratovščina za politično resno mislečega človeka, ker ima za temelj le negativizem in tudi vodi le v negativizem. Vsem tem dobromislečim iz nasprotnega tabora, ki hočejo graditi in doprinesti svoj delež k boljši narodni bodočnosti, prijateljsko prožimo roke. Tu stoji strumno oblikovana ljudska fronta, v kateri je večina slovenskega naroda. Ta fronta je nastala v skupnem delu, skupnem trpljenju in skupni ljubezni. V tej ljudski fronti je naše kmečko in delovno ljudstvo, ki našemu narodu daje svoj pečat in ki po zdravem ljudskem nagonu sledi tistim, ki imajo ljubezen do te zemlje in ljudstva, ki na njej živi. Inteligenca, ki pripada tej naši ljudski fronti, ni nikdar svojega naroda zapustila ali ga prodala, tudi tedaj ne, ko je za zvestobo bilo treba trpeti. Vsi se pa tudi zavedamo odgovornosti, ki je z voditeljstvom združena. Demagogija more narodu graditi zlate gradove v oblake, voditelji pa, ki se zavedajo svoje odgovornosti, se pa morajo varovati onih širokih gest, ki sicer trenutno vžgo, zapuščajo pa brikda razočaranja. Tako danes mnogi pogrešajo širokih gest, ki jim polnijo glave, ne vidijo pa mnogega podrobnega malega dela, ki se opravlja, in ki mora biti narejeno, da bode kdaj mogoče stopiti z širšim korakom naprej. Našo ljudsko fronto dela in poštene ljudske politike postavljamo proti fronti združene, a v jedru tako razdružene opozicije na slovenskih tleh. Kdor je z narodom in ima ljubezen do slovenskega ljudstva, mu izbira ne bo težka!

Poziv Goebbelsa:

Na križarsko vojno proti židovskemu boljševizmu!

Židostvo hoče pod krinko socializma zavladati svetu

Pariz, 12. sept.

Vse časopisje se bavi z govorom ministra dr. Goebbelsa na kongresu v Nürnbergu, na katerem je napadel sovjetsko Rusijo in ugiba, kakšen namen ima neki Hitlerjev režim, da je začel v sedanjem trenutku križarsko vojsko proti Rusiji. Ne da bi se pečali z Göbbelsovimi izvajanji o boljševizmu kot največji nevarnosti za evropsko kulturo, vidijo samo njegovo politično stran in menijo, da bi Nemčija rada izzvala diplomatičen prelom z Rusijo zato, da bi ji ne bilo treba na bližajoči se lokarnski konferenci prevzeti nobenih obvez napram vzhodu, ki jih bo Francija najbrž zahtevala. S francoskimi listi se strinja tudi večina angleških, dočim italijansko časopisje Göbbelsov govor in poziv na odločno protiakcijo proti komunizmu v polni meri odobravajo. Značilno je, da so si francoski in angleški listi olajšali svojo nalogo s tem, da zamolčujejo Göbbelsova izvajanja o dejanskem stanju pod sovjetsko diktaturo, dasi so ta izvajanja gotovo vsega vpoštevanja vredna, so pa velikemu delu angleške in francoske javnosti neprijetna zaradi tega, ker je Göbbels označil boljševizem kot židovsko izpakovino socijalizma. Glavne misli Göbbelsovega govora so sledeče:

Boljševizem je satanski izmislek židovstva

Boljševizem ni nobeno svetovno naziranje, **ampak zločinska blodnja, ki so jo Židje izmislili in jo Židje vodijo z namenom, da uničijo evropsko kulturo in vpostavijo mednarodno židovsko gospodstvo nad svetom. Meščanstvo za boj proti boljševizmu ni sposobno, ker nima več nobene vere in nobenega značaja.** Glavna sredstva boljševizma v borbi zoper pravi narodni in krščanski socijalizem je laž, o kateri je Ljenin dejal, da ni samo dovoljena, ampak celo dolžnost, če gre za cilje revolucije. Že Schopenhauer je rekel, da je Žid mojster laži in zato ni čudno, da je boljševizem ena sama laž, ker je njegov oče židovstvo. **Čisto po židovskem načinu izdaja boljševizem milijarde za svojo propagando, katere izsesava iz gladujočega ruskega naroda.** Vrh tega pa ima moskovski boljševizem na razpolago komunistične stranke v posameznih državah, ki so največja nevarnost za vsako državo, ker dobivajo svoja povelja iz inozemskega središča. Vse države z močno komunistično stranko so pod diktaturo Stalina, ki vodi državnike, ki se vsemu svetu in sami sebi zdijo bogve kako pametni, kakor lutke na nitki Moskve. **Meščanstvo pa je postajo že tako bebasto, da vsega tega ne vidi in se pusti od raznih ljudskih front, ki so nastale na povelje Stalina, voditi za nos,** češ da je treba obvarovati evropsko demokracijo pred nacijonalizmom, medtem ko boljševizem ne gre za ničemer drugim, **kakor da evropsko demokracijo uničiti in ves svet zasužnji internacionalni židovski diktaturi.**

Boljševizem pod krinko socializma ruši evropsko kulturo

Ta diktatura je najbolj krvava, odkar svet stoji in se ne more primerjati niti z Džingis-kanovo, ki je bila prehoden pojav, dočim je v boljševizmu teror normalen in vsakdanji. Židovstvo je tako rafinirano, da se prilagodi vsakemu človeku, vsakemu stanu in vsakemu narodu, ono nikdar ne pove, kaj v resnici hoče, ampak pusti vsakemu naj si boljševizem slika sam v najbolj rožnatih barvah kot odrešenje od vsega zla, s čimer preslepi preproste ljudi, češ, boljševizem pomeni to, kar je najboljše. Že tako zelo so Židje preslepili meščanske možgane, da ne vidijo potokov krvi, ki zaznamujejo pot boljševizma. **Medtem ko Žid Litvinov v Ženevi vara svet z demokracijo in lojalnostjo, s katero baje želi sovjetska Rusija sodelovati s krščanskimi narodi ter si pred kardinali celo natika pobožno krinko, pa istočasno pokvarjeni Bolgar Dimitrov s pomočjo kominterne ruši krščanske nravstvene zakone in podlage sveta.** In v resnici velik del meščanstva, ki predstavlja strahopetno množico izmozganih lenuhov in uživalcev, ki se tresejo za svojo pokvarjeno glavo in se boje vsake borbe, ljubimkuje sedaj z boljševizmom, meneč, da se bo na brodu ljudske fronte rešilo pred poginom, namesto da bi pogumno pogledalo nevarnosti v oči in se odločilo za križarsko vojno zoper židovsko kugo boljševizma.

V Rusiji ne vlada delavstvo, ampak diktatura treh židov

Mi pa bomo židovski boljševizem neusmiljeno razkrinkavali dalje. Zapadni delavec misli, da je sovjetska Unija država proletarcev, torej njegova država. **Toda niti en sam delavec ni sedel in ne sedi v »proletarski« vladi. In današnji triumvirat, ki ima vrhovno oblast nad Rusijo, to so trije Judje, tovariš Herschel — Jehuda, ki si je nadel ime Jagoda in je vrhovni rabelj »proletarske« države, potem tovariš Lazarus Mozessohn Kaganovič, Stalinov tast in gospod Finkelstein,** ki se danes imenuje Litvinov in je zunanji minister »proletarske« države. **Rusije ne vlada diktatura proletarijata, ampak diktatura treh Židov.** Ti Židje lažejo svetu, da je sovjetska Rusija socijalen raj, **toda ruski delavec mora po Stahanovem sistemu garati kot črna živina za plačo, ki ne zadostuje za najbednejše življenje. Za prehrano mora izdajati ruski delavec 75% svoje mezde in ta prehrana obstoji iz kruha, zeljnate žlobodre in slabo zabeljene kaše. Če bi hotel jesti, kakor jé na primer nemški delavec, bi moral imeti več kot še enkrat tolikšno plačo. Stanujejo pa še danes delavci večinoma v enosobnih luknjah. Okoli 6 in pol milijona ljudi mora v Rusiji delati v prisilnih delavnih taboriščih, kjer delavci mro kakor muhe.** V Evropi se Židje lažejo, kako dobro se godi v Rusiji kmetu, **v resnici pa so ruski kmetje po kolektivizaciji postali zopet tlačani, kakršni niso bili niti v srednjem veku in morajo za najmanjši pregrešek zoper prisilno delo na kolektivnih gospodarstvih v Sibiriji, ali pa jih zadene kroglja. Kje je tisti »svobodni košček zemlje«, ki ga židovska komunistična propaganda kmetom obljublja?**

Žena-prostitutka

In kakšen je položaj žene v tem židovskem peklu, v katero so židovski vodje izpremenili Rusijo? V Evropi lažejo, da so ženo osvobodili, **v Rusiji pa mora žena danes opravljati najtežje telesno delo ter prehaja iz enih moških rok v druge, tako da v Rusiji ni več zakonske žene, ampak je pravzaprav vsaka samo prostitutka. Država se za otroka nič ne briga, tako, da je v Rusiji procentualno največ zanemarjenih otrok in otroških zločincev. Sovjetski boneci imajo zase cele hareme in delovno ženo izkoriščajo za svojo pohoto.**

Katolike vabijo v Ljudsko fronto, v Španiji jih pa pobijajo

Göbbels je nato govoril o strahovitih pripravah rdeče armade, ki si je že v Evropi sami ustvarila letalska oporišča, iz katerih morejo rdeči bombniki doseči na primer Dunaj v 9 minutah ter ga spremeniti v prah in pepel. Navedel je tudi, koliko nemirov in revolucijonarnih poizkusov je židovsko vodstvo sovjetske Rusije vprizorilo po sedmem kongresu Kominterne julija meseca 1935. **potem je prešel na Španijo in dokazal, da je bilo geslo zrevolucijoniranje Španije izdano od znanega Dimitrova na VII. kongresu Kominterne julija 1935. Takrat je Dimitrov dobesedno rekel, da je treba osnovati ljudsko fronto, ki naj ljudstvo oboroži moralno in dejansko za socijalistično revolucijo.** Revolucija se ni začela šele z umorom monarhista Calvo Sotelo, **ampak že par mesecev prej, ko so nahujskani socialisti pobijali po cestah nacionaliste. Največja infamnost, ki jo je židovski boljševizem zagrešil, pa je pobijanje duhovnikov v masah, požiganje cerkva in onečaščanje redovnic. Ob istem času pa so ti židje tako predrzni, da v Parizu vabijo na sestanke katoliške bogoslovce, duhovnike in krščanske socialiste,** katere skušajo nalagati, da si želijo sodelovanja katoliške cerkve in da so za izločitev vere in verskih nazorov iz borbe za novi družabni red! Ali ni to naravnost satansko licemerstvo, kakršnega so sposobni samo židje? Moskva je poslala v Španijo svoje največje morilce in vprizoritelje morij: Belo Kuna, Neumanna, Ginsburga in Rosenberga, same Žide, ki prelivajo v Španiji krščansko kri. »Izvestja« so sama poročala, da so ruski delavci — na povelje židovskih diktatorjev seveda — nabrali dosedaj 50 milijonov frankov za rdečo vlado v Madridu. Dokazano je, da je najhujše zločine v španski državljanski vojni zamislila in izvedla Moskva.

Ali — ali

Svet se bo moral odločiti: ali bo pustil, da židovstvo pod krinko socializma zaduši narodno in krščansko omiko Evrope, ali pa se bodo vsi pošteni ljudje morali združiti v križarsko vojno, da se boljševiška kuga radikalno iztrebi.

Italija se pripravlja

Novi krediti za armado — Preskrba s sirovinami — Državnim uradnikom se povišajo plače

Rim, 12. septembra. b. Danes ob 10. dopoldne je bila v poslopju Viminale seja vlade pod predsedstvom Mussolinija. Prvi del seje je bil posvečen vojnim vprašanjem.

Mussolini je podal obširno poročilo o naknadnih kreditih, ki so bili odobreni za italijansko kopno vojsko, mornarico in letalstvo. Ti krediti so potrebni, da se okrepijo sedanje vojne sile Italije, predvsem zaradi nevarnega mednarodnega položaja. Razen tega bodo ti ukrepi omogočili izpopolnitev številnih vrst orožja v določenem času. Dalje se je proučilo vprašanje preskrbe italijanske industrije s potrebnimi sirovinami. Določeno je bilo, da posebni odbor, ki je imel ob času italijansko-abesinske vojne nalogo zbirati vse podatke, tudi sedaj prouči in organizira proizvodnjo domačih sirovin. Končno se je govorilo še o kolonijalni sili Italije, ki naj zagotovi varno posest italijanskih kolonijalnih posestev. Sklenilo se je, da morajo te sile znašati okrog 70.000 mož.

Nato so prešli na ostala vprašanja ter je bilo sklenjeno, **da se vsem državnim in pokrajinskim uradnikom in nameščencem zvišajo plače za 8 odstotkov, tako da bodo izenačene s privatnimi uradniki in delavci.** Sprejet je bil tudi sklep o znižanju šolnine ter izdani novi ukrepi za zvišanje rojstev.

Tudi Francija se pripravlja

Maroko pride pod vojaško upravo

Pariz, 12. septembra. b. Snoči je bila seja francoske vlade pod predsedstvom g. Leona Bluma, na kateri so se proučevala sredozemska vprašanja. Seji so prisostvovali tudi generalni rezident Maroka in Tunisa, generalni guverner Alžira in vrhovni poveljnik francoskih vojnih sil v severni Afriki.

Minister za kolonije je na seji povdaril, da so vprašanja, ki se bodo obravnavala v tesni zvezi z eksistenco francoskega naroda in se lahko zgodi, da se že pri prvem sporu v Evropi Gibraltar zapre, Balearski otoki pa bi lahko služili kot zatočišče sovražnih podmornic. Nadaljnji potek razgovorov ni znan. Izid konference je ta, da je poveljnik francoskih vojnih sil Nogues imenovan za generalnega rezidenta v Maroku, ker bo Maroko zopet postavljen pod vojaško upravo. Prav tako je postavljena cona okrog Feza pod vojno upravo generala Marquiza. Dosedanji generalni rezident je odpoklican, ker je bil nasproten socialističnim in komunističnim idejam in ga zaradi tega komunisti odklanjajo.

Dunjaska vremenska napoved: milo jesensko vreme bo trajalo naprej. Čez dan mirno sončno vreme, topleje.

Klanje v Španiji se nadaljuje

Bayonne, 12. septembra. c. Danes so čete generala Molle zavzele trdnjavo sv. Barbare nad San Sebastijanom. General Molle je sporočil v mesto, da podaljša svoj ultimatum na 48 ur in poziva mesto, naj se do tedaj preda.

V Saint Jean de Luz so pribežali novi begunci, ki pravijo, da so hoteli ostati v mestu tudi še tedaj, ko bi beli zasedli mesto. Toda nocojšnjo noč so se po ulicah San Sebastijana razvile prave bitke med baskiškimi nacionalisti in anarhisti. Obrtniki in trgovci zapirajo hitro svoje trgovine in beže v Francijo.

Isti pripovedujejo, da sta preč San Sebastijan in Bilbao pripluli dve vladni podmornici, ki naj odganjata bele križarke od obale.

Burgos, 12. septembra. c. **Pri Talaveri del Tajo so beli premagali tekom današnjega dne oddelke rdečih in prodrle skozi rdeči obroč in so sedaj samo še 10 milj pred Madridom.**

Letala so tudi bombardirala vojašnice v Madridu in neka bomba je ubila v vojašnici 250 vojakov.

Pri Bilbao je bila kolona rdečih, ki je hotela prodreti skozi bele postojanke, odbita in se je morala umakniti nazaj v mesto.

Sprejem predsednika vlade v ČSR

Bratislava, 12. sept. Predsedniku jugoslovanske vlade in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviču so priredili na češkoslovaški meji prisrčen sprejem. V mestu Parkanju je dr. Stojadinoviča pozdravil g. Černad v imenu predsednika češkoslovaške republike dr. Edvarda Beneša. V Parkanju se je na železniški postaji zbralo več tisoč moških, žensk in otrok z zastavami v rokah, ki so pozdravili predsednika jugoslovanske vlade. Na prihodnji železniški postaji v Novi Zanki so prišli dr. Stojadinoviču nasproti dr. Girsa, češkoslovaški poslanik v Belgradu, z gospo, g. Seba, češkoslovaški poslanik v Bukarešti, romunski poslanik v Pragi Emandi z gospo, obenem je pa prišla tudi ga. dr. Milana Stojadinoviča, ki jo je povabila ga. Edvarda Beneša danes na kosilo v gradu predsednika češkoslovaške republike v Topolčankih.

Pri Novi Zanki so dr. Milan Stojadinovič z gospo in romunski zunanji minister z gospo stopili v avtomobil in se odpeljali v Topolčanko. Posebni vlak, s katerim se je vozil dr. Stojadinovič, je z njegovim spremstvom nadaljeval vožnjo iz Nove Zanke v Topolčanko, kamor je prispel ob 17.45. S tem vlakom so se pripeljali gg. Martinac, pomočnik zunanjega ministra, jugoslovanski poslanik v Pragi Protič, češkoslovaški poslanik v Belgradu Girsa, jugoslovanski poslanik v Bukarešti Drag. Kasidolac, šefa kabineta pri predsedstvu vlade in zunanjem ministrstvu Gasič in dr. Protič, direktor Agencije Avale dr. Svetislav Petrovič.

Pri prihodu v Topolčanko je predsednika vlade dr. Stojadinoviča pozdravil najprej zunanji minister Krofta, nato pa g. Šamal. Predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je šel predsedniku jugoslovanske vlade dr. Stojadinoviču nasproti na stopnice gradiča in se prisrčno pozdravil z njim in z njegovo gospo. Nato je ga. Beneševa pozdravila go. Stojadinovičevo.

Topolčanka, 12. sept. AA. Pred prihodom predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča v Topolčanko je predsednik češkoslovaške republike dr. Edvard Beneš sprejel zunanjega ministra g. Krofto, ki je uredil vsa vprašanja, ki bi mogla priti na dnevni red za bivanja predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinoviča v Topolčanki. Takoj po prihodu v Topolčanko in po pozdravu sta se dr. Stojadinovič in njegova gospa napotila v svoje departmane, ki so jima dodeljeni za njunega bivanja v gosteh pri predsedniku republike dr. Benešu. Deset minut nato je predsednik republike dr. Beneš sprejel predsednika jugoslovanske vlade in zunanjega ministra v zasebno avdijenco, trajajočo več ko pol ure. Po tej avdijenci, ki je bilo na njej govora o vseh političnih in gospodarskih vprašanjih, tičočih držav Male antante in njihovih zaveznikov, sta dr. Beneš in njegova gospa priredila gala-kosilo na čast predsedniku jugoslovanske vlade in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviču in njegovi gospe, romunskemu zunanjemu ministru Antonescu in gospe. Na kosilu so bili z jugoslovanske strani tudi pomočnik zunanjega ministra Vladislav Martinac, jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Protič in šefa kabineta predsedništva vlade Jovan Gasič in dr. Dragan Protič.

Razgovori so se že začeli

Bratislava, 12. sept. b. Trije ministri Male zveze so se sestali davi ob 9.26 na postaji Novo mesto, od kjer so se podali v Topolčanko, kjer se nahaja predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš. Pogajanja se bodo vodila danes ves dan in šele zvečer se bodo trije zunanji ministri vrnili v Bratislavo, kjer jim bodo priredili svečan sprejem. Bratislava je okrašena z zastavami, pred hotelom Carlton, kjer bo konferenca, pa je razvrščena častna četa. Dopoldne je prišel v Bratislavo tudi ministrski predsednik dr. Hodža.

Značilen komentar Herriotovega lista

Pariz, 12. septembra. AA. Glede na sestanek Male antante v Bratislavi prinaša pariški dnevnik »Ere Nouvelle« velik članek izpod peresa Louisa Bresta. Člankar pravi, da je letošnji konferenci stalnega sveta treh držav pripisati kar največji pomen. Zaradi splošnega položaja v raznih državah in zaradi pomembnih sprememb v mednarodnih odnošajih bo Jugoslavija tudi to pot igrala važno vlogo v Mali antanti. Prav tako se sme pričakovati, da bo na sestanku, ki se začne 12. septembra, ponovno izraženo popolno soglasje med češkoslovaškimi, romunskimi in jugoslovanskimi nazori in da bo enotnost koristi, ki družijo te tri države, vplivala na njihovo skupno politiko. V tem pogledu je velikega pomena obisk jugoslovanskega ministrskega predsednika v Bukarešti. Zadnje leto so se odigrali mnogi dogodki, ki so znatno spremenili evropski položaj. Pogodbe, s katerih usodo je kakor kaže zvezana usoda držav Male antante in katerih zvesti čuvaj je bilo Društvo narodov, so mnogo pretrpele. Politika velesil je bila omahljiva, razen tega so pa še druga dejstva, kjer je treba računati. Organizem Male antante je ustvarjen v obrambne namene. Revizionistični poskusi so se zmerom razbili ob trdnih branikih, ki jih je ona postavila. Politika nedotakljivosti pogodb in kolektivne varnosti je pri njej zmerom srečala zanesljivo podporo. Pri sodelovanju treh držav je bilo kajpada tudi razočaranj, toda nastala so skoraj vsa le zaradi politike nekaterih velesil. Tudi v sedanjem položaju je več elementov, ki v zvezi s sestankom v Bratislavi utemeljuje neko skrb. Vzlic temu pa moramo upati, da bodo po tej konferenci države Male antante še odločneje zastopale politiko, katere cilj je ohranitev miru.

Avstrijsko-italijanska zveza

Dunaj, 11. septembra. AA. (Stefani) Na uradnem mestu poročajo, da pojde državni podtajnik zunanjega ministrstva Guido Schmidt 14. septembra v Rim, kjer ostane dva dni.

S tem poročilom v zvezi piše »Politische Korrespondenz«, da da odgovarja ta obisk običaju, ki so ga uvedli po rimskih protokolih. Gre za stalne stike med državniki držav, ki so podpisale te protokole. Avstrijski zunanji minister se bo sestal tudi s predsednikom vlade Mussolinijem.

Rim, 12. septembra. AA. Havas: **Tukajšnji krogi izjavljajo, da ima obisk avstrijskega zunanjega ministra Guida Schmidta v Rimu takoj po sestanku Male antante v Bratislavi važen pomen.**

Zagrebška vremenska napoved: Nestalno.

Premirje v Franciji

Thorez je odpotoval v Moskvo po navodila

Pariz, 12. sept. Bivši minister pravosodja in senator Lemery objavlja pismo na predsednika vlade Bluma, v katerem ga opozarja na stavkovno gibanje, ki se je zopet začelo in ogroža republiko. Senator trdi, da je zamišljena splošna stavka, ki naj bi bila poizkus, oziroma mobilizacija delavstva, ki naj pokaže, koliko je že napredovala organizacija za prevrat, ki naj Francijo spremeni v sovjetsko diktaturo. Kovinsko delavstvo vzhodne Francije, predvsem v okraju Moselle in v Loreni, naj začne s tem, da zasede vse tovarne, prisili uradnike in inženjerje, da ostanejo v njih in da vodijo obrate pod nadzorstvom delavskih tovarniških sovjetov, da se s tem dokaže, da francoska industrija lahko deluje pod delavskim vodstvom samim. Prvi namen tega je zaenkrat ta, da bi delavske množice prišle popolnoma pod vodstvo in nadzorstvo komunističnih vodij, ki hočejo dokazati, da je zamenjava meščanskega republikanskega sistema zasebne delavnosti s kolektivističnim gospodarskim redom neposredno mogoča. Senator Lemery pozivlje predsednika vlade, da naj temu gibanju stori odločno konec, ker je naperjeno proti ustavni vladavini kot taki.

Komunistični vodje so zaenkrat ustavili borbo proti Blumu, na kar je vplival tudi sklep angleške strokovne zveze, ki odklanja sodelovanje s komunisti za zrevolucijoniranje Evrope. Tudi v Franciji sami razmere še niso tako popolnoma dozorele za revolucijo, da bi mogli komunisti izvesti svoje naklepe brez vsakega odpora. Blum je s svojim govorom dosegel toliko, da se je njegov ugled, ki je bil že hudo omajan, nekoliko okrepil, tako da zdaj vlada med njim in Thorezom, voditeljem komunistov, nekako premirje. Toda to premirje je le navidezno, kajti štrajki nočejo ponehati, ampak se le množijo. Thorez sam je odpotoval z letalom v Varšavo, odkoder bo poletel v Rusijo, da se z moskovsko vlado razgovori o položaju in sprejme navodila.

Ruski kmet se upira

London, 12. sept. Izredno slaba žetev letošnjega leta je povzročila po vsej Rusiji hudo gospodarsko stisko. Ker so najbolj prizadeti kmetje, je čisto naravno, da se povsod pojavljajo upori zoper komisarje, ki prihajajo odvzemat žito za državo.

Najnovejša oblika sabotaže je ta, da se kmetje branijo posluževati se traktorjev in mlatilnih strojev. Razen ob Povolžju in na Uralu se kmečki upori širijo sedaj posebno po Sibiriji. Kmetje žito skrivajo in se ponekod branijo, da bi sploh šli na polje. V nekaterih krajih so začeli celo poljedelske stroje in motorje uničevati. Upirajo se kar celi kolhozi, tako da morajo komisarji pobrati žito s pomočjo vojaštva.

»Izvestja«, ki posvečajo temu uvodnik, pravijo, da bo treba ta protikomunistična gnezda na deželi neusmiljeno iztrebiti in narediti konec sabotaži, ki ogroža državo.

Vatikan se ne bo razgovarjal s Hitlerjem

Vatikansko mesto, 12. sept. **Nasproti ponavljajočim se vestem** (ki jih pogreva včeraj zopet »Slovenski Narod« — op. ured.) **se vnovič poudarja, da kardinal Pacelli ne bo odpotoval v Berlin,** da bi se z voditelji narodnega socializma posvetoval o akciji proti boljševizmu. Ta domneva je nastala zato, ker bo kardinal državni tajnik svoj letošnji dopust prebil najbrže v Švici na nemški meji. **Z nemškim režimom niso mogoči nobeni razgovori za kakršnokoli skupno akcijo,** ker je na primer ravno sedaj bilo prepovedano objavljanje pastirskega pisma nemških škofov in ker narodni socializem slejkoprej noče opustiti boja zoper katoliško cerkev. **Akcija svete stolice zoper boljševizem je popolnoma neodvisna od akcije nemškega režima proti tej največji nevarnosti za krščansko kulturo.**

Rim, 12. sept. AA. (Stefani) Sveti oče bo sprejel španske begunce 14. septembra, to je v ponedeljek, v Castelu Gandolfu. Pri tej priliki bo imel velik govor, v katerem bo ostro obsodil komunizem. Sveti oče bo v tem govoru priporočil tudi akcijo za podporo žrtvam državljanske vojne na Španskem. Govor sv. očeta bodo prenašali po radiju.

Naša delegacija za Ženevo

Belgrad, 12. septembra. m. Na rednem jesenskem zasedanju Društva narodov, dne 21. septembra letos bo našo državo zastopala tale delegacija: predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan **Stojadinovič**, njegov namestnik Božidar **Purič**, ki je poslanik v Parizu, dr. Andrej **Gosar**, bivši minister v pok. in univ. prof. iz Ljubljane, Milan **Gavrilovič**, šef oddelka za Zvezo narodov v zunanjem ministrstvu, dr. Ivan **Subotič**, stalni delegat naše kraljevine pri Zvezi narodov in Slavko **Stojkovič**, tajnik zunanjega ministrstva. Ni še gotovo, če bo predsednik vlade dr. Milan Stojadinovič osebno odpotoval v Ženevo. V primeru, da ne odpotuje, ga bo zastopal naš poslanik v Parizu Božidar Purič. Če pa se bo tega zasedanja osebno udeležil, mu bo tudi sam predsedoval.

Kralj odpotoval z Bleda

Bled, 12. septembra.

Nocoj ob 7. je zapustil Bled Nj. Vel. kralj Peter II. s kraljico materjo in princema Tomislavom in Andrejem. Z njima je odšla tudi civilna in vojaška hiša Nj. Vel. kralja.

Vlada za delavstvo

Minimalne mezde — Zavarovanje za starost

Kragujevac, 12. septembra. Tu se je snoči vršil zelo uspel shod delavskega odseka JRZ. Govoril je minister g. Cvetković, ki je med drugim izjavil:

Zakonodaja si je lepo zasnovala določbe, ki naj zaščitijo delastvo, toda tisti, ki jim je poverjeno, da izvrše organizacijo tega dela, niso bili kos delavskim problemom, temveč so se bavili s politiko raznih internacional ter niso izpolnili glavnega cilja ter so vzrok, da so vse te ustanove doživele popoln polom. Če pogledamo uredbo o zavarovanju delavcev, če pogledamo njihovo ureditev, boste videli, da so te ustanove birokratske. Uradi za zavarovanje delavcev imajo več ko 100 milijonov Din od delavskih mezd. Prav tako so borze dela in delavske zbornice ustanove, kamor nosijo delavci težke milijone. Ali so te ustanove, kjer danes vodijo in gospodarijo tako imenovani voditelji, pokazale učinkovite uspehe? V teh delavskih ustanovah se je ustvarjala besna oligarhija, ki ima pred očmi samo svojo korist. Hočemo napraviti konec tem razmeram.

Nekateri ljudje govore: Dajte nam svobodo, ne moremo se organizirati. Takim zmerom odgovarjam: **Kdaj je bila v tej državi zadnjih pet ali šest let dovoljena stavka? Kdaj je bilo dovoljeno, da se delavci borc za svoje gospodarske pravice? Nikoli! Vzemimo n. pr. zadnjo stavko gradbenih delavcev v Belgradu. Uspeli so zboljšati si mezde za 50 do 60 odstotkov. Prav tako je bilo z drugimi stavkami. Zmerom sem bil na strani upravičenih delavskih želja in sem vse storil, kar je bilo v moji moči, da pridejo delavci do izpolnitve svojih upravičenih želja. Kraljevska vlada si prizadeva, da ustreže upravičenim delavskim zahtevam. Posebno dela za ureditev velikih vprašanj, kakor vprašanja minimalnih mezd in vprašanja o sprejetju uredbe o splošnem zavarovanju delavstva za onemoglost, starost in smrt. V naši drž. je doslej vladala strašna eksploatacija. Sklenili smo, da to preprečimo, in sicer z izdajo uredbe, ki bo v kratkem izšla. Ta uredba bo definitivno uredila vprašanje minimalnih mezd na temelju 8-urnega delavnika, tako da bodo delavci mogli bolje živeti.**

Prav tako pripravljamo uredbo o zavarovanju delavstva za primer onemoglosti, starosti in smrti. Imam pooblastilo v finančnem zakonu, da to izvedem še v tem letu. Po zaslugi kraljevske vlade bo to vprašanje kmalu odstavljeno z dnevnega reda.

Mariborski delavci bodo tovarne spraznili

Maribor, 12. septembra.

Danes popoldne ob 4 je bilo na unionski verandi zborovanje mariborskega tekstilnega delavstva. Zborovanja se je udeležilo okoli 4.0000 delavcev. Govorili so: zastopnik Delavske zbornice g. Golmajer, tajnik Narodne strokovne zveze iz Ljubljane g. Bučar, tajnik Jugoslovanske strokovne zveze g. Lombardo iz Ljubljane, iz Maribora pa g. Rozman ter tajnik Socialistične strokovne zveze g. Vidovič. Vsi govorniki so pozivali delavstvo, naj ne posluša podtalnih elementov, ki ga neprestano hujskajo zoper oblasti. **Zlasti naj zavrača tiste mlade študente, ki se štulijo med delavstvo in mu samo škodujejo.** Tej mladini naj delavstvo da knjig, da se raje uči, kakor pa da se vmešava v delavske spore. Splošen uspeh zborovanja je bil ta, da bodo tekstilni delavci v 24 urah izpraznili tovarne, ki jih imajo dosedaj še zasedene. Postavili pa bodo 30 do 40 mož močno stražo pred tovarne, ki bodo stražile, da tovarne ne bodo začele z obratom, predno ne bo sklenjena kolektivna pogodba. Videlo se je, da je nepristransko postopanje oblasti pri tem sporu zelo dobro uplivalo na delavstvo. Upati je, da se bo gibanje tekstilnega delavstva uredilo in čim bo sklenjena kolektivna pogodba, bodo delavci takoj šli na delo.

Novo vodstvo mariborske Glasbene matice

Maribor, 12. septembra.

Sinoči je bil v pevski sobi Glasbene Matice v Unionu redni letni občni zbor te mariborske najvišje glasbene ustanove. Občni zbor je vodil predsednik Leopold Poljanec, ki je v svojem poročilu orisal društveno delovanje v preteklem letu in težave, s katerimi se je moralo društvo boriti, da je ohranilo svojo dosedanjo pozicijo. Predsednik je podal tudi tajniško poročilo mesto odsotnega tajnika Planinška. Društvo šteje 643 članov, od katerih je 5 častnih, 124 ustanovnih in 317 podpornih. Pevski zbor ima 111 članov, orkester pa 14. — Blagajniško poročilo je podal Maks Merčun. Iz tega poročila je razvidno da se gospodarsko stanje neprestano boljša. Ludvik Petrič je podal poročilo o splošnem gospodarskem stanju društva. Za koncertno poslovalnico je poročal Ivan Šetinc, za založništvo »Strunac« je podal poročilo predsednik sam, v imenu pevskega odseka njegov predsednik Arnoš, za orkester pa dr. Leo Kac.

Na zborovanju je bilo izvoljeno novo vodstvo in sicer za predsednika dr. Rudolf Ravnik, za podpredsednika predsednik pevskega zbora Janko Arnoš, za drugega podpredsednika g. Ranc, člani odbora pa so še prof. dr. Crnek, Marija Rozman, strokovni učitelj Vlado Bertoncelj, prof. Strniša, inž. Grančner, davčni nadupravitelj Maks Merčun, prof. Šilih in strokovni učitelj Martinc. Za namestnike so bili izvoljeni učitelj Cvetko, zdravnik dr. Kac, železniški uradnik Žužek, podpreglednik računov davčni kontrolor Sever, poštni upravitelj Novak. Član kuratorija je veterinarski svetnik Peter Škofic.

Osebne vesti

Belgrad, 12. sept. m. Preslavljeni so: za poverjenika v železniški delavnici v Smederevu ing. Ačimović Miloš, do sedaj v Mariboru, pri generalnem ravnateljstvu v Ljubljani v VI. pol. sk. za višjega kontrolorja v strojnem oddelku Jug Franc, dosedanji višji kontrolor iste skupine v železniški delavnici v Mariboru, in pri ravnateljstvu drž. železnic v Ljubljani v VII. pol. sk. za kontrolorja v gradbenem oddelku Fatur Ludvik, dosedaj v Zidanem mostu.

Odlikovanja

Belgrad, 12. sept. b. Odlikovana sta: z redom sv. Save IV. stopnje Veršič Ivan, posestnik in podžupan pri Sv. Marku pri Ptuju, z redom sv. Save V. stopnje pa Stržin Karel, strojni stavec v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Odlikovani so v gradbenem resoru z redom sv. Save 3. stopnje Viktor Skaberne, načelnik, z redom jugoslovanske krone 5. stopnje Janko Plemič in Edvard Fugina, tehnična svetnika, z redom sv. Save 5. stopnje Dinko Volarič, pristav, in Franjo Bolfan, cestni nadzornik.

Nadzorstvo nad zavarovalnicami

Belgrad, 12. sept. m. Kakor smo poročali, se v trgovinskem ministrstvu pripravlja uredba o nadzorstvu nad zavarovalnicami. Uredba, ki je v glavnih obrisih že sestavljena, predpisuje, katere pravne tuje in domače osebe s sedežem doma ali na tujem lahko opravljajo zavarovalne posle. Predpisuje tudi višino kaptala, ki je potreben za ustanovitev zavarovalnic. Po tej uredbi se lahko z zavarovanjem bavijo tudi delniške družbe in zadruge. Za ustanovitev zavarovalnice kot delniške družbe bo potrebno najmanj 3 milijone kapitala, za ustanovitev zavarovalnice kot zadruge pa je predpisano, da mora biti vpisanih najmanj 100 zadružnikov z najmanj 1.5 milijona popolnoma vplačanega kapitala. Po uredbi se bo posvečala največja pozornost matematični rezervi. Nadalje uredba predvideva, da se ustanovi v trgovinskem ministrstvu poseben samostojen posvetovalni odbor. Za člane tega odbora bo trgovinski minister postavljal osebe, ki zastopajo zavarovalnice in pa aktuare, osebe, ki vrše nadzorstvo nad zavarovalnicami, zastopnike gospodarskih zbornic in druge strokovno izobražene osebe. Ta samostojni odbor bo opravljal nadzorstvo nad zavarovalnicami. Uredba predvideva tudi sankcije, ki bodo doletele one zavarovalnice, ki bodo prekršile določbe te uredbe. Z novo uredbo se v bodoče ne bodo mogli več ponavljati nemili dogodki, ki so povzročili pri nas in v inozemstvu veliko razburjenje in strahu.

Kongres slovanskih zdravnikov

Sofija, 12. septembra. AA. Bolgarska agencija poroča: Danes dopoldne se je v poslopju narodnega gledališča svečano začel peti vseslovanski kongres zdravnikov v navzočnosti kralja Borisa in kraljice Ivane, kneza Kirila, članov vlade s predsednikom Kjoseivanovom na čelu in poljskega, češkoslovaškega in jugoslovanskega poslanika ter sofijskega župana. Po odsviranju himen držav, zastopanih na kongresu, je predsednik kongresa dr. Kirov imel govor, v katerem je poudaril visoko poslanstvo zdravnikov za mir, nato je pa govoril o kulturnem sodelovanju slovanskih držav. Po tej svečani seji, kjer je bilo več govorov, se je začela higienska razstava v »Slavjanski besedi«.

Hmelj

Uradno poročilo banovinske hmeljske komisije za Slovenijo dne 12. septembra 1936. Z nakupovanjem hmelja se nadaljuje v neomejenem obsegu. Kupuje se vse vrste blago, tudi slabšega, za katero doslej ni bilo toliko povpraševanja. Plačuje se za boljše in najboljše blago po 20—26 Din, z napitnino tudi nekaj več za kilogram. Za slabše vrste in slabše v barvi neodgovarjajoče blago po 10—20 Din za kilogram po kakovosti. Tendenca je čvrsta in je prodanega doslej že nad 60 odstotkov letošnjega pridelka. Vsekakor je v našem hmeljskem okrožju prodanega do danes sorazmerno največ blaga.

Spor med Norveško in Rusijo

Moskva, 12. sept. Med sovjetsko Rusijo in Norveško so se zelo poostrili diplomatski odnosi zaradi revolucijonarnega gibanja, ki ga vodi Trocki proti sedanjemu režimu v Rusiji. Kakor znano, je sovjetska vlada že storila pri norveški vladi diplomatske korake ter zahtevala izgon Trockega. Norveška vlada pa je odgovorila negativno. Sovjetska vlada ni zadovoljna z odgovorom Norveške in smatra, da bo nujno potrebno revidirati odnose med Rusijo in Norveško, če na nov korak Moskve pri norveški vladi ne bo prispel ugoden odgovor. V uradnih krogih poudarjajo, da je sovjetska Rusija že poslala Norveški novo zahtevo v ultimativni obliki. **Če Norveška vlada ne bo izpolnila vseh zahtev, bo sovjetska Rusija brzkone diplomatske odnose z Norveško prekinila.**

Rovarjenje kominterne v Avstriji

Dunaj, 12. sept. AA. (DNB) **Zaradi komunističnih poizkusov z bombami na dunajski zapadni postaji in proti tovornemu vozu ekspresa Dunaj—Gradec so oblasti izdale obsežne varnostne ukrepe, zlasti na štajerskih progah državnih železnic. Najvažnejše postaje je zasedla milica, viadukte, mostove itd. varujejo posebni oddelki vojske in milice.**

Lisbona, 12. sept. AA. (Havas) **Neresnične so vesti o nemirih v Lisboni. Izredno stanje je že ukinjeno.**

Salazar proti komunistični nevarnosti

Lisbona, 12. sept. b. Portugalski ministrski predsednik je v zvezi z včerajšnjo naredbo, s katero prepoveduje vsem državnim uradnikom in nameščencem, da se vpišejo v komunistično stranko, ali pa da simpatizirajo s komunističnimi idejami, je poslal portugalski ministrski predsednik Salazar danes apel zapadnim velesilam ter jih opozoril na komunistično nevarnost.

Dopisniku Hearstovega tiska je predsednik vlade Salazar dejal: »Samo dejstvo, da se je uprla skupina portugalskih mornarjev in imela zločinski namen pridružiti se španskim rdečim ladjam, dovolj jasno potrjuje nevarnost ustvarjanja rdečega brodovja iz vojnih ladij inozemskih narodov. Ta nevarnost ne ogroža samo Portugalske, temveč predvsem Francijo, Belgijo, Nizozemsko, pa tudi samo Veliko Britanijo. **Če se pri nas ponovijo slični novi poskusi, bom izdal povelje, da se takšne ladje popolnoma uničijo.«**

Blagoslov letošnje letine

Letos bomo izvozili za 2 1/2 milijarde Din žita

Kakor naglašajo z dobropoučnega mesta, bo prejela Jugoslavija letos, radi izredno dobro uspele žetve pšenice in turščice, na izvozu okoli dve in pol milijarde dinarjev. Količina pšenice, ki je letos določena za izvoz, se ceni na 50.000 vagonov. Ako vzamemo vrednost enega vagona na 10.000 dinarjev, potem bo znašala samo vrednost izvožene pšenice pol miljarde dinarjev. Turščice, ki je letos izredno dobro rodila, se bo izvozilo po cenitvi strokovnjakov od 200.000 do 250.000 vagonov. Ako cenimo 1 kg turščice po 1 dinar, tedaj bo znašala vrednost iste preko dve miljardi dinarjev. Letošnja žetev pšenice in turščice se lahko smatra kot rekordna. Cene za pšenico so nekoliko popustile, ker se je izkazalo, da so se količine žetve v nekih državah pred časom preveč pesimistično presojale. Kar se tiče svetovne paritete cen, je jugoslovanska pšenica dosegla ipak ceno 130 dinarjev za 100 kg (pri nas je garantirana cena 131 dinarjev).

Ta pariteta velja napram Rotterdamu. Pri tem je potrebno vzeti v obzir, da igra v Nizozemski sistem uvoznih dovoljenj veliko vlogo in da vsled tega ne morejo biti za nas merodajne one cene, ki veljajo v Rotterdamu. Jugoslavija nima proste prodaje na tem trgu. Potrebno bi bilo, da bi se naša država pri skorajšnjih trgovinskih pogajanjih s Holandijo zagotovila večje ugodnosti, kot pa jih je uživala doslej, da se ne bo več zgodilo, da nastopajo tuje velike države (katerim smo doslej prodajali v kliringih naše žito) z našo pšenico na rotterdamskem trgu v konkurenco z nami. Jugoslavija si mora pridobiti v Holandiji večje kontingente, ako želimo, da bodo cene rotterdamske borze merodajne za nas. Cena za turščico varira od 75 do 76 dinarjev za 100 kg. Slaba kakovost krme v srednji Evropi v letu 1935-36 je vplivala na klanje živine. Radi tega se danes še ne more določiti natančno količino turščice ki bi prišel v poštev za izvoz. Sicer pa bi bilo boljše, ako bi uporabili turščico kot krmo za živino, da bi na ta način omogočili dvig cen naše živine in njenih proizvodov. Letošnja žetev pšenice in turščice v Banatu, Slavoniji, Bački itd., je tako izredno bogata, da se jo more primerjati samo še z žetvijo leta 1919, tako da moremo smatrati letošnjo žitno letino za najbolj blagoslovljeno žitno letino v Jugoslaviji.

N—g.

700 letnica Velike Nedelje

Drugi dan

Vel. Nedelja, 10. septembra.

V okviru velikonedeljskih slavnosti je bil ponedeljek 7. septembra posvečen predvsem spominu vseh tistih faranov, ki so se v dobi sedmih stoletij preselili iz doline solz na kraj večnega počitka. Ob 6. zjutraj je p. prior Valerijan Učak daroval za nje slovesno črno sv. mašo. Cerkev je bila nabito polna. Po sv. opravilu smo šli vsi med petjem psalma »Usmili se« na pokopališče, ki je bilo za to priliko vse prenovljeno in okrašeno. Tu na pokopališču je umrlim faranom v spomin in živim v vzpodbudo govoril p. prior globoko zasnovan govor. Zo govoru je navzočna duhovščina zapela »Reši me«.

Okrog 5 popoldne smo se farani zopet začeli zbirati pri farni cerkvi. Pričakovali smo prevzvišenega gospoda knezoškofa ljubijanskega, ki nam je hotel tudi s svojo navzočnostjo za veliko stopnjo povzdigniti našo pomenljivo slavje. Med slovesnim zvonjenjem in pokanjem topičev je stopil v sredo med nas. V imenu nas vseh ga je pozdravil naš g. župnik p. Gregor Cerar. Nato sta mu dve deklici poklonili našega cvetja, g. učitelj Kotnik pa mu je kot njegov rojak izrekel pozdrav. Prevzvišeni se je zahvalil za pozdrave in menil, da je tudi on v zvezi z velikonedeljskim jubilejem, ker ima red, ki tu duše pase, v Ljubljani svoj sedež.

Sprevod je krenil v cerkev, kjer nam je gosp. župnik iz Središča p. Alfonz Klemenčič lepo govoril o presv. Evharistiji.

Po govoru smo se razvrstili v mogočno nočno evharistično procesijo. Prižgali smo baklje in v morju luči spremijali Kralja kraljev, ki ga je prevzv. g. škof ljubljanski nosil skozi našo vas in naša polja. Pohod je bil veličasten. Zvonovi so neprestano drobili svojo pesem, po vseh bližnjih gričih je zagorela množica kresov, evharistični križ je zažarel v barvanih lučkah, rakete so švigale po zraku in tekmovale z zvezdami na nebu, topiči so pokali in naša usta in naša srca so pela neprestano in vedno znova. Z zakramentalnim blagoslovom smo zaključili dan, kakršnega Velikonedeljčani še nismo v svoji fari doživeli, ki nam bo ostal v neizbrisnem spominu.

Ker nam včeraj zaradi vremena ni bilo mogoče, smo danes v noči uprizorili prvikrat Petančičevo igro »Naša apostola«, ki smo jo za svojo proslavo naštudirali pod vodstvom požrtvovalnega g. učitelja Kotnika. Obširno dvorišče križniške pristave je bilo napolnjeno z gledalci, ki so prav do polnoči pazljivo sledili globoko zasnovanemu dejanju, ki je v noči učinkovalo še bolj kakor podnevi.

Sklep v torek

Vel. Nedelja, 11. septembra.

Sklepne slovesnosti so bile namenjene vsej dekaniji in drugi okolici. Ob 6. v torek je stopil na prižnico središki kaplan p. Norbert Klement in govoril o naši nebeški Materi Mariji. Nato je pristopil k oltarju ljubljanski g. knezoškof in opravil tiho sv. mašo, med katero je cerkev v obilnem številu pristopila k obhajilni mizi.

Kmalu po rani sv. maši so začeli prihajati romarji od blizu in od daleč. V bližini marofskega dvorišča so se zbirali naši vrli konjeniki in kolesarji, da bi primerno počastili prihod svojega nadpastirja. Prevzvišenega so počakali na meji fare, kjer ga je v imenu vseh pozdravil in želel dobrodošlico g. Rajh. V tem pa so se zgrinjale od vseh strani na slavnostni prostor ljudske množice. Iz sosednjih župnij so prihajali v procesijah kot na božjo pot verniki z zastavami in z gg. dušnimi pastirji na čelu. Ob 9. je privozil v našo sredo avto. Lepo je bilo, ko so otroci in odrasli mahali priljubljenemu nadpastirju z robčki v pozdrav. Med duhovščino je bil tudi ljubljanski g. knezoškof. Po prisrčnem medsebojnem pozdravu obeh škofov so pozdravili prevzvišenega domači župnik p. Cerar, nato pa drugi v imenu občine, šole in gasilcev do malega nečaka Frančeka in mladenke, ki je v občuteno lepi prigodni deklamaciji orisala pomen slavnostnih dni in izročila prevzvišenemu šopek nageljev. Prevzvišeni se je vsem prisrčno zahvalil. Nato je odšel z duhovščino na tribuno, kjer je bil postavljen oltar in govorniški oder. Zbranim množicam je spregovoril ljubljanski škof in v klenih besedah orisal župno cerkev kot skupni dom vseh župljanov. Nato je lavantinski vladika daroval tiho sv. mašo z ljudskim petjem in spremljanjem središke godbe. Po končani službi božji je g. prior p. Val. Učak otvoril slavnostno zborovanje. Po uvodnih pozdravih cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov smo odposlali tri brzojavke, namreč sv. očetu, Nj. Vel. kralju in presvetl. g. velikemu mojstru. Za tem je nagovoril vernike lavantinski nadpastir. Temu je sledil daljši govor starešine sreskega sodišča v Mariboru gosp. dr. Lavrenčiča, in sicer o razmerju med župnijo in javnim življenjem. Spregovorili so še zastopniki vseh župnij iz velikonedeljske dekanije. Čestitali in pozdravljali so matico-župnijo, od katere so se v teku let ločili.

Po končanem zborovanju je prinesla duhovščina iz cerkve Najsvetejše. Vsi »ena duša in eno srce« smo zapeli zahvalno pesem za prejete milosti in dobrote. S slovesnim zakramentalnim blagoslovom, ki ga je podelil lavantinski g. knezoškof, smo zaključili naš 700 letni jubilej.

Popoldne smo ponovili na marofskem dvorišču slavnostno igro »Naša apostola«, ki sta se je udeležila tudi oba slovenska nadpastirja.

Slovenska šola v Slov. goricah

Sv. Miklavž pri Ormožu, 10. sept.

V sredo zjutraj smo nenadoma prejeli telefonsko sporočilo, da prideta obiskat našo faro oba slovenska nadpastirja, ki sta se mudila pri Veliki Nedelji za časa slavnosti 700 letnice tamkajšnje župnije. Učiteljstvo je pod vodstvom šolskega upravitelja g .Pintariča hitro zbralo šolsko mladino pred šolskim poslopjem ter priredilo visokima gostoma prav prisrčen sprejem. Po obisku župne cerkve, kjer je bil prevzv. g. lavantinski nadpastir dr. Tomažič kot tukajšnji rojak krščen, sta se oba knezoškofa podala v rojstno hišo dr. Tomažiča. Lavantinski vladika se je v ginljivih besedah zahvaljeval ljubljanskemu vladiki za prijaznost, da je obiskal njegov rojstni dom Nato sta dostojanstvenika obiskala glavno križniško klet na idiličnem Temnarju. Tu jima je postregla družina gosp. Žalarja, oskrbnika križniških vinogradov, med drugim tudi s pristnimi »prleškimi krapci«, prinešenimi na mizo na loparju — po starodavni prleški navadi.

Izredno lepo vreme je dopuščalo lep razgled po gričkih edinstveno lepih Slovenskih goric, od koder je bilo slovo kar težko. Slovesno zvonjenje in pokanje topičev je oznanjalo prihod in odhod tako odličnih, a vendar tako ljudomilih in ljudsko skromnih cerkvenih knezov.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Shod pri Dev. Mariji v Polju

Danes ob pol 5 popoldne vsi na velik manifestacijski zbor, ki bo na vrtu društvenega doma. Govore: minister dr. Miha Krek, centralni tajnik JRZ Fr. Smodej, dr. Stare in drugi.

Možje, fantje, volivci! Manifestirajmo in pokažimo s svojo udeležbo, da hoče biti naša občina za svojim voditeljem dr. Koroščem v vrstah vsedržavne JRZ.

Nočemo, da nam v občini zavladajo socialisti!

Nočemo rdečega nasilja! — Vsi na zbor!

Javno zborovanje

Kaj moškim tako ugaja na lepih ženah...

Moški ljubijo oni „dih negovanosti", ki je zanje nerazdružljiv s pojmom lepe žene. Ali ni potem povsem razumljivo, da vsaka žena, ki gleda nase, pazi posebno na to, kakšno milo si izbere? Samo zares dobro milo neguje kožo tako kakor je treba, da ostane vedno lepa.

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit že deset let ljubljenec razvajenih žen.

Elida 7 Cvetic luksuzno milo, ki si ga lahko vsakdo privošči, posebno močnega vonja.

Elida beli španski bezeg milo snežnobele barve — omamljivega vonja.

Elida Lanolin posebno blago za občutljivo kožo.

ELIDA MILA

Ime jamči za kakovost!

Lord Amery o slovenskih planinah

Mojstrana, 11. septembra.

Zadnjič je »Slovenec« že poročal o angleškem plezalcu Amery. Danes vam pošiljamo prepis originalnega pisma, katero je Amery poslal hotelu Rabič. Piše v privatnem pismu g. Rabiču, da ne pozabi lepot slovenskih planin in prijaznosti slovenskega ljudstva, da prvi prosti čas pohiti zopet k Rabiču, da mu preskrbi Jožo, da preplezata še nekaj mikavnih vrhov. Potrebno se mu zdi, da o nad vse dobrem vodniku in plezalcu Jožu, ki je 63 letnega starca tako vodil po pečinah, zve tudi vsak tujec. Zato je poslal za Jožo dve pismi. Ti dve pismi sta častni za nas vse. Amery je rekel, kar planinari in pleza, da še ni imel tako dobrega in dobrovoljnega in zabavnega vodnika. Zato ga imenuje v nemškem jeziku der Junge, čeprav ima naš Jože že čez štiri križe.

Da se je tako hitro oglasil, je res dokaz, da mu je bivanje v Mojstrani in v naših pečinah nadvse ugajalo.

Lord Amery je iz Londona 4. septembra hotelirju Rabiču v Mojstrano za Jožeta Čopa poslal tole nemško in angleško pismo, katero prinašamo v slovenskem prevodu:

»Zadnje dni sem pod vodstvom Jožeta Čopa napravil tele ture: Triglav, slovenska smer na severni steni, Razor, severna stena, Škrlatica, Kugyjeva pot v severni steni in potem po severno-vzhodnem slemenu ter nato po kratki novi poti na Rupo. Jože ni le sijajen plezalec, kar izpričuje že dolgi spisek njegovih prvih vzponov, marveč je tudi izkušen in skrben vodnik, srčno dober fant in ljubezniv gorski tovariš ter spremljevalec. — Amery.«

Lord Amery na vrhu Mojstrovke

Dr. Živko Topalović kupuje gozdove

Kakor poroča novosadski »Deustsches Volksblatt« od 8. t. m. (povzel po »Pravdi«) je sklenil preteklo nedeljo predsednik socijalno-demokratske stranke in generalni tajnik delavske zbornice v Belgradu, g. dr. Živko Topalović, pogodbo za nakup velikih gozdnih kompleksov, v katerih bo začel še to jesen s sečnjo. Tako bo posekal samo pri Majevici okoli 3000 klafter gozda.

Kakor vidimo, jugoslovanskim rdečkarjem —, »voditeljem proletarijata« tudi v najtežji krizi še ne gre prehudo in da zmorejo od svojih tako »pičlih« plač še toliko prihraniti. Pa menda g. Topalović ne misli že sedaj na širokopotezno zimsko akcijo delavcev, ki poslušajo njegov marksistični evangelij? Bomo brali!

n—g.

Roparski napad na samotno hribovsko hišo

Zagorje ob Savi, 10. septembra 1936.

V sredo, tik pred poldnem, se je v vasi Rove, ki so približno eno uro oddaljene od Zagorja, zgodil drzen roparski napad, kakršnega prebivalci te samotne visi že dolgo ne pomnijo. Ko je bila vsa družina posestnika Pirca, po domače Žagarja, zbrana pri svojem delu na polju, sta se približala hiši dva mlajša moška, v starosti 25 do 30 let, in ko sta opazila, da ni nevarnosti, sta razbila šipe na oknu in se splazila v hišo. Notri je spala enoletna posestnikova nečakinja, na katero sta roparja nametala blazine, da otrok s svojim vpitjem ne bi priklical domačih v hišo. Nato sta preiskala vse kote in pobrala vse dragocenosti, kar je bilo pri hiši in srebrno verižico, srebrno uro, dva zlata prstana in denarja v gotovini okrog 2550 Din.

Medtem pa je privozil mimo posestnik Dornik, ki je opazil oba suljiva tujca in takoj poklical gospodarja, ki je delal v bližini. Roparja, izmed katerih je bil eden v beli platneni, drugi pa v modri ključavničarski obleki, sta se takoj pognala v beg v hrib nad Rovami, kamor jima je sledil tudi posestnik S seboj sta imela tudi dolg kuhinjski nož, ki sta ga pa na njivi vrgla proč, ker ju je na bregu oviral. Ko se jima je Pirc približal na 20 metrov, je eden izmed roparjev, ki je opazil nevarnost, opozoril prijatelja z besedami: »Spravi ga okoli«, na kar je ta oddal nanj tri strele. Le srečnemu naključju se ima Pirc zahvaliti, da se je še pravočasno skril na drevo, kajti drugače bi ga strel zadel naravnost v prsi. Ko sta roparja prihitela vrh hribov, sta začela zopet streljati, na kar sta se izgubila v gozdu proti Trbovljam, odkoder sta najbrž tudi prišla, ker ju ni nihče spoznal. O stvari so bili takoj obveščeni zagorski orožniki, ki so takoj začeli roparja zasledovati; aretirali so sicer kmalu nato dva mlajša popotnika, ki sta se v istem času mudila v bližini, toda preiskava je dognala njuno nedolžnost.

TEL. 22-21 KINO UNION TEL. 22-21

Ob 15., 17., 19. in 21. uri

Stenjka Razin

Volga... Volga...

Najlepša balada o legendarnem junaku, ki ga opeva ruska narodna pesem

H. A. Schlettov, Vera Engel in H. George

Shod JRZ na Dobrovi

Vabimo Vas na zborovanje JRZ, ki bo v nedeljo, dne 20. septembra t. l. ob 10 na Dobrovi. Na zborovanju bodo govorili: minister dr. Krek Miha, Miloš Stare in drugi govorniki ter zastopniki banovin, odbora JRZ.

Enoten nastop vseh slovenskih nameščencev

Važna obravnava socijalnega zavarovanja

Ljubljana, 12. septembra.

Zagrebška delavska zbornica je po nalogu centralnega sekretariata delavskih zbornic sklicala za 13. t. m. v Zagrebu anketo, na kateri naj bi se razpravljalo o tistih vprašanjih socialnega zavarovanja, glede katerih je minister socialne politike in narodnega zdravja v finančnem zakonu za leto 1936-37 dobil pooblastilo, da jih reši v tekočem proračunskem letu. Ta pooblastila so dalekosežne važnosti za razvoj socialnega skrbstva v naši državi in zadevajo vse naše narodno gospodarstvo. Amandmani tičejo razširitev pokojninskega zavarovanja nameščencev na vso državo, uvedbo starostnega zavarovanja za delavce ter razmejitev teritorija med tri obstoječe privatno-društvene blagajne, to je Bolniško blagajno Trgovskega bolniškega in podpornega društva v Ljubljani, Merkur v Zagrebu in Trgovačko omladino v Belgradu.

Ankete v Zagrebu se bodo udeležili delegati vseh nameščenskih socialnih institucij, to je Pokojninskega zavoda v Ljubljani, nameščenskih bolniških blagajn, društev Merkur, Trgovačka omladina in TBPD v Ljubljani, dalje delegati delavskih zbornic ter zastopniki vseh nameščenskih organizacij v državi.

Vsi interesenti, tako delodajalci kot nameščenci, polagajo na to anketo veliko važnost. Zaradi tega so se te dni vršile razne konference in posvetovanja, da bi se po možnosti že v predrazgovorih izkristaliziralo enotno mišljenje za rešitev vprašanj, ki so v razpravi ter bi se tako delo ankete olajšalo.

Slovenski namečenci, organizirani v vseh strokovnih organizacijah, so se včeraj po iniciativi TBPD zbrali na skupno posvetovanje ter glede razpravljanih vprašanj zavzeli enotno stališče. To dejstvo moramo pozdraviti, kajti jasno je, da le enoten nastop vseh slovenskih nameščencev daje možnost, da se težnje naših nameščencev tudi realizirajo. Pri svoji resoluciji, ki so jo sestavili in ki jo bodo kot enotno voljo prav vseh slovenskih nameščencev tudi predložili zagrebškemu zboru, so delegati izšli iz te osnovne zahteve vsega slovenskega nameščenstva, da naj se vse socialno zavarovanje nameščencev uredi ločeno od delavskega ter s posebnim zakonom, brezpogojno pa na principu široke samoupravne ter enotno za vse zavarovalne panoge, to je za primer bolezni, starosti in onemoglosti, nezgod in brezposelnosti.

Resolucija, sklenjena kot predlog za zagrebško anketo, je sledeča:

Podpisane nameščenske organizacije na ozemlju Dravske banovine: Zveza društev privatnih nameščencev v Ljubljani, Združeni zasebni in trgovski nameščenci Slovenije v Ljubljani, Zveza bančnih, zavarovalnih, trgovskih in industrijskih uradnikov v Ljubljani, Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, podružnica Ljubljana, Strokovna zveza privatnih in trgovskih nameščencev v Ljubljani in Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani, podajamo v pogledu ureditve nameščenskega socialnega zavarovanja sledečo resolucijo:

I.

V okviru pooblastila, ki ga je dobil g. minister socialne politike in narodnega zdravja v § 89 finančnega zakona za l. 1936-37 v pogledu razširjenja zakona o pokojninskem zavarovanju na vso državo, povdarjamo svoje, že ponovno izraženo mišljenje, ki je:

1 Zakon o pokojninskem zavarovanju nameščencev naj se v celoti razširi na vso državo.

2. Organizacija razširjenja pokojninskega zavarovanja nameščenstva mora sloneti na decentralistični osnovi, to je na sistemu več samostojnih in vzporednih nosilcev zavarovanja, na sistemu več Pokojninskih zavodov. Vsak zavod naj ima svojo samoupravo, svojo administracijo in svoj delokrog.

3. Za dosego prednjega cilja sprejemamo in obenem naprošamo g. ministra socialne politike in narodnega zdravja, da sprejme načrt Uredbe o razširjenju pokojninskega zavarovanja nameščencev na vso državo, kakor ga predlaga Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

II.

Z ozirom na pooblastilo, dano g. ministru socialne politike in narodnega zdravja v § 90 finančnega zakona za l. 1936-37, zahtevamo čimprejšnjo izvedbo teritorijalne porazdelitve delokroga med obstoječimi tremi privatno-društvenimi bolniškimi blagajnami: TBPD v Ljubljani, Merkurja v Zagrebu in Trgovačke omladine v Belgradu, tako, da pripade Bolniški blagajni TBPD v Ljubljani izključna pravica izvajanja bolniško-nezgodnega zavarovanja za vse trgovske in druge privatne nameščence na ozemlju Dravske banovine, ki redno vrše v glavnem duševne posle, kakor tudi za osebe, navedene v § 7 ZZD-ja, v kolikor niso izvzete od obveznosti zavarovanja.

Končno naglašamo, da smo solidarni z zahtevo vsega delavstva po čimprejšnji izvedbi onemoglostnega in starostnega zavarovnaja za delavstvo.

Bela Krajina v Ljubljani

V nedeljo, 13. t. m., popoldne ob treh, bodo pokazali na telovadišču v Tivoliju svoje narodne plese in igre Belokranjci, predvsem Črnomaljci in Metličani. Zato ne bo odveč par informativnih besed o Belokrajini.

Ta krajina leži med Gorjanci in Kolpo ter je dobila svoje ime od bele nošnje prebivalcev. Dokler ni namreč stekla leta 1908. železnica kot podaljšek proge Ljubljana—Novo mesto tudi skozi Belokrajino, so nosili Belokranjci skoro brez izjeme — moški in ženske — belo obleko.

Tri glavne ceste vodijo z nekdanjega Kranjskega k Belokranjcem: Novo mesto—Metlika, Kočevje — Črnomelj in Straža — Kump — Matel: Pri vožnji z železnico se ti odpre pogled čez Belokrajino s postaje Semič. Odtod se nam pokaže vsa: borna in otožna, pa tudi lepa in vesela. Pozdravljajo te lesene hišice, s katerih oken lije po steni nagelj, rdeče se peneč slap, pozdravljajo te tihe zidanice, trtja, polja, pašniki in loze, ki sanjajo na toplem belokranjskem soncu. Na desni vidiš Črnomelj, glavo Belokrajine, ki leži na idiličnem polotoku ob Dobličici in Lahinji. Bolj v ozadju na levo te vabi drugo belokranjsko mesto Metlika, nad katero se dvigajo po dobri kapljici znani vinogradi. Pasi obdelane zemlje si vijejo med steljniki, vmes pa se vrste temne srmekove in zelene hrastove lozice, prepletene z dolgimi vrstami diviških brez.

Na tej zemlji žive tihi, dobrodušni in vljudni Belokranjci Redko greš mimo katerega, da bi te ne pozdravil. Postrežejo ti z najboljšim, kar premore hiša.

Belokranjec se živi od poljedelstva, živinoreje in vinarstva, ki pa se kljub ugodni legi in zemlji ne more razvijati radi slabega izvoza. Ker jim daje domača zemlja premalo kruha, se selijo v velikem številu v Ameriko. Mnogo si jih išče zaslužka z nemškarjenjem. Pa tudi v tujini ne pozabijo svoje domačije. Lepo označuje njihovo navezanost na domačijo Župančič s tihi:

vem — teh krajev ne pozabi,
kdor se svetlobe njih je nasesal!

Ker je bila Belokrajina do zadnjih let kolikortoliko od drugih krajev radi pomanjkanja prometnih sredstev odrezana, so se pri njih na vsem Slovenskem še najbolje ohranile domače šege in navade ter narodne pesmi. Belokranjec je po naravi vesel. Zdravic in drugih pesmi zna polno ter jih rad poje. Poleg mehkih, pogosto sentimentalnih ličnih pesmi imajo tudi junaške o kraljeviču Marku, o carju Lazarju, o hajdukih in drugih osebnostih. Poznajo mnogo iger, katerih izvor sega daleč nazaj in katere so sorodne s starimi igrami drugih narodov. Narodni ples Belokranjcev je kolo. Plesali so ga in ga deloma še plešejo na velike praznike na prostem sredi vasi. Taki prazniki so: Štefanje, Janževo, Novega leta dan, sveti Trije kralji, velikonočni in binkoštni ponedeljek, Petrovo.

Stari običaji in stare pesmi pa izginjajo že tudi v Belokrajini in ni več daleč čas, ko ostane le še spomin nanje. To, kar nam bodo prihodnjo nedeljo pokazali Črnomaljci in Metličani, je kolikor mogoče točen posnetek starih iger in pesmi. Folkloristični odsek Glasbene Matice je preskrbel, da bo ohranjen tudi stari ritem in napev. Zato pričakujejo prireditelji upravičeno precejšnje zanimanje za te belokranjske plese in igre. Težko, da se bo nudila Ljubljani prilika kdaj pozneje, da bi lahko videla belokranjske narodne plese in igre v taki pristnosti, kakor se ji bodo pokazali sedaj.

Živalski vrt v Ljubljani

Da bi bila gospodarska propagandna razstava »Za naš les« čim popolnejša, je priredilo zoološko društvo »Noe« na povabilo požrtvovalne in agilne Velesejemske uprave obsežno in dosedaj največjo razstavo našega domačega živalstva. Obiskovalci-zamudniki si jo še vedno lahko ogledajo in gotovo jim ne bo žal, da so prebili nekaj uric na tem razstavnem prostoru, opazovajoč marsikatero jim še nepoznano divjo žival naših gozdov.

Vse razstavljene živali so v primernih in velikih ograjenih prostorih, kjer se jim nudi kar največja udobnost z ozirom na njih način življenja v prosti naravi. Kosmatinec Marko v svojem odprtem brlogu zabava mlado in staro in je zelo nejevoljen, če ga kdo pokliče, ne da bi ga potem pogostil s kruhom ali sadjem. Ubežnika jazbeca sta sedaj v varno zamreženem prostoru in sta se vdala že v svojo usodo. Mlada jelena sta se že privadila novi okolici kakor tudi srnjak, srna, mladici srnici ter srnjaček. Stari volk Lux in trije mladi volčiči se dobro počutijo ob obilni hrani v varno ograjenih ogradah. Družinica mladih lisičk si krajša čas s plezanjem po strehi ute. Kot posebnost vidimo izmed sesalcev dva mlada divja prašiča. V oddelku za male sesalce je najbolj zanimiva pižmovka, ki je znana škodljivka drevesom in lesenim mostovom, je pa njen kožušček zato bolj cenjen. Živahne veverice pa delajo kar na povelje tako zvane »salto mortale«. Žal, da zaspani dihur in pa polhi ne zabavajo po dnevi številne obiskovalce. Na novo so dospeli šakali, kar bo gotovo zanimalo vse, ki so si že ogledali to lepo razstavo.

Naši ptiči so zastopan v številnih vrstah, izmed katerih so najbolj zanimivi orli, jastrebi in močvirni ptiči. Tudi velike uharice nudijo posetnikom dovolj zabave s svojo šegavo hojo. Za čas krmljenja se drže obiskovalci velikih kletk naših ujed, kjer opazujejo z velikim zanimanjem morda prvič v življenju, kao jastrebi-plešči brez vsake nevoščljivosti za boljše kose trgajo meso s skupnega kosa konjskih reber. Bolj nevarni so si med seboj številni kragulji in pa kanje ter lunji, ki pa le močnejšemu prepuste boljši kos mesa. Le mogočni in dostojanstveni kraljevi in planinski orli mirno čakajo na zajce, ki jih dobijo zjutraj in zvečer.

Svet zase pa je ribnjak na sredi razstavnega prostora. Jata belih in črnih štorkelj, malih belih čapelj in divjih rac stopicajo ali plavajo brezskrbno ne meneč se za obiskovalce. Tukaj vidimo redko čapljo žličarko dalje plevico in nočne vrane ali kvakače. V z mrežo ograjeni ogradi šviga nad vodo najlepši ptič vodomec, ki ga imajo nekateri posetniki za eksotično ptico. Druščino mu delata slavca in pa mali martinac, vodna putka ter capovoznik. Ob večernih urah pa je na tem ribniku kaj živahno, posebno divje race se pode po njem in potapljajoč iščejo hrano, kar z velikim zanimanjem opazujejo mnogi gledalci. Tudi drugi sesalci in ptiči nudijo vsakemu prijatelju živali dovolj prilike, da jih opazujejo v njihovem kretanju. Priporočamo vsem, da obiščejo to veliko in zanimivo razstavo naših živali in s tem podprejo kulturno-vzgojno akcijo za ustanovitev stalnega zoološkega vrta. Ta živalska razstava naj služi tudi za propagando med prijatelji domačega živalstva za zgraditev navedenega vrta, ko se nekatera celo manjša mesta naše širne domovine lahko že leta ponašajo s tako vzgojno ustanovo. Zoološko društvo »Noe« vabi vse meščane in deželane brez razlike stanu, ki uvidijo velik pomen živalskega vrta, da pristopijo kot aktivni ali podporni člani in postanejo tako sodelavci za uresničenje teh kulturnih teženj našega naroda. (Naslov: Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.

Pri obolenjih želodca in črevesa pri žolčnih kamnih, boleznih presnove, jeter, ledvic in mehurja se je

Rogaška Slatina

vedno sijajno obnesla!

Jenkova slavnost v Cerkljah

Jenkova proslava v Cerkljah pri Kranju bo v nedeljo, dne 20. t. m. Spored proslave je naslednji: Dopoldne ob 10 bo v cerkljanski farni cerkvi slovesna služba božja, pri kateri bodo pod vodstvom skladatelja dr. Frančiška Kimovca peli združeni cerkveni zbori cerkljanske fare dve večji cerkveni skladbi Davorina Jenka, in sicer »Kerubinsko pesem« za moški in sedmeroglasni mešani zbor, nato pa »Blagoslovljen« za moški in sedmeroglasni mešani zbor. Obe skladbi sta iz znamenitega Davorinovega cerkvenega dela »Liturgija sv. Janeza Zlatoustega«. Druge pesmi bo pelo vse ljudstvo. Ob 14 bodo pete litanije v farni cerkvi z ljudskim petjem.

Takoj po slovesnih litanijah se na koncu vasi zberejo vsi udeleženci v sprevod, ki krene po vasi do trga pred kaplanijo, kjer je postavljeno poprsje Davorina Jenka. Poprsje je 70 cm visoko in 60 cm široko, delo akademskega kiparja Lojzeta Dolinarja in predstavlja Davorina Jenka v njegovih 60 letih. Podstavek je napravljen iz umetnega kamna po načrtu univ. prof. arh. Vurnika. Odkritje bo točno ob 15. Zbori zapojo najprvo Jenkovo »Molitev«, nato spregovori v imenu domačinov dr. Bohinjec, o Davorinu Jenku pa stolni dekan in kanonik gosp. dr. Frančišek Kimovec kot predsednik odbora za postavitev spomenika, nakar spomenik tudi odkrije. Nato bo blagoslovitev spomenika. Kranjsko okrožje Pevske zveze zapoje dva Jenkova zbora »Lipa« in »Hej rojaki«. K sklepu zaigra godba našo narodno koračnico »Naprej zastava Slave«.

Od spomenika krene sprevod proti Dvorjam, Jenkovi vasi. Na mestu, kjer je stala Davoranova rojstna hiša, je postavila sedanja lastnica Jenkovega doma, ga. Helena Jenko, spominsko piramido, ki bo tudi ob tej priliki odkrita. Pri rojstni hiši zaigra najprvo cerkljanska godba Jenkovo »Strunam« v instrumentaciji kapelnika dr. Čerina, nato govori v imenu domačinov Ciril Hudobivnik in zbor cerkljanske šole zapoje dve Jenkovi pesmi. K sklepu zaigra godba našo državno in kraljevsko himno Bože pravde, ki jo je uglasbil tudi Davorin Jenko.

Pri rojstni hiši bo nato koncert Jenkovih skladb, izvajala bosta pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske in zbor Kranjskega okrožja Pevske zveze, povabljeni so pa tudi drugi zbori k sodelovanju. Po koncertu bo na vrtu prosta zabava s sodelovanjem godb. Pripravljalni odbor vabi vsa društva in tudi posameznike, da se pomembnega slavja udeleže v največjem številu. Nedelja 20. septembra v Cerkljah pri Kranju naj pokaže, kako naša vas slavi in časti svoje umetvene velikane.

Ptuj

Statistika tujskega prometa v Ptuju. Statistika tujskega prometa za letošnjo sezono v Ptuju izkazuje sledeče podatke: Tuzemcev je bilo v Ptuju 386 z 819 nočninami, inozemcev pa 278 z 2949 nočninami. Od teh so bili: iz Avstrije 197, Nemčije 29, Češkoslovaške 15, Italije 12, ostali pa iz drugih evropskih držav. Onih tujcev, ki so se mudili le čez dan in si ogledali znamenitosti Ptuja, je po cenitvi najmanj trikrat toliko. Večina teh obiskovalcev je bila iz Nemčije in tudi iz Francije. Obisk tujcev v našem mestu se je v tej sezoni (junij, julij in avgust znatno pomnožil in je mnogo ugodnejši od lanskega leta.

Ne pretiravamo, če trdimo, da nedvomno najlažje izberete

klobuk ali čepico

in vse vrste športna pokrivala v najmodernejših oblikah pri

M. Bogataj, Ljubljana, Stari trg 14

Jubilej dela

Dol pri Ljubljani, 10. sept.

Prijazna obsavska župnija Dol pri Ljubljani praznuje danes svoj veliki dan, ko njen duhovni pastir g. Matija Kastelic obhaja tridesetletnico svojega župnikovanja v njej.

Gotovo se sivolasi gospod tudi sam spominja danes te svoje obletnice in se s prijetnim zadovoljstvom ozira nazaj v tiste dni, ko je mlad in močan in velikih načrtov poln prišel v vinograd Gospodov ob sotočju Save, Ljubljanice in Kamniške Bistrice, da bi zbral okrog sebe kot dober pastir vse ovčice in jih privedel v božje kraljestvo. Gotovo se spominja vseh težav in ovir, pa tudi svojega poguma in delavnosti, s katero je vse te ovire premagoval.

Naš jubilant je mož neutrudljivega značaja in delavnosti, ki ga posebno dviga njegova jeklena volja in odločnost, saj je pri svojih pol sedmih križih še ves mlad in navdušen za vse. Pokazal je, koliko zmore človek s svojo odločnostjo, gorečnostjo in neustrašenostjo, ko gre za božjo stvar — za kraljestvo Kristusovo; pokazal je, kaj zmore duhovnik, ki živi zares notranje duhovno življenje. Saj je tu prav za prav vir vseh pravih, resničnih in trajnih duhovnikovih uspehov. Jubilant se izven cerkve udejstvuje posebno kot voditelj cerkvenih organizacij, kakor Marijine družbe, tretjega reda in katoliške akcije. Vrh tega je jubilant goreč cerkven govornik in velik poznavalec svetega pisma.

Samo cerkev s prenovljenimi oltarji, novimi orglami, mogočnimi zvonovi, moderno električno razsvetljavo je že velik spomenik njegovega dela, da ne naštevamo njegovih zaslug pri prosveti, gospodarstvu in posojilnici. O vsem tem bi radi spregovorili, toda sivolasi jubilant v svoji skromnosti noče slišati hvale, ki smo mu jo dolžni.

Vendar naj nam gospod župnik ne vzame preveč za hudo teh vrstic in slovesnosti, ki je združena z njegovim jubilejem, ki bo dopoldne v cerkvi in popoldne po litanijah v Prosvetnem domu.

Novo vodstvo okrajne posojilnice v Slov. Bistrici

Maribor, 11. septembra.

Kakor smo že poročali, je bilo vodstvo okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici z dosedanjim gerentom odvetnikom dr. Pučnikom na čelu razrešeno ter je bil poverjen z vodstvom uprave zdravnik dr. Josip Černe. Na mesto dosedanjega je bil imenovan nov gerentski sosvet, v katerem so: odvetnik dr. Boštjan Schaubach, posestnik Ivan Haupman s Polskave, posestnik Lovro Novak iz Strug, posestnik Franc Obersnel v Devini, posestnik Ludvik Pučnik iz Črešnjevca, posestnik Matija Kotnik iz Sp. Polskave, posestnik Peter Hajšek iz Videža, posestnik Koban Franc iz Sel pri Zgor. Polskavi, posestnik Ivan Jerovšek iz Spodnje Nove vasi in posestnik Videmšek Franc iz Spod. Ložnice. Prevzem poslov se je vršil v prisotnosti okraj. načelnika dr. Šiške.

40 let v službi bolnikov

Ljubljana, 12. septembra.

Vrsta tistih redkih jubilejev, ki glas o njih ne prodre v javnost, pač pa ostanejo z neizbrisnimi črkami zapisani v globočini hvaležnih src, bi se bila kmalu povečala še za enega. Neopaženo je šel 31. avgusta t. l. mimo eden najlepših in najdragocenejših jubilejev, ki jih more na tem svetu imeti zemljan. V svoji skromnosti je jubilantka ta največji in najlepši praznik svojega življenja obdržala zase, ker ji pač še nikoli ni prišlo na misel, da bi morala kdajkoli za svoje blagoslovljeno delo žeti priznanje in pohvalo. Pa je bila skrivnost njenega jubileja vendarle odkrita — in zdaj naj izvedo zanj še drugi, ki so bili kdaj deležni dobrote in ljubezni naše jubilantke — sestre Kostke Šuligojeve.

Štirideset let je 31. avgusta preteklo, kar se je sestra Kostka kot dvajsetletno dekle odrekla svetu in se povsem posvetila delu za trpečega bližnjega v ljubljanski splošni bolnišnici. V bolnišnico je vstopila takoj ob njeni ustanovitvi in je vztrajala v njej do zadnjega. Skoraj pol stoletja samozatajevanja, napornega dela in skrbi za druge — takšnih jubilejev pač ne slavimo vsak dan. Kdo pa s. Kostke v ljubljanski bolnišnici ne pozna? Saj je njeno ime tesno združeno z vsem, kar je bolnišnica v teku štiridesetih let dobrega in hudega preživela. Službovala je pod primarijem dr. Gregoričem, dr. Jenkom, dr. Pogačnikom, dr. Pircem in dr. Demšarjem. Zaradi njene vestnosti in neumornosti v službi je niso čislali samo zdravniki, ampak tudi bolniki. S svojim naravnim humorjem je marsikateremu olajšala ure trpljenja. 28 dolgih let je bila na oddelku za nalezljive bolezni, eno leto v kuhinji, zadnjih enajst let pa vseskozi na dermatološkem oddelku. Kljub visoki starosti je do zadnjega ostala živahna in neumorna na v svojem vzvišenem poklicu. Če kdo, si je gotovo ona zaslužila miren in brezskrben počitek. A s. Kostka brez svojih varovancev ne more živeti. Namesto v pokoj, je odšla v hiralnico v Mengeš, kjer bo nadaljevala svoje samaritansko delo, dokler ji ne bodo opešale moči.

Naj jo dobri Bog ohrani zdravo in zadovoljno do skrajnih meja človeškega življenja!

Občinske volitve v Blagovici

Prihodnjo nedeljo, 20. septembra bodo zaradi prekomasacije lukoviške in tuhinjske občine občinske volitve v Blagovici. Novoustanovljena občina bo obsegala blagoviško, šentožbaltsko in del češnjiške župnije. Gospodu banu dr. Marku Natlačenu in g. notranjemu ministru dr. Antonu Korošcu smo zelo hvaležni za to preureditev, s katero je ustregel naši upravičeni prošnji. Saj je bila prejšnja lukoviška in tuhinjska občina, ustanovljena iz čisto političnih interesov zloglasne JNS, pravi nestvor — nekatere vasi so imele namreč po tri ure do sedeža svoje občine, a Češnjičani iz vasi, ki bodo pripadle blagoviški občini, so morali hoditi čez hrib v svojo občino, čeprav naravno teže v vseh ozirih na Črni graben. Jeseni l. 1933, pri volitvah poražena JNS ni imela drugega izhoda kot da razbije blagoviško občino in tako dobi povod za nove volitve. Pri teh drugih volitvah, ko je Blagovica pripadala Lukovici, so se JNS-arji poslužili vseh mogočih samo njim lastnih metod in tako seveda »slavno zmagali«. Ker so bile krivice le prevelike, goljufije preočitne, ker je bilo ponarejanje volilnih rezultatov le preveč predrzno, je upravno sodišče v Celju razveljavilo te jns-arske »zmage«. Iz razsodbe tega sodišča je razvidno, da so morali voliti JNS ne samo živi, temveč tudi mrtvi, dalje ljudje, ki sploh ne prebivajo v občini in fantje, ki so bili pri vojakih. Volili sma zato vnovič — tretjič, ko se osramočena jns-arska gospoda sploh ni upala na dan. Vendar ni bilo to šikaniranje z volitvami in izguba lastne občine glavna in edina nadloga te strahovlade. Hudo nas je tedaj težila tudi zavest, da smo postavljeni tako rekoč izven zakona, ne samo brez državljanskh, temveč celo brez najtemeljnejših pravic. Smatrali so nas celo za protidržavne elemente. Vzeli so nam vsako svobodo in nam pri tem nalagali celo kazni in odredili osebne preiskave. K temu poniževanju človeškega dostojanstva so veliko pripomogli tudi nekateri ljudje iz našega grabna. Zato vidimo v odloku g. notranjega ministra dr. Antona Korošca o ustanovitvi oziroma obnovitvi blagoviške občine neko priznanje in zadoščenje za vse prestane krivice in gorje pod vlado nasilne JNS. Kot pri prejšnjih volitvah, tako bomo tudi sedaj prihodnjo nedeljo vsi zavedni in pošteni volilci obsodili njihovo početje, obsodili s tem, da bomo šli enodušno na volišče in odali glas za župana naše stranke — JRZ. Nekdaj tako slavna in tudi v Blagovici vsemogočna JNS je tudi pri nas izgubila vsak kredit, da se sploh ne upa več na plan in ne more sestaviti lastne liste, da se tako obvaruje nove sramote. Pač pa skušajo napraviti s spletkarjenjem nesporazum v naših vrstah, da bi s tem spravili v občinski odbor kakšnega od njih gospodarsko odvisnega človeka, katerega dobro voljo, nevednost in dobrodušnost bi potem zlorabljali za svoje lastne koristi. Tudi te njihove nakane in spletke bomo znali onemogočiti. Saj dobro vemo, kako dobro znajo napeljevati vodo na svoj mlin. Še nedavno smo videli, s kakšnimi podlimi lažmi so skušali vzeti pomožno pošto ubogi bolehni revni vdovi. Zato se občani ne bomo dali zapeljevati, ker vidimo, da je njihov edini cilj pošiljati druge po kostanj v žerjavico. 20. septembra moramo vsi vnovič pokazati, da nas pretekli žalostni časi niso strli, da nas jns-arske metode niso okužile, da smo še vedno zdravi in zavedni volilci. Zato vabimo v svojo sredo vse poštene, dobromisleče občane, tudi tiste, ki so se morda dali pred leti zaslepiti od lepih besedi in obljub, predvsem tiste, ki so se morali pod težo razmer ukloniti sili in grožnjam jns-arskih strahovalcev in so tako zapeljani ali prisiljeni korakali v njihovih vrstah. 20. septembra bomo postavili na čelo občine moža, za katerega smo prepričani, da je značajen in pošten mož, ki ne bo zaradi svojih lastnih koristi menjal svojega prepričanja in obračal plašča po vetru. Izvolili bomo župana, za katerega vemo, da je požrtvovalen, sposoben in bo delal v dobrobit nas vseh. S tem se bomo najlepše oddolžili našemu velikemu vodilelju dr. Antonu Korošcu, mu dali priznanje za njegovo požrtvovalno delo za svoj narod ter mu s tem izrekli popolno zaupanje. Pojdimo torej na volitve vsi, pustimo ob strani notranje posebne interese posameznih vasi ali krajev; imejmo pred očmi le glavno in to je skupni interesi občanov in zaupnica našemu voditelju dr. Antonu Korošcu.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 13. septembra: 15. pobinkoštna nedelja. Frančišek K., spozn.; Notburga, d.

Ponedeljek, 14. septembra: Povišanje sv. Križa. Ciprijan, škof.

Novi grobovi

† **Grofica Albina Margheri.** Iz Št. Petra pri novem mestu nam poročajo: Dne 11. septembra je umrla 78 letna grofica Albina Margheri di Commandona, graščakinja v Starem gradu. Pred dvema mesecema jo je zadela kap. Z njo lega v grob zadnji tukajšnji potomec širom po vsej Dolenjski znane Margherijeve rodovine. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4. popoldne iz Starega gradu v Št. Peter, kjer jo bodo položili k večnemu počitku v tamošnjem rodovinskem mavzoleju.

Krasne izbrane

jesenske modele

v damskih plaščih, paletojih in oblekah nudi v veliki izbiri po konkurenčnih cenah

FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva 4

Osebne vesti

= **70-letnica zagrebškega opernega pevca Lesiča.** V nedeljo praznuje 70-letnico rojstva zagrebški operni pevec g. Tošo Lesič, čegar oče je bil tudi gledališki igralec, ki je leta 1860 objavil, da se za vedno zapirajo vrata nemškemu jeziku na zagrebškem odru. G. Lesič je večkrat gostoval pred vojno tudi v Ljubljani.

= **Ostavka na državno službo** je bila sprejeta sanitetnemu poročniku dr. Vilku Rupniku. Obenem je bil preveden v rezervo.

= **Imenovana sta za uradniška pripravnika v IX. pol. skupini diplomirani tehnik** gradbene stroke Ratomir Kornicer in dipl. tehnik strojne stroke Zvonimir Kos, ki sta dovršila srednjo strokovno tehnično šolo. Prvoimenovani je odrejen na službo v inženjersko-tehnični oddelek poveljstvu mornarice, drugi pa k 2. hidroplanskemu poveljstvu.

= **Napredovali so v zvanje strokovnega državnega mojstra v VIII. pol. skupini** Dragotin Gerčan, Oton Tomažič, Ivan Mastinšek, Josip Krajsler in Franjo Esih; **v zvanje drž. mojstra v VIII. pol. skupini** Ferdinand Hauptman, Nikolaj Žrvnar in Franjo Tratnik in **v zvanje drž. mojstra v IX. pol. skupini** Sebastijan Buter, Vinko Majcen, Konstantin Stepič, Zvonimir Boras, Franjo Vlah in Valentin Škalec.

Izrabite nedeljo

— **Na Dobrovo pojdemo danes, kjer imajo zaključek šmarnih maš.** Ob 9. bo imel pridigo in slovesno sv. mašo škof dr. Rožman, popoldne pa bo imel sklepni govor g. Odilo, nato bo pa slovesna procesija s sv. Reš. Telesom, ki jo bo vodil škof dr. Rožman. Litanije bomo peli z duhovščino skupaj vsi moški. Iz Ljubljane vozi avtobus. Danes se nam za letos nudi zadnja prilika, da obiščemo dobrovsko božjo pot.

Popotovanje v Rim ki bo od 23. do 29. septembra bo nudilo izletnikom priliko, da si ogledajo največje zanimivosti Rima in vatikanskih muzejev obiščejo svetovno razstavo tiska, in prisostvujejo lahko svetovnemu časnikarskemu kongresu. Podana bo možnost za ogled Florence in Benetk. Celokupni stroški t. j. III. raz. brzovlaka od Postojne v Rim in nazaj do Posotjne, vsa oskrba in prenočišče v hotelih, vstopnine, avto, parnik znaša Din 1200 za III. raz. za II. Din 1400. Vsak izletnik si preskrbi veljaven potni list, vizume, preskrbi vodstvo potovanja. Priglasiti se je treba do 17. septembra: Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7, Ljubljana.

SAMO DVA DNI ŠE VELESEJMA

LUTZ-PEČI, LJUBLJANA VII.

— **Znamke Rdečega križa na avtomobilih.** Po razpisu ministrstva za trgovino in industrijo z dne 20. avgusta 1936, morajo po čl. 42., točki 11. zakona o društvu »Rdečega križa« kraljevine Jugoslavije (Služb. Nov. št. 201 z dne 5. septembra 1933) v tednu »Rdečega križa«, t. j. letos od 20. do vključno 26. septembra vsa avtobusna podjetja ob izdajanju voznih listkov potnikom pobirati kot dodatek k vozni ceni prispevek za »Rdeči križ«, in sicer po 0.50 din od vsakih začetih 100 din vozne cene. V ta namen je vozovnice (v primeru kombiniranja vozovnic, glasečih se na manjše zneske, zgolj eno) opremiti z zeleno porto-znamko »Rdečega križa«, ki jo je pri izdanju potniku uničiti s tem, da se del odtrga. Te znamke se dobivajo pri poštnih uradih, ki tudi prevzamejo nazaj preostale znamke, če se jim vrnejo v ustreznem stanju tekom 7 dni po koncu tedna »Rdečega križa«. Izpolnjevanje predpisa se bo nadzorovalo.

— **Občinske volitve** za občini Kostrivnica s sedežem v Kostrivnici v šmarskem okraju in Slivnica pri Celju, bodo v nedeljo, dne 11. oktobra; za občino Pristavo pa v nedeljo, dne 18. oktobra.

— **Meščanska šola v Novem mestu** je dosegla v sedmem letu svojega obstanka rekordno število vpisanih učencev. Vpisanih je v njej 241 otrok, 125 dečkov in 116 deklic. Od teh jih obiskuje I. razred 80, II. razred 61, III. razred 54 in IV. razred 46. Šola ima 3 dekliške vzporednice k prvim trem razredom, četrti razred je samo eden. Prvo leto se je vpisalo v šolo 50 otrok, drugo leto 116, tretje leto 148, četrto 193, peto 230, šesto 226, letos 241 otrok.

Bogato letino

obetajo letos paradižniki. Ljubitelji makaronov in spagetov se svežih paradižnikov posebno veselijo, kajti omaka iz svežih paradižnikov je vse kaj drugega kakor konserva. — Prav tako pa tudi **PEKATETE JAJNINE** so vse kaj drugega.

— **Čudno naključje.** Iz Zg. Kungote: Ves čas smo imeli naravnost krasno vreme in z veliko vnemo smo se pripravljali, da pohitimo v Gradišče k blagoslovitvi in otvoritvi nove šole. Nestrpno smo pričakovali nedelje, da bi se sprehodili ob naši severni meji ter z zadovoljstvom gledali na sad truda polnega dela CMD. Dolgo smo imeli krasno vreme in nihče ni niti sanjal, da bo ta dan tako strašno lilo. Božja narava je nehote pokazala, da ni odvisna od zemskih črvičev in je pokorna samo Njemu, ki jo je ustvaril. »Večernik«, mariborski sinček ljubljanskega »Jutra«, se je precej urezal v svojem diktatorskem ponosu, ki ga ima v sebi še izza časa JNS režima. Sedaj, ko mu ni več dano, da bi neomejno gospodaril ter se znašal nad našim ljudstvom, se je spravil nad naravo ter v to vpregel vse svoje »bogove«, da mu pomagajo, toda že pri prvi obljubi so ga pustili na cedilu. Mariborski Večernik je sporočil javnosti, da mu je vremenski bog obljubil za nedeljo lepo vreme, ali narava mu je pokazala, da se pokašlja na Večernikove »vremenske bogove«.

— **Tatvina.** Gostilničar Mirko Koprivc v Zagorju je imel v sredo opoldne precej prijaznega gosta v svoji gostilni. Medtem ko je bila natakarica v kuhinji, je tat ukradel en prt, dvoje škarij in še nekaj šivalnega pribora ter jo hitro odkuril iz gostilne. Tat je znan in bo za svojo nepoštenost dajal odgovor.

— **Dražba ribolova.** Dne 4. avgusta je bila na okrajnem načelstvu v Litiji javna dražba ribolova v litijskem okraju. Pri tej dražbi oba zagorska potoka, Kotredešca in Šklendrovec, ki ju je imel v zakupu trgovec g. Müller, nista bila izklicana zaradi previsoke cenitve. Zato je bila v četrtek dopoldne nova dražba, pri kateri je izdražil Kotredešco g. Müller, Šklendrovec pa gosp. Jan Franc, rudniški obratovodja.

— **Plemenski sejem rodovniške govedi pincgavske pasme v Ormožu.** V soboto, dne 26. septembra, priredi kr. banska uprava v Ljubljani plemenski sejem za ormoško cikasto (pincgavsko) govedo in sicer predpoldne na sejmišču v Ormožu. Na ta sejem bo prignano večje število dobre plemenske govedi, predvsem mladih bikcev od 12 mesecev do 2 let starosti in mladih plemenskih krav z dobro mlečnostjo. Pojasnila se dobijo pri Zvezi selekcijskih društev v Ormožu.

Din 20·-, Din 12·-, Din 3·50

Opozarjamo čitatelje našega lista, da je apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani stavila v promet znani »Planinka« čaj tudi v manjših omotih in sicer: veliki paket Din 20·—, polovični Din 12·—, poskusni omot Din 3·50. S tem je ustreženo željam široke publike, tako da lahko vsakdo kupi originalni »Planinka« čaj Mr. Bahovec, ne da bi se moral posluževati nadomestkov.

— **Prepovedan tisk.** «Službene novine» štev. 208 objavljajo, da je državno pravdništvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati štev. 6 tednika «Zagrebačka senzacija», ki se tiska v Zagrebu.

— **V Službenem listu** kraljevske ban. uprave dravske banovine od 12. t. m. je objavljen »Zakon o ureditvi predsedništva ministrskega sveta«, dalje »Uredba o poslovnem redu v oddelkih ministrskega sveta«, »Uredba o dopolnitvi uredbe o ureditvi ministrstva za notranje posle«, »Odločba o oprostitvi »Čebelarskega društva« v Ljubljani glede plačevanja pridobnine in rentnine«, »Odločba o izvozu pšenice in koruze«, »Odločba glede novih znamk po 2 in po 4 Din z likom Nj. Vel. kralja Petra II.«, »Odločba o uredbi dopisnic s podobo samostana Žiče«, »Podaljšava roka za

za obisk

povratek lovskega orožja in pribora« in »Telefonski promet: — nove proge z Avstrijo; — s Filipinskimi otoki«.

— **Vkuhavanje** (konserviranje) sadja in zelenjave za zimske mesece je sedaj najvažnejše opravilo naših gospodinj. Tretja pomnožena in izpopolnjena izdaja (iz l. 1933) knjižice *»Sadje v gospodinjstvu«*, ki jo je priredil M. Humek, daje vsaki gospodinji in kuharici obilo nasvetov in navodil, kako ji je ravnati s sadjem in zelenjavo pred vkuhavanjem, kako pripravi sadje in zelenjavo za konserviranje, kako ji je ravnati s posodo za vkuhavanje s steklenicami itd. V knjigi dobi navodila kako pridelujemo razne sadne mezge, marmelade, sadni sir, sadne sokove, brezalkoholne pijače. — Drugi del govori o konserviranju zelenjave v kisu ali slanici, o konserviranju s sterilizacijo in neprodušnim zapiranjem v steklenicah ter sušenjem zelenjadi in sadja. Knjiga obsega 100 strani besedila, ima 90 slik in več barvastih prilog ter stane nevezana 24, vezana 32 din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1933. Knjigo toplo priporočamo vsem gospodinjam, gdč. pomočnicam in kuharicam.

— **Krščanska družina na deželi želi sprejeti** deklico-siroto v starosti 8—10 let za svojo. Deklica bi bodila še nadalje v šolo. Prijave sprejema Karitativna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta št. 28, ki redno posreduje v takih zadevah.

— **Pri padcu se je poškodoval.** 61 letni užitkar Janez Moder v Selih pri Šmarju je danes tako nesrečno padel na podu, da se je precej poškodoval na hrbtu. Prepeljali so ga v ljubljansko splošno bolnišnico.

— **Nauk o čebelarstvu** spisal Anton Janša — tretjo izdajo priredil Frančišek Rojina, Ljubljana 1922 — z dodatkom Albertijev-Žnidaršičev (A.-Ž.) panj, kako v njem čebelarimo — priredil M. Humek. 134 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena Din 24. Knjiga je namenjena predvsem čebelarjem-začetnikom, ki potrebujejo temeljnih naukov za uspešno čebelarjenje. Knjiga govori v prvem delu — teoretičnem delu o čebeli sami, o spolu in ploditvi, hrani razmnožitvi in rojenju čebel, znamenja rojenja in prašenju matice itd. V drugem praktičnem delu o spomladanskih delih in ločenju zmešanih rojev, o ogrebanju, o jesenskih in nato o zimskih opravilih, o stiskanju medu in voska in o kuhanju medice in pripravi kisa itd. Dodatek, katerega piše M. Humek, opisuje čebelarjenje v Albertijev-Žnidaršičevem panju. Med besedalom ima razprava veliko slik, ki ponazorujejo pisateljeve nasvete in navodila. Čebelarjem, ki jim je do dobičkanosne reje čebel knjigo toplo priporočamo.

— **I. zvezčič Novih nagrobnic** Z. Prelovca je izšel. Izvod stane 3 din brez poštnine. Naroča se na naslov skladatelja v Ljubljani.

— **Senzacija!** Sin tvrdke Kiffmann, Maribor, je otvoril na Mestnem trgu 8, trgovino z urami, zlatnino in optiko. Zaradi vpeljave, prodajam po neverjetno znižanih cenah.

— **Avtoizleti:** 17.—20. septembra v Rim; 20. septembra na Koroško. Prijave: Izletna pisarna Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45.

— **Redno vpisovanje v enoletno trgovsko šolo,** znani »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15, je še **ta in prihodnji teden** dopoldne in popoldne. Poučujejo le kvalificirane moči, profesorji, tudi drž. trgovske akademije. Informacije daje, na željo tudi brezplačne prospekte pošilja ravnateljstvo. Pouk se prične 1. oktobra.

— **Dijaški internat Legat, Maribor, Vrazova ulica 4.**

— **Enoletni trgovski tečaj pri trgovskem učnem zavodu v Ljubljani.** Kongresni trg 2-II., ima edini pravico, da izdaja izpričevala, ki služijo kot dokaz dovršene vajenške dobe in poldrugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Šolnina najnižja. Vpisovanje in pojasnila

— **Po pogosti nosečnosti** morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, zavžite na tešče, z lahkoto doseči izpraznenje črev in urejeno delovanje želodca. **»Franz-Josefova«** voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in si Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Notranjski fantje, na plan!

Cerknica, 12. septembra.

Kakor prejšnja leta, tako se bodo tudi letos zbrali fantje kraške Notranjske na Križni gori pri Starem trgu. Namen tega tabora bo, da bodo fantje prešteli svoje vrste in ugotovili, za koliko so se le-te povečale, koliko fantov je krenilo na pravo pot, pot poštenosti in fantovskega napredka. Tudi bodo dobili v govorih smernice za delo v odsekih ter medsebojnem spoznanju povečali stike med posameznimi odseki. Fantovski tabor na Križni gori bo zelo važen mejnik v delu, ki je za ndami in med onim, ki še čaka poštene in zavedne slovenske fante.

Program tabora bo naslednji:

Na predvečer tabora bodo fantje na hribih Notranjske zažgali kresove, in z njimi opomnili tiste, ki mislijo, da slovenskih fantov ni več, da so umrli pod njihovim valpetskim bičem.

V nedeljo, 20. septembra, bo na gori v ljubki romarski cerkvi prva maša ob 7, pri kateri bodo lahko fantje, ki bodo prišli na goro že zvečer in opravili sv. spoved, mogli pristopiti k sv. obhajilu.

Ob 10 pa bo druga sv. maša, pri kateri bo imel cerkven govor g. Štefan Temlin, salezijanec iz Ljubljane. Pri tej sv. maši pa bodo fantje peli sami in sicer najbolj znane cerkvene pesmi.

Po maši bo na prostoru pred cerkvijo fantovsko zborovanje, na katerem bosta govorila urednik »Slovenskega doma« g. Mirko Javornik o »Slovenski zavesti, kot kulturno, politično in gospodarsko vprašanje«. Poleg g. urednika pa bo govoril tudi g. France Pernišek iz Ljubljane.

Kosilo se bo dobilo na gori, zato naj fante to nikar ne skrbi. Pojasnila o taboru daje Cerkniško fantovsko okrožje.

Nedelja, 20. t. m., je torej nedelja notranjskih fantov. Gotovo ne boste ostajali doma, fantje. Pridite, da se bomo porazgovorili prav prijateljsko, da boste povedali svoje težave in tudi veselje. Dolgo časa smo morali molčati. Toda danes so časi drugačni. V polpretekli dobi slovenski in katoliški fant ni smel odpreti svojih ust. Če pa jih je, tedaj so ga izdali za denucijanta in moral je v zapor. Zaprli so naše domove, da so pajki preko vhodov razpleli mreže. Tema je bila po naših, prosvetnih dvoranah. A prišla je pomlad v naše vrste, sonce je zopet posvetilo med nas, naš oživilo in

Velesejma.

povabilo k novemu, obilnega sadu obetajočemu delu.

Zato notranjski fantje, v nedeljo 20. septembra vsi na Križno goro, da tam dokažete , da ste še močni, ter se izkažete hvaležne tistim, po katerih zaslugah smo zopet zaživeli novo, mlado in krepostno življenje!

Ljubljana

⊙ **V otroški vrtec pri uršulinkah v Ljubljani** je vpisovanje s 15. septembrom začenši vsak popoldan od 14—17. Sprejemajo se dečki in deklice od 5.—7. leta. Pod 4. letom pa je sprejem izključen.

⊙ **Člani Stolne prosvete** in njih prijatelji se udeleže danes popoldne ob treh pobožnosti v podružnici sv. Marjete v Žlebeh nad Presko. Odpeljejo se z opoldanskim vlakom do Medvod.

⊙ **Umetnostna razstava slik in kipov Franceta Kralja** v Jakopičevem paviljonu je odprta dnevno od 9.—19. Priporočamo ogled.

Zobozdravnik-specijalist Dr. Egon Bassin

zopet osebno redno ordinira

Ljubljana, Gledališka ul. 4 (nasproti opere)

⊙ **Cerkvena slavnost v čast sv. Petru Klaverju,** apostolu zamorcev in zavetniku Družbe sv. Petra Klaverja, bo danes, dne 13. septembra ob 6. zvečer v cerkvi sv. Jožefa. Slavnostno pridigo bo imel veleč. gospod ravnatelj Jože Jagodic. Nato bodo pete litanije z ljudskim petjem in blagoslov. Vsi verniki in sotrudniki prisrčno vabljeni!

⊙ **Zveza bivših salezijanskih gojencev in oratorijancev na Rakovniku** v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 13. septembra 1936 ob 9 dopoldne z običajnim dnevnim redom. Vse bivše gojence oziroma oratorijance prosimo, da se občnega zbora zanesljivo udeleže. — Odbor.

⊙ **Majhno pojasnilo k obisku kralja Petra II. v ljubljanski stolnici.** Sloviti zidarski mojster Matevž Medved, ki je pred 90 leti zidal ljubljansko kupolo, je bil doma v Cerkljah pri Kranju. In ni samo bahal — saj Cerkljanje smo bahači, pa bolj tiste sorte, da skušamo vsako reč najprej dobro napraviti, da potem po pravici lahko malo pobahamo — Medved je kupolo res tako trdno sezidal in zidove znotraj tako močno povezal, da se ob

Elegantno oblači cenjene dame

modni atelje **Anka Pučnik**

Ljubljana - Šelenburgova ulica št. 1

Brezhibni kroji in delo

potresu l. 1895 niti najmanjša poč ni poznala in se niti drobec ometa ni odkrušil. — Slikarju Quagliu je moral stolni kapitelj nalašč tovoriti vino iz Italije, ker naših kislih vin ni hotel piti, pa je grozil, da odide. To vino jih je — kakor nekako ogorčeno piše Dolničar — stalo v Ljubljano tovorjeno, strašne denarje: tri krajcarje bokal (poldrugi liter). Seveda, saj je to res bil velik denar, če je pa vsa stolnica stala pred dve sto leti 36.000 goldinarjev.

Ne pozabite! Ne pozabite!

Danes Vam najtopleje priporočamo ogled velefilma

Viva villa

Tako izvrstnega in napetega filma Ljubljana še ni videla! Film svetovnega uspeha! Najboljša vloga popularnega **WALLACE BEERY-ja**

Ob 16., 17., 19. in 21. uri **KINO SLOGA** Telefon 27-30

⊙ **V Ljubljani so umrli od 4. do 10. septembra 1936:** Čepeljnik Lucija roj. Trobec, 73 let, vdova čevljarja, Zg. Šiška 138; Lenček Josipina roj. Zupančič, 76 let, žena upok. žel. uslužbenca, Hranilniška ulica 4; Michieli Ludovik, 73 let, bivši trgovec in gostilničar, Vidovdanska cesta 9; Šelovin Lovrenc, 35 let, delavec, Celovška cesta 42; Vardjan Vojteh, 48 let, kapetan v p. in carinski posrednik, Aleševčeva ulica 29; Andoljšek Bernard, 71 let, šolski upravitelj v pok., Vodovodna cesta 15-I.; Vaš Irena, 24 let, delavka, Vidovdanska cesta 9; Levec Marta, 45 let, zasebnica, Langusova ulica 5. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Karba Alojzija, 23 let, hči železničarja, Moste, Tovarniška ul. 19; Majdič Franc, 67 let, poljski dninar, Dol pri Ljubljani; Bertoncelj Apolonija roj. Dežman, 49 let, žena sprevodnika drž. žel.; Ocepek Jože, 29 let, delavec, Šklendrovec 45; Skubic Franja, 72 let, žena posestnika, Glince, Cesta VII. št. 6; Pangerc Štefan, 10 mesecev, sin klep. pomončika, Bistrica št. 54 pri Kranju; Intihar Zofija, 29 let, služkinja, Poljanska cesta 33; Juvan Franc, 36 let, orožnik v p., Povšetova cesta 39; Ožbold Adolf, 6 mesecev, sin delavke, Ponova vas 3 pri Ljubljani; Lapajne Jasob, 2 meseca, sin dninarja, Gor. Logatec 24.

Dr. Merčun

zopet redno ordinira

⊙ **Kolesar ga je povozil.** 7 letni Ludvik Erčon s Poljanske ceste je komaj začel hoditi v šolo, pa je že postal žrtev prometne nezgode. Ko se je danes vračal od pouka in stopil s hodnika pred šolo na Ledini, je pridrvel po cesti na kolesu neki mesarski pomočnik. Zaletel se je v dečka in ga podrl na tla. Mali Ludvik je bil pri padcu precej poškodovan po glavi in so ga morali starši oddati na zdravljenje ljubljanski bolnišnici.

Dr. Stacul

specialist za otroške bolezni

zopet redno ordinira

⊙ **Dober pevec** pride do izraza samo v akustično dobri dvorani. Najbolj akustična ljubljanska dvorana je zdaj prenovljena dvorana kina Kodeljevo. Pridite danes poslušat tenorista Alessandra Zilianija v opernem filmu »Kraljica ljubezni«, in prepričali se boste.

⊙ **Mladinski glasbeni tečaj** bo imel tudi v tekočem šol. letu profesor Repovš Ivan, v katerem bo poučeval poleg klavirja, violine tudi posamezno petje v zvezi s teorijo in glasovno izobrazbo (individualen pevski pouk mladine); v skupini pa osnovno glasbeno teorijo v zvezi z intonacijo, glasovno izobrazbo in petjem v zboru. Mesečna ukovina v skupinskem pouku Din 20.—. Prijave pri šol. slugi na drž. učiteljski šoli, moška stran.

⊙ **Kemično čisti obleke ŠIMENC,** Kolodvorska ul. 8 in sprejemališče Knafljeva 2.

⊙ **Esperanto doma!** Naučite se ga v 2 mesecih po dopisnem tečaju, ki ga priredi Esperantsko društvo »Zelena Zvezda« v Ljubljani, hotel Metropol.

Tekma harmonikarjev.

⊙ **Gramofonske plošče** in gramofone bivše tvrdke A. Rasberger, dobite po razprodajnih cenah. Dalmatinova 10 — Pečnik.

SAMO DVA DNI ŠE VELESEJMA

LUTZ-PEČI, LJUBLJANA VII.

⊙ **Pouk nemščine v Delavski zbornici.** Začetniški, nadaljevalni in konverzacijski tečaji. Večerni tečaji ob pol 7., pol 8. in pol 9. (glavni vhod z Miklošičeve ceste, pritličje, desno) za odrasle, popoldanski pa ob 2. in 3. (iz Čopove ulice, zadnja veža, pritličje, levo) za šolarja. Za popoldanske šole dopoldne. Najprimernejša doba za začetniški tečaj je 4. razred ljudske šole. Informacije pred učnimi urami ali po njih.

Zanimiv čebeljni panj

Kakor nam ga kaže slika. Panj je v obliki mladega moža, v velikosti 170 cm. Izdelan iz lesa. V svojem osrednju pa ima na tisoče živih bitij (čebel). Zanimivo je namreč, da so mu v prsnem košu naseljene čebele, ter imajo izhod samo skozi usta. Ta zanimivi panj je urejen na premično satovje v velikosti 22 × 45 cm. Vse mimo idoče ta panj po svoji obliki preseneči. Postavljen je v sredi cvetlic pred čebelnjakom Ončа Leopolda, posestnika v Cerovcu pri Rogaški Slatini.

Slovenija v 200 letih

Mladi naš znanstvenik g. Fr. Zwitter je napisal izredno važno študijo pod naslovom »Prebivalstvo na Slovenskem od XVIII. stoletja do današnjih dni«, ki je izšla v razpravah Znanstvenega društva v Ljubljani, historični odsek, kot 5. publikacija. Ta razprava prinaša statistično gradivo o gibanju prebivalstva na Slovenskem od začetka 18. stoletja pa do zadnjih dni.

Razumljivo je, da iz dobe pred 18. stoletjem ni zanesljivih podatkov o številu prebivalstva na Slovenskem v celoti, pa tudi za posamezne dele in večje naselbine smo navezani na cenitve, ki ne vzdrže kritične ocene. Prvi zanesljivi podatki so iz dobe Marije Terezije, ko je bilo izvedeno prvo štetje prebivalstva v Avstriji, in sicer leta 1754. To štetje je bilo mogoče tedaj radi tega, ker so se tedaj tudi položili temelji vsemu novemu upravnemu sistemu v Avstriji in je začela tedaj statistika pridobivati na važnosti kot izredno važen upravni pripomoček, ki pa je bil še dolgo potem tudi smatran za uradno tajnost. Prvo štetje je pokazalo še mnogo napak in nezanesljivosti, vendar moramo v velikih potezah vzeti vse številke za podlago za nadaljnja raziskovanja. Seveda pa ni mogoče dobiti za to prvo štetje podrobnosti, ampak so samo na razpolago podatki po tedanjih večjih upravnih enotah: Štajerska, Kranjska z Goriško in Gradiščansko ter Koroško. Tedaj je bilo na Štajerskem 696.606 prebivalcev, na Koroškem 271.924 in v tedaj veliki Kranjski 446.901. Kasneje je bilo štetje 1761. Tu sta kot pri prvem šteli vsaka zase, pa tudi ne povsod ob istem času, posvetna in cerkvena gosposka.

Ko je bila uvedena reforma avstrijske armade z obvezno rekrutacijo prebivalstva, so bila ljudska štetja po vojaških vidikih. Prvi vojaški popis je bil izveden 1770, nato pa postajajo podatki vedno bolj pogosti. V okvir prebivalstvene statistike spada tudi statistika rojstev in smrti, ki pa se opira na bolj redke vire.

Konskripcijska vojaška statistika je bila vse do pomarčne dobe, ko je bilo zadnje štetje izvršeno leta 1850 po sistemu vojaške konskripcije. Po političnih izpremembah leta 1848 in kasnejših let smo dobili prvo ljudsko štetje po razmeroma sodobnih načelih. To štetje se je izvedlo za 31. oktober 1857 in je bilo podlaga za nadaljna ljudska štetja vse do leta 1910, ko je bilo izvršeno zadnje ljudsko štetje v Avstriji, seveda pa se je med tem ves obseg statističnega dela še znatno povečal.

Pisatelj nam tu podrobno opisuje organizacijo štetij ter obdeluje vse obsežno statistično gradivo, ki je bilo zbrano za dobo od 1857 do 1910. To mu je tem bolj uspelo, ker tedaj ni bilo krajevnih izprememb v pomembnem obsegu in se dajo podatki primerjati. Tu sta objavljeni tudi dve zanimivi karti, prva nam kaže naravni prirastek prebivalstva na slovenskem ozemlju od 1869 do 1910, druga pa dejanski prirastek v tej dobi. Zlasti pa sta ti dve karti poučni, če še primerjamo gibanje slovenskega dela prebivalstva avstrijskih kronovin. Kažejo nam, kako smo izgubljali na terenu pred Nemci, pa tudi, kako je izseljevanje v velikih delih naše zemlje jemalo najboljše sile našemu narodu. Priseljevanje izkazujejo samo Trst in južna Štajerska, v Istri pa je izkazano še kolikortoliko ravnotežje med priseljevanjem in izseljevanjem.

V drugem delu svoje študije pa primerja g. Zwitter, kolikor se da pač to napraviti, gibanje prebivalstva na ozemlju, ki pripada sedaj Jugoslaviji, odn. sploh vsega slovenskega ozemlja. Od leta 1771 do 1931, odn. 1934 se je povečalo prebivalstvo na slovenskem Štajerskem za 77 odst., na ozemlju predvojne Koroške za 52, na Kranjskem 66, Trst izkazuje prirastek od 1735—1931 3.342 %, Gorica in Istra od 1818—1910, 81 in 139%, od tedaj naprej p asploh ne napredujeta. Če primerjamo te številke s cenitvami za vso Evropo, vidimo, da je prirastek pri nas mnogo nižji, pa tuži primera s posameznimi državami izpada slabo za nas, razen če izvzamemo Francijo. Sicer so bili tu merodajni različni vzroki, vendar pa je v glavnem nižji prirastek pripisovati izseljevanju, kar je bilo zlasti občutno leta 1848, ko se je tudi pri nas začela doba gospodarskega liberalizma. Nova industrija, železnice so uničile prejšnjo obrt, male železarne, stare prevozne obrti in tudi mnogo mestnih obrtnikov. To je povzročilo z gospodarske strani izseljevanje, ki je sedaj mogoče — po vojni — samo še v ostale dele države.

112 strani obsegaj. knjiga prinaša proti koncu celo vrsto tabel ter obširen pregled literature ter bo mnogo pripomogla k boljšemu razumevanju naše narodne zgodovine, kar je želja nas vseh.

Maribor

□ **Za volitve v zbornico TOI** je imenoval mestni župan dr. Juvan za predsednika volilnega odbora za mesto Maribor magistratnega ravnatelja Rodoška, za podpredsednika ravnatelja mestnega knjigovodstva Barleta in za tajnika vodjo mestnega popisovalnega urada Krambergerja.

□ **Smrtna kosa.** Po dolgi in mučni bolezni je umrl v bolnišnici v starosti 45 let poštni služitelj g. Franc Jug, soprog raznašalke »Slovenca« ge. Jugove. Pokojnik je bil blagega, srčno dobrega značaja. Rak mu je uničil življenje v najlepši moški dobi. Pogreb bo danes popoldne ob 15. uri iz mrtvašnice splošne bolnišnice. Svetila mu večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje!

□ **Češkoslovaški vojaški tekmovalci,** ki so se udeležili tekmovanja Male antante, so potovali včeraj skozi Maribor nazaj v domovino. Češkoslovaško delegacijo so sprejeli na mariborskem kolodvoru častniki mariborske garnizije z zastopnikom mestnega poveljnika, polkovnikom Petrovičem na čelu, ki se je od češkoslovaških tekmovalcev s prisrčnimi besedami poslovil. Na kolodvoru je bila tudi vojaška godba, ki je zaigrala obe državni himni. Češkoslovaški tekmovalci so izkoristili kratek postanek vlaka ter so si ogledali mariborsko mesto.

□ **Dramatska šola** se začne v začetku oktobra pod vodstvom glavnega režiserja J. Kovača. Predavanja bodo teoretičnega in praktičnega značaja. Da bo omogočena udeležba tudi zunanjim udeležencem, oziroma diletantskim društvom, se bo vršil pouk ob nedeljah in praznikih od 9. do 13. ure. Prijave sprejema gledališka blagajna in g. Kovič, Gregorčičeva ulica 26-I., kjer se dobe vsa pojasnila.

Pohištvo, tapetniške izdelke, posteljnine, linolej, preproge tkanine za pohištva in zavese, odeje, žične vložke dobavlja najceneje
Novak, Maribor
Vetrinjska 7 Koroška c. 8
Tapetnikom dobavljam ves pribor po engro cenah.

□ **Na Mariborskem otoku zaključek.** Kopalna sezona na Mariborskem otoku se z jutrišnjim dnem zaključi ter se avtobusna proga iz Maribora v kopališče ukine. V slučaju lepega vremena je do nadaljnjega dovoljen obisk in kopanje na otoku proti normalnim pristojbinam.

□ **Oddaja poštnih voženj.** V torek 15. t. m. bo na mestnem načelstvu ob 11. uri licitacija za oddajo poštnih voženj v prihodnjem letu, in sicer od 1. februarja 1937 naprej. Izklicna cena 42.800 Din. — Pripominjamo, da bi bil že skrajni čas, da se tudi v Mariboru poštne vožnje motorizirajo, kakor je to v drugih večjih naših mestih.

□ **Tečaj mojstrskih izpitnih predavanj** v Mariboru se začne še ta teden. Prijave se sprejemajo v pisarni obrtno pospeševalnega urada na sreskem načelstvu samo že nekaj dni.

□ **»Specialist« za izložbena okna** se je pojavil v Mariboru. V petek je sredi poldneva odprl v Gosposki ulici izložbo na drogeriji g. Pečarja v Goskoski ulici ter kljub najživahnejšemu prometu izvršil tatvino. Odnesel je 800 Din vreden foto aparat. V noči od petka na soboto je bila izvršena slična tatvina v izložbi tvrdke »Hif« na Aleksandrovi cesti. Tat je pobral izložene nogavice in damsko perilo.

□ **Jesenski Putnikovi izleti z avtokarom.** Dne 13. septembra: Logarska dolina, 120 Din; 15. in 17. septembra: Graz velesejem), 100 Din; 17. do 18. septembra: Maria Zell, 200 Din; 20. septembra: Rogaška Slatina, 45 Din; 19. do 20. septembra: Graz (velesejem) dvodnevni izlet, 110 Din; 24. do 27. septembra: Grossglockner in Salzburg, 380 Din; 29. do 30. septembra: Maria Zell, 200 Din; 2. do 7. oktobra: München (čez Grossglockner, Innsbruck, Chiemsee itd., 690 Din.

□ **Slepar vara naprej.** Poročali smo že o brezvestnih prevarah 28-letnega brezposelnega delavca na Pobrežju, ki se je izdajal za mojstra v tovarni Hutter ter brezposelnim revežem izvlekel zadnje dinarje iz žepa, obetajoč jim službo v tovarni. Še sedaj, ko so bile njegove sleparije odkrite, je znova prevaril revno delavko. Neki Jožefi Jerman je izmamil z obetanjem službe 125 Din in sicer 100 Din kot »kavcijo«, 25 Din in 2 sliki pa za »kolekc in delavsko knjižico«. Ko so ga orožniki zaradi nove sleparije prijeli, je cinično odvrnil: »Zakaj pa so ljudje tako neumni.« Takega sleparja bi bilo treba takoj zapreti, da ne bi revežev varal naprej.

□ **Pomorska akademija v Domu Jadranske straže.** Oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru je otvoril lansko leto lep svoj dom v Bakru. Veliko in moderno opremljeno poslopje pa je bilo izrabljeno le v poletnih mesecih, za časa počitnic ter je stalo ves ostali letni čas prazno. Sedaj pa se je Jadranski straži posrečilo, da je dobila v svoj dom za mesece, ko je bil dosedaj prazen, stalne stanovalce. V domu se je osnoval internat za gojence pomorske akademije v Bakru ter je letos sprejetih vanj že 37 gojencev. Osnovanje internata je zelo dobro vplivalo na obisk pomorske akademije ter se je letos zaradi tega vpisalo na šolo mnogo več gojencev, kakor prejšnja leta.

□ **Zanimiv izlet v Avstrijo in Nemčijo priredi** mariborski »Putnik« s svojim avtokarom v času od 2. do 7. oktobra čez Grossglockner, Innsbruck, München in Salzburg. Cena 690 Din. Vse informacije pri »Putniku« na Aleksandrovi cesti 35.

□ **Dve hudi nesreči.** 25-letni pos. sin Peter Pomočnik v Šmartnu na Pohorju se je ponesrečil pri vožnji drv. Voz se je prevrnil nanj ter mu zdrobil obe roki. — Pri Sv. Jakobu v Slov. gor. so se splašili konji posestniku Matiji Kacijanu. Padel je pod voz, ki mu je zdrobil desno nogo v stegnu ter tri rebra. Oba se zdravita v mariborski bolnišnici.

□ **Otrok utonil v potoku.** V Trnju je padel v potok poldrugo leto star sinček zidarskega pomočnika Štefana Sarjaša. Dasi je bila voda v potoku jedva 30 cm globoka, je otrok utonil ter so ga našli že mrtvega.

□ **Ureditev Frankopanske ceste.** Za Frankopansko cesto se izdeluje na mestnem gradbenem uradu načrt za preureditev, ki se bo izvršila na sličen način, kakor v Tomšičevem drevoredu. Cestišče in hodnike za pešce bodo nekoliko zožili, na obeh straneh pa pride med cesto in pešpot travnat pas. Na ta način bo dobila cesta povsem nov in mnogo lepši izgled.

□ **1 leto dni za strel v trebuh.** Pred malim senatom se je včeraj zagovarjal 22-letni delavec Vinko Pilinger iz Gor. Porčiča. Dne 18. marca je ob priliki kopanja v vinogradu v prepiru obstrelil čevljarskega pomočnika Antona Lešnika ter ga zadel v trebuh. Dasi je Lešnik ozdravel, je dobil Pilinger za svoj strel 1 leto dni strogega zapora.

□ **SSK Maraton.** Seja upravnega odbora se vrši jutri v ponedeljek zvečer ob 20 v klubskih prostorih v Sodni 9.

□ **Naval na OUZD.** Zaradi stavke v tekstilnih tovarnah je zavladal na Okrožnem uradu silovit naval. Večina, ki iščejo pomoči in bolniške podpore, so tekstilni delavci.

□ **Pozor!** Na progi od Maribora do Konjic so bile izgubljene iz osebnega avtomobila sledeče stvari: Novi usnjeni toaletni kovček, nov moški površnik, en zaboj z dragoceno narodno nošo in ena »Thermos« steklenica. Najditelj se prosi, da omenjene stvari odda v trgovini Pinter in Lenard-Maribor, proti primerni nagradi.

□ **Vajenec je kradel kakor sraka.** Poročali smo že o pustolovščini 17-letnega mesarskega vajenčka, ki je opeharil svojega mojstra za 6 in pol jurjev, s katerimi bi moral plačati dva para volov. Pri aretaciji so orožniki vajencu trdo izprašali vest, pa je prišel na dan z novimi odkritji. Priznal je, da je že večkrat segel v mojstrovo blagajno ter mu odnesel več tisočakov.

□ **Poceni meso.** Jutri v ponedeljek se bo prodalo na stojnici za oporečeno meso pri mestni klavnici 40 kg teletine po 6 Din za kg.

□ **Za sedem izredno nizkih mesečnih obrokov** (najcenejši 9 Din), ki se plačujejo počenši s prvim septembrom zaporedoma vsak mesec, dobite abonma v mariborskem gledališču, ki nudi tekom sezone 14 dramskih, 7 glasbenih predstav ter 1 koncert. Razen tega imajo abonentje pri gostovanju ljubljanske opere 50 odstotkov popusta. Komur ne ugaja abonma, vzame lahko blok, s katerim more obiskovati predstave v poljubnem času.

Vič

Zvočni kino Vič je zopet pričel s predvajanji najboljših filmov ob skrajno nizkih cenah. Ker je viško občinstvo dokaj rado obiskovalo kinopredstave v Društvenem domu, se je uprava kina pobrigala za najboljše filme in tudi dvorano izpopolnila v akustičnem oziru. Tako bo v vsakem pogledu občinstvu ustreženo. — Začetna predstava je s filmom Marija Baškirčeva, ki je eden najboljših in bo gotovo zadovoljil vse ljubitelje filma.

Razširitev viškega trga postaja dnevno vedno bolj pereče vprašanje. Tržni urad dirigira vsled pomanjkanja prostora na naš trg tudi druge prodajalce, tako da se kupčuje kar okoli kraljevega spomenika, ker drugje ni prostora in se mora to vsekakor odpraviti. Tudi cesta XVII. je vsa zasedena z vozovi. Še celo hodnik za pešce na cesti XVII. ni več prost in se je bati kakih nesreč, če se temu ne odpomore. Bogato založen trg pa privablja vedno več kupovalk in vlada posebno ob tržnih dneh na trgu prava gneča. Upamo, da bo sedanja občinska uprava tudi to vprašanje uredila v korist splošnosti.

Celje

⊘ **Umrla je** v petek zadeta od kapi gdč. Ana Jug, kuharica pri g. Jagodiču, stara 52 let. Pokojna je bila nadvse zvesta in poštena kuharica pri rodbini trgovca g. Jagodiča celih 24 let, prej pa je služila pri tastu g. Jagodiča, g. Kmeclu ,9 let. Svojo službo je opravljala z neumorno pridnostjo, bila je pobožna in silno dobra revežem, tako da je svoj zaslužek sproti razdala. Rodbina Jagodič bo težko pogrešala pokojnico, ki je živela v družini kot pravi član družine, s katerim je prenašala vse skrbi in težave. Pogreb bo danes v nedeljo popoldne ob 4 z Brega št. 20 na okoliško pokopališče. Naj ji sveti večna luč!

⊘ **Redni letni občni zbor** Katoliškega prosvetnega društva bo jutri, v ponedeljek, ob 8 zvečer v Domu. Pravico glasovanja na občnem zboru imajo samo člani, ki so plačali članarino.

⊘ **Dom katoliške prosvete v Šmartnem v Rožni dolini.** Zbudilo se je tudi Šmartno v Rožni dolini in si letos postavilo prosvetni dom. S svojimi žulji so ga zgradili Šmartinčani, kuluk in okrog 80 jurjev so sedaj odšteli, da se bodo pošteno postavili pred svetom. Samim sebi v ponos, ki so iz kaplanije napravili prosvetni hram. Priložnost blagoslovitve Prosvetnega doma bodo v Šmartnem slovesno obhajali. Igralci so že sedaj pridno na delu in se uče Finžgarjevo »Našo kri«. Kakor izgleda bo blagoslovitev in otvoritev v nedeljo, dne 27. septembra.

⊘ **Dijaki, kupujte v Mohorjevi knjigarni.** —

⊘ **Katoliško prosvetno društvo v Prekorju** bo vprizorilo danes ob 4 popoldne v sušilnici g. Okorna v Šmarjeti burko »Poslednji mož«.

⊘ **Celjski Zvon** ima odslej redne pevske vaje in sicer za ženski zbor vsak ponedeljek, za moški zbor vsak torek, za mešani zbor pa vsak četrtek ob 8 zvečer v Domu. Novi pevci in pevke se sprejemajo še ta mesec in so vabljeni, da se radi novega programa takoj priglase.

⊘ **Apologetični odsek DMK** bo začel ta teden zopet z rednim delovanjem. V teku dosedanjega večletnega delovanja je apologetični odsek DMK pokazal toliko delavnosti, da če bi ga ne bilo, bi ga morali poklicati v življenje. V krožku se zbirajo lahko rečemo najboljša celjska dekleta, ki pod spretnim vodstvom obravnavajo vsa pereča vprašanja sedanjosti. Vsa dekleta, ki jim je mar pravega napredka, poštene družbe in prijetne neprisiljene zabave so vabljena, da pristopijo k krožku. Prvi sestanek bo v sredo ob pol 8 zvečer v Domu.

⊘ **Otrok — živa plamenica.** V petek popoldne se je dogodila v Latkovi vasi pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini huda nesreča. Plaskan Stanko, 4 letni sin delavca je stopil v Latkovi vasi na pašnji k otrokom, ki so tam pasli živino in kurili ogenj. Ko se je z otroki igral, je padel v ogenj, pri čemur se mu je vnela obleka in je dobil hude opekline po obrazu in vsem telesu. Poklican je bil reševalni avto celjske rešilne postaje, ki je otroka še zvečer prepeljal v celjsko bolnišnico.

⊘ **Roko so ji morali odrezati.** Sluga Marija, 54 letna dninarica z Lave je v sredo doma padla v gnojno jamo in si zlomila desno roko. Sledila je zastrupitev krvi in so ji morali včeraj v bolnišnici roko odrezati.

⊘ **Današnji šport.** Danes bo ob 9 dopoldne na igrišču na Sp. Lanovžu prijateljska nogometna tekma med SK Dravo in SK Jugoslavijo, popoldne bo pa ob pol 5 na igrišču SK Olimpa v Gaberju prijateljska nogometna tekma med SK Olimpom in SK Svobodo iz Ljubljane. Istotam bo ob 3 predtekma med mladinama SK Jugoslavija in SK Olimpa.

⊘ **Kino Metropol.** Danes ob pol 11 matineja: »Njih dvoje«. — Ob 16, 18.15, 20.30 in ponedeljek ob 18.15, 20.30 »Ana Karenina« z Greto Garbo in zvočni tednik.

⊘ **Polno novosti za dame in gospode** v modernem frizerskem delu in aparatih sem si zopet pridobil na dunajskem mednarodnem friziranju in razstavi. R. Grobelnik, Celje, Glavni trg in podružnica poleg hotela »Evropa«.

Ljudski oder v Mariboru

V četrtek 10. t. m. je Ljudski oder v Mariboru na svojem rednem občnem zboru polagal račune. Iz poročil uprave je bilo razvidno, da se je Ljudski oder uspešno trudil za dosego svojega namena. Umetniška izobrazba in vzgoja članstva je danes v Ljudskem odru na primerni višini, kar so njegove predstave v polni meri dokazale. Predstave v pretekli sezoni, kakor »Stilmondski župan«, »Skrivnost sv. maše«, »Slehernik« in druge, ki so bile podane s hvalevredno dovršenostjo, so dale Ljudskemu odru izpričevalo, ki ga kot centralo naših ljudskih odrov in kot izrazito gledališko družino v okviru naše Prosvetne zveze opravičuje do obstoja in dela. Vkljub težkim finančnim prilikam in razmeroma mali pozornosti od strani naših ljudi, je članstvo delalo z vnemo, zavedajoč se poslanstva, ki ga ima v naši prosveti in kulturi. Pogrešali so pa v Ljudskem odru zadostne finančne in moralne opore od strani onih, ki bi lahko naše kulturne ustanove moralno podprli in jim omogočili smotrno in uspešno delo. Važno je to predvsem zato, ker ima Ljudski oder v Mariboru nalogo, da postane idejno vodilen našim ljudskim odrom in stori, da bodo naše predstave vsepovsod kulturno-vzgojna vrednota.

Ljudski oder se zaveda, da je tudi za njega merodajna katoliška smer. Trudi se, da bodo vse njegove predstave kazale to smer in hotenje biti povsem ljudski in katoliški. Novi ideji ljudskega igranja, ki se je pojavilo kot odtenek velike ideje Katoliške akcije, bo Ljudski oder služil zvesto in dosledno. Zato bo v svojem repertoarju v bodoče zbral dela, ki bodo ideji Katoliške akcije služila in tako odru, ki so ga plehka oderska dela preveč okužila, vrnil njegov pomen in vrednost. S tem programom gre Ljudski oder v Mariboru v novo sezono.

Na občnem zboru so bili poleg predsednika dr. Meška izvoljeni še Eeichmeister kot artistični vodja, Drolčeva kot tajnica, Brumen kot blagajnik, Sojč kot gospodar in Gračner kot vodja orkestra.

Dobrna

Pevska zveza v Ljubljani odsek Sv. Jurija ob Tab. priredi v nedeljo dne 13. t. m. ob 8 zvečer v dvorani zdraviliškega doma na Dobrni pevski koncert izbranih slovenskih in srbohrvaških pesmi. Pesmi so večinoma pri nas še ne pete. Solo točke, kakor tudi samospeve poje konservatorist gosp. Miloš Brišnik, na klavirju g. Ulaga. Koncert dirigira odbornik Pevske zveze g. Avg. Ulaga.

Sv. Jedert nad Laškim

V nedeljo, 20. septembra, ob 10. bo v Gornji Rečici blagoslovitev temeljnika nove cerkve sv. Antona, Slomškovega krstnega zavetnika. Domačini in drugi častilci našega velikega apostola, iskreno vabljeni. Od postaje Laško je dobro uro hoda. Tudi s kolesi, vozmi in avtomobilom je možno dospeti do stavbišča. Blagoslovitev bo združena s sv. mašo in darovanjem za novo svetišče.

SANATORIUM - EMONA
Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3633
Dr. Franc Dergane
inž.-primarij kirurg. odd. v p.
Ordinira: 11.—1.

Salezijanski general o španskih dogodkih

Dragi sinovi!

Gotovo so vas do dna srca razžalostile novice o strahotnih pokoljih, ki so jih anarhisti in prevratneži te dni izvršili na Španskem. Vso deželo so prepojili s krvjo, sejali so smrt in razdejanje, plenili in požigali so cerkve in zavode, pobijali duhovnike, redovnike, sestre in poštene državljane, ki so bili krivi samo tega, da so ljubili Boga in bližnjega ter delali dobro.

V satanski besnosti so zadivjali tudi nad našimi ustanovami, kjer so se v senci krščanske dobrodelnosti zbirali in vzgajali tisoči in tisoči revnih, zapuščenih dečkov in sirot. Naši mladinski domovi, naši zavodi so bili vsi napoljeni s samimi otroki iz delavskih in ubožnejših slojev.

Z grenko bolestjo v srcu nad žrtvami, ki so že padle, in z bridkim strahom za usodo premnogih drugih ljubljenih sinov vam naznanjam, da je bilo, kolikor se je do sedaj moglo ugotoviti, umorjenih 20 salezijancev, da je bilo najbrž tudi vse osebje zavoda v Malagi divjaško pobito in da je še mnogo drugih salezijancev zadela ista žalostna usoda. Ljubeznivega g. Jožefa Calasanza, našega inspektorja v Barceloni, so najprej s 37 sobrati zaprli, potem pa nečloveško umorili. Salezijanci in Sestre Marije Pomočnice iz 35 zavodov so vsi razpršeni in v smrtni nevarnosti. Izmed ostalih 40 zavodov jih je bilo najbrž tudi veliko požganih in oplenjenih.

Ko vam sporočam te prve žalostne novice, vas v imenu Boga, Marije Pomočnice in sv. Janeza Boska z vso dušo prosim, da z molitvijo priskočite na pomoč našim zavodom, 750 salezijancem, 250 hčeram Marije Pomočnice, našim dragim sotrudnikom in sotrudnicam ter vsem našim gojencem in bivšim gojencem. Obenem vas prosim, da molite zelo tudi za vse škofe, duhovnike, redovnike in redovnice ter za vse poštene državljane te nesrečne dežele, ki je bila nekoč tako slavna v zgodovini sveta in svete katoliške Cerkve. Molimo, veliko molimo, da bi nad to ubogo zemljo, ki je sedaj vsa prepojena z mučeniško krvjo, kmalu zasijala mavrica miru v zmagolavju vere in ljubezni vere in ljubezni Kristusove.

Planinska slavnost na Krvavcu

Ljubljana, 13. septembra.

Po lepo uspelih planinskih slavnostih na Komni in na Kamniškem sedlu, pri katerih je bilo zbranih prav lepo število planincev, bodo danes pohiteli mnogi na Krvavec, da proslave desetletnico tamkajšnje planinske koče. Izmed vseh naših vrhov, je skoro najlepše na Krvavcu. Kdor in kadarkoli pohiti na Krvavec, mu te ture ni nikdar žal. Pojdi spomladi na vrh. Vabi te lepo cvetje. Poleti se povspni nanj. Nudil se ti bo krasen razgled na Julijske Alpe. V jeseni boš z užitkom gledal na Kamniško polje, z ajdo posejano, pozimi pa je tu ugodna smuka, povrh vsega tega pa je dom odprt leto in dan.

Leta 1925. je agilno SPD zgradilo tu svoj dom. Proslava desetletnice bi se morala vršiti že lansko leto, pa je zaradi gotovih ovir bila preložena na letos. Težkoče so spremljale društvo pri gradnji. Tudi vreme ni bilo nič kaj naklonjeno, ko so dom otvorili. Vendar je bilo zbranih precejšnje število ljubiteljev gora, ki so bili kljub slabemu vremenu kar najbolj razpoloženi.

Deset let že stoji dom in služi svojim namenom. Gotovo bo danes pohitelo na Krvavec še večje število planincev, kot pa jih je bilo pri otvoritvi. Res, da je tura precej dolga, je pa zato SPD aranžiralo skupni izlet. Skupina odide z avtobusom zjutraj do Cerkelj. Ob pol 11 bo zbor planincev s slavnostnim govorom in službo božjo, ki jo bo opravil g. V. Zor iz Ljubjane. Služba božja bo v lepi planinski kapeli. Po službi božji bodo pozdravni govori, popoldne pa planinska zabava, na kateri bodo obujali spomine tisti, ki se bodo po desetih letih zopet sešli na Krvavcu.

Prav lepo in zanimivo je bilo na Komni, nič manj ne na Kamniškem sedlu, pravijo pa, da bo na Krvavcu tako prijetno, kot še ni bilo nikjer.

Zato ljubitelji narave in planin, danes vse na Krvavec!

Ježica

Ako nam bo vreme naklonjeno, bo danes ob 3 popoldne poleg farne cerkve koroški narodni običaj »štehvanje« t. j. zbijanje soda z narodnim plesom. Obred »štehvanje«, kakor ga na Koroškem imenujejo, se vrši vsako leto le enkrat po gotovih krajih na Koroškem. Zanimanje za to koroško narodno igro se je pričelo pri nas že lansko leto in letos je bilo pri nas prvo pravo »štehavnje« na prosvetnem taboru v Št. Vidu. Štehva navadno osem fantov na težkih konjih in z železno na koncu odebeljeno palico zbijajo sod. Obnašanje štehvovcev presoja komisija in navadno nihče ne ve, kdo bo dobil venec, niti štehvovec, ki je zbil sod, ker ga je zbil mogoče le slučajno in ne po zaslugi; kajti ocenjuje se vsakokraten udarec in tek. Kako zanimiva in navdušenja polna igra je to, more vedeti le oni, ki je že videl ta lepi in starodavni koroški narodni običaj.

Zvečer pa bo ob 8 na prostem narodna igra »Miklova Zala«. Sodeluje nad šestdeset oseb. V slučaju slabega vremena pa »štehvanje« odpade, igra pa bo ob istem času v društvenem domu. Vsi prijatelji prosvete najvljudneje vabljeni!

Šolja Loka

Poroka. Na praznik v torek sta se poročila v Celju g. Lado Finžgar, trgovec in član tukajšnjega prosvetnega društva ter gdč. Micika Rakun iz Celja. Bilo srečno! Danes se poročita g. Leben Fran, delavec v tovarni Šešir in gdč. Jelovčan K., babica.

Na občnem zboru društva, ki se je vršil v četrtek, 3. t. m. je bil izvoljen večinoma stari odbor, ki je preuzel svoje funkcije in se lotil reševanja tekočih stvari. Želimo mu čim več uspeha!

Šolski odbor tukajšnje meščanske šole se posebno zavzema za to, da bi dobila meščanska šola zopet obrtno kmetijski značaj kot ga je že imela.

Kino Društveni dom zopet redno predvaja vsako soboto in nedeljo filme, ki so daleko boljši kot prejšnja leta. Vabimo vsakega, da se prepriča o temi Poleg tega pa mu nudi popravljena aparatura tudi večji užitek).

1686—1936

Ko je turška sablja udrihala po Evropi

Popoldne 2. septembra 1686 je trdnjava Buda, v osrčju Ogrske, padla spet v roke kristjanom, ko je prej ječala 145 let pod turško oblastjo. Zdaj je minilo torej točno 250 let po tem slavnem dogodku.

Papež Inocencij XI., iz rodu Odescalchijev, ki je bil 21. septembra 1676 izvoljen za papeža, je prevzel sedež rimskih škofov v znamenju poslanice za odstranitev turške nevarnosti. To težko nalogo je prevzel papež brez zunanjih puhlic, brez vsakršnih vprašanj. S tem je prevzel veliko, veličastno in težko dedščino papežev, ki so bili zmeraj zaščitniki narodov. Boji v notranjosti zoper krivoverstvo; bramba proti Turkom na zunaj: to sta bili zmeraj dve najpoglavitnejši točki papeževe politike v Evropi. Papež se ni bal za Cerkev. Cerkev, dasi so jo vedno napadali, ima svoje obljube v onstranosti nebes in obljubljeno bivanje na zemlji do konca dni. Čeprav so kristjane mučili in ubijali, vendar Cerkve niso nikoli mogli ubiti. S krvjo svojih mučenikov poživljena in utrjena, se je Cerkev zmeraj vračala na svoje mesto, kakor tedaj po Kalvariji, in je imela novih moči in sil dovolj, da se je mogla iznova začeti bojevati. Papeštvo se ni nikoli balo za obstoj Cerkve: ne za notranje življenje Cerkve ne za njeno zgodovino; ne za dušo in ne za telo Cerkve. Papeštvo se tudi ne boji mučeništva.

Po drugi strani pa se Cerkev ne zmeni za izzivanje mlačnežev, bedakov in ne za napade prevzetnih in nesramnih. Vse njeno delovanje je v prospeh njenih otrok in čim hujši časi so, čim bolj so v nevarnosti, tem močneje se Cerkev postavi zanje v bran. Papeštvo je doživelo že mnogo bojev, preganjanj, trpinčenja in se je vedno postavilo za svoje pravice, vedno zaupajoč v pomoč Boga, odkoder izhaja njegovo poslanstvo.

Poslanstvo rimskega papeža

Papež pa se boji predvsem za evropsko civilizacijo in človeštvo. Kakor je bilo rečeno v neki poslanici, izjavlja vladar Cerkve na zemlji, da je ta civilizacija še bolj v nevarnosti ko Cerkev sama in jo je treba v prvi vrsti braniti. Strahoviti španski dogodki so v teh mesecih odjeknili po Evropi in naša civilizacija ni bila skoraj še nikoli tako na dnu in tako grozotna.

Francoski ministrski predsednik Leon Blum (na desni) odhaja s seje, kjer so odklonili grožnje komunistov. Na levi Monnet in Dormoy.

Na eni strani boj s krivoverstvom, na drugi pa s Turki, to je bila misel, to bojazen rimskega papeža. To je bilo njegovo zgodovinsko poslanstvo. Prezgodaj je še, da bi popolnoma razumeli, kakšno ravnanje je bilo potrebno za pobijanje krivih naukov, vendar imamo nekaj takih znakov tudi sedaj. Razkrajajoče zanikavanje Boga, da, celo človeka se poraja najprej v onih deželah, v katerih krivoverstvo pobija Cerkev in jo hoče pregnati: najboljši zgled za to je Rusija.

Toda za boje zoper Turke nam ni nobena stran zaprta in zgodovina govori jasno. Tedaj je bila Evropa razcepljena in ni imela smisla za enotnost in skoraj vsak narod je živel sam zase in je sebično branil le svoje lastne zadeve. Papeštvo pa, ki je vedno enotno in v skrbi za ves svet, ni prenehalo pozivati narode in jih opozarjati na turško nevarnost. In papež ni prenehal pozivati narodov, dokler ni bil Turek pregnan iz svojih mej in dokler niso bili osvobojeni kristjani, ki so ječali pod turškim jarmom.

Kdor hoče na zgodovino Evrope bolje pogledati in presoditi njen tedanji gospodarski položaj ali le mišljenje zahoda (na primer na zgodovino gospodarstva in zgodovino kulture); kdor hoče slediti večnim smernicam narodov in držav nekoliko globlje, ta naj prebere, na primer, zgodovino zavzetja Bude iz l. 1686 in bo videl, da ni svet skoraj nič drugačen ko tedaj in da se ni kar nič preveč spremenilo. Oglejmo si to zgodovino, ki se tako malo razlikuje od sedanjosti!

Sanje Kare Mustafe

Prav na kratko preglejmo dogodke. Dne 30. oktobra 1676 je umrl veliki turški vezir Ahmed Köprülü in sledil mu je Kara Mustafa, najkrutejši »vladar osvajalec« —, kakor ga je imenoval italijanski poslanik Morosini. Tega nasilnika se je Evropa najbolj bala. Dvignil se je, da bi razmahnil svoje vojaške sposobnosti, in je razvnel bojne strasti in je že v duhu videl novo turško državo na severu. Namenil se je, da bo po besedah nekega zgodovinarja »zavzel Požun, Dunaj in Prago; od tu bi prekoračil Nemčijo, vzdolž reke Ren bi se združil z Ludovikom XIV.; nato bi pohitel v Rim in bi cerkev svetega Petra spremenil v hlev za sultana.«

Sanje. Toda te sanje bi se bile mogle uresničiti, zaeno bi si bil podvrgel še bivšo maversko Španijo. Kdor ima močno voljo, doseže veliko, a ne samo pri sebi, ampak tudi v narodu. Močna volja, to so štiri petine vsega, kar sledi. Zgodilo se je, da je začel Kara Mustafa udejstvovati svoje sanje in jih spreminjati v resničnost. A njegove sanje niso bile politične sanje. To so bile življenjske sanje čuvstev, ali bolje: bile so verske sanje. Saj je na dnu vsakršne politike in vseh človeških dejanj nele tistih iz 16. stoletja, marveč tudi današnjih, nekakšna religija; čuvstva prevladujejo; poglavitna je ljubezen ali pa sovraštvo do Boga, kakršno je vodilo med narodi tudi danes: ljubezen ali sovraštvo do Kristusa. Tudi glede na naš pogled v te zgodovinske dogodke se moremo prepričati, da je na dnu vsakršnega človeškega udejstvovanja božanstvo, da je začetek, središče in konec človeka ljubezen ali sovraštvo do Boga.

Kara Mustafa je bil v teh svojih pohodih prav tak, kakršni so dandanašnji poedini izzivači, ki menijo, da uganjajo kdo ve kakšno brezverstvo, pa slednjič le ostanejo s svojim delovanjem na verskem bojišču. Kara Mustafa je bil prežet s sovraštvom do vere, pa je le z vero dvignil, razgibal in navdušil svoje vojščake. V prepričanju, da je vsa Evropa v zmedi, se je natančno in slovesno pripravil na naskok na Dunaj. Tedanji papeški nuncij na Dunaju je bil slavni monsignor Buonvisi, ki je v vseh tistih letih vneto sodeloval s papežem in bil nekakšen odmev velikega Inocencija XI. V svojem prizadevanju je bil l. 1683 popolnoma prepričan, da bi bila s padcem Dunaja tudi zapečatena usoda Rima.

Ali nam je treba še dalje razmišljati in se ozirati na zgodovino, da spoznamo, kako so vprav papeški pozivi odločali tedaj v naši zgodovini in da je papež ustvaril, ali pomagal ustvarjati vso veličino Evrope?

Prizadevanja in napori Inocencija XI.

Na kratko je bila politika papeža Inocencija taka: mir v Evropi, zveza vseh vernikov zoper nevernike, vojna proti Turčiji. V tej politiki ni zasledoval papež rešitve za papeštvo, marveč — in to predvsem: da bi bila Evropa rešena! Na vso moč si je prizadeval, da bi v prvi vrsti zagotovil Evropi mir. A že tedanja Evropa je bila vsa razkosana, predvsem so se nadaljevali boji v Franciji, ne z Nemčijo, marveč s tedanjim cesarstvom Avstrije. In v vseh teh letih se papežu ni posrečilo, da bi ti dve državi pomiril. Slednjič je celo videl, kako so izpodjedali njegova prizadevanja za zbližanje evropskih držav radi nastopa proti Turčiji. Dokler ni javno pozval Francijo Ludovika XIV. za spravo in je prišlo do miru v Nimegi. Odtlej je skušal uresničiti zvezo zoper Turčijo in je povabil v zvezo tudi Rusijo in Perzijo. Ogrska je ostala na bojišču: toda na Ogrskem so celo bivali Turki. Papež ni obupal; res ni dosegel vsega, kar je želel, a dosegel je vendarle veliko. Beneški poslanik v Carigradu je zapisal l. 1682: »Papež uživa v okolici Turkov posebno občudovanje, ker se tako spretno prizadeva skleniti posebno kršč. zvezo zoper Turke in nekakšen poseben branik zoper nasilje.«

Najvažnejši je bil pač veliki zgodovinski trenutek, da so bili Turki, pač ob skrajnem času, premagani pri Dunaju. Karo Mustafo je dal sultan za ta poraz, 25. decembra 1683, obesiti.

Inocencij XI. je še nadalje navduševal in pozival krščanske države k edinosti. In res je dosegel, da je tudi Benečijo pridobil za zvezo. Ustanovil in okrepil je »Sveto zvezo«. Nešteta so njegova dela za mir v Evropi. Prosil je in dal je prositi; on je priklical na dan moči in vojaštvo za zavzetje Bude. In Buda je bila osvobojena. Spet je bila v krščanskih rokah druga predstraža Evrope, drugi branik krščanstva in civilizacije.

Nasledniki Turkov

Dandanašnji je turška moč kot sila zoper vero in krščanstvo — uničena. V osrčju iste Turčije živi država, ki nima ničesar zoper krščanstvo, še manj pa, da bi si osvojila Evropo. Toda sovražniki krščanstva vendarle še živijo. Nočemo zapisati kakih imen, saj so ta imena na jeziku vsega sveta. Ti sovražniki pa grozijo s še hujšimi in grozotnejšimi postopki zoper krščanstvo. Tudi zdaj, kakor v 16. stoletju, se Evropa maje, ker jo izpodjedajo iste sile, ki hočejo porušiti Cerkev. In še enkrat bo morala prav ista sv. Cerkev, zdaj v dvajsetem stoletju, rada ali nerada: v boj na isto bojišče!

Vsakršna civilizacija mora biti krščanska, če hoče, da je sploh civilizacija. Zaradi človeštva in človeške civilizacije, ali človečanstva, je prav, da slišimo grozne besede, ki jih je zapisal Maksim Gorki: »Če hočemo človeštvo rešiti, moramo ubiti človeka.« Orodje za osvobojenje je torej ubojstvo in pokolj. In še drugačen temelj si je ustvarilo boštvo brez Boga, in sicer državo, kot edino oblast, ki ni več na svetu zaradi ljudi in ki sploh ne ve, za koga in čemu da je.

Toda prav tisti narodi, ki zavračajo papeštvo, ga bodo še iskali; iskal bo vero človek, zakaj v vsakem človeku je poleg greha tudi milost, poleg zla se blesti tudi bližina Boga.

S pogledom na zmago nad turško nevarnostjo, si vtisnimo v spomin: Ni dovolj, da razmišljamo, potrebno je, da delamo! Ali je mogoče brez morije in pobijanja delovati za civilizacijo v Evropi? Če ne — kdo izmed ljudi more zagovarjati in braniti načela tistih, ki jih ogrožajo vsi oni, ki bi jih morali ščititi? — In kdo bo to ljudstvo varoval spričo divjih tolp, ki morijo in najokrutnejše ubijajo?

Za preizkušnjo vesti, ki si naj jo Evropa včasih izpraša, mogoče ne bi bilo slabo, če vzame v pretres tudi takšna vprašanja!

(L'Osservatore Romano.)

»Topove in letala za Španijo!« Delavci francoskih orožarn so začeli štrajkati radi politike Leona Bluma. Zbrali so se po tvornicah in kričali: »Topove in letala za Španijo!«

Mučeniška smrt škofa iz Jaena

Jaenskega škofa so na povelje vojnega ministra prijeli v njegovi palači, da bi ga, močno zastraženega, odgnali za talca v Madrid. Ko se je pa vlak blizu Madrida, na postaji Vilaverde, ustavil, je komunistična tolpa s krikom naskočila vlak. Rdeči razbojniki so oplenili vse potnike, ne da bi jih vojaki ščitili. Sami so bili tako strahopetni, da so celo odšli iz tistega vagona, kjer je bil škof s svojo sivolaso materjo in sestro. Popolnoma so bili prepuščeni besneči tolpi. Osemdesetletna škofova mati in tudi sestra sta skušali škofa varovati, seveda pa se nista mogli upirati rdeči razbojniški druhali. Rdeči so kot razjarjeni satani planili na škofa, čim so le zapazili duhovsko obleko. Škofa so dobesedno raztrgali na koščke in ga sežgali. Tudi niso prizanesli ne materi ne sestri.

(Poročilo iz Rima v Kölnische Volkszeitung).

Pred štiridesetimi leti

Večina španskega brodovja se vede slično, kot se je rusko pri Kronstadtu l. 1917. Tudi tedaj so mornarji morili svoje častnike in jih metali v morje. List »Figaro« pravi, da je pred 40 leti špansko brodovje drugače postopalo in spominja na dobo špansko-ameriške vojne. Leta 1898 je ameriška oklopnica »Maine« zletela v zrak, zakaj, še dandanes ni dognano. To je povzročilo vojno med Španijo in Ameriko zaradi otoka Kube. Admiral španskega brodovja, Cevera, je skušal tedaj prodreti blokado pristanišča Santiago de Cuba; a špansko brodovje so premagali in v tem neenakem boju so se posadka in vodstvo španskih ladij izkazali prav odlično. Admirala Cervero, ki je bil ves skrušen radi izgube, so ujeli in spravili na krov ameriške oklopnice, kjer je bil deležen časti, ki so bile njegovemu činu primerne. Kapitan ameriške ladje mu je dejal vpričo svojih častnikov: »Gospod admiral, pravkar ste napisali eno izmed najslavnejših strani španske pomorske zgodovine.«

Dnevi bojev španskega brodovja z ameriško nadmočjo so bili zares dnevi slave. Ko so se uničili poslednji ostanki španske kolonijalne države, se je zrušila tudi disciplina brodovja. Zgodovina španske mornarice je torej tudi koš španske žalo-

Če hočete vedeti

Neskočno velike vrtove so naredili v Njujorku in sicer na strehah več donebnikov. Treba je bilo več nadstropij visoko spraviti 3000 ton zemlje, da so vanjo posadili 2000 alpskih cvetic, 20.000 čebulic raznih rož, 20.000 vrtnic in nebroj grmičja in drevesc. Za namakanje tega velikanskega vrta potrebujejo na dan po 400.000 litrov vode, ki jo sesalke sprivijo na vrh donebnikov. Ti vrtovih so na močnih zidovih, ki so pod njimi knjižnice, dvorane za razstavo cvetic in trgovine. Ljudje pravijo tem vrtovom »viseči vrtovi Njujorka«.

Rdeči letalci mečejo bombe na lazarete. Nad Burgosom, kjer je sedež bele vlade, so se prikazali rdeči letalci in so metali bombe na bolnišnico. Na sliki so videti poškodbe, a štirje bolniki so bili ubiti.

Olimpijada ljudske fronte

Streljanje s samokresom.

Tek s plamenico.

Tek čez špansko-francosko mejo na 1500 m daljave

Počaščenje zmagovalcev.

Bratislava čaka

Bratislava, 10. septembra.

Bratislava napravi vtis udobja, spokojnosti in ravnovesja, ko si prišel v njo po silno vestni, skoraj bi rekli telesni preiskavi na državni meji. Mesto debelih podbradkov, širokih mesnatih lic in nabranih tilnikov. Iz razpoloženih obrazov se smejejo ven v svet zadovoljne, site oči. Korak na ulici je lagoden, kot po dobrem kosilu, pomenek umerjen in moder. Po ulicah pa se zvija, kot da bi se izogibal širokoplečatih in močno nasajenih meščanov — ljubljanski tramvaj! Kje neki ga je kupilo bratislavsko mesto, ko jih je pa Ljubljana pobrala po vseh podeželskih mestih stare avstro-ogrske monarhije. Pravijo, da ga bodo prodali. Kam? Morda tudi nam...

Tako leno, kot kopalka po sveži kopeli, leži lepa, starodavna Bratislava ob Donavi. Kot da bi se solnčila, glavo lepo naslonjeno gor na zeleno, s trto obraščeno hribovje, za katerim slutimo deželo Slovaško. Za konferenco Male zveze se je koketno nališpala. Tramvaji so dobili svoj tradicionalni pušeljc, po ulicah vise zastave zavezniških držav, a največ jih je vendarle slovaških. »Savoy«, hotel, kjer so spravili pod streho konferenco z vsemi stoterimi priveski, pa je ves v zastavah, da napravlja vtis ogromnega vzorca narodnih motivov. Policija, dostojanstvena in lepo rejena, si je nadejala vso praznično dobrohotnost, da se gostje ne izgube po starinskih, vijugastih cestah in odnesejo lepe spomine na gostoljubnost slovaške prestolnice. Bratislava je ponosna na svojo konferenco. Svoje dni je kronala madžarske kralje, podpisala je pod Napoleonom »Bratislavski mir« — menda leta 1805 — pozneje je bila sedež avstro-ogrskih delegac.i, torej neke vrste prestolnica demokracije v stari monarhiji. A najbolj ponosna je na proglasitev slovaškega nacionalnega programa l. 1848 po Ljudevitu Šturu, zaradi katerega je postala tudi slovaška prestolnica v nacionalni češko-slovaški državi. Konferenca Male zveze ji potemtakem ne dela nobene posebne časti, marveč se mora le Mala zveza čuti počaščeno, da sme zasedati v tako slavnem zgodovinskem okvirju. Na Titulesca so se veselili. Pa ga ne bo. Sloviti Romun bi bil zopet najel za svojo osebno uporabo vse sobe na vsakem vogalu hotela in to po vseh nadstropjih — nadstropij pe pet, vogale pa ima hotel tri, torej vsega 15 sob, ki bi mu jih bil ljubeznivi hotelir vse lepo segrel na 17 stopinj in zasolil po kakšnih 6000 Din dnevno. Titulesca torej ne bo in Bratislava bo ob svojo senzacijo. Zato pa se nahaja predsednik republike dr. Beneš v bližini mesta in si gotovo ne bo dal vzeti priložnosti, da osebno ne poseže v konferenco, ki se zbira sedaj že 15 let, največ po njegovi zaslugi. Poleg tega pa ima Bratislava še eno senzacijo. Moža z monokljem!!! Zanimivo bi bilo gledati te, sicer tako umerjene meščane, ko so si ga s prstom kazali, ali bratislavska, svojstveno lepa dekleta, ko so se podila po ulicah, da tega gospoda vidijo »od spredaj«. Monokelj v Bratislavi je zanimivost. Če se prav ne motim, bo to visoki plemenitaš, ki si ga je z veliko težavo vtaknil v levo oko, najlaže razumel, če bi ga nagovorili v jeziku naših južnih bratov. Če pa ni to, potem pa je brez dvoma Romun. Konferenca se torej napoveduje kot silno zanimiva.

Nikjer drugod izven Slovenije se Slovenec ne počuti toliko doma, kot tukaj v slovaški prestolnici. Res, da je večja, kot je Ljubljana, saj ima 160.000 prebivalcev. A tudi Slovakov je nad dva milijona katoličanov. Toda ozračje, ozračje, ki so ga ustvarila stoletja podobne zgodovine, slična poniževanja, enako trpljenje, podobni boji za narodnostne svetinje, to nam je obema udarilo pečat duhovne sorodnosti, ki tako čudovito izpopolnjuje krvno sorodnost naših dveh narodov. Tukaj bi lahko sredi ulic zapeli slovensko narodno pesem in bi se menda nikdo ne čudil našemu popevu. Le da se zdi, da je tukaj več ponosa, več trmaste zaljubljenosti v svojo narodno bit, tudi več volje cilje, ki jih je Štur izklical in ki bleščijo v daljavi, doseči. Malo manj sentimentalen se zdi Slovak, ki hodi tod in izpopolnjuje svojo prestolnico, kot pa je Slovenec, a ravno to mu daje hrbtenico, ki se pri nas doma prerada krivi pred vsako tujo stvarjo.

Jutri, pojutrišnjem bomo šele začeli. To so le bežni vtiski utrujenega potnika, ki pa se bodo, upamo vsaj, v prihodnjih dneh zgostili v bolj dejstvom odgovarjajočo podobo mednarodne politike, ki si je izbrala slovaško prestolnico za tisti kraj, da zavpije ven v svet življenjsko povezanost treh narodov, ki jih veže Donava, ki se vsa lepa in zelena vali mimo trdnjav slovaške Bratislave. Tako lepa, a tako varljiva. Kajti tam na drugi strani zeleni obala in se za njo razteza dežela, ki nas, nas vseh treh, nima rada. Znamenje naše dobe, ko življenje sveta teče med bregovi, ki drug drugega sovražijo. Ali bo konferenca Male zveze to popravila? Želimo, da bi!

Nova pota

V Ameriki časte spomin svojih rajnih z darovi v socialne in humanitarne svrhe. Bogataši zidajo na lastne stroške šole, vzgojevališča, bolnice itd., da se na ta način oddolže svojim rajnim. Taka ustanova nosi ime dotičnega, v čigar spomin je bila zidana. Pogosto je taka, iz privatnih sredstev postavljena javna institucija edini, a brez dvoma najtrajnejši in najlepši spomenik pokojnemu. Tudi v namenu, da ovekovečijo svoje lastno ime, žrtvujejo bogatini velike vsote na korist splošnosti.

Takih zgledov mi, kot majhen narod, ne moremo posnemati. Saj tudi v Ameriki ogromna večina takih dajatev ne zmore. A dobrota je iznajdljiva. Česar ne zmore eden sam, jih zmore več skupaj. Skoro vse bolnice, okrevališča in domovi so zgrajeni na tem principu. Oglase se vsi, ki so toliko požrtvovalni, da prispevajo skupno denar za nabavo in opremo ene sobe, ali če se tega ne zmorejo, tudi samo ene postelje. V prvem primeru nosi cela soba, v drugem posamezno ležišče ime dotičnega, v čigar spomin je bila vsota darovana. Tako velika Amerika z združenimi močmi ostvarja socijalne ustanove in z njimi postavlja spomenike dragim pokojnim.

Društvo za varstvo deklet v Ljubljani pripravlja ustanovitev vzgojnega zavoda za moralno ogroženo žensko mladino, ki ga bridko pogrešamo. Koliko deklet, ki jih vrojena nagnjenja in nezdrave življenjske okoliščine tirajo v prepad, bi se dalo rešiti ceste in pogube, če bi jih pravočasno iztrgali pogubnim vplivom. Tamu namenu bo služilo vzgojevališču za ogrožena dekleta.

Društvo si je izposlovalo dovoljenje kralj. banske uprave za nabiranje prispevkov v ta namen po vsej banovini. Zato bo razposlalo oklic in prošnjo vsej javnosti in zasebnikom, ki bodo prispevali po svojih najboljših močeh za ustanovitev tega človekoljubnega zavoda.

Strnimo se in prispevajmo vsak po svojih močeh, da ustvarimo čimprej zdravo vzgojo in prijeten, občekoristen spomenik z darom, ki ga naklonimo živim!

Podrobni način nabirke objavimo prihodnjič.

Pred „Slovencem“ v Ptuju

V Ptuju imamo nalepljenega »Slovenca«, ki ga hodijo vsak dan prebirat najrazličnejši ljudje. Gotovo je časopis mnogim tukaj v napotje, kajti dogodki, ki se dogajajo že nekaj časa sem, nam to jasno dokazujejo in izpričujejo.

Večkrat bralci »Slovenca« v opoldanskih urah najdemo časopis opremljen z najrazličnejšimi opazkami in pripombami, ki se pojavljajo redno v onih številkah »Slovenca«, ki govorijo o Rusiji, o razmerah v Rusiji, o Španiji ali drugih dogodkih, ki se tičejo boljševizma in komunizma. Nekdo tudi vzdržuje stalno nekega starejšega moža, ki v dopoldanskih urah stoji pred nalepljenim »Slovencem« in ljudem, ki prihajajo brat časopis, daje pojasnila o tej ali oni stvari, ki jo »Slovenec« objavlja. Večkrat sem že imel priliko poslušati in opazovati tega moža in po daljšem opazovanju in prisluškovanju sem dognal, da so pripombe in pojasnila, ki z njimi na široko ta mož razpolaga in jih raztresa med bralce »Slovenca« (pripominjam, da so ti bralci posebno ob nedeljah in praznikih v veliki večini kmetje iz bližnje okolice Ptuja, pa tudi Haložani), kaj tendenciozna in zvene tako znano. Takšno taktiko uporabljajo že dalj časa neki ljudje tu v Ptuju, ki so drugače kaj »kukavičje postavice« in osebice. Med njimi je nekaj takih, ki so imeli zaradi komunistične agitacije opraviti že z oblastmi.

Najlepša se je pa zgodila v četrtek. Po navadi sem stopil do »Slovenca« popoldne, ker sem hotel počakati na »Slovenski dom«, ki je tudi nalepljen zraven »Slovenca«. Iz šole je prišla skupina starejših dijakov, ki so se ustavili pred »Slovencem« in eden izmed njih je prebral na glas debelo tiskan naslov »Stalin bolan na smrt« in pridejal na glas svojim tovarišem: »Kakor se mi zdi, bo pa Stalin kaj kmalu šel!« Pri »Slovencu« je stala v tem času tudi skupina nekaterih fantov, med njimi neki V., ki je pokazal svojo nestrpnost že večkrat nasproti ljudem drugega svetovnega nazora na ta ali oni način. V tem hipu, ko je omenjeni dijak izgovoril zadnje besede, mu je priletel s pestjo po glavi močan udarec in gospod V., ki je udaril dijaka po glavi, je bil takoj nato na svojem kolesu in že dirjal proti Trstenjakovi ulici, ker se je očividno zbal ali fantov ali drugih ljudi, ki so se nahajali v tem času v bližini nalepljenega »Slovenca«.

Že večkrat smo bili priče, ko je ta ali pa kdo drugi od znane skupine, ki je vedno ista, grozil ali pa dejansko napadel koga izmed »nasprotnikov«. Zakaj in čemu, ne moremo vedeti! Gotovo je za tem neko ozadje, ki — vsi to želimo — naj se vendar enkrat razčisti!

Gotovo je potrebno, da ostanejo tudi takšne stvari, takšni dogodki, zapisani! OV.

Ljubljansko gledališče

Opera — Začetek ob 20

Nedelja, 13. avgusta: *Pod to goro zeleno...* Opereta. Izven.

Ponedeljek, 14. septembra: *Zaprto.*

Litija

V nedeljo, dne 20. t. m., bo proslava 60 letnice obstoja društva Rdečega križa v Belgradu. G. minister je dovolil znižano voznino 75% za vse člane Rdečega križa, kateri se mislijo udeležiti te proslave. Brzi vlak za tja in nazaj stane 117.50 Din, osebni 91 Din. Predvideno je, da se vsi delegati iz Slovenije poklonimo tudi pokojnemu kralju Aleksandru na Oplencu. — Prijave sprejema do 15. t. m. g. Keber Drago, tajnik okr. odbora društva Rdečega križa v Litiji (okr. načelstvo). — Okr. odbor društva Rdečega križa v Litiji.

Šoštanj

Tukajšnji rejci malih živali ustanove v nedeljo, dne 13. septembra svoje društvo: Rejec malih živali, Šoštanj. Ustanovni občni zbor se vrši ob 9 dopoldne v prostorih narodne šole obenem s predavanjem o umni reji malih živali, ki ga bo imel strokovni tajnik Zveze društev rejcev malih živali g. Inkret Alfonz iz Ljubljane. — Vabljeni vsi rejci Šoštanja in okolice.

Velike Lašče

Na praznik, dne 8. septembra, so priredili tukajšnji rejci malih živali in iz bližnje okolice svojo prvo večjo propagandno razstavo malih živali in proizvodov iz reje, in sicer v prostorih tukajšnje šole (staro poslopje). Obenem je bil tudi dopoldne ustanovni občni zbor društva: Rejec malih živali, Velike Lašče. Prečitana so bila pravila in odobren poslovnik, glasom katerega deli društvo med svoje člane brezplačno čistoplemenske živali. Sledile so volitve odbora in je bil izvoljen za predsednika g. Žnidaršič Ivan z ostalimi odborniki, ki so vsi vneti delavci na širjenju rejskega pokreta. Sicer najmlajše rejsko društvo, vendar šteje že ob svojem rojstvu nad 50 članov. Prisostvoval je prireditvam tudi zvezni tajnik g. Inkret Alfonz iz Ljubljane, ki je očrtal bodoče delovanje mladega društva in mu želel obilo uspeha v prid našemu mlademu človeku.

Nevarno vrenje v Franciji

Kjer „ljudska fronta“ reže kruh

Slovenska javnost se danes živo zanima za nemirno vrenje v zahodni Evropi, kjer se odigravajo dogodki, ki bodo morda v precejšnji meri vplivali na politično, kulturno in socialno podobo Evrope. Poleg Španije, kjer si ideje z mečem utirajo pot, stoji tudi Francija tik pred važnimi odločitvami. Nekateri bežni in skromni osebni vtisi, ki so mi posebno padli v oči, naj skušajo malo osvetliti sedanje stanje v Franciji, ki ji danes »Ljudska fronta« reže kruh.

»Fronte Populaire« je izšla zmagoslavna iz majskih volitev. Rdeča roka je segla po državnem krmilu. Tri mesece že vlada. Po končanih velikih stavkah je uvedla mnogo socialnih reform (povišanje plač, štirideseturni teden, kolektivne pogodbe, plačan dopust itd.), pa jih javnost imenuje demagoške reforme. Zmagala je, pa je v defenzivi. Imenuje se »enotna fronta«, pa je v razsulu. Rdeči so na vladi, pa je čuti, da stoji Francija pred rdečo revolucijo. Zakaj?

»Ljudsko fronto« sestavljajo trije heterogeni elementi: komunisti, socialisti in radikali. Ustanovili so jo komunisti po moskovskih navodilih in jo po teh navodilih tudi vodijo in izrabljajo. Danes se proti tej druščini in v njeni notranjosti sami pojavljajo huda nasprotstva. Mase volilcev so vedno bolj nemirne. Neprestano vihranjo rdečih zastav po ladjah, ladjedelnicah in drugih delavnicah, zasedba tovarn, delavnic in magacinov po delavcih, socialni nemiri, nemirna sosedna Španija, strahote, ki jih počenja španska sestra »Frente Populer«, porazno vplivajo na ljudstvo, tudi na mnoge rdečkarje. Posebno španske krvoločnosti so močno zasenčile rdeči val, ki je pri zadnjih volitvah zajel Francijo. Zdi se, da tudi umetno ustvarjena psihoza proti desničarjem, fašistom in konservativnim elementom ne zaleže mnogo. Francoski rentnik ali kmet ali lastnik kake hiše, obrata ali lokala, pa bodisi da je moder, rdeč ali bel, noče ničesar slišati o usodi, ki je zadela njegovega tovariša onstran Pirenejev.

Notranji spori med posameznimi skupinami »Ljudske fronte« so nekaj vsakdanjega. Radikali po vseh svojih zborovanjih svarijo svoje poslance pred nasilno boljševizacijo Francije, ki jo pripravljajo komunisti. Socialisti so ljubosumni na komuniste, ker jim vsled močne komunistične propagande številni volilci prehajajo na skrajno levico. Komunisti upajo, da bodo kmalu požrli socialistične množice. Bluma, Jouhauxa in druge socialistične šefe imenujejo na svojih shodih reakcionarje, buržujske lakaje, smešne, usmiljenja vredne ljudi, slabiče, izdajalce, ki bi se radi šli Hitlerja, Mussolinija ali Franca, maskirane nasprotnike Rusije, klikarje, ki vedno igrajo dvojno vlogo, Hitlerjeve zaveznike, simpatizerje s sovražniki delavskega razreda itd.

Silno neugodno je odjeknil na francoske socialiste pokolj trockistov v Moskvi. Proces Zinovjeva, Kameneva in tovarišev so vzporejali z znanim nemškim procesom ob priliki požiga berlinskega Reichstaga. Socialisti so sprevideli, da jih utegne kdaj zadeti enaka usoda kot trockiste, če... Očitni spor je izbruhnil med socialistom Blumom in komunistom Thorezom, ko je obiskal Pariz guverner nemške narodne banke dr. Schacht. Komunisti so strašno zamerili Blumu, zakaj je priredil dr. Schachtu na čast slavnostno kosilo. Komunisti hočejo, da Francija prekine vsako zvezo z Nemčijo, da, še več, oni hočejo, da bi bilo Porenje zapadna sovjetska meja. Na vseh javnih zborovanjih pozivajo delavstvo na križarsko vojno proti Nemčiji. Poleg zahteve po krvavi revoluciji in po kanonih za Španijo je glavna zahteva francoskih komunistov vojna proti Nemčiji. Tudi za to vojno so ustanovili »Ljudsko fronto«. Za vojno ponujajo roko katoličanom in demokratom. Za vojno hočejo ustanoviti francosko fronto. Za vojno proti Nemčiji si želijo celo prijateljstvo — kapitalistov. Tiste dobro znane komunistične fraze proti vojni so ostale kot spomin na lepe stare čase le še predmet nastopnih deklamacij. En sam klic po kanonih, en sam pogled na tisoče dvignjenih pesti, eno samo simbolično streljanje na silhuete Hitlerja ali generala Franca lahko vsakogar prepriča o aktualni komunistični paroli: vojna, revolucija. Najhujši spor v »Ljudski fronti« pa je povzročilo različno naziranje, kako naj pomagajo španski sestri v boju proti upornikom. Socialisti so za nadaljevanje tihega kontrabanta orožja in municije v Španijo, komunisti pa prirejajo velike meetinge, kjer javno zahtevaj ood vlade letala, topove in aktivno vojaško pomoč španskim komunistom. Če jim ne ugodi, groze s stavkami in velikimi nemiri.

Omenim naj še neuspeh Blum-Jouhauxovih socialnih reform. S temi reformami so se resnično zvišale delavske plače, toda to zvišanje je imelo za posledico še večjo podražitev živil, obleke, strojev in drugih tovarniških izdelkov. Francoska javnost jih zato na splošno imenuje »réformes démagogiques«. Mnoge tovarne so ustavile svoje obrate, češ, da ne morejo vzdržati bremen, ki so jim bila naložena po zadnjem štrajku. Posledica — 50.000 brezposelnih več. Francosko blago na tujem trgu težko konkurira. Več delavcev in obrtnikov mi je priznalo, da so sedaj življenjske prilike mnogo težje kot so bile pred temi reformami. Bivši ministrski predsednik Andrée Tardieu je v tedniku »Griugoire« zatrjeval, da se vlada s temi demagoškimi reformami naravnost norčuje iz delavcev in jim nalaga nova, nepotrebna bremena. Nekaj številk. Premog se je podražil za 20%. Kilogram kruha je stal prej 1.60 frankov, sedaj 1.80, polič rdečega vina prej 1.25, sedaj 1.50, sladkor prej 3.35, sedaj 3.55, olje prej 5.95, sedaj 6.50 frcs. Če vprašate komunista, kako je kaj takega mogoče pod žezlom »Ljudske fronte«, vam odgovori, da so tega krivi socialisti. Če bi bili mi na vladi, pravi, bi drugače naredili. Vemo kako... No, pa tu spoznate enotnost» Fronte Populaire...« Bo menda že res, kar se večkrat sliši po ulicah, namreč to, da so si socialistične in komunistične ekselence v skladu samo v tem, da se v ničemer ne skladajo.

Tenorist milanske »Scale« Alessandro Ziliani
poje v opernem filmu **Kraljica ljubezni**
nepozabne arije. Predstave danes ob 4., 6. in 1/2 9.
KINO KODELJEVO Telefon 31-62

Sovjetofilska politika »Ljudske fronte«, načrti komunistov, ki hočejo po »Ljudski fronti« zlezti na vrh in oklicati francoske sovjete, razpust desničarskih organizacij, španski dogodki, kontrabant francoskega orožja v Španijo, vedno večja draginja itd., vse to je izzvalo silno reakcijo ia francoski desnici. Desnica je prešla s svojim tiskom in z vsem svojim organizatoričnim aparatom v močno ofenzivo. Zdi se, kakor da se je ob dvanajsti uri zganil francoski narodni genij v obrambo svoje samobitnosti in neodvisnosti. Vsa nacionalna Francija vam danes skoraj na ves glas kliče: mi nočemo biti sovjetska podružnica, mi nočemo biti sužnji kominterne! Naša zveza s Sovjeti pomeni vojno! Za Stalinovo in Dimitrijevo kožo se nočemo postavljati pred žrelo nemških topov! Komunizem neti sovraštvo, vojno, uničuje svobodo, demokracijo!

Francija je v resnici razdeljena v dva tabora. Vihar strasti in sovraštva divja že med člani levice samimi, kaj šele med levico in desnico. Komunisti zahtevajo cenzuro nad desničarskim časopisjem, hočejo vedno več oblasti, izvažajo cele vlake orožja in hrane v Španijo, socialisti izgubljajo glavo, skrajna desnica se naglo krepi. Komunisti delijo svojim članom orožje — o tem govori že ulica, in če vprašaš kakega komunista, če je to res, se zadovoljno potreplja po zadnjem hlačnem žepu in skomigne z rameni. Levica vedno bolj grozeče dviga stisnjene pesti, vedno bolj grozi. Ne vem, kako je pri srcu socialističnim vodjem, če pomislijo na sadove razdejanja, ki jih utegnejo v kratkem žeti. Morda tako, kot je bilo dvema poslancema »Ljudske fronte« v Tarbesu, ki sta se v elegantnem avtomobilu peljala na zborovanje »Ljudske fronte«, pa ju je v predmestju napadla skupina delavcev, ki je tudi šla na to zborovanje, ampak peš, obmetala avto gospodov govornikov s kamenjem in kričala: vse vas bomo pobili, vse!

Te dni se bo v Franciji bržkone marsikaj odločilo. Bog daj, da bi dih španske krvi ne razdražil, ampak spametoval in pomiril razvnete strasti sovraštva in mržnje med vznemirjenemi duhovi, ter jih brez strašnih žrtev privedel do pametnega sožitja.

M. P.

Ali ste že poravnali naročnino?

Naznanila

Ljubljana

1 *Nočno službo imajo: v nedeljo:* mr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste — Zaloška cesta. *V ponedeljek:* mr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

1 *Kino Kodeljevo* igra danes ob 4., 6 in pol 9 operni film »Kraljica ljubezni«, v katerem poje Alessandro Ziliani.

1 *Fantovski krožek na Kodeljevem* bo imel jutri ob 8 sestanek, na katerem bo predaval g. Ivan Martelanc o ciljih in nalogah Fantovskega krožka.

1 *Ženski odsek Salezijanske prosvete na Kodeljevem* bo imel v torek ob 8 sestanek, na katerem bo predaval g. Štefan Temlin o prosvetnem in božjem duhu.

1 *Fantovski odsek Kat. prosv. društva v Sp. Šiški* bo imel v torek, dne 15. septembra, ob 8 zvečer v samostanski dvorani svoj redni letni članski svet. Vabljen so vsi fanje, k imajo veselje do dramatike, športa in petja.

1 *Belokranjski dan.* Danes ima naša Bela Krajina svoj najpomembnejši dan in praznik v Ljubljani, kamor so pripeljali Črmomeljce in Metličane najlepši, najplemenitejši nameni, da pokažejo svojo pravo narodno umetnost rojakom v srcu Slovenije. Svojo najlepšo dediščino, ki so jo skozi stoletja lepo in čisto ohranili, nam bodo predočili s plesi in kretnjami, vse pa bo spremljala njihova prelepa, čeprav včasih malo otožna narodna popevka. Pokazali nam bodo 8 svojih najlepših obredij in kol, med njimi več takih, ki jih večina izmed nas, ki ne pozna življenja naših belih rojakov, prav nič ne pozna. Belokranjski dan se vrši točno ob 15. uri na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju. Vstopnice: sedeži po 12, 10 in 8 Din bodo v predprodaji od 14. ure dalje na obeh straneh glavnega vhoda na letno telovadišče. Stojišča so po 5 Din, dijaške vstopnice po 3 Din. Posebno še opozarjamo na obhod naših Belokranjcev, ki bo ob pol 12 dopoldne z Zelenim Jurijem na čelu po ljubljanskih ulicah: Velesejem, Bleiweisova, Aleksandrova, Šelenburgova, Kongresni trg, Wolfova ul., Marijin trg, Miklošičeva c., Tavčarjeva ulica — do kavarne Evropa, kjer bo razhod. Vse Ljubljančane in vnanje posetnike velesejma opozarjamo na prireditev Belokranjskega dne. V slučaju slabega vremena bo prireditev Belokranjskega dne v opernem gledališču. Lastniki vstopnic sedežev po 12 Din, naj zasedejo v prvi vrsti lože po 4 osebe in sedeže v prvih vrstah parterja. Lastniki sedežev po 10 — sedeže v drugi polovici parterja in balkonske sedeže. Lastniki sedežev po 8 Din — galerijske sedeže. Stojišča pa na dijaškem in galerijskem stojišču. Začetek prav tako ob 15. uri.

1 *Jenkova proslava v Cerkljah pri Kranju* bo v nedeljo, dne 20 .t. m. Ob tej priliki se odkrije skladatelju Davorinu Jenku lep spomenik z njegovim poprsjem sredi slovenske vasi pod Krvavcem. Že danes opozarjamo na to prireditev. Podrobnosti bomo javili tekom tedna.

1 *Vse gojence drž. konservatorija* opozarjamo, da je jutri, v ponedeljek, od 15 dalje razdelitev in določitev posameznih urnikov. Gojenci za solo-petje, klavir, violino, čelo, kontrabas, orgle, kompozicijo in operno šolo od 15. do 17. ure, ostali instrumenti pa od 18. do 19. ure. Razdelitev je v Hubadovi pevski dvorani.

Velika nedelja. V nedeljo ponovi fara pri Veliki nedelji zadnjič igro »Naša apostola« ob istem času in na istem mestu. Vstopnina: sedeži 4 Din, stojišče 2 Din, šolarji zastonj.

Sv. Peter pri Mariboru. Igralska družina Prosv. društva priredi danes pred župno cerkvijo Finžgarjevo igro »Divji lovec«. Pričetek ob pol štirih popoldne (po večernicah). Sodeluje fantovski tamburaški zbor.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Nedelja, 13. septemrba: 8.00 Citraški trio »Vesna« 8.45 Čas, poročila, spored 9.00 Bernhard: Kmochiada, venček (pojeta g. Loos in R. Prošek na ploščah) 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve 9.45 Verski govor (g. dr. Roman Tominec) 10.00 Venčki slov. narodnih s spremljevanjem Radijskega orkestra. Sodelujejo: gdčni: Poldka Zupanova, Poldka Rupnikova, gg. Banovec Svetozar in Vekoslav Janko 12.00 Kmečki trio (gg. Janko Gregorc, Avgust Stanko, in Franc Nachförg) 13.00 Čas, spored, obvestila 13.20 Kar imamo — to Vam damo (plošče po željah) (oddaja prekinjena od 14 do 17) 16.00 Nagradno tekmovanje harmonikarjev (prenos z velesejma) 17.00 Kmet. predavanje: Odbira plemenjakov (g. Jože Okorn) 17.20 Nagradno tekmovanje harmonikarjev (prenos z velesejma) 18.20 Reproduc. koncert plesne glasbe 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.20 Predavanje o kinologiji (dr. Ivan Lovrenčič) 19.30 Nac. ura: Kulturno-propagandna vloga radia (Franja Kulundžić) — iz Belgrada 19.50 Deklica in pesoglavci. Zvočna igra po narodni pripovedki. Napisal Arnošt Adamič, izvajajo člani rad. igr. družine. Vodstvo: ing. Ivan Pengov. 20.30 Operni spevi in odlomki. Sodelujeta: ga. Mila Kogejeva in Radijski orkester 22.00 Čas, vreme, poročila, spored 22.20 Prenos lahke glasbe z velesejma (razstava »Volga«)

Ponedeljek, 14. septembra. 12 Balalajke igrajo (plošče): Rimsky Korsakov: Snežinke. Pesem indijskega gosta iz op. »Sadko«. — 12.45 Poročila, vreme. — 13 Čas, spored, obvestila. — 13.15 Slovanske orkestralne skladbe (plošče). — 14 Vreme, borza. — 18 Radijski orkester. — 19 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30 Nacijonalna ura: Postanek in razvoj zadružne kulture pri Hrvatih in Srbih v Posavini (Milivoj Bosanac) iz Zagreba. — 19.50 Koncert na čellu, izvaja gosp. ing. Zlatko Najžer. — 20.10 Zdravniška ura. — 20.30 Klavirske skladbe Vasilija Mirka izvaja gosp. prof. Marjan Lipovšek. — 21.15 Glasbene slike (igra Radijski orkester). — 22 Čas, vreme, poročila, spored. — 22.20 Radijski jazz.

Drugi programi:

Nedelja, 13. septembra. Belgrad I.: 19.50 Klavirski koncert Ide in Lorisa Margaretisa. — 20.20 Violinski koncert (Luben Vladigerov). — 21 Romunska in ska muzika na ploščah — 21.30 Narodne pesmi in gosp. Milan Timović. — *Belgrad II.:* 19 Stari kapitani pripovedujejo (Dragan Aleksić). — 20 Koncert. — 23 Koncert. — *Zagreb:* 20 Tamburaški koncert. — 20.30 Recitacija (Zvonko Tkalec). — 20.45 Lahka glasba. — 21.30 Prenos govora ministrov na sestanku Male zveze v Bratislavi. — *Dunaj:* 20.05 Vesela radio-igra. — 22.20 Vokalni koncert (K. Pataky, tenor). — *Praga:* 19.30 Offenbach: Hoffmannove pripovedke, opera. — *Brno:* 21.10 Katara-solo. — *Varšava:* 20 Mozart: Kvartet e-dur na ploščah. — 21 Veseli prenos. — 21.30 Vokalni koncert. 22 Orkesterski koncert. — *Budimpešta:* 19.40 Prenos komedije iz Narodnega gledališča. — 23 Ciganska muzika. — *Rim:* 20.40 Humperdinck: Hansel und Gretel, opera v 3. dej. — 22.15 Pantomina v enem dejanju. — *Milano:* 20.40 Komedija. — 21.30 Simfonični koncert. — *Berlin:* 20 Koncert radio-orkestra in solistov. — *Hamburg:* 19.10 Recitacije. — 20 Večerni koncert. — *Köln:* 20 Pester večer. — *Königsberg:* 10 Zabavne radio-scene. — 20 Večer operetne glasbe. —

Ponedeljek, 14. septembra. Belgrad I: 20 Bizet: Carmen, opera (prenos iz Narodnega gledališča — *Belgrad II:* 20 Muslimanka v svojem domu (Hamza Humo) — 22.15 Balkanska glasbena folklora — *Zagreb:* 20 Koncert (kvintet Zagrebške filharmonije in Olga Kocijančič, sopran) — 21.30 Koncert radi-orkestra — 22.15 Lahka glasba — *Dunaj:* 20 Prenos koncerta iz Celovca — 21 Sonate za violino in klavir — 22.10 Zabavni koncert radio-orkestra. — *Praga:* 20.40 Operne arije — 21 Humoristične plošče — 22.15 Klavirski koncert. — *Brno:* 19.15 Zabavna radio-revija — 20.40 Klavirski koncert. — *Bratislava:* 20.25 Stodola: Kralj Svetopolk, drama v 3 dej. — *Varšava:* 19.40 Serenada za violino in klavir — 21 Koncert simfoničnega ork.

Lepote naše zemlje

Na Trški gori

S Hmeljnika na Trško goro gre pot neprestano po grebenu. Ni se nama treba spuščati v dolino. Ob stezi, ki po njej stopava, se nama bohotno ponujajo robidnice. Kar vse črno jih je. Ne pustiva se dvakrat prositi. Hladna senca in sladke robidnice — lepšega si že človek skorajda ne more želeti.

Toda sonce se je že kar nekam preveč visoko dvignilo in treba bo vzeti pot pod noge. Po grebenu, kjer hodiva, je gozd, pobočje pa, ki gledava proti jugozapadu, je poraslo z žlahtno vinsko trto. Razgled se širi. Kamor pogledava, povsod vinska trta. Na desni in levi vstajajo oblastne gorice vseprek pokrito s trto, vmes pa se košatijo bele zidanice. Skozi drevje se za hip pokaže zvonik trškogorske cerkve, ki pa takoj spet utone za griči. Najinim očem se odpira pogled na dolino Krke, celo dolenjsko metropolo z vitkim zvonikom kapiteljske cerkve vidiva odtod. Zadaj pa se bočijo pravljični Gorjanci z mizastim Trdinovim vrhom ali sv. Jero, kot pravijo domačini. Vsa pokrajina je obsijana od sonca, da ti jemlje vid, v sončnih žarkih se bohotijo brezkončni vinogradi, bele ceste, ki se vijejo vmes, in Krka — srebrn trak med zelenimi polji.

Ko dospeva na Trško goro, je mežnar ravno odzvonil poldne. Prijazna trškogorska cerkev z rdeče kritim zvonikom — kdo je ne pozna? Sama dobrodušnost je je, ko čepi na vinorodnem holmu in se smehlja v dolino Krke od Novega mesta pa vse do Šent Jerneja in še dalje.

Vrata v cerkev so odprta in za trenotek vstopiva v notranjščino. Slikarije Kleinerta iz leta 1928. so delana brez večje umetniške ambicije in spominjajo še najbolj na kako Jelovško šolo (Narodna galerija). Resnično je škoda, da slikarska dela v cerkvi, ki obiskuje vsako leto toliko romarjev in izletnikov, niso bila prepuščena slovenskemu umetniku.

Pred cerkvijo stoji mogočna lipa, tako mogočna, da bi jo pet ljudi komaj objelo okoli debla. Votla je že in nevarnost je, da jo lepega dne močna burja ne zruši. Po mežnarjevem zatrdilu je stara že nad tristo let. »Pod lipco to zeleno« pa je — kot zahteva stara šega — »mizca kamnata«. Poleg rastejo še tri tudi že kaj košate lipe.

Trška gora je takorekoč rodni kraj »cvička dolenjskega« — in kdo bi se vzdržal, če ga že noga zanese semkaj, da ne bi poskusil te naše domače »kisle« kapljice — posebej še, če je grlo suho kot kresilna goba.

Pri mežnarju, kjer točijo vino, nama postreže zgovorna ženica:

»A ste prišli z vlakom? — Ja, jaz bom morala tudi zdaj enkrat v Bršljin. V Straži imam hčer, pa bi jo rada videla preden umrjem.«

»No, nikamor se vam še ne mudi s smrtjo.«

»I, kaj rajtate, koliko jih imam?«

»Šestdeset,« ji prisodiva.

»Kajkap! Šestinosemdeset — kje jih je že šestdeset!« odgovori ponosno mladostna ženica, ki bi se noben fant ne sramoval zaplesati ž njo, tako je še poskočna in zgovorna.

Pa nama še pove, da se že najmanj deset let ni vozila z vlakom in da so, ko se je poslednjič peljala, sprevodniki še klicali na novomeški postaji: Bršljin ali Novo mesto.

In nama razlaga še mnogo drugih drobnih stvari. Za slovo nama pokaže še pot na Stari grad in gleda za nama, dokler ne izgineva v gozdu.

(Drago Š.)

Mrtvi jezdeci

Pripovedka s Pokljuke

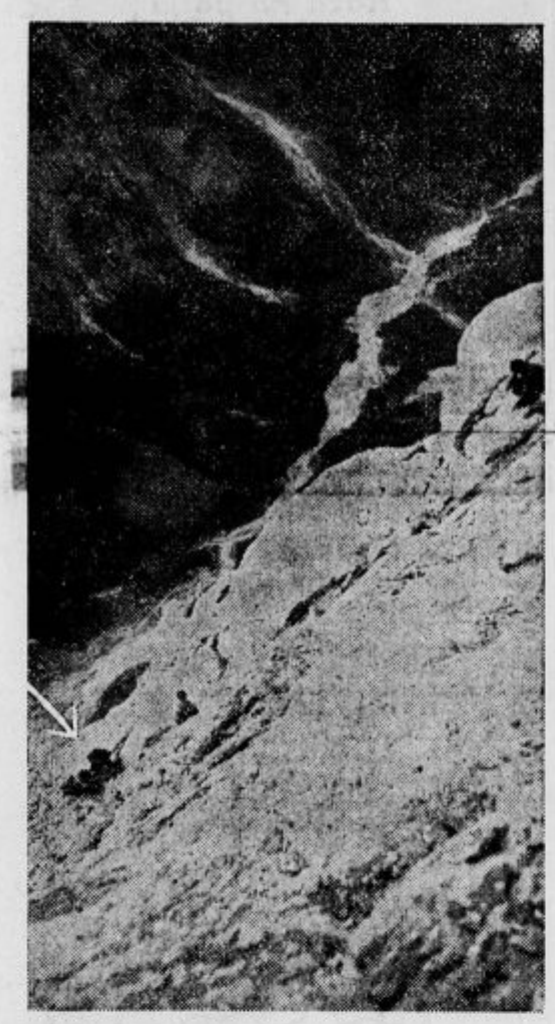

Severna stena Triglava.

Bilo je vročega poletnega dne, ko sem šel proti srednjemu vrtcu Pokljuške soteske. Sonce je močno pripekalo, utrujen sem zaspal. Ko sem se zbudil, sem začuden opazil, da je že noč. Na nebu se je izza oblakov prikazal mesec, ki je skrivnostno razsvetljeval skalovje. S ceste sem čul avtomobil, ki je drvel z Mrzlega studenca proti Gorjam. Njegov ropot se je vedno bolj in bolj izgubljal v daljavi. V drevju je tu pa tam zaskovikala sova, vejevje smrek in grmovje je šelestelo, potoček Ribšica pa šumljal. Tesno mi je postalo pri srcu in nekako podzavestno sem čutil, da bom videl kake nenavadne stvari to noč.

In res — že sem imel vtis čudnega šuma, ki se je bližal. Stisnil sem se v vdolbino v visoki skalnati steni. S trepetajočim srcem sem strmel predse in kmalu zazrl jezdece na velikih, močnih konjih. Približevali so se po zraku z blejske in bohinjske strani. Že so bili tu. Konjska kopita so topotala po strmem pobočju.

Kamenje v grušču je votlo zabobnelo. Iz sten so prilezli dolgobradati škratje in pomagali viteškim starešinam, kosezom pa njih oprodam s sedla in iz stremen. Groza me je pretresla, ko sem zagledal izpod šlemov mrtvaške glave. Iz očnic se jim je blesketala luč, čeljusti so jim šklepetale. Vitezi so imeli z železom okovane ščite in ostre meče v koščenih rokah, oprode pa lesene ščite in dolge sulice. Dva mladeniča sta vodila za povodec mladega, z bršljanom ovenčanega konja. Oprode so se z dvignjenimi sulicami strumno postavili ob visokih stenah, starešine in kosezi pa razvrstili okoli Pokljuške luknje in opirajoč se na meče,

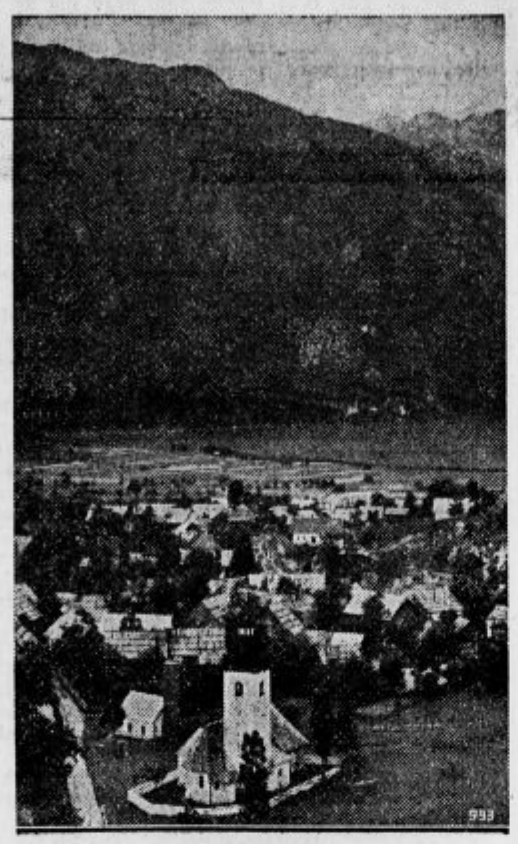

Bohinjsko jezero.

klonili glave proti žrtveniku v skalni veži, kjer je veliki svečenik iz Srednje vasi daroval žrtev bogu Triglava.

Dragulji, ki so jih škratje držali nad glavami, so se v čarobnih barvah lesketali in obrazi vojnikov so v tem lesketu kar oživeli. Bilo mi je, kakor da bi zazrl obraze domačinov iz Bohinja, Koprivnika in Bleda.

Ko je bil svečenik zasadil nož konju v tilnik in je konj klecnil, tedaj je zarožljalo po vsej kotlini. Starešine in kosezi so drug za drugim korakali mimo žrtvenika skozi okno vrh jame, se ozirali proti zapadu in se klanjali Triglavu, ki ga je mesec razsvetljeval s tajinstveno svetlobo. S pobožno vdanostjo v srcu so prisegali, da hočejo biti Triglavu zvesti, dokler bo njih rod živel pod njegovim okriljem in dokler se bo tod oglašala domača slovenska govorica. Jadikovali so, da so se med seboj klali za malenkosti, da bratu niso hoteli dati, kar mu je šlo po večnih zakonih, in da so tujce klicali na pomoč zoper svoje brate. Zakleli so se, da hočejo v dušah svojih poznih potomcev vžgati ljubezen do rodne grude in rodu ter prositi sivega Triglava, da jim ne odreče pri tem stremljenju svoje pomoči, najsi tudi je sedanji rod spoznal vzvišenejšo, njim mrtvecem še neznano moč nego je sam božanstveni Triglav.

Po tem svečanem obredu so stali vsi kakor otrpli, mene pa je zazeblo od nog do glave. Ko pa je jutranje sonce poljubilo s prvimi žarki vrh Triglava, je v njih trplih vrstah zašumelo. V redu, v katerem so prišli, so zajezdili konje ter odjahali po pobočju navzdol. Poslednji starešina, ki je odjahal, me je prodirajoče pogledal in mi dobrovoljno pokimal. Razumel sem ga, zahvalil se mi je, da nisem motil njih starodavnega obreda in da nisem preplašen zbežal in klical na pomoč vse svetnike, kajti to bi jih bilo preveč vznemirilo in pregnalo iz posvečene jim Pokljuke.

Zamišljen sem se po odhodu čudne čete ozrl po Pokljuški luknji, skoraj nisem mogel verjeti, da bi se vse to v resnici dogodilo, a vendar nisem mogel več dvomiti, saj je iz žive skale v oboku nad skalno vežo gledala glava žrtvovanega konja, o čemur se more vsak obiskovalec tega čudežnega kraja sam prepričati.

Napisal Steska.

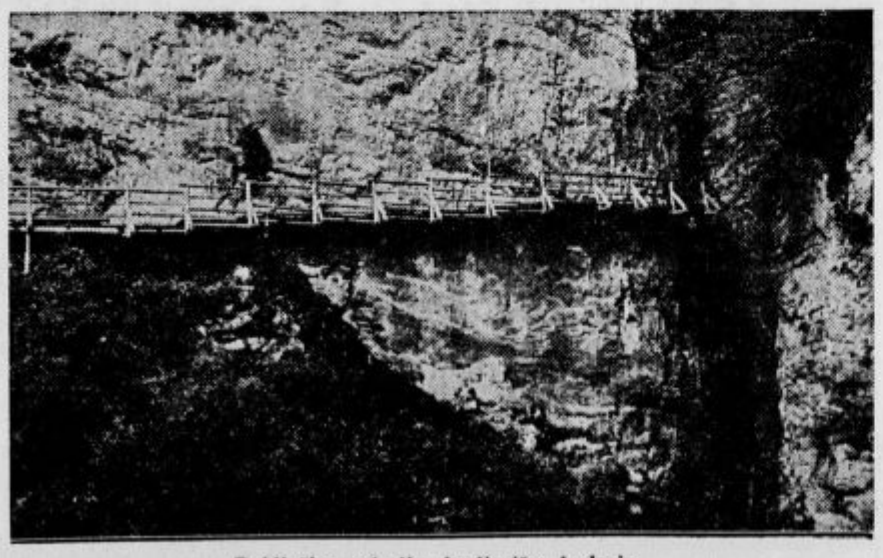

Pokljuška galerija kraljeviča Andreja.

Vzorec pošilja brezplačno
„RADIOSAN", Zagreb, Dukljaninova br. 1

Bospor in Constanta

Azijska stran ob Bosporju se dokaj loči od evropske in je veliko bolj orientalskega značaja. Značilne so zlasti številne džamije in v »turškem« slogu grajene hiše, obdane z vrtovi ki jih namakajo studenci, kar vse je na evropski strani redkost. Preliv se vedno bolj oži in pridemo na najožje mesto Bosporja, kjer je ožina med Azijo in Evropo široka komaj kilometer. Podobno, kot reka je preliv na tem mestu, kar opazimo še posebno zaradi počasne vožnje. Močan veter se upira v pramec ladje in izredno močna struja, ki jo povzroča preli-

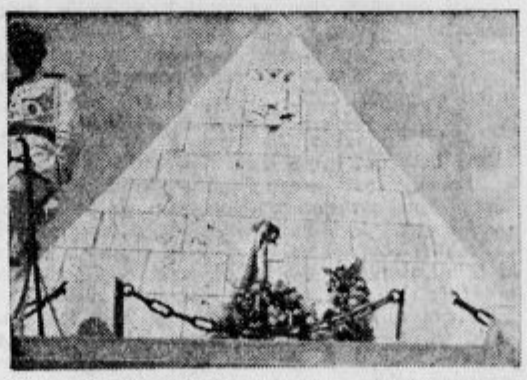

Spomenik jugoslovanskim dobrovoljcem v Dobrudži.

vajoče valovanje voda iz Črnega v Mramorno morje, ovira ladjo, da ne more pluti hitreje. Do zdaj enolična obala Bosporja je čedalje lepša, polna prijetnih sprememb. Bogatejši iz vseh delov sveta so si tu zgradili krasne vile, obdane od lepih vrtov in nasadov, vrstijo se številni hoteli, lepa kopališča.

Proti koncu se preliv nenadoma razširi in že zagledamo nemirno šumenje in kipenje valov Črnega morja. Neki poseben vtis napravi na nas ta nenadna sprememba. Močni valovi se zaganjajo čedalje bolj besno v ladjo, jo premetavajo kot majhen čoln. Pravijo, da je Črno morje poleg Mehikanskega zaliva najbolj nemirno na svetu; po teh prvih vtisih bi človek to skoraj verjel in potrdil.

Pa tako »razigrani« in valujoči morski površini vozimo proti Costanti (beri Kostanci). Hladno jutro in močan severovzhodnik nam piha skozi lahke poletne uniforme, da je kar malo mraz. Voda, prve dni vožnje bolj črnikasta je zdaj zelenkasto siva. Glina rodovitne Dobrudže jo je pobarvala, kajti močni valovi se zaganjajo ob njeno obalo in odnašajo od nje mehko rodovitno zemljo. Daleč pred nami je že vidna Costanta, glavna romunska prevozna luka in največja izvozna luka za petrolej i nafto. Mesto s 65.000 prebivalci je spojeno z zaledjem po železnici preko Črne vode na Donavi. Mimo svetilnika — spomenika kralja Karla splovemo v umetno zgrajeno, šele pred nekaj leti dovršeno pristanišče. Dolg lukobran ali kakor drugače tudi pravijo valobran na zunanji strani ga varuje pred butanjem valov, ki jih pogosto razgi-

Ruševine v Bosporu.

bajo močni vzhodni vetrovi. Na notranji strani zaliva se odcepi ozek kanal za petrolejski bazen, kjer se bomo tudi mi zadnji dan našega bivanja v Costanti založili z nafto za motorje. Povsod je polno parnikov, naloženih z nafto, med njimi največ norveških, švedskih in danskih. Nedaleč odtod so vsidrane ladje romunske vojne mornarice.

Že iz ladje same smo mogli videti glavni del mesta. Takoj na vrtu stoji mogočna palača, obdana z lepim parkom, to je Casino. Tu je bila do nedavna še igralnica, kot Monte Carlo, a je bila prepovedana in je danes le še hotel in kavarna. Malo v ozadju se ponosno dviga nad strehami hiš in vil katedrala Petropavlovski. V bližini je tudi mošeja, ki pa je precej zapuščena, kar je pač razumljivo, ker je tu malo Turkov, kot v Romuniji sploh. Odzvali so se klicu Kemalovemu in se izselili v Turčijo. Sredino mesta krasi lepa magistratna hiša, v ozadju pa prevladujejo razkošni hoteli. Na večer nas vodijo po mestu romunski mornarji. Mesto je polno življenja; letoviščarji — med njimi je posebno veliko Čehov in Poljakov — dajejo mestu s svojo pisano govorico in živahnostjo neko posebno temperamentnost.

Naslednji dan se vozimo v avtobusih po ravni Dobrudži. Po tlakovani cesti, ki pelje med vrtovi in polji se peljemo v letovišče in kopališče Ma-Maji, na katero so Romuni upravičeno ponosni. Tod je menda največja plaža v Evropi. Vleče se dolgih 40 km, skoraj od izliva Donave pa do Constante in še z druge strani. Lepa je plaža ob francoski obali, a ta se mi zdi še lepša. Drugo jutro gremo z vojaškim atašejem pri jugoslovanskem poslaništvu v Bukarešti, g. podpolkovnikom Mušičem, na grob jugoslovanskih dobrovoljcev, ki so

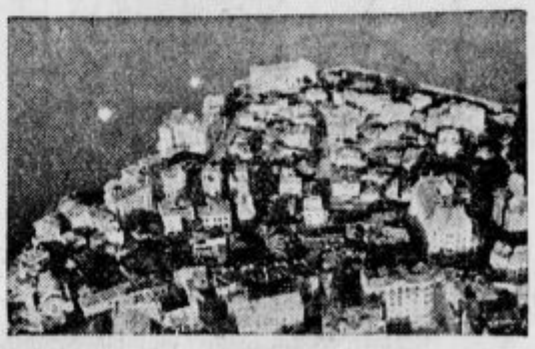

Constanta.

padli v bojih na Dobruških poljanah. Njihova domovina jim je v znak hvaležnosti postavila lep spomenik, ki se dviga nad dobruško ravnino in je tako viden daleč naokrog. Še en večer prijetnega bivanja v družbi Romunov in pripravimo se na odhod. V petrolejskem bazenu se še založimo z nafto. Sidro je dvignjeno, vezi razrešene in odplujemo na odprto morje.

Za jesen **usnje** in vse čevljarske potrebščine dalje veliko izbiro kruponov, boksa, laka, ševroa, kožic za rokavice Vam nudi po najnižji ceni tvrdka

Franc Erjavec, zaloga usnja
Ljubljana, Stari trg št. 18

Damske torbice, aktovke, nahrbtnike, kovčke in šolske torbice stalno v zalogi.

Ko potuješ

Po dolgih progah naj bi človek potoval podnevi, ker ničesar ne poudarja zavesti kakega potovanja tako zelo, kakor če lagodno slonimo v kotu vagona in gledamo, kako hitijo pokrajine mimo. Ni prav, da bi se trudili za lepe pokrajine, ker se kaj naglo spreminjajo lepote. Ne hiša ne cesta nas ne smeta ovirati. Prav je, da sanjarimo, in brez truda, ko brzeči vlak, obvladamo hribe in doline: to se pravi potovati! In le tako se pripravljamo na to, kar še pride in zaznavamo širokopotezne spremembe in šele, ko se stemni, smo utrujeni in se veselimo smotra poti.

Potuj sam! Potuj tako, kakor da bi tistega kraja, kamor prideš, ne bil še nihče videl! Potuj, kakor da odkrivaš svet, pa čeprav hodiš le po domačih krajih! Glej vse s svojimi očmi in svojimi mislimi!

NIZKE CENE
dvokoles, otroških igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih tricikljev, šivalnih strojev. Cenik franko.
„TRIBUNA" F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška cesta 4
Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta 26

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

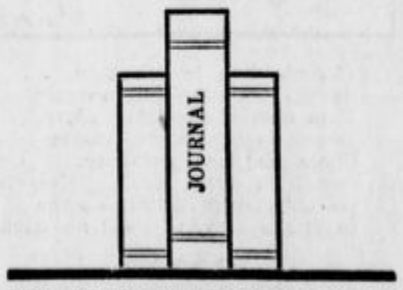

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

MLADI SLOVENEC

Lojze Beltram:

Janez v novih hlačah

Kar tako po beli cesti
mali Janezek švedrà;
poje, vriska, s šibo klesti
po kamenju kar se dà.

»Bunda, bunda, Marko skače,
holadrija, rom-pom pom!
Jaz imam pa nove hlače;
nanje skrbno pazil bom.«

Ah, kako lepo je danes —,
sonček se z neba smeji!
Hopla, hopla, mali Janez
že po polju v log beži.

Čez krtine poskakuje
kakor divji zajec — joj,
dirja, dirja vedno huje;
potlej pa kar v hipu: stoj!

Jarek se pred njim pojavi,
hm — in še kako širok!
Fantek tiho sam si pravi:
»To bo treba velik skok.«

»Hi, konjiček!« s šibo poči
v divji skok se zaleti —;
mesto čez — pa v jarek skoči
in v mlakuži obleži.

»Bunda, bunda, Janez skače!«
sonček poje mu v zasmeh,
a doma — šlek, šlek! — čez hlače
šiba pela bo za greh.

Iznajdljivi zamorec

Prišla je spet deževna doba.
Oh, kakšen dolgčas in puščoba!
Zamorec Bum je brez dežnika —
čepeti v koči ga ne mika,
na sprehod rad bi šel čez polje,
prepeval, vriskal dobre volje,
a moker ni prijetno biti.
Bum premišljuje: Kaj storiti?

Zamorec nima glave puhle,
svečano prime se za uhlje:
»Že vem, juhejsa! Ta bo prava.
Prebrisana je moja glava!«
Brž smukne v kočo kakor miška —
naj pada zdaj kar hoče zviška!
Samo da je telo pod streho,
zamorcu to je že v uteho.

Okrogla lina je vrh koče,
da ni v notranjščini prevroče.
Bum skozi lino vtakne glavo,
vzravna ponosno vso postavo.
Oboje zdaj ima pretkanec:
dežnik in dežni plašč... Kot vranec
po polju dirja križem-kražem
in vriska zraven — nič ne lažem!

Kolumbovo drevo

Ko je Krištof Kolumb odplul s svojo ladjo na široke morje, da bi našel najkrajšo pot v Indijo in je na tem svojem potovanju povsem slučajno odkril Ameriko, je čez Ocean dospel do zapadnega indijskega otoka Haiti. Tam se je izkrcal na kraju, na katerem stoji danes mesto San Domingo. Ukazal je, naj ladjo privežejo k nekemu drevesu. Te drevo je bilo že takrat staro več sto let, stoji pa še dandanes. Še vedno zeleni, cvete in obrodi sadove.

Ivanov oče je mornar

Pozna jesen je bila, ko se je Ivanov oče odpeljal na široko morje. Bil je mornar na veliki ladji. »Spomladi, ko bo na drevju pognalo listje, se vrnem,« je dejal ob slovesu.

Ivan je bil tedaj star deset let. Z občudovanjem je gledal očeta, ko so šli skupaj proti mestu: v sredi oče, na desnici mati, na levici pa on. Oče je imel na sebi lep moder jopič z belim mornarskim ovratnikom, na glavi pa široko kapo s temno rdečim trakom in z zlato vrvico.

In nato je velika ladja odplula. Mirno in dostojanstveno je zaorala brazde v morje, ki je ležalo pred njo gladko in tiho kakor velikansko zeleno polje. Mati in sin sta stala na obrežju in gledala za ladjo. Njune oči so napeto zrle na njo, ki se je bolj in bolj oddaljevala.

In ko je nazadnje črna pika izginila tam, kjer se je nebosklon dotikal morja, so se Ivanove in materine oči povesile in tiha bridkost jima je napolnila srce. Ko sta se vračala v skromni leseni dom na morskem bregu, ni mati odgovarjala na Ivanova vprašanja. Zmerom in zmerom se je ozirala po morju v smer, kjer je izginila ladja z očetom.

Daljno sinje morje se je razprostiralo v nedogled, vsak dan bolj neprijazno. In potem je prišla zima. Morje je bilo sivo in mrzlo.

V dolgih zimskih večerih sta sedela mati in sin ob skromni leščerbi. Mati je pletla ribiške mreže, sin pa ji je podajal vrvico.

Vsak večer sta govorila o očetu, ki je tako daleč od njiju, ter o njegovi vrnitvi spomladi. Zunaj je tulil vihar nad morjem in obalo.

Tedaj je mati prekinila svoje delo in vdano sklenila roke v naročju. Oči, iz katerih so silile solze, je zaprla. Prisluhnila je viharju.

»Mama, zakaj si zaprla oči?«

Mati se je prebudila kakor iz težkega sna.

»Zaprla sem jih, otrok moj, da bi bolje videla v svojo dušo.«

»V dušo? S čim pa gledaš v svojo dušo, mama?«

»Z duhovnim očesom, sinko!«

Tedaj se je Ivan dvignil s pručice in se tesno privil k materi:

»Kaj pa vidiš v svoji duši, mama?«

»Vidim zibajočo se ladjo, ki jo premetavajo valovi in vihar. In ta ladja nosi tvojega očeta.«

Ivan je tedaj prestrašeno pogledal mater, kakor bi hotel prodreti v njeno dušo da bi videl in začutil njeno skrb in bolečino. In potem je prvič s strahom pomislil na vihar sredi odprtega morja, ki je bil njemu, mornarjevemu sinu, doslej zmerom tako všeč. In tudi njegovo srce se je napolnilo s hudo bojaznijo za očeta, ki ga je imel tako rad in ki se mora v tem hipu boriti daleč proč z viharjem. Zajokal je in skril svoj obraz v žuljave materine roke.

Ko pa so spomladi zacveteli na livadah prvi zvončki, se je oče vrnil z morja svež in zdrav. In spet se je naselila sreča v skromni dom. Le kadar se je oče spet odpravljal na morje, čeprav le samo za nekaj ur, je Ivana spet posilil jok. Spomnil se je dolgih zimskih večerov, ko je divjal vihar in ko sta se z materjo tresla v bojazni za ladjo z očetom, ki se je daleč, daleč na odprtem morju borila z razburkanimi valovi.

Oče, velik, močan mornar, ki se je brez strahu boril z viharjem in brez solze zrl v razbesnele valove, ni bil zadovoljen, kadar je Ivan jokal.

»Glej ga, fanta, že spet se kremži!« je rekel materi.

In potem je mati Ivana potegnila k sebi in ga tolažeče pogladila po glavi. Mati je razumela njegovo žalost. Saj jo je v dolgih zimskih večerih delil z njo. In pogosto je oče ob takih priložnostih ostal doma, ne da bi se odpravil na morje.

Nekega večera je Ivan že ležal v svoji mali postelji, ki je stala skrita za lično zaveso v kotu sobe. Oče in mati sta sedela pri mizi in se pogovarjala. Mislila sta, da je Ivan že zaspal.

Tedaj je oče tiho dejal materi:

»Jutri se ladja odpelje. To pot gremo precej daleč v južna morja in najbrž se ne bom mogel vrniti pred koncem leta. Bodi brez skrbi. Pisal ti bom, kadarkoli bo ladja kje pristala. Skrbi, prosim te, za Ivana. Dober dečko je. Samo prešibak je, premehak. Sin mornarja mora biti močnega duha. Upal in pričakoval sem, da bo postal odporen kot hrast, pa je slabotna veja, ki potrebuje vsak hip opore. Sovražim ta jok, kričanje in to nekoristno bojazljivost. Ko se vrnem, mora iz njega postati mož, močan in neupogljiv! Težko mi je, ko bom edinega otroka zapustil brez slovesa. Toda to pot se to mora zgoditi. Ivan bo spet jokal in stokal, ko me bo videl odhajati. Zato ga zjutraj, ko bom odhajal, kar pusti, naj spi dalje!«

Ivan je slišal vsako očetovo besedo, vendar se ni ganil. Očetove besede so kot udarci kladiva padale na njegovo srce. Oče, njegov dragi oče, pojde jutri spet na morje za celo leto! In ta njegov dragi oče ne more trpeti, da bi Ivan jokal in vzdihoval, ko bo odhajal! Zato se zjutraj noče posloviti od njega in mati ga zaradi tega ne sme zbuditi!

In krepak mož mora postati v času, ko očeta ne bo doma in močnega duha mora biti, silnega, neupogljivega duha!

V Ivanu je dozorel trden sklep.

Ko sta se oče in mati odpravila spat in mu je njuno enakomerno dihanje razodevalo, da že spita, je tiho vstal in se oblekel. Nato se je pritajeno splazil v vežo. Tam je pred vrati smrčal Fido, zvesti hišni pes.

Ko sta zjutraj oče in mati vstala in tiho odšla po stopnicah v vežo, sta poleg psa na tleh zagledala Ivana. Ležal je pred hišnimi vrati počez, tako da bi moral oče stopiti čezenj, ko bi odhajal.

V hipu, ko sta oče in mati stopila v vežo, je bil Ivan že zbujen. Skočil je pokoncu in pomolil očetu roko.

»Srečno pot, oče! Poglej me, prav nič se ne cmerim. Vidiš, da sem že mož!«

Pri tem je Ivan pogledal očeta z velikimi, začudenimi očmi: tokrat je jokal oče...

Draga kamna

Preprost kmet pride po opravkih v hišo bogatega trgovca. Ni bilo več zgodaj, a gospod je šele vstal in se je umival. Prijazno je rekel kmetu:

»Oče, le sedite na tale stol in počakajte, da se umijem, potem se bova pa kaj pomenila.«

Kmet sede in ogleduje prstane, ki jih je bil gospod snel s prstov ter položil na mizo. Dva prstana sta ga posebno bodla v oči, ker sta bila zelo lepa in sta se lesketala kot sonce.

Kmet reče:

»Ne zamerite, da vas vprašam, koliko veljata ta dva lepa prstana?«

Gospod odgovori:

»Saj mi ne boste verjeli, čeprav vam povem. Oba veljata pet tisoč dinarjev.«

Kmet se začudi:

»Hm, lepi denarci! Saj ni toliko zlata, pa sta tako draga!«

Gospod odvrne:

»Res ni toliko zlata, a dragi so onile kamni, ki so vdelani v prstana; to so žlahtni kamni, zato se tako svetijo.«

Kmet pravi:

»No, no, to pa že verjamem; saj sem že včasih slišal, da so takšni kamni zelo dragi. Pa, gospod, povejte mi še, koliko dobička vam neso tile žlahtni kamni na leto?«

Gospod se zasmeje in pravi:

»Ej, kakšni ste vendar, ko mislite, da mi morajo kaj dobička donašati! Prstane nataknem, da se z njimi ponašam, kadar grem med ljudi.«

Kmet pristavi:

»Tudi jaz imam doma dva kamna, a ta dva mi prinašata vsako leto tisoč in več dinarjev čistega dobička, čeprav oba skupaj ne veljata več kot nekaj sto dinarjev.«

Gospod se začudi in vpraša:

»Oho, kako pa je to mogoče?«

Zdaj se zasmeje kmet in reče:

»Prav lahko — moja dva žlahtna kamna sta mlinska kamna.«

Moder pes

Neki lovec je v družbi takole hvalil svojega psa:

»Moj pes je tako pameten, da mu ga ni para na vsem svetu. Zdaj ga učim računstva in bo v kratkem šel za trgovskega pomočnika. Izučil sem ga tudi, da mi gre vsako jutro k peku po žemlje. V košarico mu dam dva dinarja in pek mu izroči štiri žemlje. Poslušajte, kaj se je zgodilo zadnjič! Pek mu je dal samo dve žemlji namesto štirih. Kaj stori pes? Ko je videl, da ga je pek ociganil, je stekel na Aleksandrovo cesto, poklical stražnika in odšel z njim nazaj k peku. Tam je vpričo strogega očesa postave zahteval od peka še drugi dve žemlji in jih je kakopak tudi dobil.«

»Tvoj pes je res moder,« je pokimal neki drugi lovec v družbi. »Ampak moj pes ga vendarle prekosi. On ni samo moder, ampak tudi pošten in resnicoljuben. Ko je zadnjič neki lovec pripovedoval izmišljene lovske zgodbe, je moj pes planil k njemu in mu odgriznil jezik, češ: »Tako, zdaj se vsaj ne boš mogel več lagati!«

Na te besede se je vsa družba glasno zasmejala, prvi lovec pa je osramočen utihnil.

Modrijan

Micka: »Jožek, ali veš, zakaj imamo počitnice?«

Jožek: »Seveda vem! Zato, da ne bi prehitro postali pametni.«

Medved in črv

Pred skalnato votlino, v kateri je imel medved svoj brlog, je stalo visoko in široko drevo, ki je bilo medvedu napoti. Če se je hotel skobacati v brlog, se je moral drevesu v širokem loku umakniti. To ga je na vso moč jezilo.

Nekega dne se je medved razsrdil in objel s svojimi težkimi šapami drevo, da bi ga prelomil in izruval. To je opazil črv z nekega drugega trhlega drevesa in rekel medvedu:

»Zakaj se trudiš, ko pa vidiš, da je vse zastonj? S svojo močjo drevesa ne boš mogel nikoli premagati. Če ti je drevo napoti, si začasno poišči drugo votlino, jaz pa bom medtem opravil svoje delo.«

Medved se je na vse grlo zasmejal drobnemu črviču:

»O ti domišljavec! Jaz z vso svojo močjo nisem drevesu kos, pa mu boš ti?!«

»Bomo videli!« je samozavestno dejal črv. Pridi čez leto dni spet naokoli!«

Medved je godrnjajoč odšel, čez leto dni pa se je vrnil pred svojo nekdanjo votlino. In glej — kakšno je bilo njegovo začudenje, ko je videl, da je prej tako ponosno in mogočno drevo ležalo napol strohnelo na tleh. Drobni črvič je mojstrsko opravil svoje delo.

»Zdaj pa vidim, da si res tudi ti korenjak!« je pohvalno zabrundal medved in črviča spoštljivo pogledal.

Listnica Kotičkovega strička

S. D., Slivnica pri Celju: Trgovski vajenec si, pa bi — kakor vse kaže — rad postal pesnik. Do sem je vse v redu. Vsak človek ima v srcu kakšno skrivno željo, zakaj je ne bi imel tudi Ti? Ampak na tak način, dragec moj, ne boš nikoli dosegel cilja. Deset kitic dolgo pesem si mi poslal in se pod njo z mirno vestjo podpisal: »Spesnil S. D.« Ali si se pri tem kaj spomnil zgodbe o sraki spaki, ki si je nataknila pavje perje in je bila prepričana, da nihče ne bo spoznal njene prevare? Na takle način bi kaj lahko postal pesnik vsak zemljan! Prepisal si kratkomalo narodno pesem »V dolinici prijetni«, jo tu pa tam malo spremenil — in si si gotovo mislil: Zdaj sem pa Prešeren! Tako, dragec moj, se pesmi ne zlagajo. Le kako me moreš imeti za tako nevednega, da bom takó znano narodno pesem priznal za Tvojo lastnino? Da pa ne bo kdo mislil, da Ti delam krivico, naj za primerjavo navedem samo dve kitici iz »Tvoje« pesmi in pod njima kitici iz omenjene narodne pesmi. Takole si napisal Ti:

Domače cvetice najlepše cveto,
si z njimi otroci krasijo glavo.
Ptički domači najmilejše pojo,
se radi imajo, saj hrane še bo.

In takole poje narodna pesem:

Domače cvetice najzaljše cveto
in ptički domači najlepše pojo;
prijatl'lji domači so mil'ga srca,
ljubezen, zvestoba le biva doma.

Če ne znaš iz sebe zapeti, potem je najbolje, da pustiš narodne pesmi pri miru in jih ne popravljaš tako, da so potem desetkrat slabše kot prej. Ostani lepo pri svojem poklicu, ki se ga učiš, zlaganje pesmi pa prepusti drugim. Boljše je biti dober trgovec kot slab pesnik. Pa brez zamere!

MLADA NJIVA

Palčki v Blejskem jezeru

Vaška mladina se je vsak večer zbirala pod lipo, kjer je pastir Miha pripovedoval pravljice o carju in carici, o velikanih in vilah. Zadnjič je pripovedoval, kako je nekoč šel čez goro in tam srečal velikana z veliko prekljo v rokah. Otroci so Miho s strahom gledali: Kaj neki bo? Ko je Miha povedal, da je splezal na drevo in se tako rešil, so se oddahnili vsi.

»Za danes je že dosti!« je rekel Miha in počasi vstal s parobka.

»Še eno, še eno!« so prosili otroci.

»No, pa naj bo!« je prikimal Miha in si znova napolnil pipo, ki jo je nosil pod predpasnikom. »Samo tiho morate biti.«

Otrokom tega ni bilo treba dvakrat reči. Sedli so in napeto strmeli Mihi v obraz. Nekateri so tudi s strahom pogledali proti gozdu, če ne prihaja morda že kakšen velikan ali palček.

»Nekoč sta živela dva dečka,« — je začel pripovedovati Miha — »ki bi bila rada videla palčke in velikane. Slišala sta, da palčki prebivajo v Blejskem jezeru. Ob počitnicah sta sklenila iti na Bled. Rečeno — storjeno. Ko sta prišla na Bled, sta sedla v čoln in odveslala proti otoku. Sredi jezera se eden izmed dečkov skloni in reče:

»Poglej, Janezek, palčke in vile, kako plešejo na dnu jezera!«

Janezek se je sklonil, da bi videl, tedaj pa je izgubil ravnotežje in prekucnil se je v vodo. Njegov prijatelj se je pognal za njim in ga rešil na breg. A komaj sta stopila na breg, so ju obkolili palčki, ju visoko dvignili v zrak in nato spustili navzdol. Padla sta na hrib, ki se je razpolovil. Polovica hriba se je zvrnila in pokopala dečka pod seboj. Druga polovica pa še danes stoji na onem kraju in na njej stoji Blejski grad. Potem je prišel velikan in odnesel ono polovico na levi breg otoka, kjer še zdaj stoji. Včasih se vidijo na hribu velikanske razpokline, ki jih delata dečka, hoteč se rešiti. Potok, ki teče izpod gore, so solze, ki jih pretaka mati za izgubljenima sinovoma.«

»Tako, zdaj je pa dovolj!« je še rekel Miha in se dvignil s sedeža.

»Pa še jutri kaj!« so otroci klicali za njim, ko je odhajal.

Albin Belko,
dijak II. razr. gimn. v Ljubljani.

Roža na polju

Na polju cvetela je roža prezala
in dihala daleč presladki vonj svoj,
le slane strupene je strašno se bala.
So rekle ji druge: »Ne boj se, ne boj!«

Pa prišla je deklica nežna, cvetoča,
srce krvaveče hladila je tam,
srce je zastrla ji žalost pekoča,
ker mamica zlata odšla je drugam.

Utrgala rožo je, vzela jo v roke —
in roža uboga izdihnila je.
Ni mrtva se bala več slane strupene,
z njo deklica potolažila se je.

Magda Černe,
učenka IV. razr. mešč. šole v Senovem.

Za mlade risarje

Če bi v resnici storili, kar govorimo...

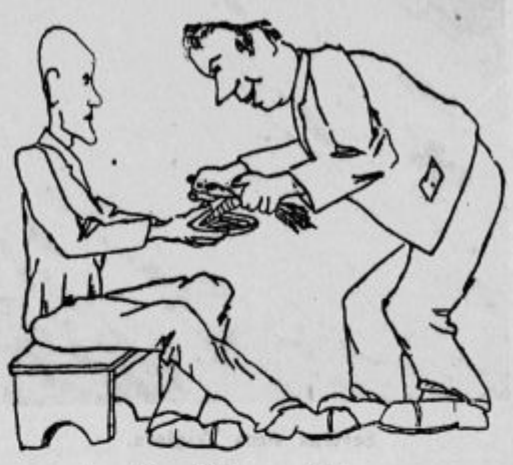

»Korenček mu strže...«

Včasih se zgodi, da temu ali onemu našemu prijatelju kakšna stvar izpodleti. Namesto da bi ga pomilovali in tolažili, pa mu nesrečo celo privoščimo in škodoželjno drgnemo kazalec desne roke ob kazalec leve roke: šlek, šlek! To se pravi z drugimi besedami, da mu »stržemo korenček«. Kako smešno bi bilo, če bi to v resnici storili, nam kaže ta slika. Kdo je ta prizorček narisal, ne moremo povedati, ker je mladi risar pozabil na drugi strani risbe napisati svoje ime, priloženi listek z njegovim imenom pa se je izgubil. Mladi risar pa vsekakor zasluži, da svet izve za njegovo ime, zato ga Kotičkov striček prosi, naj mu še enkrat pošlje svoj naslov, da ga objavi prihodnjo nedeljo in mu pošlje nagrado.

V ŠOLI

V prvem razredu ljudske šole vpraša učitelj malega Tomažka:

»Tomažek, ali že kaj znaš brati in pisati?«

»Pojdite no,« ga moško zavrne Tomažek, »če bi znal brati in pisati, pač ne bi prišel v šolo!«

NAVIHANEC

Dečki so se pogovarjali o orjaškem možu, ki so ga videli v cirkusu. Ž lahkoto je dvignil utež, ki je tehtal 250 kg.

»To vse skupaj ni nič!« je dejal Andrejček in prezirljivo zamahnil z roko. »Moj oče je šele močan, moj oče! Z eno samo roko ustavi vlak, ko drvi z največjo brzino.«

»Ni mogoče!« so se čudili dečki.

»Zakaj ne?« se je zasmejal Andrejček. »Moj oče je vlakovodja in je že tisočkrat ustavil vlak!«

DOBRO GA POZNA

Tonček piše pismo. Njegov pozabljivi brat Francek mu gleda čez rame in se začudi:

»Zakaj pa si napisal 23. septembra, ko pa je danes šele 13. septembra?«

»Zato, ker nameravam pismo izročiti tebi, da ga neseš na pošto!« ga zafrkne Tonček.

DRUŽINA

Junaške žene v Španiji

Na tisoče španskih žensk je v teh tednih prestalo resnično mučeniško smrt za svoj narod, za vero in katoliško Cerkev. Redovnice, matere, dekleta, so boljševiške tolpe pomorile, mučile, izgnale iz hiš in domov. V begunskih vlakih so bile ženske, ki so s častjo prenašale usodo brezdomovinstva in v svoji kruti usodi našle še dovolj moralne sile, da so tolažile druge in jih bodrile.

Španska zgodovina ve že od nekdaj poročati o močnih in junaških ženah. Spomnimo se le junakinj španskih narodnih pesmi, spomnimo se Cida, done Urake in done Ksimene, španskih kraljic, ki so v odsotnosti svojih mož vladale državo. Spomnimo se one, že večkrat opevane deklice iz Cadiza, ki je v vojni s Francozi pozvala prebivalstvo na boj zoper tuje nasilnike.

Tudi moderna Španka, ki se je izkazala v novejši dobi v skrbi za družino in v poklicni službi, pozna junaštvo svojih prababic Ves kulturni svet naj čustvuje z današnjimi junakinjami iz Španije, ki sredi peklenskih rdečih strahot izražajo svoje junaštvo in z lastno krvjo pričajo za vero in domovino in ki nimajo nobene skupnosti s posurovelostjo svojih rojakinj, ki so jih preslepili tuji, boljševiški izrodki.

Pogled na jesensko in zimsko modo

Predrugačila se je črta, zunanji videz, sihueta, modnih oblek, posebno onih za vsakdanjo uporabo. Visoki klobuki se skladajo z razširjenim robom kril in plaščev. Do pasu, do bokov ostane pastava še ozka. Od tu dalje pa se večina jop in plaščev razširi, da so zvončaste oblike. Ramena so široka in le časih pokrita z valujočo pelerino iz krzna. Sicer so pa ovratniki splošno majhni, časih jih je ena sama proga s prišitimi reverji. Ta modna poteza ostane pri vseh oblekah. To je njena enotna poteza in je tem zanimivejša, ker ima uporaba krzna čim večjo besedo. Povsod je krzno: krzno je sešito z blagom vred v celotno obleko; s krznom so obšita krila in s krznom so krila tudi okrašena ko z vložki: trikotniki, četverokotniki in podobno. Krzno tvori rokave, iz krzna so škrici jopic ali njih pelerini podoben hrbet. Iz krzna so tudi šapotlji na prsih, izrezki krog vratu, volane, ovratniki, telovniki, naprsnik na životkih. Primerne so vsakršne vrste krzna, le da so ploščato prenarejene.

NOVOSTI ZA PLAŠČE Sonvan MANUFAKTURA

Mimo priljubljenega krzna pa je še ta novost, da so obleke bolj resnega značaja, da niso polne živosti in barv ko v poletju. Večina oblek, kostumov, plaščev — je iz temnega sukna ali žameta. Obleke imajo več delov, šivov, vložkov. — Život je podaljšan na hrbtu in zadaj je zvončasto krilo skoraj daljše ko spredaj in ob straneh. Vsa podoba moderne ženske bo za jesen in zimo bolj resna, častitljiva Jopice in plašči so prikrojeni po strogo odmerjenih črtah. Najpriljubljenejša barva bo črna in temnorjava. Seveda se poživi taka obleka z raznimi pisanimi bluzami sive, rumene, rjavkastordeče barve. Večkrat so obleke skupno — žametaste in suknene. Žamet more nadomeščati krzno.

Svetujem ti . . .

Preohlapne copate.

Copate, ki se v peti nič več ne oprimejo noge in se zmeraj sezuvajo in trgajo nogavice, popravimo, da jih v peti obšijemo z žametom.

Klobuk očistiš.

Vzameš salmijak, alkohol in malo soli. To zmešaš, pomočiš v tekočino krpico in z njo vedno naokroglo drgneš po klobuku dokler ni čist. Nazadnje ga še skrtačišč Če je klobuk bel, ga potreseš še s pudrom ali s kredo.

Za belo kopalno banjo, ki dobi rjave lise in jih ne moreš odpraviti niti s peskom, ne s petrolejem in z milom, je priporočati, da kupiš za nekaj dinarjev klora in ga razstopiš v vroči vodi. Skozi sito ga izpuščaš v banjo, ki je polna vode, in pustiš tako pol dneva. Nato vodo izpustiš in banjo dobro poplakneš. Če nato banjo še zdrgneš s cunjo, ki je namočena v petrolej, se bo banja svetila ko nova.

Razparana volna bo gladka ko nova, če jo zviješ v štreno in za nekaj minut položiš v mrzlo vodo. Če je volna bela, dadaš vodi malo soli; če je pa barvasta, pa malo jesiha. Potem volno posušiš, jo razobesiš. Uporabna bo, ko da bi jo pravkar kupila.

Otroški voziček ne umaže sobe, če napraviš za na kolesa posebne ovoje. Narežeš 6 do 8 cm široke in 90 cm dolge proge iz blaga, jih sešiješ in vtakneš vanje elastiko. Kadarkoli kam greš z vozičkom, vzemi te »obroče« s seboj in jih natakni na kolesa. Tako se v sobi ne bodo poznali sledovi vozička.

Pozlačen les očistiš, če pomočiš košček čebule v špirit in z njo brišeš po lesu. Tako se zlato prav nič ne obrabi.

Če so ti čevlji na zadrgo v grlu preohlapni, daj si zgoraj zraven vsake luknjice za trakove napraviti še po eno luknjico.

Da otrok ne izgubi rokavic, jim zgoraj prišij gumb in jih pripni na rokav plaščka.

Če žamet šivaš, se poznajo otiski, ki jih pa ne bo, če si daš na palec naprstnik iz žameta. Žamet moraš sploh zmeraj nalahno prijemati.

Splošno o madežih to: da je treba najprej vedeti, kako je madež nastal. Drugače čistimo mastne madeže, drugače tintne, drugače krvne itd. Sleherno čistilo uporabljamo tako, da ga le tipaje devamo na blago Vsako blago mora imeti pri čiščenju madeža spodaj podlago pivnika ali čistega blaga. To podlogo moramo zmeraj premikati, tako da je zmeraj čisti del podloge pod madežem. Ko čistilo polagamo na madež, imejmo za to blago iste vrste ali kos vate. Če je blago jako občutljivo, je dobro, če na kakem nevidnem mestu obleke najprej poskusimo, kako na blago čistilo vpliva, da obleke ne pokvarimo.

Kuha

Pražene gobe.

Vzameš srednje ali večje, sočnate gobe — najboljši so jurčki —, jih opereš in otrebiš. Stebla odrežeš in napraviš iz njih juho ali omako. Če so gobe zelo debele, tedaj jih prerežeš, da dobiš 2 enako okrogli rezini. Pomočiš v soljeno, razžvrkljano jajce, v drobtine (ali narobe) in opražiš gobove rezine na presnem maslu po obeh straneh.

Gobov »lonec«.

V lončeno kozico daš malo masti, drobtine, plast jurčkov, malo čebule, peteršilja, soli in popra, nato spet drobtine, gobe in spet drobtine. Po vrhu poliješ z dvema žvrkljanima jajcema, osoliš, daš muškata, in malo presnega masla. Postaviš v pečico in pustiš, da se speče do mehkega.

Skladnost klobuka s frizuro

Lepo zunanjost klobuka in frizure pokažemo z dvema slikama. Privihani krajevci zahtevajo na **eni strani enako frizuro z valovito polnimi valovi** z mnogimi kodri. Vpoštevati je tudi lepo črto tilnika in zadaj del glave! Poleti je polagati veliko pažnje na to, da ni tilnik preveč obložen s kodri. Športni klobuk spada najlepše na gladko, valovito, kratko frizuro.

K mali čepici spada valovita ohlapna frizura — ki ni preveč košata. Skladnost klobuka s frizuro — je pravilo za frizerja in za modistinjo.

Umivanje glave in las

Osebe, ki se vsak dan kopljejo, bržkone malokdaj pomislijo, da bi bilo dobro vzeti s seboj tudi glavnik in krtačo za lase. In vendar je to potrebno. Glede na krtačo za lase bodi povedano, da so najbolj preproste tudi najboljše. Krtačo večkrat izperimo z milnico, kamor kanemo malce salmijaka. Glavnik in krtača naj bosta vedno v planeni vrečici, da se ne uprašita. Razen tega, da se vsak dan počešemo, pa bi si morali vsako jutro in vsak večer prav dobro zdrgniti (masirati) kožo na glavi — lasišče. To storimo s konci prstov, a tako, da ne gibljemo prstov, pač pa premikamo kožo na glavi. Če je človek splošno zdrav, se lasje lepo svetijo in so gosti. Dvakrat na teden je treba glavo umiti z gorko milnico in jo izplakniti s toplo vodo. V to drugo vodo kanemo malo jesiha, ker je potem voda bolj mila in se da tudi milnica bolje spraviti z las. Če le moremo, si umivajmo glavo z deževnico. Ko so lasje očiščeni, izprani, jih ožmimo z debelo brisačo in nato si jih osušimo z ruto in si uredimo lase precej tako, kakor jih navadno nosimo. Če imamo električni sušilnik, je kajpa pripravno, da si lase z njim osušimo. Poleti si jih osušimo na soncu, pozimi pri topli peči. Zoper prhljaj s pridom uporabljajo nekatere osebe izčiščeni petrolej. Sicer so pa večinoma vse maže in tinkture večinoma škodljive ali pa ne koristijo nič. Gosti, lepi lasje so tem in tem ljudem prirojeni, kakor tudi lepi zobje. So pa družine, kjer so vsi člani zgodaj plešasti in osiveli, čeprav uporabljajo vse zdravilne načine za nego glave in las.

NAŠ DELAVEC

Potrebna bo še četrta sanacija Pokojninskega zavarovanja rudarjev

V Sloveniji smo imeli že pred vojno dobro urejeno in bogato pokojninsko zavarovanje rudarjev. Inflacija pa ga je skoraj popolnoma uničila. Da reši to zavarovanje je pokrajinska vlada v Sloveniji uvedla posebno trošarino na premog, ki je znašala 5 Din od tone. Slovenska premogovna industrija in delavstvo sta se trudila, da bi se ta trošarina razširila na vso premogovno in rudninsko proizvodnjo v vsej državi. Toda do tega ni prišlo.

Pač pa je bil dne 1. julija 1935 ustanovljen Osrednji fond za sanacijo glavnih Bratovskih skladnic. S tem dnem je bila tudi ukinjena posebna trošarina na slovenski premog. **V novi Osrednji fond naj bi prispevale vse bratovske skladnice v državi 10% svojih prispevkov.**

Toda ta »sanacija« — je že prej težko ogroženo Glavno bratovsko skladnico v Ljubljani oškodovala za 2.5 milijona Din. Katastrofalna posledica te »sanacije« za ljublj. Glavno bratovsko skladnico je ta, da je zaključila v svojem pokojninskem oddelku leta 1935 pri 7 mesecih gospodarstva po novi uredbi svoje poslovanje z deficitom 2.5 milij. Din. Za leto 1936 računa ta bratovska skladnica s primanjkljajem 5.5 milij. Din. Ker je večina rezerv zamrznjenih, bo nastopila za bratovsko skladnico ilikvidnost mogoče že koncem tega leta, prav gotovo pa drugo leto.

Dne 12. junija 1936 smo dobili noveliziranje uredbe o Osrednjem fondu za saniranje bratovskih skladnic. Po tej uredbi se je znižala trošarina oz. odpravila pri raznih vrstah domačega in inozemskega premoga. To znižanje se je izvršilo na velik pritisk inozemstva. S tem se je stanje novih bratovskih skladnic ponovno silno poslabšalo, tako da je danes starostno zavarovanje rudarjev primorano prositi za izredno pomoč izven svojega kroga in to edino zaradi propadanja rudarske industrije, zaradi padanja rudarskih plač in zaradi izgube premijske rezerve pri inflaciji.

Iz vsega tega moremo napraviti zaključek, da je nujno potrebno pomagati Gl. bratovski skladnici, da postane likvidnejša. Uredbo o centralnem fondu za sanacijo bratovskih skladnic je treba novelizirati, in sicer v smislu najnovejšega predloga Glavne bratovske skladnice v Ljubljani.

Potrebna je resnična sanacija našega pokojninskega zavarovanja rudarjev. Dosedanje tri sanacije so položaj le poslabšale. Upamo pa, da bo naš ljudski režim imel toliko poguma, da bo brez ozira na desno in levo pristopil še k — četrti, resnični in uspešni sanaciji tega zavarovanja. — (Iz brošure Filipa Uratnika.)

Kršč. strok. internacionala in sovjeti

Na konec letošnje mednarodne delovne konference je prišla na razprave tudi delegacija sovjetske Rusije.

Kot v vseh drugih slučajih, tako so tudi sedaj zastopniki krščanske strokovne internacionale protestirali proti navzočnosti delavske delegacije iz države, **kjer ni svobodnega strokovnega gibanja.** Zahtevali so, da se ne overovijo sovjetski delegati. Pri tem so krščanske strokovničarje podprli posebno angleški delavski delegati.

Po konferenci je izdala sovjetska delegacija izjavo, da je vesela prijetnega sprejema in priznanja ruskih strokovnih organizacij. Revija krščanske strokovne internacionale v zadnji številki prinaša protest internacionale proti takšnemu komunističnemu zavijanju, ko mednarodna konferenca na zavijanje več ni mogla primerno odgovoriti. Internacionala pravi, naj se spomni sovjetska Rusija, da je bil moskovski internacionali (Kominterni) boj proti Zvezi narodov in Delovnemu uradu vedno prijeten cilj. Če Sovjeti zase ugodno razlagajo izjavo konference, »da morajo biti delavske delegacije tako sestavljene, da zastopajo samoupravne strokovne delavske organizacije«, morajo vedeti, da krščanska internacionala ni istega mnenja. V bodoči sovjetski ustavi morejo sicer nastopiti izpremembe. **Toda krščanskim strokovničarjem je dobro znano, da v sovjetski Rusiji ni in ne bo svobode za strokovno organizacijo.**

Tako pravi internacionala v Utrechtu, ki se ne ogreva niti v teoriji in še manj v praksi za »enotne fronte proletariata«, ki se zde v deželi Danski krščanskim socialistom višek njihove aktivnosti.

Za minimalno mezdo kršč. delavca

V Belgradu pripravlja državna vlada zakon o minimalnih (najmanjših) mezdah. Ta zakon naj postavi najnižjo mero oziroma plačo, pod katero ne bi smel imeti noben uslužbenec prejemkov. Poljedelsko delavstvo živi po večini v zelo težkih razmerah. Njegove razmere so še toliko težje, ker je navezano na usodo kmeta, ki tudi tarna nad sedanjimi časi.

Toda, kmečki delavci si morajo sami pomagati s svojo organizacijo, kolikor je to mogoče. Zato se je obrnila Strokovna zveza poljedelskega delavstva v Ljubljani (Tyrševa 29) na ministrstvo za soc. politiko in nar. zdravje v Belgradu s posebno vlogo. V tej vlogi opozarja zveza na težki položaj kmečkega delavstva in zahteva, da kmečki delavci ne smejo biti izvzeti iz območja novega zakona in da mora biti v zakonu točno povedano, da se nanaša zakon tudi na to delavstvo.

Bila bi resnično velika krivica, če bi se zakon nanašal ravno ali samo na obrtno in industrijsko delavstvo, ki je že deloma zaščiteno po zakonodaji, kmečki delavci pa bi bili izvzeti. Apelirati moramo ponovno na kr. vlado, da prične reševati vprašanje kmečkega delavstva vsaj na tem koncu, da pridejo tako tudi kmečki delavci do zboljšanja položaja.

To in ono iz delavskega sveta

Vatikan povsod. Marksistični »Ljudski glas« poroča, da belgijski krščanski delavci niso vstopili v belgijsko ljudsko fronto, ker jim je to Vatikan prepovedal. Marksisti imajo pred Vatikanom velik respekt. Pričakujemo, da bo sedaj poročal še, da se ogrevajo slovenski krščanski socialisti za ljudsko fronto na Slovenskem tudi — na komando Vatikana.

Trenja v Nemčiji. V Nemčiji je prišlo do trenja med dr. Leyem, vodjo državne delovne fronte, in Schachtom, gospodarskim diktatorjem. Delavski vodja zahteva povišanje delavskih mezd s 1. oktobrom za nižje kategorije delavstva. Diktator gospodarstva pa je mnenja, da ima le on oblast ocenjevati, kdaj se naj mezde povišajo. Je res hudo, če delavstvo nima svoje volje in se morajo gospodje diktatorji kregati med seboj, kolikšen kos kruha mu naj pripade.

Marksisti bi se radi rešili. V Sloveniji so se marksisti združili s pristaši dr. Mačka v skupno politično tvorbo. Poročajo, da bi nekaj takega radi tudi srbski marksisti okrog dr. Topalovića. Ta je obiskal v zadnjem času vse tri prvake srbske združene opozicije in jim govoril o potrebi »skupne fronte za obrambo demokracije«. Ti so ga od prvega do zadnjega poslušali, rekel pa ni nihče, če bi ga vstop marksistov v združeno opozicijo kaj razveselil. Srbijancem je to predvsem težko radi dr. Mačka, ki vodi ostro borbo proti marksistom in hoče vse delavce strokovno organizirati v svojih organizacijah. Če bi napravili srbski opozicionalci zvezo s Topalovičem, bi prenehale zveze z Mačkom. Tega pa ne morejo, ker ne bi bil Topalović nikako nadomestilo za dr. Mačka in ker jim je slednji kot zaveznik nepogrešljiv.

Proračun Centralnega odbora za posredovanje dela predvideva dohodkov din 20,433.961.27 in ravno toliko izdatkov. Od izdatkov odpade na osebne stvari 4,791.174.34 din, na materijelne 1,270.706 dinarjev, na rezervne kredite 2,005.966.33 in na podpore delavstvu 12,366.114.60. Dejansko odpade na podpore torej le nekaj čez polovico vseh izdatkov. Pri vseh borzah dela je zaposlenih 59 stalnih, 10 honorarnih uradnikov, 2 pripravnika ter 76 dnevničarjev in ostalih, skupno torej 147 uslužbencev. — Proračun ljubljanske borze znaša din 2,896.168 dohodkov in ravno toliko izdatkov. Od izdatkov odpade na osebne izdatke din 610.910, na podpore brezposelnim pa din 1,930.000. Na podlagi proračuna obstoja možnost organizirati v Ptuju podružnico borze dela.

Tudi marksisti niso vsi za španske fronterje. Angleška neodvisna delavska stranka je poslala vsem delavskim zadrugam poziv, naj po svojih močeh podpro ljudsko fronto v boju za »demokracijo«. Škoti so odgovorili, da temu pozivu ne morejo slediti, ker se hočejo držati nevtralnosti, ki jo je odredila angleška vlada.

Pobijanje brezposelnosti med poljedelskimi delavci. Donavska banovina je odredila kot znano, da se zabranjuje uporaba nekaterih poljedelskih strojev na tujem posestvu. Posestniki s tem seveda niso zadovoljni in se skušajo izogniti predpisom na razne načine. Toda oblast vse prestopke ostro kaznuje. Izvajanje banske uredbe nadzorujejo posebni odbori, obstoječi iz posestnikov in delavcev, ki pazijo tudi na izvrševanje **določil kolektivnih pogodb.** Po vseh teh ukrepih se upravičeno pričakuje, da bo brezposelnost zelo padla, ker so preje delali delavci po 14 ur na dan, deloma pa so nadomestovali stroji ročno delo.

Ljudske fronte. V Belgiji so osnovali ljudsko fronto liberalna, socialistična ter komunistična stranka. Meščanstvo, združeno v liberalni stranki, stranki kapitala in propadanja, se je združilo z revolucionarji. Povabili so k fronti tudi krščansko delavstvo, ki pa je vstop v ljudsko fronto po svojih organizacijah odklonilo, kot to dela tudi v Franciji. Med komunisti za krščanskega delavca ni mesta. — V Angliji so komunisti predlagali osnovanje ljudske fronte delavski stranki. Ta je pa komunistični predlog odbila. Zveza s komunisti bi delavski stranki samo škodila, ker bi jo gotovo zapustili vsi treznejši delavci. Dobiček bi imeli samo komunisti.

DROBNE

»Bodočnost« št. 7—8 je izšla. Ali ste jo že brali? Ali ste na ta edini kat. nameščenski list naročeni? Podpirajte stremljenja in delo naših slovenskih kat. nameščencev in storili boste našemu stanovskemu pokretu veliko dobrega!

Kongres krščanske mednarodne zveze tovarniških in transportnih delavcev se je vršil 28. julija v Luxemburgu. Zastopano je bilo delavstvo iz sedmih držav. Poleg drugih je referiral J. Harbich iz Češkoslovaške o mednarodnem gospodarskem položaju. Podčrtal je stališče kršč. strokovnega gibanja, ki zahteva uvedbo poklicno-stanovskega reda. Država ne sme postati gospodar nad gospodarstvom, temveč naj se slednje svobodno razvija, država pa naj ima le nadzorstvo.

Nizozemska katoliška strokovna zveza je priredila dne 28. junija svoje zborovanje v Amsterdamu, ki se ga je udeležilo 10.000 delavcev. Posebno močno je bila zastopana katoliška delavska mladina. Msr. J. G. van Schaik je govoril o sodobnih nalogah katoliškega delavskega gibanja, poslanec H. Hermans pa o stališču zveze do gospodarskih in socialnih vprašanj.

Kongres krščanske mednarodne zveze javnih uslužbencev je bil 28. in 29. julija v Luzernu. Poleg mednarodnega tajnika so poročali delegati iz posameznih držav o tamkajšnjem gospodarskem in socialnem položaju. Razpravljajo se je o starostni dobi in delu žena v javnih službah. Kongres je sklenil, da ostane avstrijska zveza uradnikov še nadalje članica internacionale. Isto je obveljalo tudi za organizacijo avstrijskega javnega delavstva. Avstrija je dobila v predsedstvu incernacionale dve mesti.

Delavska zbornica v Skoplju. Ministrstvo za SPNZ je odredilo, da se osnuje Delavska zbornica v Skoplju za področje moravske, vardarske in deloma zetske banovine. Nova zbornica bo pričela poslovati 1. novembra 1936.

Tovarna »Tivar«, tekstilna in industrijska d. d. v Varaždinu je objavila za leto 1935 svojo bilanco. Glavnica znaa 12,000.000 Din, rezervni fond 4 milijone, dobiček pa 5,034.235.97 Din (!). Vsa bilančna vsota znaša 93,962.246.27 Din.

Kmetijski nasveti

Popravljanje pokvarjene vinske posode. Ali je mogoče očistiti doma sod, v katerem se je vino skvarilo, tako da bi bil sod uporaben za letošnji pridelek. Dotičniku, ki je sod imel, se je vino tako skvarilo, da ga je moral izliti. V. H. D. v.

Vino, ki se je v sodu pokvarilo, je okužilo tudi sod. Tak sod ima v notranjosti dog nebroj vinu nevarnih bolezenskih kali, zato se večkrat ne da zanesljivo popraviti in je bolje uporabiti ga za drug namen n. pr. za kisanje repe, zelja, za kis itd. Ako ta posoda ni preveč pokvarjena, se da popraviti tako, da uničimo škodljive kali, ki so v dogah soda. V ta namen se sod zakuha z vrelo vodo, v kateri se raztopi na vsakih 10 l pol kg sode ali jedkega natrona. Slednji je boljši, ker daje veliko močnejši duh kakor soda. Treba je le z njim previdno ravnati, da si ne pokvarimo obleke. Vroč sodov ali natronov lug se nalije v sod, ki se zamaši in valja sem ter tja, da pride njegova notranja površina povsod z lugom v dotiko. Čez nekaj časa se še gorki lug izlije in zamenja z drugim. To se toliko časa ponavlja, dokler lug končno čist izteka iz soda. Potem se posoda zakuha s čisto vrelo vodo in nato še opere z mrzlo vodo. Če je bila v sodu zavrelka (kar je v tem slučaju verjetno), bo najboljše sod razdreti in notranjost dog postrgati, da se pride do zdravega lesa. Ko je sod izlužen, ga morate zakuhati, kakor je gori opisano. Kadar se sod posuši, ga močno zažveplajte in po 14 dnevih izmijte z mrzlo vodo. Tako pripravljen sod lahko rabite za letošnji pridelek.

Razmnoževanje z grobanicami. Imam vinograd, v katerem manjka 10% trt. Rad bi vedel, kako in kakšen sadež naj sadim, da bi trta uspevala, ker mnogi stari vinogradniki, pravijo, da mlada trta zasajena med starim trsjem ne uspeva. V. H. D. v.

Prazne prostore v vašem vinogradu zapolnite z grobanjem. Grobamo tako, da trs do glavnih korenin odgrnemo in ga nato položimo na dno jame. Eno rozgo oprezno pripognemo in napeljemo k golini, drugo pa tja, kjer je prvotno stala matica, nato jamo zasujemo z zemljo in gnojem. To delo je najbolje izvršiti v pozni jeseni. Trte, katere nameravate pogrobati, ne smete vršičkati, da si na ta način vzgojite dolg les, ki je za grobanje potreben. Rozge, ki molijo iz zemlje, obrežite spomladi na dve do tri očesca.

Kis iz jabolk. Rad bi si napravil kis iz jabolk. Bral sem v »Slovencu« že primeren recept, pa sedaj, ko ga rabim, ga ne najdem. Prosim za primeren nasvet. B. G. L.

V »Slovencu« ste brali sledeči recept: Dobro sadje moramo stolči in dati v sodček. Nato zlijemo na 25 litrov sadja 20 litrov vrele vode in postavimo posodo na toplo. Čez teden dni začne sadje kipeti. Potem precedimo brozgo v drugo posodo, dodamo ji tri četrt litra droži in pol hlebca na koščke razrezanega črnega kruha. Nato posodo prav dobro pokrijemo s pokrovom, damo na vrh še volneno ruto in pustimo 4 tedne pri miru stati, ne da bi se gošče kaj dotaknili. Po 4 tednih je jesih narajen in ga tedaj lahko damo v dobro pomite, osušene steklenice, ki jih zamašimo. Tako napravljen jesih lahko uporabljamo takoj.

Sod od piva za kis. Imam star sod od piva. Kot vsak tak sod je tudi ta zasmoljen in ima gornjo odprtino za veho okovano. Ali bi smola in okov kaj škodovala, če bi kis spravili v tak sod? B. G. L.

Tak sod je za kis dober, glavno je le, da je čist in brez tujega duha.

Pegavost na fižolovem stročju. I. H. R — Fižol, ki ga letos pridelujete, je ves pegast, zrnje slabo, pa tudi za vživanje v stročju manj primeren. Želite, vedeti, kakšna je ta bolezen in kako se jo zdravi. — Pegavost fižolovega stročja je pri nas zelo razširjena glivična bolezen, ki se močno pojavi zlasti v mokrotnih letih, kakoršno je letošnje. Ta glavica ne napada samo stročja, ampak tudi liste in stebla fižola. Na mladem stročju se pojavijo okrogle, vdrte, rjave, rdeče obrobljene lise. Če nastopi bolezen že na mladem stroku, tedaj ta na dotičnem mestu odmre in glivica napade kdaj tudi zrno. Iz okuženega zrna, če je še kalivo, zraste rastlina, ki včasih zgodaj oboli na steblu ali pa pozneje na stročju. Obolelo steblo ali list ima črne proge. — Proti tej bolezni se branimo na ta način, da sadimo le zdrav fižol. Če je pa seme sumljivo, ga eno uro namakamo v amonijakalični razstopini bakrenega karbonata, ki jo napravimo tako, da 100 gramov bakrenega karbonata razstopimo v 18 l vode, ki smo ji pridejali 1 liter amonijaka. — Če je bolezen napadla fižolove rastline, tedaj jih škropimo z enoodstotno raztopino modre galice.

Setev zimske grašice. F. S. L. — Radi bi sejali zimsko grašico za spomladansko krmo. Kdaj bi bil pravi čas za setev in koliko semena potrebujete. — Zimsko grašico sejemo v mešanici z ržjo, zato da se grašica oprijema ržene bilke ter ne poleže. Na površino od 1000 četvornih metrov — 4 are — zadostuje 10 kg grašice in 5 kg rži. Čas setve je sedaj v septembru, da se do zime dobro vkoreniči in razraste. Če je vsled ugodne jeseni premočno pognala, tedaj jo še pred zimo nekoliko obžanjemo. Spomladi bo vzlic temu dobro pognala, ne bo pa nevarnosti, da bi pozimi pod snegom zgnila.

Jabolčnik ali vino? E. M. R. Kupili ste od kmeta vino. To vino je bilo po vašem mnenju pomešano do polovice z jabolčnikom. Zato niste hoteli dobavljeno vino plačati kot »vino«, ampak le kot jabolčnik. S tem ni bil zadovoljen kmet in je to vino ostalo eno leto neplačano. Sedaj ste prejeli opomin od odvetnika, da plačate vino. Vprašate, če morate res plačati, ker imate priče, da je bil jabolčnik v vinu. — Če ste kupili vino, vam je moral kmet to vino dobativi. Vaša dolžnost je bila, da ste dobavljeno vino takoj poskusili. Če ste tedaj zanesljivo ugotovili, da ne odgovarja kakovost vina naročilu, ste morali o tem takoj obvestiti prodajalca in mu staviti cel sod na razpolago. Sicer ste grajali kakovost, vendar prodajalec te graje ni priznal. Ker ste sod obdržali in vino potočili, boste morali plačati celo dogovorjeno kupnino.

Pravni nasveti

Stroški zdravljenja nezakonskega otroka. J. V. O. Imate 10-letnega otroka, za katerega nezakonski oče redno plačuje mesečno preživnino v znesku 200 Din. Na poti iz šole grede je fant po nesreči padel, rana se je gnojila in je bila potrebna nujna operacija. Stroški tega zdravljenja znašajo 800 Din. Vprašate, če je oče dolžan plačati vsaj polovico stroškov. — Mesečna preživnina, ki jo plačuje nez. oče, je pač namenjena le za redne mesečne izdatke za otroka. Operacija otroka je izreden izdatek, ki ga mati ni dolžna poravnati z itak že pičlo odmerjeno preživnino. Svetujemo vam, da daste očeta povabiti k varstvenemu sodniku, ki ga bo poučil o njegovi dolžnosti. Če ne bo hotel plačati z lepa, ga po našem mnenju lahko prisilite s tožbo.

Oče je gospodar. J. M. Sin se je oženil in izbral nevesto proti vaši volji. Kljub temu ste mu hoteli izročiti posestvo z gostilno. Sin ni bil s tem zadovoljen in hoče, da mu vse zapustite po smrti, ker mu je sedanje brezskrbno življenje ljubše kot odgovorno delo. Sinu ste rekli, da tega ne bo dočakal in vprašate, če ima sin sploh pravico kaj zahtevati od vas, ker se je proti vaši volji oženil. — Če se hčerka poroči proti volji svojih staršev in če sodišče spozna, da so se starši opravičeno protivili taki poroki, potem niso dolžni starši, da štejejo hčeri doto. Sin pa sploh nima pravice, da bi ob svoji poroki zahteval od staršev doto. Šele po smrti imajo otroci pravico zahtevati od zapuščine staršev dolžni delež. Dokler torej živite, ne more sin od vas ničesar zahtevati. Pač pa imate vi pravico, da sinu in snahi sploh prepoveste daljnje bivanje v vaši hiši.

Zaščita trgovca. M. J. Že leta 1933 ste iztožili terjatev iz pogodbe, sklenjene leta 1924. Ko ste v svrho izterjave te terjatve hoteli uvesti izvršbo, je dolžnik predložil potrdilo, da je zaščiten kmet. Dolžnik pa ni kmet, ampak je trgovec. Sodišče pa je tedaj kljub temu to potrdilo vpoštevalo in ni dovolilo izvršbe. Radi bi vedeli, če je trgovec, ki ima sicer posestvo, vendar se povečini bavi s trgovino, tudi zaščiten; dalje, če so deleži otrok zaščiteni; kaj bi bilo ukreniti, da izterjate svoj delež in če lahko zahtevate od sodišča, da vam dostavi sodbo, ki vam je še do sedaj ni dostavilo. — Leta 1933 so bila sodišča vezana na potrdila o tem, da je kdo zaščiten kmet. Potrdila so izdajale občine, preizkušala so jih pa upravna oblastva. Sodišče ni smelo takega potrdila razveljaviti, čeprav je bilo očitno, da vsebina istega ni resnična. Sedaj je pa drugače. Po zadnji uredbi o zaščiti kmetov iz leta 1935 sme upnik zahtevati, naj sodišče izdano potrdilo preiskusi in ga razveljavi, če spozna, da ne ustreza stvarnemu stanju. Za kmeta po navedeni uredbi se smatra fizična oseba, ki ji je kmetijstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine, po potrebi pa tudi z najeto delovno močjo, ki nje obdavčeni dohodki potekajo pretežno od kmetijstva, ki pa njeno posestvo ne presega površine 75 ha za obdelovanje sposobne zemlje. Če torej vaš dolžnik ne izpoljnjuje teh pogojev, mora sodišče potrdilo o tem, da je kmet, razveljaviti. Če pa je vaša terjatev dedni delež ali dedni odpravek, pa glede nje dolžnik sploh ni zaščiten, ako pristanete, da se terjatev izplača po vrednosti ob času izplačila. Prepis sodbe vedno lahko dobite, ako plačate predpisano malenkostno takso. Če vas je zastopal odvetnik, je sodišče sodbo njemu dostavilo.

Kako dobiti denar iz hranilnice. H. L. O takem vprašanju smo že večkrat pisali. Če se je hranilnica okoristila z zaščito po uredbi o zaščiti denarnih zavodov, kar zveste pri njej sami ali iz »Službenega lista«, vam je dolžna vlogo izplačevati po odplačilnem načrtu, ki ga ji je odobrilo ministrstvo. Drugače vam pa mora vlogo izplačati po pravilni odpovedi.

Vojaški rok šestega sina. H. M. B. Tretji sin je odslužil polni vojaški rok, četrti tudi 18 mesecev, peti sin je bil potrjen za 9 mesecev, pa je po treh mesecih vojaškega službovanja umrl. Najmlajši je bil zopet potrjen za 18 mesecev. Nameravate prositi, da se najmlajšemu sinu skrajša vojaški rok na 9 mesecev. Vprašate, če bodo prošnji ugodili. — Po našem mnenju s prošnjo ne boste uspeli, ker nista neposredno pred šestim sinom dva njegova brata odslužila polnega roka.

Zgradarina. A. C. Stanovanje nameravate oddati v najem za 200 Din najemnine mesečno. Vprašate, koliko vam bo po odbitku davkov ostalo in če se izplača stanovanje dajati v najem. — Pojdite na davčno upravo in prosite, da vam izračunajo vse davke in doklade, ki jih boste morali plačevati. Nato presodite sami, če se vam izplača.

Pritožba na državni svet. K. S. Državni svet je vrhovno upravno sodišče. Tožba na državni svet ni dopustna v stvareh, ki spadajo v pristojnost rednih sodišč. Če ste pravdo pred sodiščem v zadnji stopnji izgubili, se udajte v usodo in se sodbi pokorite. Ne nadlegujte z vlogami nepristojnih oblastev, ki vam ne morejo pomagati, pač pa se bo vas prijel očitek kvernlantstva.

Dražba lovišča. A. S. P. Pritožujejo se, ker je okrajno načelstvo odredilo dražbo lovišča in je banska uprava vašo pritožbo, ki ste jo vložili proti odloku okrajnega načelstva zavrnila. Radi bi zvedeli, kako preprečiti dražbo. — Dražbe vam ne bo mogoče preprečiti. V odločbi okrajnega načelstva odnosno banske uprave je gotovo uvedeno, iz kakršnih razlogov je bila vaša pritožba zavrnjena. Vaša zahteva po lastnem lovišču najbrž ne odgovarja zakonu o lovu. Po tem zakonu more lovsko pravico na svojem posestvu izvrševati lastnik zemljišča, ki mu površina v eni občini, ali okraju ali v več občinah ali okrajih znaša vsaj 200 ha nepretrganega zemljišča, in sicer tako, da se lahko pride po celem zemljišču z enega dela na drugega, ne da bi se šlo čez tuje zemljišče. Poti, železnice in z njim vezani objekti ne prekinjajo zemljišč. Otoki veljajo za združene z bregom. Ne morejo se pa smatrati za lastna lovišča zemljišča istega lastnika, če so razdeljena v več delov in so zvezana samo po vodah ali potih, ki vodijo med temi deli po zemljišču drugega lastnika.

Vojnica. V. T. Davčna uprava vam je prizanala zakonite olajšave pri davku od nove hiše. Vseeno vam pa nalaga vojnico v celoti. Ali je tako postopanje pravilno? — Pri odmeri vojnice se ne upoštevajo davčne olajšave, ki jih začasno uživajo lastniki, marveč se vojnica odmerja tako, kakor da bi zgradba ne uživala nobene olajšave.

Čevljar in vojnica. M. R. D. Pritožbo proti nepravilnem predpisu vojnice vložite pri pristojni davčni upravi. Kako bo pritožba rešena, ne moremo prorokovati.

Izročitev posestva med zakonci. Dr. C. Mož in žena imata vsak svoje posestvo. Rada bi dala posestvo drug drugemu do polovice pripisati. Kako je treba postopati? Koliko bodo znašali stroški in procenti? Na koliko bi posestvo cenili? — Za pogodbe sklenjene med zakonci, je potrebna oblika notarskega akta. Ker bosta toraj zakonca v vsakem slučaju šla k notarju, jih bo že notar poučil, kako naj se pogodba napravi. Ako sama ne vesta za vrednost posestva, naj ga dasta oceniti po kakšnem domačem cenilcu. Koliko bodo znašali stroški in procenti, se bo lahko izračunalo tedaj, ko bo znana vrednost posestva in oblika pogodbe (kupna, menjalna, darilna).

Spor radi dediščine. C. A. Iz sodnih spisov je razvidno, zakaj je sodišče odredilo inventuro zapuščine. Verjetno zapustnikov sin smatra, da je njegov dedni delež premajhen in najbrž zahteva dopolnitev. Višina nujnega deleža, ki ga sin kljub drugačni oporoki mora dobiti, se bo mogla določiti le na podlagi cenitve. Sodišče bo vsak čas vse interesirane stranke, ki niso zastopane po advokatu, poučilo o pravnih lekih. Zato naj se nezadovoljni dedinji vedno pravočasno obračata na sodišče in naj tam prosita za pouk.

Pravice žene po moževi smrti. A. D. Čeprav mož ženi ni z oporoko zapustil nobene imovine, ima ona pravico zahtevati od moževih dedičev spodobno vzdrževanje.

Skrajšan rok. G. V. Prošnjo za skrajšani vojaški rok bi bilo vložiti pri komandi vojnega okrožja.

Občinska pisarna v gostilni. J. K. Svoječasno je banska uprava izdala okrožnico, po kateri so se morale občinske pisarne izseliti iz gostilniških prostorov. Ta okrožnica še vedno velja.

Sorodstvo občinskih odbornikov. J. V. Po zakonu o občinah ne morejo biti odborniki tisti, ki se s predsednikom ali člani uprave v krvnem sorodstvu do vštetega četrtega kolena ali svaštvu do vštetega drugega kolena. Kako se štejejo kolena sorodstva, smo povedali v nedeljo 20. avgusta.

Nepreskrbljena hči železniškega upokojenca. K. T. M. Leta 1930 umrli železniški upokojenec je zapustil nepreskrbljeno hči, ki je sedaj 32 let stara, bolna in za delo nesposobna. Vprašate, če ima ta hčerka pravico do kašne oskrbovalnine. — Če je njen oče vpokojen po zakonu o državnem prometnem osobju iz leta 1923 veljajo tudi za njegovo hčerko predpisi tega zakona o pokojnini. Po tem zakonu otroci sicer s polnoletnostjo izgube pravico do pokojnine. Če pa so ali če postanejo pozneje telesno ali duševno nesposobni za pridobivanje, se jim daje pokojnina, dokler traja ta nesposobnost. Ta izjema velja samo, če se ugotovi s potrdilom pristojnega oblastva, da nima otrok druge vzdrževalnine. Prošnjo s potrebnimi potrdili bi bilo vložiti na prometno ministrstvo.

Renta ob nezgodi. A. G. S. Vprašate, pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, kaj je z vašo rento za poškodovano roko, če vam tega niso že povedali. Pravico do odškodnine (rente) imate samo, če presega zmanjšek vaše sposobnosti za delo 10 odstotkov.

Prošnja za skrajšavo vojaškega roka. M. Š. Prošnje rekrutov za skrajšavo roka in za oprostitev od službe v kadru, nadalje pritožbe zoper vse primere, ki so v zvezi z naborom, se vlagajo pri pristojnem komandantu vojaškega okrožja najdalje v treh mesecih od dne, ko se je izvršil nabor ali priobčila rešitev. Prošnje in pritožbe, ki se vložijo po tem roku, se smatrajo za zakasnele in se ne jemljejo v postopanje. Toda to ne izključuje, da se po uradni dolžnosti ne popravi napačna določitev vojaškega roka. Če torej smatrate, da vam naborna komisija ni pravilno določila roka, vložite pritožbo.

Nagajivi otroci. A. T. Otroci do 14. leta starosti niso kazensko odgovorni in se za dejanja, za katera predpisuje kazenski zakon, ne morejo ne preganjati, ne kaznovati. Takega otroka je izročiti staršem ali varuhom ali šolskemu oblastvu, da ga kaznujejo. Če je tak otrok zanemarjen ali moralno pokvarjen, ga je izročiti zavodu za vzgajanje ali primerni rodbini, kjer ostane, dokler se ne poboljša, toda najdalje do 17. leta. — Svetujemo vam, da se o sosedovih otrokih ki vam neprestano »nagajajo« pogovorite s katehetom ali šolskim vodstvom, če opomini od staršev ne zaležejo.

Neplačani računi. D. K. Kot obrtnik imate več dolžnikov, ki ste jih tirjali pismeno brez uspeha. Zato ste jih šli tirjat osebno, vendar jih niste našli doma. Odprte račune ste izročili hišnemu gospodarju, da jih da dolžnikom. Sedaj dolžniki pravijo, da ne bodo nič plačali, ker ste jih tako tirjali. Vprašate, če so res s tem propadle vaše tertajve. Ne. Dolžniki bodo morali plačati račune. Samo pazite, da dolžnike tekom treh let tožite, sicer terjatve zastarajo.

Svet ob cesti K. A. K. Nekdaj je posestvo segalo do občinske ceste. Prejšnji lastnik pa je par metrov od ceste napravil zid in ta svet med zidom in cesto ni vžival. Pristal je, da so sosedje tam pasli in tudi zasadili sadno drevje. To je trajalo 45 let. Novi lastnik posestva je zemljišče prodal. Kupec si sedaj lasti tudi svet preko zida do ceste. Vprašate, če kupec lahko zahteva odstavitev sadnega drevja. — Drevje je last tistega na čigavi zemlji raste. Po mapi sicer svet ob cesti do zidane ograje še ni dodeljen od prejšnjega skupnega zemljišča. Ker pa zemljeknjižni lastnik skozi 30 let in še več sploh ni na tem obcestnem svetu izvrševal nobenih lastninskih pravic, zato se lahko sosedje ta svet z mirnim in javnim vživanjem v 30 letih priposestvovali za sebe. Če bi se tekom pravde ugotovilo, da je prvi posestnik sosedom dovolil vživanje sveta ob cesti na njih prošnjo in le do preklica, potem niso mogli sosedje ta svet priposestvovati. Morda bo pametnejše, da proti primerni odškodnini prepustite tudi ta sporni svet, kot pa, da se za to pravdate.

Dolžnosti nezakonskega očeta. F. T. K. Imate dva nezakonska otroka, za katere plačujete prostovoljno mesečno preživnino. Nezakonska mati se noče z vami poročiti, zato se nameravate poročiti z drugim dekletom. Vprašate,kaj nezakonska mati oziroma otroci še sodnijsko lahko zahtevajo od vas. — Če nezakonska mati v treh letih ni zahtevala povračila porodnih stroškov itd., je ta terjatev sedaj že zastarela in ne more ona za sebe nič več zahtevati. Otroka pa imate pravico, da zahtevata svojim potrebam in vašim dohodkom in stanu primerno preživnino za ves čas, dokler ne bosta sposobna, da se sama preživjata. Če bo ta čas med vami sporen, bo o tem odločilo sodišče. Doto sme zahtevati nezakonska hči le od matere, ne pa od očeta.

Upravljanje zapuščine. M. Z. S. Poročili ste vdovca obrtnika z malim posestvom in tremi otroci. Po osemnajstih letih je umrl in zapustil še tri otroke iz drugega zakona. Obrt vodite dalje s pomočnikom. Ker posestvo, ki ni vaše, ne prinaša zadostnih dohodkov, vprašate, če ste dolžni z dohodki iz obrti poravnati primankljaj posestva. — Svetujemo vam, da zaenkrat do zapuščinske razprave vodite vse tako v obrti kot na posestvu, kakor bi pokojni mož to delal. Seveda morate točno zapisovati vse izdatke in tudi dohodke. Če je umrl brez oporoke, boste dediči posestva in obrti vi do ene četrtine in vsi otroci iz prvega zakona in drugega zakona bodo dobili ostale tri četrtine po enakih deležih. Pri zapuščinski obravnavi se bodo vsi po smrti napravljeni izdatki in dohodki poračunali tako da ne bo nihče prikrajšan.

Izročilna pogodba ali oporoka? G. L. M. Oče je sklenil s sinom doma izročilno pogodbo, s katero je sinu izročil posestvo, sin pa bi moral plačati očetu 2500 din in sicer polovico pred prepisom posestva, polovico pa potem. Poleg tega se je sin zavezal dajati očetu prevžitek. Ker je sin dal očetu le 400 din ni hotel oče prepisati posestvo nanj. En mesec pred smrtjo je oče napravil oporoko in zapustil posestvo ženi. Vprašate, če je veljavna oporoka ali izročilna pogoba. — Svetujemo vam, da oporoko izročite sodišču. V zapuščinski razpravi bodo vsi prizadeti povabljeni. Tam bo moral sin, ki bi bil po pogodbi prevzemnik, dokazati svojo zatrjevano pravico. Zapuščinsko razpravo vodeči sodnik ali notar bo že s povpraševanjem vseh dedičev zadevo toliko razčistil, da bo pač onega, ki ima slabšo pravico, napotil na pot pravde. Priporočamo vam, da se vsi, mati in otroci medseboj sporazumete, da ne zapravite še tisto malekostno zapuščino.

Nezanesljiv obrtnik. J. P. P. Nekemu kleparju ste dali popraviti streho zvonika za določeno ceno. V pogodbi ni določen rok izvršitve popravila. Klepar je lani začel z delom in ga na jesen nedovršenega pustil in pravi, da ga nihče k delu ne more prisiliti. Vprašate, če mu lahko odtegnete ostanek še neizplačane nagrade. — Ako ni v pogodbi bil določen čas za izpolnitev pogodbe, se sme izpolnitev zahtevati takoj, to je brez nepotrebnega odloga. Kleparja lahko prisilite k dovršitvi dela s tem, da mu stavite primeren rok s pretnjo, da boste v slučaju nedovršitve dela dali isto dokončati po drugemu kleparju in da bo odgovoren za vso škodo, ki jo trpite radi zavlačevanja. Še ne izplačan ostanek nagrade smete zadržati, dokler ne napravite obračun za že napravljena dela, ki odgovarjajo naročilu. Kar ste mu že več izplačali, bo moral vrniti, če ne zlepa, pa s tožbo. Seveda, če klepar, nič nima, niti kje kaj zasluženega, je tožba brezupna in bi sami trpeli še pravdne stroške. Pri večjih popravilih je pač umestno, da se vedno zahteva primerna varščina, ki ima služiti za kritje takih nepredvidenih zaprek.

Obrekljiva tašča. A. V. Lj. Vaš mož je kupil posestvo svojih staršev na sodni dražbi. Staro hišo je podrl in napravil novo s prizidkom, kjer bi njegova mati imela stanovanje. Tašča pa je obrekljiva. K njej hodi tudi hčerka iz Zagreba, ki taščo proti vam podpihuje. Vprašate, če lahko tašči in njeni hčerki prepoveste dostop na posestvo in v hišo. — Hiša je last vašega moža in on je gospodar. Če pa je trajno odsoten v inozemstvu, potem naj vam da pooblastilo, s katerim vam da upravo posestva. Ker nima tašča vknjižene stanovanjske pravice, ji lahko naložite, da zapusti hišo. Ne vemo pa, če bo s tem vaš mož kot njen sin zadovoljen. Ravno tako lahko prepoveste svoji svakinji dohod na posestvo in v hišo. Če bi kljub temu prišla, jo lahko tekom treh dni tožite radi motenja posesti. Če svakinji nič ni vzeti, vam take tožbe odsvetujemo, sicer bi se še ona vam posmehovala, da ste radi nje plačali stroške. Najpametnejše bo, da vsa zbadanja in obrekovanja tašče in njenih ljudi mirno prezrete in se zato sploh ne brigate.

ODREŽITE

„SLOVENCEV SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“, 13. septem. 1936

Vsakemu ni mogoče iti v kopališče,

vendar

more vsak žrtvovati Din 100·— (20—25 velikih steklenic) ter mesec dni piti mesto druge vode našo znamenito

RADENSKO

z rdečimi srci!

Domači nasveti

Kako ravnam s pohištvom?

Dokler je pohištvo še pološčeno, dokler se lošč (politura) sveti, je pohištvo še lepo; ko pa lošč odpade, je tudi pohištvo uničeno. Najhujši sovražnik pohištva je večkrat: čiščenje pohištva. Umazana cunja za prah, kako jedko čistilo, kaka preveč robata ali umazana krpa, obdrgne in razje lošč in uniči pohištvo. Pohištvo je treba le malokdaj, pa prav previdno čistiti in cunja za prah mora biti zmeraj čista. — Pološčenega pohištva ne smeš nikoli snažiti z jedkimi tekočinami in tudi ne s petrolejem. Tako pohištvo očediš z vlažno, oprano krpo ali usnjem. Namesto mlačne vode moreš uporabljati vodo, kjer je nekaj kapljic jesiha. — Če se pohištvo nič več ne sveti, da je motno, »slepo«, vzemi mešanico 96 odstotnega špirita in mandeljevega olja in drgni pohištvo zmeraj v krogu, slednjič pa ga zbriši s suho, mehko cunjo. — Pohištvo, ki je prepleskano z barvastim loščem (lakom), prav tako snažiš ko politiranega. Nikoli ne uporabljaj vroče vode. Če je že zares veliko umazanije na pohištvu, vzemi pol salmijaka in pol terpentinovega olja — po žlico na liter vode in ga zdrkni s to tekočino. Da se pohištvo spet sveti, ga posuj malo z moko in usveti z mehko usnjato krpo. — Če hočemo iz pološčenega pohištva ali umivalnika ali banje odpraviti kak madež, tedaj pomočimo krpo v mešanico pol vode, pol jesiha; bolj trdovratne madeže odpravimo z lanenim oljem. — Vodne madeže očistimo na hrastovem pohištvu, če ovlažimo pepel od smotk in zdrgnemo polituro s tem. Nato pa tako dolgo drgnemo po dotičnem mestu z mehko, v laneno olje pomočeno krpo, dokler se spet ne sveti — Iz usnjatega pohištva odpravimo madeže z bencinom. Če je pa usnje nato svetlejše, pa je bolje, če odpravimo madeže z mrzlo, prekuhano vodo, kjer je le za spoznanje salmijaka. Pri takem čiščenju uporabljamo mehko gobo. Potem pa usvetimo usnje z zmesjo voska in terpentina in še z mehko krpo. — Plišasto pohištvo snažimo s terpentinovim cvetom, ki ga tako dolgo drgnemo, dokler ne izhlapi. Sadne madeže odpravimo iz pliša z mešanico špirita in vode. — Finejšo prevlako (svileno) pa očistimo s segretim špiritom, ki ga segrejemo v posodi, ki jo držimo nad soparo. Tu moramo prav previdno ravnati.

O preprogah

Nova preproga je draga reč. Zato moramo tem bolj paziti na tisto, ki jo že imamo. Ni dobro, da stoji pohištvo kar tako na preprogi; podložiti je treba kaj, kake steklene podložke ali lončene. Še bolje je, če imajo noge miz in stolov gumijaste »pete«. — Novo preprogo snažiš z mehko krtačo, starejšo pa lahko s trdo. Za čiščenje preprog imamo še posebne predmete n. pr. sesalko za prah, stroj za iztepavanje, palico za iztepavanje. S sesalko pa nikdar tako temeljito ne očistimo preproge ko z iztepavanjem, čeprav se iztepavanje ne sme prevečkrat ponavljati. — Če je preproga jako umazana, jo po iztepavanju obdrgnimo z jesihovo vodo, s čimer se bodo tudi barve poživile. Isto dosežemo s kislim zemljem. — Če so v preprogi madeži, moramo previdno ravnati z njimi, ne kar uporabljati vseh vrst tekočin. Rajši prej vprašajmo in se posvetujmo!

Ali ste že poravnali naročnino?

Gospod Krištof

Naliv. — Hribi, hoste, gorice in kočure med njimi, vse se je skrilo za gostimi dežnimi curki.

Župnik Krištof je obstal pod zvonico.

»Bi šel?« se je ustrašil. »Tri ure je do podružnice, dosti, da se nahladim do smrti.«

Ozrl se je po motni okolici.

Dež je zavil vas in griče naokrog v jutranji mrak, prekasen za to uro. Iz nekaterih dimnikov se je kadilo, in dim se je izgubljal nizko nad strehami. Vse nebo je bilo prevlečeno s temno sivino, ki je obetala dolgotrajno močo. Župnik se je otresel neodločnosti.

»Grem! Moji hribovci naju čakajo.«

Odprl je s težavo star, širok dežnik.

»Vidiš, Gospod,« se je pomenkoval medtem. »Vse je zanič: dežnik, farovž, hlevi in še jaz, Tvoj župnik, ki se pri svojih šestih križih bojim stopiti v dež na tisto pot, ki sem jo prelazil in prehodil stokrat in stokrat ob vsakem vremenu.«

Stisnil je ciborij tesno ob koretelj in stopil izpod zvonice.

»Greva, Boštjan,« se je obrnil k mežnarju, ki je stal za njim z lučjo.

»Pa! — Ampak gospod si bodo sami krivi, če bodo morali jutri v posteljo,« je zavil ta svojo nejevoljo v skrb za župnika. Župnik se je delal, kot da je prezrl njegove besede. »Kar tule okrog farovža greva,« je odločil.

Mežnar Boštjan je zakolovratil v ozko poljsko pot med visoko travo, ki je čakala na koso. Skozi šumotanje dežja se je komaj slišno oglasil zvonček.

»Vidiš, saj bo šlo!« se je razveselil stari župnik. »Malo mokra in blatna bova prišla tja gori, prišla pa bova. Saj še mene ne bo konec, ki sem star in nadložen, kamoli tebe, ki si mlad in močan kot hrast!«

Za farovžem sta krenila navzgor. Med njivami so se zbirale plitke luže.

»Gospod, gospod!« je zatarnal župnik. »Kaj bo z letošnjim pridelkom? Vse bo segnilo. Še pšenica, ki vsa poležena ne more dozoreti, še ta bo šla v nič!« Še krepkeje je prižel ciborij k prsim.

»Slabe letine reši nas ,reši nas!« je molil.

Zavila sta v vas med hiše. Zvonček je priklical na prag ljudi. Trda gorjanska kolena so klecnila na mokre kamenite stopnice pod napuščem. Blagoslavljaje je prosil župnik Krištof:

»Vidiš, Gospod, ne zase, za te-le reveže tu se bojim. Bolj že živijo ob božji besedi kot ob kruhu. Čudno sploh, da že niso poginili. Posejejo — ne obrodi; če obrodi, gre v kvar. Vzraste tele, oglasi se davkarija. Kaj hočeš drugega, kot da prodaš tele pod nič in plačaš- da vsaj rešiš streho nad glavo?« —

Onkraj vasi sta se vzpela navkreber. Škornji so zagreznili v blato. Po grapi ob cesti je drla umazana deževnica. Počasi sta grizla v klanec. Lučka je vztrepetala v vetru, ki je gnal dež poševno, naravnost v obraz, da sta morala okreniti dežnik ravno predse kot ščit. Ko je ponehal veter, se je spustila težka mokra sivina še niže, in vas pod njima je utonila v njej. Curki so se zgostili.

Župnik je postal in si oddahnil. »Glej ga, Boštjana, dolgina,« se je smeje hudoval nad cerkovnikom, ki mu je bil med hojo ušel daleč naprej. »Nič se mu ni dalo na pot, zdaj pa malo, da ne steče! — Stopi, stopi, Krištof, da ti ne uide!«

In spet je dal pot pod noge. Skozi dež se je zasvetlikala koča.

»Na vrhu smo!« si je oddahnil župnik.

»Dragarjevo,« je pomislil. »Tri leta je, odkar je prevzel mladi. Tako, kot pač tu prevzemajo: Očetova revščina preide na sina in na njegove otroke. Stari se že leto dni vlači bolan okrog oglov in še svoje zadnje moči izgublja za to beračijo, sin in mlada garata, da se Bogu smilita, pomaga pa nič. Vse nekam skopni, le otroci ostanejo in še novi prihajajo.«

Pred kočo sta klečala mladi Dragar in Dragarica. Župnik je dvignil ciborij.

»Gospod,« je zaželel. »Tema in vsem mladim daj še poseben blagoslov, da jim ne pojde vse po zlu kot starim, da jim ne bo treba nekoč pobrati svoje beračije v culo in iti na tuja vrata prosit vbogajme! Daj jim kruha, ki jim ga jaz dati ne morem, s Tvojo besedo pa jih bom poskušal nahraniti jaz.«

Pohitel je za cerkovnikom, ki se je vzpenjal po stranski poti navkreber v hosto. Preskočil je grapo ob cesti, da je blato brizgnilo do kolen in še preko po suknji in koretlju. Škornji so se lepili in polzeli po mastnih ilovnatih tleh.

»Težko bo, težko!« ga je zaskrbelo.

Zdrknilo mu je na vzpetini, da se je jedva obdržal pokoncu. Ko da ga je sram nerodnosti, se je opravičeval: »Viš, Gospod, star sem že in kar nekam leseno se že premikam, ampak vseeno bova dospela, vseeno!« Pognal se je proti hosti, da mu je pot pokril čelo in plešasto glavo. Hosta je razpela nad njim svojo redko listnato streho. Skozi veje, ki niso mogle vzdržati hudega naliva, so lili zgoščeni debeli curki kot čudno neskončne niti. Voda je pokrila kamenje v hudournikih in ga obenem z listjem in dračjem plavila nazdol v globeli. Vsaka udolbina je postala majhno blatno jezerce, ki so ga križale in razjedale drevesne korenine.

Župnikov dežnik, prenasičen vlage, se je jel udajati in dežne kaplje so pomešane s potom polzele po njegovem razoranem obrazu, se zbirale na bradi in se odtod v tankem traku spuščale po koretlju. Župnik Krištof se je ustavil, naslonil dežnik preko rame in osušil čelo in obraz z velikim rdečim robcem.

»Saj Te ni težko nositi, Gospod,« je vzdihnil, »le vreme, vreme je nerodno!«

Za sabo je začul korake. »Z mano gredo k podružnici,« je menil.

Ne da bi se ozrl, se je spustil navzdol po jasi med nizkim grmovjem. V ozko gozdno pot si je bila voda ujedla majhno vijugasto strugo, po kateri je živahno tekel potoček deževnice. Gošča na desni in levi je odbijala širok župnikov dežnik in tupatam oplazila z mokrim vejevjem koretelj, da se je blato na njem razlezlo v rjavkasto-sive lise. Onkraj globeli, nekje v hosti je medlel glas zvončka.

»Rogovilež dolginasti, kam tako divja?« se je razhudil župnik nad mežnarjem.

Pognal se je preko široke luže. Gladka ilovnata pot se je spustila strmo v dolino, da je bolj polzel kot hodil. Začutil je, da tu ne pojde zlahka, in je zgrabil najbližjo vejo. Noge so mu odšle nekam v praznino. Še je skušal uloviti ravnotežje. Prepozno! — Zdrčal je po spolzkem blatu.

»Kaj delaš, neroda!« se je razjezil nad sabo in krčevito zgrabil z obema rokama ciborij. Pod pazduho je začutil roko. Ljubosumno se je oklenil ciborija. »Pusti!«

Ko se je ozrl kvišku, je zagledal svojega kaplana. Sram je šinil preko njegovega obraza. »Primi dežnik!« je zamomljal.

Z muko se je dvignil, poravnal plašček na ciboriju, vzel dežnik in molče nadaljeval pot. Čutil se je ponižanega, ker ga je zasačil kaplan ravno v tem neprijetnem položaju.

»Lej, Gospod,« je osramočeno priznaval. »Nauk si mi dal, da se ne precenjujem. Bal sem se, da Te kaplan ne bo dovolj varno prinesel do podružnice, pa si me ponižal pred njim.

Stopal je čvrsto za mežnarjem in ni čul, da je za njim in kaplanom vzrastla vrsta ljudi. Še tega ni opazil, da je bil naliv ponehal, in da se je dvignila sivina pod vrhe hribov. Šele ko je stopil na travnike onkraj hoste, in se mu je od daleč z grička izmed goric nasmejala majhna cerkvica, je pogledal naokrog. Za njim je stopala gruča ljudi. Sklopili so bili dežnike in mu molče sledili.

»Glej, Gospod,« se je vzradostil. »Pa sva prispela! Malo težko je bilo, pa saj veš, da so moje stare noge nerodne, kot bi ne bilo mesa in kit na njih.«

Kot da gre na sprehod, je z lahkoto hitel med vinogradi in hrami. V njegovem srcu ni bilo prostora za žalost nad trto, ki je vsa posušena in skoro prazna visela iznad kolja. Da ni nosil Gospoda, bi bil najraje vrisnil od veselja, tako mu je bilo vse praznično: Megla, ki se je popela na vrhe obrobnih hribov kot bela streha, cerkvica, majhna, da si s štirimi dobrimi koraki bil od vhoda pri oltarju, javkanje dveh zvončkov, ki sta se skušala združiti v poredno pritrkavanje, in še raztrgan in blaten koretelj ter suknja in zapacani škornji.

Z dvignjenim ciborijem je šel mimo klečečih gorjancev pred zvonico in skoro pel:

»Pa sem Te le prinesel, prinesel, moj Gospod!«

In je stopal krepak s svojimi šestimi križi k oltarju, on, župnik Krištof, ki je Gospoda nosil.

Skozi okno je vrglo sonce pramen žarkov na njegovo plešasto glavo. (Frenk.)

Častniki admirala Nelsona

Pol leta pred svojo slavo pri Trafalgarju je Nelson zaman iskal francosko-špansko brodovje v Sredozemskem morju, pa čeprav je vsevprek križaril po morju — od Toulona do Egipta in z viharjem nazaj do Gibraltarja. Ko je plul mimo Gibraltarja, je zvedel, da kanijo Francozi in Španci nagajati angleškim kolonijam v Vzhodni Indiji. Nelsonovo brodovje je kar sfrčalo čez Atlantik.

Čez tri tedne nato so se izza tiho sopočega morja prikazali sinji vrhovi Martiniquea. Moštvo neke karibiške barke je povedalo, da je bilo sovražno brodovje skoraj mesec dni zasidrano v Fort de Franceu in se je šele pred dvema dnevoma odpravilo proti Evropi. Ko hrumeči tornadi po vzhodnoindijskem morju se je z vzkliki vzradostilo angleško brodovje. Saj niso bili še doslej ugledali niti enega jadra kake sovražnikove ladje! Nelson je zapovedal, naj pristanejo v Fort de Franceu. Brez vode in živeža tudi Nelsonove ladje niso mogle pluti.

Zvečer so sedeli v napol podrti beznici »Zakladna jama kapitana Morgana« častniki ladje »Victory«. Sedeli so za majhno, podolgovato mizo, kjer je stala leščerba, ki so krog nje plesale vešče: prvi in drugi poročnik vodilne ladje; neki debeli stotnik topničarjev; ladijski zdravnik in brodnik.

»Naj me strela udari,« je zavpil Johnson, prvi poročnik, »deset gvinej stavim, da bo zgrabil Nelson tega preklemanega Villeneufa za vrat, preden bo minilo štirikrat po štiri in dvajset ur!« Villeneuf pa je bil admiral francosko-španskega brodovja.

Vse je bilo tiho.

Prvi ni odnehal. »Deset gvinej in še moj klobuk — s kamnom vred, to se razume!« je vzkliknil, da bi podkuril vnemo za stavo in je poveznil klobuk ko ogrevše čaja čez svoj kozarec.

Johnsonov klobuk! Že štiri leta je užival slavo britskega brodovja! Še bolj pa rubin, ki je bil na njem in ki se je zdaj v plapolanju luči lesketal in ki ga je bil Johnson zaplenil nekemu alžirskemu roparju pri otoku Malti.

»Nobeden?« je prvi žalostno vprašal. »No, Philipps, pa vi?«

Philipps, tretji poročnik »Victoryje«, je odkimal. »Ne, Johnson, jaz že ne stavim!«

»Zakaj pa ne?« je vprašal zdravnik.

»Kako pa naj bi dohiteli sovražnika, če tako brez pomena čepimo na Martiniquneu?«

Debeli topničarski častnik je ugovarjal: »Brez vode se ne moremo odpeljati in tudi zelenjave smo potrebni!«

»Zelenjave! Res je!« mu je pritrdil vneto zdravnik. »Zelenjave smo potrebni. Ali pa bi bilo bolje, da nam škorbut napade zobe in se nam bodo začeli majati?«

»Bolje je, da se nam radi škorbuta zobje majejo! To je presmešno, da že tri mesece tavamo za Napoleonovim brodovjem, pa nismo še našli niti podganovega repa! Kakšna traparija, ta vožnja čez Atlantski ocean! Menda je tinto pil, ta naš Nel!«

Johnson je že hotel vzrojiti. Tedaj pa je z obrežja prišel Nelsonov kapitan. Kapitan Hardy je bil dobre volje. Že od daleč je zaklical: »Halo, fantje, dobre novice! Jutri ob devetih dvignemo sidro!« Z odločno kretnjo je namignil žilavi, orjaški kapitan zamorcu, ki je slonel pri vratih: »Vina — najboljšega — za vse!« Nato se je usedel. »No, Johnson, stavim, da ste že svojo prihodnjo plačo zastavili, da bo »Victory« čez teden dni stala bok ob boku z Villeneufovo admiralko...«

»Čez štiri dni, kapitan!«

»Johnson, vi ste še zmeraj tako lahkoverni! Čez teden dni, čez šest dni ..«

»Čez štiri, kapitan... deset gvinej pa moj klobuk!«

Kapitan Hardy si je ukresal ogenj. »Kaj, svoj klobuk daste — s kamnom vred? Johnson, to pa že ni več krščansko! Saj veste, igra in stava privedeta človeka hudiču v žrelo! Toda, za vaš klobuk se bom rad cvrl v peklu... Dvajset gvinej proti! Čez en teden, Johnson, prej ne!« Položil je svojo šapo v Johnsonovo desnico. »Udarite, še vi, Philipps!«

»Jaz ne, kapitan!«

Hardy je izpustil Johnsonovo roko; začudeno se je zazrl v tretjega poročnika, zasmejal se je in odvrnil:

»Zakaj pa ne, Philipps?«

»Ker ne bosta dobila stave ne vi ne Johnson!«

»Zakaj ne?«

»Ker smo zaman napravili to trapasto vožnjo iz Egipta v Vzhodno Indijo in spet nazaj v Portsmouth. Sramota! Rajši ne slišim nikoli niti besede več o Angliji, kakor da bi še ko kak norec trapal za tem Villeneufom!«

Hardy je položil pipo predse na mizo.

»Ali je to slab dovtip, poročnik, ali pa mislite zares, da rajši nočete nikoli ničesar več slišati o Angliji, ko se še dalje voziti z brodovjem Horacija Nelsona?«

»Zares mislim tako, kapitan!«

Kapitan je potolkel s pipo ob mizo, vrgel denar nanjo, pokimal Johnsonu in odšel. V tišini, ki je nastala nato, je bilo kmalu slišati pljuskanje jermenja kapitanove barke, ki je odplula proti »Victory«, ki so se njene luči lesketale po morju.

*

Poročnik Philipps ni dosti spal to noč. Obraz kapitana Hardyja ni obetal ničesar dobrega. In zato se tudi ni prav nič začudil, ko mu je že ob petih zjutraj sporočil pomorščak, naj se poročnik javi kapitanu.

Z rokami na hrbtu naslonjen na jarbolo, je stal Hardy pod visokim ogrodjem samih prečnikov, lat in jader. Komai opazno je pokimal poročniku. Mirno je spregovoril: »Pospravite svoje reči, vzemite si častniški čoln in se javite pri kapitanu »Zefirja«. Dajte mu to pismo!«

»Zefir« je bila fregata, ki naj bi ostala v Vzhodni Indiji.

Philipps je stopal počasi in ves potrt po zibajoči se ladji. Poslovil se je od tovarišev, pospravil svoje reči in poklical čoln naréd.

Na krovu »Zefirja« je stal kapitan Wood. Bil je čokat, tršat, skoraj debel. Vendar mu je bilo videti, da so mu že viharji vsega morja žvižgali krog ušes in da je vešč svojega posla.

Pravkar so na admiralski ladji dali znak. Z vseh prečnikov in jarbol je zdrknilo belo blago; zaplapolalo je ko pokanje z bičem v vetru, se napelo in stalo nabuhnjeno in okrogljasto v soncu.

Čez uro nato je tudi »Zefir« zdrknil iz luke Fort de France. Odplul je v San Domingo.

*

Šest tednov je ostal »Zefir« v Vzhodni Indiji. Službe je bilo malo, zato pa mnogo plesa in izletov. Saj ni bila taka reč, ta kazen! Le škoda, da ni bilo ne besedice čuti o Nelsonovem brodovju.

Čez teden dni je »Zefir« spet odplul. Nekega žarkega jutra je pristala fregata v Kapstadtu. Popoldne je poročnik Philipps prosil, ali sme na suho. Kapitan Wood ga je pogledal, rekel »no!« — in godrnjaje izginil pod krov. Philipps je skomizgnil z rameni. Ko kruh je bil dober ta starec, toda časih je bil preteto čudaški!

Tudi drugi dan in tretji dan je zabrundal kapitan: »no!« —

Le kaj je bilo kapitanu? Saj mu vendar ni ničesar storil! Philipps se je hotel potopiti v branje, da bi pozabil svojo jezo. Toda na krovu ni bilo nobenega čtiva. Čudovito! Saj je bil opoldne prišel zavoj časopisov? S prvo pošto, ko jo je fregata dobila, odkar je bila odplula s Forta de Francea!

Tedaj ga je poklical kapitan: »Pojdite z menoj, Philipps!« Brez dvoma ni mislil zaklicati teh besed tako osorno, kakor jih je bilo slišati! V svoji kajuti je kapitan Wood sunkovito obstal pred poročnikom:

»Ste se čudili, gospod, kajne, mojemu večnemu »no«? Pa ne morem drugače. Saj ste sami rekli, da nočete o Angliji ničesar več slišati. Ali morem kaj za to, da ste bili vi norec in da je Hardy satan?«

Zdaj je Philipps vedel, zakaj so tovariši molčali, kadar je začel govoriti o Angliji

Za izhod na kopno ni prosil več. Saj bi mu tudi ne bilo koristilo! Kapitan in tovariši so bili prijazni in uslužni, le o Angliji niso govorili. Nobenih pisem in časopisov ni dobival. Celo ladijski brivec, ki mu je migal jeziček ko njegove škarje, mu je govoril o Bogu in svetu, a ničesar o kraljestvu.

*

Čez dve leti je plul »Zefir« iz Bombaya v domovino. Le Philipps je ostal. Kot tretji poročnik je prišel na drugo ladjo Sicer se ni ničesar spremenilo. Nikoli pa v njegovi navzočnosti ni padla ne besedica o Angliji. Nikoli ni dobil pri mizi ne časopisa ne lista. Nikoli ni prejel nobenega pisma.

Ladja za ladjo so se čez dve čez tri leta vračale v Anglijo. Tudi novi tovariši so bili prijazni, a kadarkoli je kakega kapitana zaprosil za izhod na kopno, je dobil za odgovor kak osorni ali nežni ali sramežljivi »no!«

*

Tako je preteklo petnajst let. Tedaj se je z neko večjo ladjo pripeljal kapitan Wood Ladja je imela nalogo, da preišče obalo in iztrebi morske roparje. Kapitan Wood je že upal na rešitev poročnika Philippsa. Če se bo hrabro izkazal, mu bo admiralsko poveljstvo vendar spregledalo prestopek...

Nekega popoldneva se je pred Santo Izabelo na Fernandu Po razvila prva bitka Neki ameriški pirat, čigar čuvaj je pač v pijanosti zaspal, je plul naravnost proti angleški ladji. Angleški topovi so zagrmeli, piratska ladja se je nagnila in poročnik Philipps je na čelu svojih ljudi planil na krov razbojniške ladje. Strel iz pištole ga je pahnil nazaj.

Zvečer je ležal ves bled in komaj sopeč v svoji kajuti. »Dve uri, mogoče,« je dejal ladijski zdravnik kapitanu.

Počasi je stopal kapitan Wood v kajuto težko ranjenega Philippsa. Položil je svojo šapo na voščenorumene roke poročnika in je prijazno vprašal:

»Philipps, kaj morem storiti za vas?«

»Saj ne smete, kapitan,« je tiho odvrnil poročnik in se zagledal v strop.

»Česa pa ne smem, Philipps?«

»Govoriti z menoj o Angliji.« Solze so mu spolzele po belih licih

Tedaj je kapitan Wood komaj še požrl kletvico. Ali sme, tega ni vedel, se tudi ni brigal za to! Potegnil je stol k postelji, se usedel, vzel spet ledeno mrzle poročnikove roke v svoje in je začel pripovedovati Tiho je govoril, kakor govori mati svojemu otroku, ki že zapira oči v dremavici. Pripovedoval mu je o Trafalgarju, o Nelsonovi stavi in smrti; o Wellingtonu, Blücherju in Waterlooju; o Napoleonovem padcu in koncu in o tem, kako vihrajo angleške zastave po vseh delih morja.

Nato je dvignil pogled. Pred njim je smehljaje se ležal mrtvi poročnik. (A. Czibulka.)

Kulturni listek

Ivan Vazov

»Vazov je za bolgarsko književnost isto kar Balkan za Balkanski polotok, hrbtenica je...« Aleksander Balabanov.

Gornje besede enega duhovno najbolj na široko razgledanih Bolgarov in trenotnega predsednika PEN-a Aleksandra Balabanova so več ko točne. Lahko bi celo rekel, da je prav Ivan Vazov tista osebnost v bolgarski književnosti, ki pomenja začetek, in sicer mogočen začetek razvoja bolgarske pisane besede. Zato ni čudno, če se antologije bolgarske proze navadno začenjajo prav z njegovim imenom. V naslednjem si bomo na kratko ogledali tega pisatelja, katerega znani roman »Pod jarmom« ni bil še deležen te sreče, da bi izšel v slovenskem prevodu, dasi ga je že nekaj založb stavilo na program in je menda tudi v rokopisu preveden.

Mestece Sopot, v katerm se je rodil Ivan Vazov 27. junija leta 1850, je bilo za časa njegovega rojstva znana trgovska postojanka. Tudi oče Vazova je pripadal trgovskemu stanu. Sploh je bila hiša zelo v časteh in njegov oče je spadal med stare poštene trgovske korenine. Mati njegova je bila kolikor toliko šolana in je strastno prebirala knjige. Ona je tudi precej vplivala na prvorojenca, da se je pozneje popolnoma posvetil knjigi. Že v zgodnji mladosti se je učil na pamet narodne pesmi, matematike ni mogel, turščine pa ni hotel. V tistih časih je bil ruski vpliv med bolgarskimi prosvetnimi delavci velikanski. Učitelj Ivana Vazova, Partenij Belčev, je prebiral dela Lomonosova, Homjakova, Deržavina in drugih. Kot petnajstletni deček je Vazov nadaljeval študije pri učitelju Botiju v Kaloferju, pozneje pa v Plovdivu pri Joakimu Grujevu. Pri njem se je začel učiti francoščine, prevajal je »Telemaha«, bral Berangerja in Hugoja, pa tudi domače pisatelje, ki so bili pa tiste čase še redki (Slavejkov »Smesna kitka«).

Leta 1869 je vihar izruval velik borovec zraven sosednjega samostana sv. Spasa. Ta dogodek je bil povod, da je Ivan Vazov napisal prvo pesem z naslovom »Bora«. Takoj prihodnje leto pa je oče poslal prvorojenca k bratu Kirku v Romunijo z namenom, da bi Ivan postal človek — to se pravi, da bi pustil vnemar prazno pesnikovanje in postal trgovec. Pa ni nič pomagalo. Vazov se je v Bukareštu spoznal z Ljubenom Karavelovim, v Braili pa je zahajal v hišo Nikole Strandžate. Potem se je v Galcu seznanil z revolucijonarjem Botevom. Že prihodnje leto (1872) se je Vazov napotil iz Romunije v Carigrad, kjer se je seznanil s tedaj najbolj znanim bolgarskim književnikom Petkom Slavejkovim. Potem je leto dni učiteljeval, bil je leta 1875 uradnik v Perniku, kjer so prav takrat gradili železniško progo Sofija-Custendil in imel zveze z aprilsko vstajo. Že v Romuniji je napisal vrsto pesmi, še več jih je pa prihodnja leta obelodanil v »Majski kitki«. L. 1876. so osnovali revolucijonarni komite tudi v rodnem Sopotu in Vazov je pisal pesmi o njem. V to obdobje spadajo sploh vse Vazove pesmi, ki so zbrane v dveh zbirkah (»Prjaporec in gusla« 1876. in »Tugite na Blgarija« 1877.). Ko je bila nopovedana osvoboditeljska vojna, je Vazov prisostvoval sprejemu Aleksandra II. v Bukarešti (odi z naslovom »Aleksandar II« in Nikolaju Nikolajeviču«). Potem je z rusko pomočjo postal gubernijski uradnik. Leta 1878. je izdal zbirko liričnih pesmi »Izbavlenie«, prihodnje leto pa je postal predsednik berkovskega sodišča. Tu je napisal poemi »Gramada« in humoristično »Gmitro«, tiskal pa je »Majsko kitko« in »Vidula«. Ko pa so ga imenovali za prokuratorja v Vidinu, je pustil službo in se podal v Plovdiv, kjer s pomočjo vplivnih meščanov postal oblastni poslanec.

Tu je začel z resnim književno-prosvetnim delom. Kmalu po njegovem prihodu so organizirali znanstveni krožek in Vazov je postal urednik lista »Nauka« (»Znanost«), ki so ga izdajali. Tu je dal tiskati celo vrsto del, med drugimi zbirke »Gusla«, »Polja in gozdovi«, »Italija«, poemo »Zagorka«, drami »Ruska« in »Mihalaki« čorbadži« in pripovedne spise »Hadži Ahil«, »Mitrotan in Dormidolski«, »En kot Stare planine«, »Nemili-nedragi« in »Pred kratkim«. Lotil se je tudi časnikarstva in pa mladinskih stvari. Tu je nastala tudi ena njegovih povesti »Čičovci«. Posebej je treba podčrtati, da je bilo književno-kulturno delo v Bolgariji stvarno omogočeno šele po osvobojenju leta 1878., pa je ta zgodovinski moment tudi pri ustvarjanju Ivana Vazova igral precejšnjo vlogo. Med l. 1880.-90. je Vazov na višku ustvarjanja. Po srbsko-bolgarski vojni je objavil zbirko »Slivnica« Radi političnih zadev pa je moral leta 1886. bežati iz domovine v Odeso, kjer je napisal »Epoho krmačko« in pa prvo polovico svojega najbolj znanega zgodovinskega romana »Pod igoto« (»Pod jarmom«). Končal ga je pa kasneje v Sofiji. Leta 1891. je zopet prišel v Bolgarijo, to pot v Sofijo, kjer je začel izdajati list »Denica« (»Danica«), objavil »Temnega heroja« in kritično delo o Hristu Botevu. V letih 1891—1892 je potoval po domovini in izdal potopisni izbirki »Velika Rilska prščava« in »V nedrih Rodopov«. Ta čas (1892.) je tudi natisnil vso svojo prozo v treh debelih zvezkih, izdal pesniško knjigo »Zvoki«, leta 1899. pa dramo »Hušove« in dvoje knjig z naslovom »Draski i Šarki«.

Kolik je njegov vpliv na domačo književnost že v teh letih, ni treba posebej poudarjati. Dovolj je, če si predočimo njegovo popularnost izven ožje domovine. Že v preteklem stoletju je bil namreč prevajan v hrvaščino (dr. Fran Gundrum-Oriovački je prevedel roman »Pod jarmom« in ga izdal v Križevcih leta 1898.), pa tudi v srbščino, ruščino, poljščino, slovanščino, češčino, nemščino, francoščino, italijanščino, angleščino, madžarščino, švedščino in holandščino.

Ob koncu stoletja je treba omeniti še praznovanje petindvajsetletnice njegovega pisateljevanja, ki je bilo sila svečano (1895,), nadalje roman »Nova zemlja« (1896.), njegovo politično karijero, ki je je bilo pa kmalu konec (leta 1897 je namreč postal prosvetni minister, dve leti potem se je pa za vedno poslovil od politike). Književna delavnost Ivana Vazova se tudi v prvem desetletju tega stoletja ni zmanjšala. Vse mogoče stvari je izdajal: pesniške zbirke, prozo, romane, drame (zgodovinske »V propast«, »Borislav«), komedije (»Službogonci« itd.) in še mnogo drugega. Med vojnimi leti 1915-18 je izdal tri patriotične knjige (»Gromke zmage«, »Makedonske pesmi«, »Novi odmevi«). Zadnje njegovo književno delo je pesniška knjiga »Akacije so zadehtele« (1920).

Oktobra meseca leta 1920. je Bolgarija svečano proslavila petdesetletnico književnega dela Ivana Vazova in sedemdesetletnico njegovega rojstva. Država je ob tem jubileju izdala posebno jubilejno knjigo o njem, prihodnje leto ob njegovi smrti (21. septembra 1921.) pa zbornik njegovih del

Po vsem povedanem Ivan Vazov zavzema eno najvidnejših mest ne samo v strogo književnem, ampak sploh kulturnem napredku Bolgarije. Zadnji dve desetletji svojega življenja je veljal za neke vrste starosto bolgarske pisane besede. V čisto književnem smislu go moramo označiti kot revolucijonarja v dotedaj zaostali bolgarski književnosti. Vpeljal je niz novih, pri Bolgarih še neznanih književnosti razne vrsti, posegel v vse mogoče literarne panoge, ustvarjal pesniška, pripovedna, dramska in kritična dela, osvežil bolgarsko potopisno literaturo. Posebej je treba omeniti velikanski vpliv njegovega jezika na mlajše pisatelje. Prav v jeziku je Vazov dosegel toliko popolnost in ga v toliki meri obogatil in razvil kakor po njem še noben bolgarski pisatelj. Zato mu je tudi že v naprej odrejeno najvidnejše, rekel bi skoraj častno mesto, v zgodovini književnosti. Tone Potokar.

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

Gnadlev gespud urednik! Sej sa mende že tud uni sami pugrunta, de zadnč nisem mela jest beseda u »Sluvence«, koker mama zguvurjen, ampak en drug, ke mu praute tiskarski škrat, al tku nekok, ke rad u usaka reč soj nus utakne, če mu gre kej am, al ne. Veja, tu pa nkoker ni prou. Če mam jest beseda, nej on soja gofla drži. Nej mu le puveja, de mu na bo šlu dober, če se men enkrat zamer. Jest nimam sam jezika dougza, ampak tud nuhte. Tu b mogu tud sam že vedet, de takeh špasu, koker jih on učaseh pučne, jest na zastopem Zadnč me je tku zbeleštrou, de sama sebe nisem spuznala. Nhn škrat nej s nekar na misl, de sem jest na pržgan žup u Iblana prplavala. Jest sem prou ta prava Iblančanka. U Kuri vas sem rujena, u Kravi dulin sem pa na svet pršla. Tu je mende dost rečen. Če nhn škrat res nima druzga za upraut, koker soje kulufoktarije ugajnat, nej gre raj pumagat Iblanca regulirat. Kene tam jim je use glih, če se prou kej pufrtič, ke sa plačan ud ure, če prou ne buhve kuku. Za drava cigarete se že zasluž. Bl ke jim bo tam zgaga delu, raj ga boja mel, ke boja mogl dle delat in na boja tku hmal spet brezposeln.

Scer pa jest sama na vem, kuku je tu, de maja sam pu tiskarnah škrate. Drug antverhari jih pa še na puznaja. Jest le tkula mislem, de maja tistga škrata tiskarne sam za izgovor, keder ga kej pulomja, de nisa same uržah. Puglejte, jest sem tiste čase, ke je uradnkem še ušenica cvetela, pestila večkrat pr te ali pa un mojšker kašna ublekca nardit. Na morem rečt, de m ja ni ta al pa una kerkat sfušala. Ampak tu pa lohka rečem resnici na lubo, de se ni nkol nubena izguvarjala na kašnga škrata in ga uržah delala, koker maja tiskarne navada. Tih je bla in m jo pupraula, če se je dala pupraut. Če je bla pa tku sfušana, de ni bla več za pupraut, je pa ublebila, de m ja bo enkat drukat že skusla bulš nardit. Tiskarne se pa, keder kej sfušaja, kar ajnfoh na škrata zguvareja, pa je fertik. Pol nej s pa eden pumaga, če s more. Jest tiskarskega škrata še nkol vidla nisem, kuku ga čem pol puznat in z nim ubrajtat?

Noja pa nej že bo, koker če. Zavle enga škrata se jest na bom z nim špeterala, ke tku vem, de bom jest ta kratka ulekla. Jest jih sam tulk prosem, de nej tistga škrata, keder boja u tiskaren najnga naletel, primeja za goutanc, pa nej ga skuz vokn u tista nasnaga, ke ji prauma Iblanca, trešja. Boja vidl, de se na bo nkol več upu pridet u tiskarna soje kulufoktarije ugajnat.

Pa pestiva zdej tu, gnadlev gespud urednik. Sej za enkat sa jih mende že zadost slišal. Pugufuriva se raj še kej druzga, sej štofa nama na bo tku hmal zmankal. Za tu že drug skrbeja. Nej m puveja, koku je tu, de stuji usak dan u časupiseh ud žrtev Drave. Nekol pa nubeden ne puve, al misl žrteu reke Drave, al žrteu Drava cigaret. Zdej pa na vema na kerga b se jezil, a na reka Drava, al na cigarete. Žrteu je mende na ubeh zadost. Jest clu mislem, de Drava cigarete več žrteu pugervaja, koker pa reka Drava. Ube Drave sa holt navarne. Sam tu je razloček, če u rek Drau konc uzameš, s hiter fertik in kar brez useh strošku: Če te pa Drava cigarete pud zemla spraulaja, pa trpiš dostkat leta in leta. Pa še dohtari se s taba kfretarja. Bolniška blagajna more pa stroške nost, ke bulš lde tku nisa pr bulnišk blagajn, pa Drava cigaret tud na kadeja, ke s lohka bulši in mn giftne prvošja. Jest b že raj u rek Drau konc uzela, kokr pa u dim Drava cigaret.

Velik žrtev pa tud planine pugervaja, koker se bere. Za kuga lde u planine lazja in čeule trgaja, pa sama na vem. Sej jest sem tud velika prjatelca planin. Ampak tku naumna pa spet nisem, de b lazila najne, ke se ud uspodi tud lepu vidja. Če b mela jest tku gnar, koker ga nimam, b hudila raj na Bled tango plesat, koker hod višja gespoda na uddih.

De tud planine tulk strašen eneh žrtev pugervaja, sa pa lde sami uržah. Sej na planinah na more nubeden utont, pa z dimam se tud na more zagiftat, koker pr cigaretah. Ubije se pa lohka. Tu je res. Pa za kuga? Sam zatu, ke lde deujaja gor, koker de b bli naumen. Seveda pr takem deujajn pa človk lohka markacija zgebi, ke s na uzame časa, de b merku najna... Če enkrat markacija zgebiš, pa kar križ nared, pa grevenga ubud, ke boš hmal fertik. Vite, če b jest hudila u planine, b markacija že duma lepu zapokala, pa ja spraula u rukzak, al pa u priftošl. Pol b ja pa na mogla zgebit. Če se človk na taka navarna pot puda, more bit strašen previden, če mu je kej za žeulejne. No, a ni res?

K. N.

Strežba bolnikov

Vinska ruta (Ruta graveolens) ali vinska rutica je jako imenitna rastlina, a malo znana. Vinska ruta — tudi virasod rečejo po domače — se kar očitno ponuja za pomoč bolnikom in njih strežbo. Listje rutice je podobno ježičkom, češ da govori ljudem, koliko zdavilnih sokov vsebuje. Pa katere? Če komu kri sili v glavo, če se mu večkrat zvrti, če je glava težka, predpiše zdravnik čaj iz vinske rutice, kar vedo tudi izkušene gospodinje. Tudi za naduho, za utripanje srca, za bolezni spodnjega telesa, je rutica v pomoč bolnikom. Dobro je, če imamo vinsko rutico namočeno v špiritu ali domačem žganju, ki ga jemlješ po kapljicah na sladkorju. Celo rutino olje si moreš napraviti: listje posušiš, zmečkaš in deneš v čisto olje, kar postaviš za nekaj časa na toplo in olje je uporabno. Če imaš vrt, ne pozabi na žajbelj (Salvia officinalis), ki se imenuje tudi kadulja! Kadarkoli ima kdo kako gnilobo ali izpuščaje v ustih ali če ima angino, mu zdravnik nasvetuje, naj grgra žajbljev čaj. Ta čaj pa izvrstno vpliva tudi na zasližen želodec. Če si pa žajbelj skuhaš v pol vodi in pol vinu, imaš odlično čistilo za jetra in ledvice. Če prideneš še malo pelina, je zdravilo še močnejše. Storiti pa moreš tudi tako, da listje posušiš, zmelješ v prah in si ga trosiš v jed, kar ima isti učinek kakor čaj.

Zelje pa je splošno znano zdravilo. Za vnetje, stare otekline, če se je kdo opekel, ni boljšega ko obkladki s kislim zeljem. Tudi za čistilo je kislo zelje izvrstno, če ga na tešče z oljem poješ nekaj vilic.

K čajem, obkladkom in soparam pa spadajo še nekatere stvari, ki jih je treba imeti doma mimo domačih rož. To so zlasti: Aloja (Aloë vulgaris), ki jo kupiš v lekarni. Prah aloje dobro vpliva za znotraj in zunaj. Če je skuhaš za 1 ali 2 noževi končini z žlico medu, dobiš najboljše čistilo za želodec, kar tudi zdravnik priporoča za strežbo bolnikov. Aloja ali lopatika s pelinom iztrebi iz človeka vodeno kri, ki se nabira za vodenico. Tudi za na rane predpiše zdravnik zdravila, ki vsebujejo alojo, ki pač nikjer ne more škodovati, celo za oči je dobra.

Imaš galun? Dober je za vsakršno gnilobo, zlasti za bolne skranje v ustih, za kar ti priporoča zdravnik izpiranje ust z galunom. Tudi za grlo je dobro, če večkrat grgraš galun.

Grško seno (Trigonella foenum graecum) ali grška detelja je rumena, dišeča moka, ki jo dobimo kot zdravilo za živino po vseh prodajalnah. Če ima bolnik vročinsko bolezen ali bolan vrat ali angino, naroči zdravnik, da postrežeš bolniku s čajem iz te moke. Za skodelico čaja vzameš po žličko moke. Kdor ima angino, dobiva prav vroče obkladke s prekuhanim grškim senom, ki potegne bolezen vase in zlasti iz tvorov vzame vso gnilobo. Moko skuhaš ko močnik, zaviješ v prtič in devaš na boleče mesto. Grško seno mora biti pri rokah v sleherni hiši.

Olimpijske igre in Daljnji vzhod

Glavni vzrok, da se vršijo XII. olimpijske igre v Tokiju, leži v tem, ker je bila v krogih mednarodnega olimpijskega odbora vedno želja, in sicer prvenstvena, da bi bil napram svetovni nalogi olimpijske ideje pravičen. S tem, da so se prenesle igre na Japonsko, bo sedaj Azija tretji zemeljski del, kjer so se, odnosno se bodo vršile svetovne olimpijske igre. Doslej so bile igre večinoma v Evropi ter v Severni Ameriki. Pravijo, in to najbrž upravičeno, da se bo s tem korakom močno dvignilo športno gibanje na Daljnem vzhodu in da bo s tem nastala še večja povezanost med Azijo in olimpijsko idejo na eni ter med mednarodnim športom na drugi strani.

Olimpijske igre so imele v vsaki državi, kjer so se vršile, velik učinek na športno gibanje v dotični državi. In ta učinek se je poznal že daleč preko mej države — prirediteljice. Leta 1940 se bodo vršile olimpijske igre v Aziji, v novi deželi. Danes niti presoditi ne moremo, kakega pomena za bodoče igre bodo imele ravno XII. alimpijske igre. Prezreti namreč ne smemo starih iger in drugih gibanj na polju telesne vzgoje, ki se bodo ob tej priliki oživele ter se na kak način povezale z modernimi olimpijskimi igrami. Olimpijskih iger v povojni dobi so se udeleževali v vedno večjem številu tudi azijski narodi in ravno berlinska olimpijada je nazorno pokazala, kako daleč je že napredoval šport v tamkajšnjih deželah, četudi je šport tam v največjih panogah še v povoju.

Velika izjema v tem pogledu so indijski hokej igralci in japonski plavači. Pa tudi japonskih lahkoatletov in telovadcev ne smemo ob tej priliki prezreti. Kar so nam indijski igralci pokazali v Berlinu, lahko imenujemo dovršenost najvišje stopnje, ki jo bodo druge narodnosti zelo težko dosegle. Pa ni prav nič čudnega, če je tam tako. Kakor pravijo nekatera poročila, razpolaga Indija z 800.000 hokej igralci ter ima kakih 30 vrhunskih moštev, ki so drugo drugega vredna, in med katerimi ni skoraj prav nobene razlike v kvaliteti. No, in iz take rezerve bo Indija tudi za leto 1940 lahko izbrala svojo reprezentanco. In ravno v hokej športu lahko napravimo še druge primere. Na hokej turnirju v Berlinu sta sodelovali tudi Japonska in Afganistan. Oba ta naroda sta se bolje odrezala, kakor se je pričakovalo in sta bila na primer boljša, kakor Madžarska, Belgija in Danska. In to kljub temu, da hokej šport v teh državah ni posebno razširjen. Na Japonskem na primer imajo samo 30 do 40 hokej moštev.

Japonci pa v Berlinu vseeno niso dosegli tega, kar so mislili, in celo v plavanju so morali v težki mednarodni konkurenci prepustiti tudi zlate kolajne drugim. Ta neuspeh bo pa za Japonce brez dvoma bodrilo za leto 1940. Kako si je pa znala Japonska izvojevati korak za korakom do zmage, kaže najbolj japonska zmaga v maratonu. Izborni tek malega Murakoso na 10 in 5 km proti finski eliti pa dokazuje, s kašnim materijalom na dolge proge razpolaga Japonska. Je prav verjetno, da bo enkrat stopila Japonska na mesto Finske.

Občudovanja vredno je bilo tudi to, kar sta Japonska in Kitajska pokazala v nogometu, zlasti če upoštevamo, da sta ti dve državi prvikrat stopili s tem športom pred mednarodni forum. V Tokiju je treba tudi v tej športni panogi računati s tema dvema državama, zlasti s Kitajsko. Kitajci so prišli v Berlin predvsem zato, da se učijo in mislimo, da se bo to v Tokiju že močno poznalo. Japoncev pa ne smemo prezreti tudi pri njihovem nastopu v telovadnih tekmah. Že v Berlinu na prvih tekmah so dokazali, da bodo v Tokiju igrali odločilno vlogo in menda ne trdim presmelo, če pravim, da bodo imeli ž njimi mnogo posla i sami Nemci ter Švicarji, če ne bodo morda Japonci že tedaj presenetili ves telovadni svet. V Berlinu jim je manjkalo samo gotovih fines, ki so jih znali drugi narodi dobro povezati v celoto, dočim so bili Japonci nekam — rekel bi flegmatični — zaradi česar so izgubili nekaj dragocenih točk. Berlin jih je tudi v tem pogledu menda dovolj naučil, da bodo za svojo olimpijado vaje primerno izpilili.

Japoncev pa v Berlinu nismo videli samo pri tekmah, ampak so imeli s seboj kar cel kader ljudi, ki so fotografirali, proučevali filmali. Važen za vsak napredek je brez dvoma film, ki je najboljše sredstvo za pouk, tečaje in treninge. Japonci bodo v tem pogledu vse napravili, kar se sploh napraviti da. Na podlagi filma bodo azijski narodi lažje ugotovili svoj zastoj na berlinskih igrah, odnosno bodo najbolje lahko ugotovili, kaj morajo napraviti, da bo uspeh tak, kakršnega hočejo doseči.

V splošnem danes prav lahko trdimo, da je šport v Aziji še v povojih, izvzemši par izjem. Vendar je tudi Azija v modernem športu napravila velik korak naprej. Olimpijske igre leta 1940 pa bodo nov mejnik v tem pogledu. Evropa in Amerika tam ne bosta tako močno zastopani, zato pa bo tem večja udeležba azijskih narodov. Japonska in Kitajska bosta gotovo poslali rekordno število tekmovalcev. Na ta način bodo postale igre v Tokiju takega značaja, ki gre daleko preko običajnih mednarodnih tekem. Na tisoče in tisoče ljudi, ki zastopajo milijonske narode, pridejo prvič v stik s športom in z olimpijsko idejo. Istočasno stopi svetovna vrednost olimpijskih iger tako v ospredje, kakor še nikoli prej. Sivi Coubertin bo še doživel nove triumfe.

Stari japonski pregovor pravi, da je ogled več vreden, kakor sto poročil. Japonski zastopniki so bili v Berlinu vestni opazovalci. In zato si prav lahko mislimo, da bo Japonska leta 1940 nositeljica športa na Daljnem vzhodu. — Če se bodo ogromne ljudske mase v Aziji zaradi tokijske olimpijade zgibale, potem lahko pričakujemo, da bo napravljen na športnem polju velik korak naprej, ki nam bo prinesel uspehe, o katerih se nam danes niti ne sanja.

Kam se je skrila perica?

Razvezano snopje

Leto treh cesarjev

Leto treh cesarjev imenujejo Nemci leto 1888. Spomladi tega leta je namreč umrl prvi nemški cesar Viljem I., star skoro 91 let. Sledil mu je že 57 letni sin Friderik III., ki je pa prišel na prestol samo umret. Imel je namreč raka v grlu in po 99 dnevnem vladanju, oziroma trpljenju, ga je odrešila smrt. Mnogi so bili pričakovali, da se bo zaradi bolezni nasledstvu odpovedal, toda njegova častihlepna žena Viktorija, hči angleške kraljice Viktorije, bi tega ne pustila. Sedaj je zavladal tretji cesar, to je bl 29 letni Friderikov sin Viljem II., ki je, kot znano, bil tudi zadnji nemški cesar.

Canossa

Pred gradom Canosso v Srednji Italiji je delal nemški cesar Henrik IV. pokoro pred papežem Gregorjem VII., ki ga je bil v tako zvanem investiturnem sporu izobčil iz Cerkve. Na to je mislil nemški kancler Bismarck, ki je za časa kulturnega boja leta 1872 v državnem zboru dejal: »V Canosso ne gremo!« Vendar se je boj za Bismarcka tako malo slavno končal, da je znani Virchow, ki je bil dal kulturnemu boju to ime, kesneje dejal, da se je kancler obrnil na pot, ki ima s potjo v Canosso isto smer...

Trije pristni Madjari

Ko so Madjari z letom 1867 postali gospodarji na Ogrskem, so skušali na vse načine dobiti večino v državi. Zlepa in zgrda so madžarizirali Slovane in Romune, Nemce in Žide. Ti zadnji so se radi pridružili vladajočemu narodu in sprejeli tudi madjarska imena. Ko je bil slavni nemški zgodovinar Mommsen nekoč par dni v Budimpešti, se je pohvalil, da je spoznal tri pristne Madjare z imeni: Erdy, Matrai in Toldy. Kako se je začudil, ko je izvedel, da so se ti trije gospodje še pred kratkim pisali: Lutzenbacher, Rothkrebs in Schädel...

Bolgarska kriza

Leto 1888 je bilo za evropski mir zelo kritično. Le malo je manjkalo, da ni prišlo do velike evropske vojne, ki bi imela svoje izhodišče na Balkanu. Prejšnje leto je bil na rusko zahtevo odstopil prvi bolgarski knez Aleksander Battenberg, na kar so Bolgari izvolili za kneza princa Ferdinanda Koburškega. Rusi, ki so si kot osvobodilelji Bolgarije lastili nad njo nekako nadoblast, tudi tega niso marali, dočim se je Avstro Ogrska potegovala zanj, ker je upala v njem dobiti bodočega zaveznika. Avstrijski Nemci in še bolj Madžari so se že navduševali za vojno z Rusijo, ki si jo je želel tudi nemško misleči prestolonaslednik Rudolf. Toda previdni Bismarck, ki je bil napol zvezan z Rusi, je dejal, da je Bolgarija Nemcem »Hekuba« in ni potegnil z Avstrijo, čeprav je bila trozveza med Nemčijo, Avstrijo in Italijo ravno prejšnje leto znova podaljšana. Tako sta Nemčija in Francija potegnili s carjem, Anglija in Italija pa z Avstrijo. Ker si vojne ni upal noben začeti, je Ferdinand le ostal v Bolgariji in jo nazadnje privedel v nemški tabor.

Italijanski državnik Crispi o Reki

Znani italijanski državnik Franc Crispi pripoveduje v svojih spominih, da je dejal avstro-ogrskemu zunanjemu ministru grofu Andrassyju o priliki pogajanj leta 1877 sledeča: »Trditev, da hočemo mi imeti Reko je smešna. Kaj bi le z njo? Pristanišča so zato, da posredujejo izvoz blaga; tisti, ki jih ima, mora imeti tudi one pokrajine, iz katerih to blago pride.«

„Hunski govor"

Nemški cesar Viljem II. je rad veliko govoril. Njegov živahen temperament in njegova velika samozavest sta ga pa dostikrat zapeljala, da se je v svojih govorih zaletel, s čimer je odgovornim državnikom povzročil marsikako nepriliko. En tak govor je imel poleti leta 1900 pred nemškimi mornarji, ki so odhajali proti tako zvanim »boksarjem« na Kitajsko. Dejal je med drugim: »Ujetnikov ne delajte! Kdor vam pade v roke naj bo po njem. Kot so se pred tisoč leti Huni pod svojim kraljem Atilo proslavili, tako naj bo nemško ime za tisoč let na Kitajskem v takem spominu, da se ne bo nikoli noben Kitajec drznil Nemca tudi le postrani pogledati.« Ta govor je seveda vzbudil ogorčenje vsega kulturnega sveta in povzročil cesarju Viljemu in njegovi državi nemalo škode.

Šah

Na olimpijadi v Monakovem je prepričevalno zmagalo madjarsko moštvo. To je prišlo deloma nepričakovano in nam je krasen uspeh madjarskega šaha v Monakovem pojasnil šele interviero madjarskega velemojstra — veterana Geze Maroczyja, v katerem je simpatični mojster povedal nemškemu novinarju, čemu se imajo madjarski šahisti zahvaliti za svojo moč. Maroczy pravi, da je pogoj napredka vzgoja mladih in nadarjenih šahistov. Na to polagajo v madjarskem šahu največjo važnost in se po tem tudi ravnajo. Vzgajajo pa svoje mlade šahiste na ta način, da jim nudijo čim pogosteje priložnost, boriti se s starejšimi in bolj izkušenimi igralci, kar dosežejo ne samo s prireditvijo turnirjev, ampak tudi s prirejanjem matchev med posamezniki. Posebno ta zadnji način vaje priporoča Maroczy blagohotno nemškim šahistom, ki pa velja ravnotako seveda tudi za druge. Na ta način so si Madjari vzgojili veliko število mladih močnih igralcev in so na olimpijadi v Manokovem z lahkoto pogrešali tudi svojega najmočnejšega mojstra Lilienthala. Če primerjamo to vzgojo, za katero prav malo ali pa nič ne zastaja vzgoja poljskih, nemških, čeških in mnogih drugih šahistov z vzgojo jugoslovanskih šahistov, ki so šele v zadnjih dveh letih enkrat na leto imeli priliko boriti se z bolj izkušenimi igralci, moramo priznati, da so naši šahisti v Monakovem izvršili veliko delo, čeprav so dosegli samo četrto mesto. Ravnotako pa moremo iz tega sklepati, kakšne uspehe bi mogli doseči z našimi šahisti tudi v mednarodnih borbah, če bi nudili pri nas šahistom tako vzgojo kot jo imajo drugod. To je pri nas dosegljivo samo z bolj zdravo organizacijo, ki brez razbremenitve Jugoslovanske šahovske zveze z ustanovitvijo podzvez, kot nas uče mnoge skušnje, niti možna ni. Zato je že zadnji čas, da z zavlačevanjem rešitve vprašanja nove organizacije našega šaha nehajo delati škodo in da bo to vprašanje res rešeno v bližnji bodočnosti, kot je sklenil letošnji občni zbor Jugoslovanske šahovske zveze.

Flohr : dr. Lasker

1. Sg1—f3, d7—d5; 2. d2—d4, Sg8—f6; 3. c2—c4, e7—e6; 4. Sb1—c3, Lf8—b4 (dr. Lasker v otvoritvi rad igra manj solidne poteze, samo da bi prišel v pozicijo, ki bo nasprotniku manj znana) 5. c4×d5, e6×d5; 6. Sc1—g5, Dd8—d6; 7. Lg5×f6, g7×f6 (črni se je že v prejšnji potezi odločil, da si bo pustil razdreti kraljevo krilo, ker bi bilo sedaj na D×f6 Dd1—3 zelo neprijetno. Sedaj je nastala pozicija, ki je polna taktičnih možnosti, Flohr pa svojo prednost z vzorno pozicijsko igro uveljavi kljub temu); 8. Dd1—c2, Sb8—c6; 9. e2—e3, Sb6—e7; 10. a2—a3, Lb4×c3+; 11. Dc2×c3, f6—f5 (prepustitev polja e5 belemu, spravi črnega sedaj v še težji položaj); 12. g2—g3, Lc8—d7; 13. Sf3—e5, Ld7—e6; 14. Se5—d3 (svoje kraljevo krilo je črni zavaroval, zato gre beli v napad na damsko krilo), 0—0; 15. Lf1—e2, Ta8—d8; 16. 0—0, Le6—c8; 17. Ta1—c1, c7—c6; 18. Dc3—c5 (znani način v napadu na damskem krilu, ki ga Flohr izvrstno obvlada. Menjava dam je poleg tega potrebna, ker bi črni mogel priti do nevarnega napada na kraljevem krilu in tako ovirati belega pri akciji na damskem krilu), Dd6×c5; 19. Tc1×c5, Kg8—g7 (kralj hiti na damsko krilo, da bo varoval pešca, čigar oslabitev more beli s svojim napadom na damskem krilu izsiliti); 20. b2—b4, a7—a6; 21. a2—a4, Kg7—f7; 22. Tc5—c2, Kf6—e6; 23. b4—b5, a6×b5; 24. a4×b5, Ke6—d6; 25. b5×c6, b7×cb; 26. Sd3—c5, Td8—e8; 27. Tf1—c1, Lc8—e6; 28. Tc2—a2, Te8—b8 (a linije črni belemu itak ne more vzeti); 29. Ta1—a7, Tb8—b6; 30. Le2—h5!, Tf8—b6 (v težki poziciji spregleda črni še nasprotnikovo kombinacijo); 31. Lh5×f7 (beli lovec je nedotakljiv zaradi mata na d7), Tb6—b1; 32. Tc1×b1, Tb8×b1+; 33. Kg1—g2, Se7—c8; 34. Ta7—b7, Tb1×b7; 35. Sc5×b7+, Kd6—e7; 36. Lf7×e6, Ke7×e6; 37. Kg2—f3, Sc8—e7; 38. Sb7—c5+ in črni se je vdal, ker je vedel, da s pešcem manj in slabšo pozicijo proti izvrstnemu igralcu Flohru nima izgledov.

Rešitev križnice: Krona

Vodoravno: 4. ura, 6. ded, 8. kri, 10. Stanko, 11. Neruda, 12. alt, 14. Leo, 16. aga, 17. Jona, 18. Orli, 19. os, 21. naročaj, 23. ep, 25. umor, 27. mizar, 28. Omar, 30. Meran, 32. jok, 33. Udine, 34. tabernakelj.

Navpično: 1. 2. 3. Kralj Peter drugi, 4. uta, 5. Anton, 6. Dol, 7. dno, 8. kralj, 9 .Ida, 13. Anam, 15. urar, 35. Arij, 18. očak, 19. omet, 20. Sora. 22. ozon, 23. Emil, 24. panj, 25. um, 26. Raba, 28. oder, 29. re, 31. ne, 33. uk.

Križanica

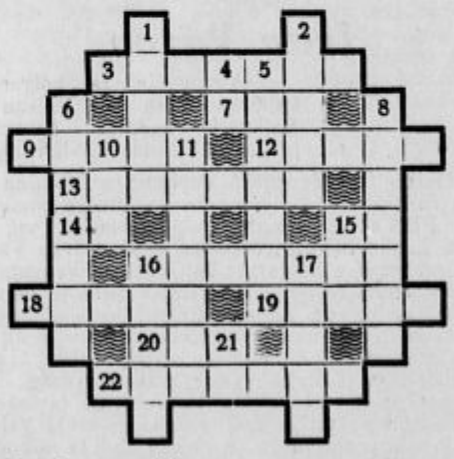

Besede pomenijo:

Vodoravno: 3 svetopisemska oseba, 7 strupena kača, 9 izdelovalec sodov, 13 najnižja vokalska stopnja, 13 pozemsko bivališče, 14 vezalna členica, 15 matematični izraz, 16 kulturni delavec, 18 ruski vojak, 19 moško krstno ime, 20 del strehe, 22 slovenska gora.

Navpično: 1 ladijski uslužbenec, 2 pega na obleki, 4 vas pri Ljubljani, 5 razlagalec svetega pisma, 6 slovenski učenjak, 8 svetla kovina, 10 del meseca 11 pripadnik neke stranke, 15 Hamsunovo delo, 16 dvorni uslužbenec 17 zadnje človekovo bivališče, 21 italijanska reka.

Pošljite naročnino!

Pismo iz južne zemlje

Slov. izseljenci sprejemajo delegata slovenskega naroda

Delegati Pen-klubov se zbirajo na mednarodni kongres v Buenos Airesu

Buenos Aires, 30. avg.

Kar pretrgala se je nekaj tednov zveza z domovino. Menda so z jugoslovansko pošto basali kanone na Španskem ali kaj, 14 dni ni nič prišlo. In menda se je pošta onih dni sploh izgubila.

Zato smo postali še bolj nestrpni zaradi novic iz domovine. In seveda živih, ki nam jih bo kaj prinesel pričakovani ravnatelj ljublj. gledališča g. Golja. Samo kdaj pride? Pa sem telefoniral po navodilu, ki mi ga je zračna pošta prinesla iz Ljubljane: In zvedel sem — jutri! Z ladjo »Alsina«. In potem je pel telefon na vse strani. Lakaja nimam, mežnarja tudi ne, čeprav imam tri fare.

Pa vam je pesjanska stvar tukajle v 12 urah spraviti skupaj kaj ljudi, da bi naše literate dostojno sprejeli. Zvečer bi še šlo... toda v delavnik — ob 7 zjutraj... Kdo ve, če ne bo nazadnje postalo ob 7 zvečer... vse je mogoče. In kdo bo delaven dan čakal? Postopačev bi že kaj bilo, a to ni za časten sprejem! Delavni pa? Saj veste, kako je. Danes ne prideš v službo, jutri te več ne sprejmo!

Ob 7 zjutraj v sredo. Zame prav. Dan, ki je moj! Še ob 7 sem telefoniral družbi: Vse dobro, že gre v pristan! In jaz na prvi avto, in hitro, da ne zamudim. Če drugih ne bo, da pridem vsaj jaz! Hitro po vstopnico in v pristanišče. In potem nič! Barke in barčice so se preganjale sem in tja, nekateri drugi so tudi nervozno stopali sem in tja, jaz sem pa prebiral novice. Bo že. Pa sem se naveličal in so mi dali pojasnilo, da do 10 ne pride.

Prav! In sem šel po drugih opravkih. Ob 10 spet nič in še ob 1. Tako, da sem nazadnje že kar slabe volje postal in se telefonično razhudil na »francosko družbo«, zakaj ne daje bolj točnih poročil. Pa je gospodična kar jezno zaprla, češ, da nje to nič ne briga!

Ob 3 šele so prijadrali. In potem smo zvedeli, da so imeli na zadnjem koncu poti nekaj dogodivščin, ki jih bodo številni leposlovci, ki so jih doživeli, že tudi znali primerno opisati. Kako so morali sredi noči in goste megle sidrati, kako so trčili v neko jadrnico... Potopili se nemara ne bi, toda naši kovčki in vse drugo... Bilo pa je to edino vredno doživetje dolgega potovanja.

Napeto sem gledal, ali bom gospoda Goljo spoznal. Enkrat sva že trčila skupaj, a tega je že pet let in ne vem, kako bi ga spoznal. Pravimo, da se poštena kranjska duša kmalu prepozna — pa, to je druga stvar, če imaš opravka s pesniki (licentia poetica) in še s človekom iz gledališča? Taki ljudje znajo bolje nositi tuje obraze kot lastnega. Kdo ve, v kakih šmarnih oblikah se skriva? Čeprav sem vedel, da je pravi Slovenec, kolikor ga je.

Pač mi je enkrat obstal pogled na pravi osebi gori na krovu, toda kdo ve? Počasi so nam dovolili vstop. Po jugoslovanskih delegatih sem vprašal in se mi je predstavil g. Livadič. Prijazen mož, nekrčeno vesel, da se je vsaj eno bitje našlo, ki pride v pozdrav. Kot stara znanca sva si stisnila roke. V očeh pa sem mu bral vprašanje, kako da nikogar drugega ni.

Že je pritekel tudi g. ravnatelj Golja. Mnogo pozdravov mi je stresel, jaz pa njemu ravno tako. Je pač dan tak in ura taka, da sem prišel sam. Druge bomo pa že poiskali in pozdravili pozneje.

Zelo pozoren sem bil, ali bom opazil kak »naš obraz« med čakajočim občinstvom. Pa sem pripomnil spremljevalcu: tisti tamle bi bil malo podoben slovenskemu kaplanu, morda on čaka na poštene ljudi — drugi tako vsi samo onemu palestinskemu židu šopke nosijo — kot kaki frajlici... Na! Tudi s tem ne bo nič. Se je že pomešal med Žide!« Tako je menil g. ravnatelj ves zadovoljen. »Nazadnje se vendarle nisem prevaral, in mi je res prijetno zadoščenje s pozdravi, ki mi jih prinašate.

Potovanje? Bilo bi lahko lepo, pa? Ko bi človek ne imel mesa in kosti in »glidov«. To telesno bitje pa človeku kake neprilike napravi.«

V javnosti je tukaj za kongres seveda precej zanimanja. Judovski listi vedo seveda največ povedati o svojem palestinskem Židu. Tudi Ogra so zelo na široko opisali, delegate manjših narodov, oziroma manj sitnih in kričavih, so pa bolj na kratko opisali. Žurnalisti imajo seveda posebne inspiracije, da morebitne vrzeli spretno zamaše. Naš slovenski zastopnik je bil deležen že vsakovrstnih odličnih naslovov in tudi raznih imen, ki so se le približala tistemu priimku, ki ga nosi on iz krstne knjige. Bil je ravnatelj, bil dirigent, bil visok francoski uradnik, romanopisec...

No, naj bo že karkoli. S prijetnim zadoščenjem ugotavljamo mi tukajšnji Slovenci, da smo vštetі med kulturne narode, ker je tudi naš zastopnik v krogu zborovalcev Pen kluba.

Nastanili so jih vse v hotelu »City«. Najrazkošnejši hotel v mestu je to. In tukajšnja država je prevzela odgovornost, da ne bodo za poravnavo računa nobenega »dali na dražbo«.

Koliko bo vseh zborovalcev, se danes še ne ve. Kongres se prične šele 5. sept. Sedaj so po enega zastopnika poslali: Egipt, Irak, Švedi, Bolgari, Finci, Poljaki, Madjari, Španci. Italijani imajo 2. Pa še pridejo. Tako Francozi. Angležev pride kakih 10. Pridejo še Japonci, pa iz Sev. Amerike in Mehike. Iz Belgije so štirje: po dva Francoza in 2 Valenca. Iz Švice pride Emil Ludvig. Romuna, Grka, Čeha, Nemca in Avstrijca ni in ne bo nobenega. Belgrajski delegat Vladeta Popovič dopotuje z Angleži.

Za prva dva dni bivanja so imeli tukaj kaj zanikrno vreme. Sedaj se je pa nebo odprlo in so se pričeli krasni dnevi.

Gospod ravnatelj pravi, da se kar dobro počuti. Poskrbeli smo, da bo imel priliko priti v stik z vsemi tukajšnjimi našimi društvi in z vsemi miselnimi krogi, da bo tako imel priliko, da domovino pravilno seznani z našimi tukajšnjimi prilikami.

Udeležil se bo skupne prireditve tukajšnjih slov. društev, 6. septembra, kjer upamo, da bo tudi on nastopil in nam podal kako svojo pesmico.

Omenil sem skupno slovensko prireditev. Znana stvar je, da smo Slovenci prepirljivci. Vsak hoče imeti svoj prav, zato dela narobe toliko glav. Tako je bila tudi velika težava za to prireditev. Nazadnje se je večina zložila — vsi ne. Štiri slov. kulturne organizacije so. Od teh na tej prireditvi ne sodeluje »Prosvetno društvo«. Kdo je temu krив, tega ne morem soditi jaz. Vem le, da je Prosveta ponudila sodelovanje — pa je bila odklonjena...

Hladnik Janez.

„Lepo je Pohorje zeleno!“

Novi razgledni stolp blagoslovljen

Slabo vreme, ki nagaja letos vsem večjim prireditvam, je zopet oviralo to našo slovesnost — blagoslovitev razglednika v megli in dežju. Ravno zaradi tega so se številni planinci ter domačini iz Tinja, Keblja in Oplotnice zadržali raje v »Planinskem domu«, kakor pa šli na Veliki vrh. Toda kljub temu jih je bilo zbranih okrog 300. Prekrasen je pa bil razgled pred sončnim zahodom prejšnjega dne, posebno še zaradi tega, ker se je po dežju sčistilo ozračje vseh soparnih meglic. Žarele so v večerni zarji Savinjske Alpe, dalje Peca ter Urška, za Pohorjem Kozjak s Sv. Duhom na Ostrem vrhu, za njim pa je segal pogled do Tur v Avstrijo — Gradec. Nepregledno pa je bilo Panonsko nižavje — Ptujsko polje s srebrnim trakom Drave. Haloze, za njimi Sljeme, Gorjanci, Celjsko hribovje, Dolenjska, Kum, Mrzlica, na jugu pa Boč s stolpom. Pač zares največji in najlepši razgled vsega Pohorja. Krasno pa se prižigajo luči po dolinah v dolgih črtah in skupinah, a po Pohorju tu in tam po dvoje luči iz smrek ter nad pašniki.

Že zvečer so številni planinci opazovali ob kresu in harmoniki prekrasno razsvetljavo velike trikraljevske cerkve ter »Planinskega doma« med prižiganjem raket, zažareli so tudi lampijončki na novi verandi. Obilo smeha je vzbujal šaljiv prizor s planinsko pesmijo »Lepo nam je Pohorje zeleno«.

Na Malo Gospojnico pa se je v cerkvi Sv. Treh kraljev zbralo okrog 1000 planincev ter domačinov. Mašo je bral g. Urh Hafner, župnik tinjski. Hvalevredno je bilo petje številnega pevskega zbora, sestavljenega od planincev. Po sv. maši pa so se kljub megli in dežju podali navdušeni izletniki na Vel. vrh. Razgledni stolp, ves okrašen z zelenjem in zastavami, je dobil svoj blagoslov. Načelnik slovenjebistriške podružnice SPD g. dr. Jagodič je pozdravil vse navzoče, posebno pa še g. dr. Tominška iz Maribora ter druge zastopnike sosednjih podružnic. Za mariborsko g. Lojzeta Strašnika ter planinskega pesnika L. Zorzuta, ki je vsem domačinom ter planincem dobro znan zaradi svojih prigodnih verzov. Po več pozdravih je tudi on opeval razgledni stolp ter vse, ki so ga

gradili. Po tem so se gostje podali na razglednik — delo tinjskih tesarjev Pavliča in Rupiča ter briga g. podnačelnika dr. Antona Žniderščiča. — V domu pa so zelo pridno prepevali in igrali pod vodstvom g. J. Petruna šentlovrenški tamburaši — posebno s pesmijo: »Lepo vam je Pohorje zeleno«.

„Plug“ organizacija belokranjskih študentov

Črnomelj, 9. septembra.

Letošnje velike počitnice so v zgodovini belokranjskega dijaštva kaj važne. Že o Veliki noči so se sestali nekateri akademiki in maturanti in soglasno prišli do zaključka, da je potrebno organizirati ves mlajši inteligenčni naraščaj naše deželice, ki je v gospodarskem, kulturnem, socialnem in političnem oziru tako svojstvena. Toda večina je odklonila predlog, naj bi bilo društvo samo programsko, breznazorsko in strokovno, kajti današnji čas odklanja omledne organizacije in zahteva idejno opredelitev.

Tako je že tedaj padla odločna beseda, da se bo večina belokranjskega dijaštva združila pod praporom katolicizma in slovenstva. Izdelala so se pravila, določilo se ime Plug in po poučnih izletih — udeležba je znašala povsod okoli trideset — v Črnomlju (4. jul.), na Mirni gori (18. in 19. jul.) in Vinici (2. avg.) so bila pravila odobrena.

Namen Pluga je v smislu pravil naslednji: gojiti v članstvu ljubezen do belokranjskega ljudstva, biti z njim vedno v tesni zvezi in mu pomagati z besedo in dejanjem. Cilji društva pa so: prirejanje predavanj, poučnih izletov in zborovanj, uprizarjanje iger, nabiranje belokranjskih narodnih svetinj, sestavljanje statistik o gospodarskih, kulturnih in socialnih razmerah Bele Krajine.

Zadnjo nedeljo v avgustu je Plug prvič zaoral: o priliki žegnanja pri Treh farah je bil ustanovni občni zbor društva. Prečitana in dana v podpis je bila naslednja

Izjava.

Vidim, da sta slovenstvo in katolicizem podlaga mojega življenjskega dela —

Spoznavam, da more samo močna povezanost s tema dvema principoma ohraniti Belo Krajino in zboljšati njen materialni in moralni položaj —

Čutim, da moram tudi po dovršenih študijah ostati v stiku z ljudstvom in mu pomagati, kolikor mi bo poklic dopuščal —

Zato se savezujem s častno besedo, da bom dosledno izpolnjeval pravila BDD Plug in da se bom zmerom ravnal po geslu: Na delo za narod in vero!

Navedeno izjavo je podpisalo skoro štirideset študentov in študentk, nakar je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik Vinko Beličič, akademik; podpredsednik Vinko Butala, akademik; tajnica Pavla Klemenc; blagajnik Anton Vukšinic, akademik; revizorja Feliks Jug, abiturient, in Anton Bednopec, akademik.

Delo novega društva je z nastopom šolskega leta sicer znatno ovirano, toda med odborom in članstvom bodo vselej živi stiki, čeprav bo eden v tem kraju, drugi v drugem.

BDD Plug ima vse pogoje, da zajame v svoje vrste ogromno večino belokranjskega dijaštva, toda to ni najvažnejše. Glavno je, da bo material društva dober, idealen, uporaben za delo (»Almanah o Beli Krajini«), ki ne bo igrača, marveč bo terjalo mnogo resnosti in žrtev.

Samoposebi se razume, da bo izven vrst tudi skupinica, ki ji je glavni posel nedobrohotna kritika in omalovaževanje, za kakšne večje akcije itak nima pogojev. Plugovci in Plugovke pojdejo mimo tovrstnih ovir mirno dalje po jasno začrtani poti. Kar je v Beli Krajini slovenskega in katoliškega, bo vedno na njihovi strani.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne **FRANZ JOSEF** grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Din 20·-, Din 12·-, Din 3·50

Opozarjamo čitatelje našega lista, da je apoteka Mr. Bahovec v Ljubljani stavila v promet znani »Planinka« čaj tudi v manjših omotih in sicer: veliki paket Din 20·—, polovični Din 12·—, poskusni omot Din 3·50. S tem je ustreženo željam široke publike, tako da lahko vsakdo kupi originalni »Planinka« čaj Mr. Bahovec, ne da bi se moral posluževati nadomestkov.

Slovenski oktet v Zagrebu

Zagreb, 10. sept.

Prvi koncert Slovenskega okteta »Slok« v Zagrebu, ki se je vršil 17. julija t. l., je dobro uspel, seveda sodeč tudi na pohvale, ki so nam prihajale od vseh strani. To je bil menda prvi slovenski koncert v zagrebškem radiu. Program je obsegal 6 slovenskih in 3 hrvatske pesmi.

Takoj po prvem koncertu pa smo, kljub vročim poletnim večerom, nadaljevali z delom za drugi koncert v radiu, ki se bo vršil v petek, 18. t. m. zvečer. Program bo obsegal zopet slovenske in hrvatske narodne in umetne pesmi.

V teh dobrih 4 mesecih svojega obstoja se je ugled slovenskega okteta »Slok« v Zagrebu močno dvignil. Poznajo ga že mnogi zagrebški Slovenci, a ravno tako pa tudi mnogi Hrvatje, pri katerih uživa oktet mnogo simpatij, kar se je opazilo pri njegovem nastopu v cerkvi sv. Petra ob priliki poroke Slovenke gdčne Malčke Brusove z g. dr. Stevo Hercegom. Mogočno je odmevala v veliki, a polni cerkvi slovenska: »Ave, tisočkrat ave«.

Slovenski oktet »Slok« v Zagrebu pa nima samo pevskega, ampak tudi diletantski program, kar bo dokazala prireditev, določena za 11. Tega dne namerava slovenski oktet prirediti »Mežnarjevo Liziko«, igro s petjem v 4 dejanjih, skozi in skozi prepleteno in povezano z lepo pesmijo in glasbo. Za ta nastop slovenskega okteta je veliko zanimanja in slovenski oktet se temu primerno tudi pripravlja za to prireditev. O tem bomo itak že poročali.

Zaenkrat toliko. Upamo pa, da se bomo od sedaj naprej lahko še večkrat oglasili v »Slovencu«, ker program za bodočo sezono je raznovrsten in bogat.

Giovanni Papini:

Moj obisk pri Leninu

Skoro mesec dni sem se trudil in naposled se mi je posrečilo. Samo zato sem prišel v Rusijo, da bi spoznal tega moža in nisem hotel prej oditi, dokler ne bi z njim govoril. Mož se mi zdi v vsej svoji posebnosti eden izmed tistih treh ali štirih sodobnikov, ki jih je vredno slišati.

Da bi mogel priti do njega, sem potrošil več kot dvajset tisoč dolarjev, in to za darila ženam različnih komisarjev in za napitnine rdečim vojakom. Nekaj pa sem podaril tudi za boljševiške zavode in sirotišnice. Ali ni mi žal tega denarja.

Pravili so mi, da je Vladimir Iljič bolan in utrujen. Zato ne sprejme nikogar razen svojih najbližnjih prijateljev. Tudi ni več stanoval v Moskvi, temveč v neki bližnji vasi, v vili, ki je bila pred revolucijo last nekega bogataša. Bilo je na večer nekega petka, ko sem premagal zadnje ovire. Telefonirali so mi, da bom v soboto sprejet. Ljeninu so rekli, da mu lahko pomagam z denarjem v njegovih težavah, zato me je izvolil sprejeti.

Najprej me je sprejela njegova žena. Ta mala, molčeča dama me je gledala tako, kakor gleda bolniška sestra pravkar privedenega bolnika. Na mali verandi pa je za mizo, pokrito s časopisi in velikimi načrti, sedel Ljenin. Zdel se mi je kakor obsojenec, kateremu so dovolili, da poslednje ure svojega življenja zabije po svoji mili volji. Njegova izrazita mongolska glava je bila popolnoma izsušena in brez življenja, kakor da je narejena iz posušenega sira. Iz penastih ust so se rezali zaničljivi zobje. Silna in velika plešasta glava se mi je zdela kakor ogromna lobanja, sestavljena iz črepin predpotopnih zveri. Za vnetimi trepalnicami pa je se skrivalo dvoje sokoljih oči. Poigraval se je s srebrnim svinčnikom. Imel je kot mužik velike in močne roke, ki pa so zdaj že vele napovedovale bližnji konec. Nikdar ne bom pozabil njegovega obraza, ki se mi je zdel, kakor da je izklesan iz slonovine. Ušesa so mu štrlela pokoncu, kakor da hočejo zajeti poslednje glasove, preden nastopi večni molk.

Prvi trenutki najinega razgovora so bili težki. Ljenin se je sicer trudil, da bi me razumel, vendar pa je to delal tako brezbrižno, kakor da pač izpolnjuje neko dolžnost, ki mu je pa ni dosti mar. Mnogo vprašanj sem imel pripravljenih. Pred tem žoltim, izmučenim obrazom pa mi je upadel ves pogum, da bi kaj vprašal. Vznemirjen sem tako začel hvaliti veliko delo, ki ga je izvršil v Rusiji. Tedaj pa se je njegovo smrtnobledo lice pošastno spačilo in izvil se mu je zaničljiv nasmeh.

Toda, človek, to je bilo vendar že vse narejeno,« je skoro grobo zakričal Ljenin,« »to je bilo že vse narejeno, preden smo mi prišli. Tepci in pa tujci še vedno verjamejo, da smo ustvarili nekaj novega. To je meščanska budalost. Boljševiki niso napravili drugega, kakor da so se oprijeli in razširili tisto upravo, ki je edina primerna za ruski narod. Stomilijonske črede ni mogoče vladati brez batine, brez korobača, brez ovaduhov, brez tajne policije, strahovanja, vislic, prekih sodov, kazenskih taborišč in ječ. Samo razrede smo zamenjali. Poprej je gospodovalo šestdeset tisoč plemenitašev in štirideset tisoč oficirjev, skupaj sto tisoč ljudi. Namesto te gospode pa danes gospoduje dva milijona boljševikov in komunistov. To je napredek, velik, zakaj število gospodujočih je dvajsetkrat večje proti devetdeset osmim odstotkom ljudstva, ki ni s tem še nič na boljšem. Bodite popolnoma prepričani, da ni ljudstvo sedaj prav nič na boljšem. Pa tako mora biti in bo, ker jaz hočem.«

In Ljenin se je pridržano nasmehnil kakor trgovec, ki je ogoljufal kupca, zdaj pa z naslado gleda opeharjeno žrtev, kako odhaja od njega.

»In potem,« sem zamrmral, »kaj bo z Marksom in vsem drugim?«

Začudeno me je gledal Ljenin.

»Vam, ki ste tujec in vpliven človek,« je nadaljeval, »lahko vse povem, četudi vam nihče ne bo verjel. Zapomnite si, da Marks ni učil drugega, kakor zlagane nazore. Zaradi položaja, ki je bil v Rusiji in Evropi, sem bil prisiljen, oprijeti se komunističnega naziranja, da bi tako dosegel svoj namen. V drugih državah, v drugačnih prilikah bi se tudi jaz poslužil drugačnih sredstev. Marks je bil samo judovski buržuj, ki se je povzpel s pomočjo angleških statisk, zato pa je bil skrit pristaš fabrikantov. Njemu je manjkalo čuta in sposobnosti za sleherno divjaštvo, zato pa je bil polovičar. Marks ni nič drugega, kakor v pivu hegelijanizmu namočeni možgani, v katere je pa njegov prijatelj Engels vbrizgaval nekaj duhovitih misli. Ruska revolucija je zanesljiv dokaz njegovih abotnih prerokb. Ravno tam, kjer ni bilo niti sledu kake gospode, je zmagal komunizem.

Ljudje, dragi gospod so plašne zverine, ki jih strahuje druga močnejša zverina. In taka zverina sem jaz. Vse drugo je prazno čvekanje, prazno in noro pisanje, noro modrovanje, nora muzika za prav tako nore tepce. Zveri pa so kakor tolovaji, zato mora biti najvišji namen vsake vlade, spremeniti državo v eno samo, ogromno ječo. Stari carski korobač je poslednja priča carske državniške modrosti. Če dobro pomislite, bodete priznali, da je za človeka povprečne pameti življenje v ječi najprimernejše. Jetniki, četudi niso svobodni, so vendarle prosti vsake skrbi in odgovornosti, pa tudi zločinov ne zmorejo več. Od trenutka, ko človeka zapro v ječo, mora ta, pa naj hoče ali noče, pošteno živeti. Neka premišljevati in skrbeti, zakaj odslej zanj drugi skrbe in mislijo. Dela samo njegovo telo, duh njegov počiva. Ve, da bo dobil hrano in prenočišče, pa tudi ne bo delal, ali pa če bo zbolel. Skrbi, ki jih ima svobodnjak za vsakdanji kruh in stanovanje ne pozna. Spremeniti Rusijo v ogromno, veličastno temnico, to je moj sen. Ne mislite, da govorim vse to iz sebičnosti, kajti pri takem vladanju so upravniki in ječarji zaničevani sužnji.«

Nenadoma je Ljenin prenehal govoriti in zagledal se je v načrt, ki je ležal pred njim na mizi. Bil je to načrt trdnjave z mnogimi stolpi, brezštevilnimi okroglimi okni in linami. Tedaj pa sem se opogumil in vprašal:

»In kmetje?«

»Sovražim kmete«, je zaničljivo odgovoril Vladimir Iljič, »sovražim tistega mužika, ki sta ga pomehkuženi zapadnjak Turgenjev in svetohlinec Tolstoj toliko poveličevala. Kmetje so to, česar jaz ne prenesem: preteklost, vera, vraže, verske norosti in ročno delo. Za zdaj jih trpim in prenaam, toda črtim jih. Rad bi videl, da bi vsi brez izjeme izginili. En sam elektrotehnik mi odmeri stotisoč kmetov. Prišel bo čas, ko bodo naše tovarne v nekaj minutah izdelale toliko hrane, kolikor jo mi vsi potrebujemo, in to bo čas, ko bomo lahko vse kmete poklali, ker bodo nepotrebni. Kmetje bodo morali postati delavci, ali pa — poginiti. Kmečko življenje je staroveška sramota.

Pomnite dobro, prosim, da boljševizem pomeni trojno delo: prvič boj znanstveno izobraženih divjakov proti gnilim izobražencem, drugič boj Vzhoda proti Zapadu in tretjič boj mesta proti kmečki vasi. V tem boju pa pri izberi orodja ne bomo usmiljeni. Svoboda je abotna reč, kdor bo proti nam, tega bomo izrezali kakor strupeno rano. Človeška kri je najboljša gnojnica. Ne mislite prosim, da sem krvoločen. Meni se gnusijo vsi ti umori, izvršeni na moj ukaz. Preziram vse to, ali mimo ne morem. Moja želja je, postati upravnik vzorne kaznilnice. Toda v vsaki ječi še najdete zločinske duše, ki se ne morejo sprostiti prejšnih navad in zločinov. Vse take moramo pokončati. Ne smem dopustiti, da borih tisoč bolnikov upropasti milijonom srečno bodočnost.

Če hočete, jaz sem meseni polbog, čigar prestol stoji med Azijo in Evropo. Zato si lahko privoščim take zabave. Vsak dan poslušam krik in jok zaprtih robov in poslednje vzdihe poklanih kmetov. In verjemite mi, da teh strahotnih pesmi ne zamenjam za vseh devet Beethovnovih simfonij, zakaj one so mi kakor zmagovita pesem prihajajoče sreče in miru.«

In videl sem, da je Ljeninovo mrtvaško lice še bolj uvelo, nagnil je glavo, kakor da posluša tiho in svečano muziko, ki pa jo le on sam sliši in razume...

Tekstilno delavstvo zapušča zasedene tovarne

Ljubljana, 12. sept.

Danes popoldne je imelo tekstilno delavstvo v Mariboru shod, ki so ga sklicale strokovne organizacije in ki se ga je udeležilo nad 3000 delavcev. Delavstvo je zborovalo tri ure ter nato sklenilo, da zapusti tovarne, ki jih je imelo doslej zasedene. Delavci so se po zborovanju mirno razšli. Manjša skupina v večernih urah še zboruje ter sklepa o postavitvi stavkovnih straž pred tovarnami. Upati je, da pride v kratkem do sporazuma med delavstvom in podjetji v Mariboru.

V Westnovi kovinski tovarni v Gaberju pri Celju je bil sklenjen sporazum med delavci in podjetjem. Podjetje bo sprejelo delavce nazaj na delo, in sicer v skupinah, ker tehnično ni mogoče sprejeti vseh naenkrat. Do ponedeljka pa bo ves obrat v celoti vpostavljen.

Včeraj je bil sklenjen sporazum med TPD in delavstvom v njeni cementarni. Dosežen je bil sporazum, po katerem dobe delavci cementarne iste pravice kakor rudarji pri TPD, in iste kategorije. Ta sporazum je stopil takoj v veljavo s polno močjo od 1. septembra dalje. Za delavce cementarne pomenja to povprečen povišek 8%.

Včeraj je bil v Kovorju pri Tržiču shod delavstva tvrdke Glanzmann in Gassner. Udeležilo se ga je nad 600 delavcev. Govorili so zaupniki in zastopniki JSZ, ki so na delavstvo vplivali pomirjevalno. Delavstvo je soglasno sklenilo, da zapusti tovarno. Delavci so se mirno razšli ter samo določili stražo pred tovarno ter sklenili, da bodo držali navodil, ki jim jih bodo dali zaupniki.

Iz Št. Pavla pri Preboldu poročajo, da je bil tam dosežen na intervencijo okrajnega načelnika začasen sporazum med podjetjem in delavstvom. Delavstvo je sklenilo zapustiti tovarno. Večji del delavstva je pokazal voljo, da se doseže sporazum s podjetjem in da čim prej prične z delom.

V Kranju delavstvo ni zapustilo tovarne in sicer z utemeljitvijo, češ da nima pravega zaupanja v svoje zaupnike in prav tako nima zaupanja v delodajalce, ker se boji naknadno represalij. Delavstvo v Škofji Loki pa je izjavilo, da takoj zapusti zasedeno tovarno, kakor hitro store njihovi tovariši v Kranju isto. Jutri ob 2 popoldne bo v Kranju shod tekstilnega delavstva, ki bo sklepalo o svojem nadaljenjem postopanju v tem mezdnem gibanju.

Pogajanja z Italijo

Te dni so se začela podrobna pogajanja med našo in italijansko trgovinsko delegacijo v Rimu za sklenitev trgovinskega provizorija. Kot smo že svoječasno poročali, je Italija predlagala pri nas nakup naših proizvodov za 14.5 milij. lir v zadnjem četrtletju 1936.

Italija pa bi izvozila k nam za 21.75 milij. lir svojih proizvodov. Najprej je naša država predlagala Italiji, da se vrši trgovina na bazi 1:1, dočim so Italijani predlagali razmerje 2:3, tako da bi bil italijanski izvoz k nam večji. Stanje predlogov, naših kot italijanskih, je naslednje v milj. lir; prva številka pomeni italijanski predlog, druga naš predlog, tretja pa naš drugi predlog: goveda — 2.5, 2.5, preutnina —, 1.0, 1.333, jajca —, 0.5, 0.833, sveže ribe 4.5, 0.345, 0.421, soljene ribe —, 0.15, 0.167, rude 2.5, —, —, cement 1.0, 0.044, 0.065, premog 0.3, 0.073, 0.109, navadni stavbni les 3.0, 9.247, 13.879, drva 0.5, 0.435, 0.65, drugi proizvodi 2.7, 0.207 in 1.794 milij. lir. To pomeni, da je naša država predložila tudi izpremembe v sestavi list in pritegnila tudi druge proizvode ter je zlasti polagala važnost na naš les.

Povečanje zaposlenosti

Prejeli smo poročilo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani za avgust. Iz statistike je razvidno, da se je število zaposlenega delavstva od julija na avgust povečalo za 1756. V primeri z avgustom lani pa se je zaposlenost povečala za 8699 na 91.459. V primeri z lanskim avgustom je bilo letos avgusta število moških zavarovancev za 6770 višje, število ženskih pa za 1929, znašalo je letos avgusta: moških 58.165, ženskih 33.330.

Tudi delavske mezde izkazujejo povišanje. V naslednjem navajamo za primer nekaj podatkov, ki kažejo, da so se delavske mezde začele dvigati v zadnjih mesecih:

	povprečna zav. mezda	
	1935	1936
januar	22.43 Din	22.33 Din
februar	22.35 Din	22.18 Din
marec	22.32 Din	22.18 Din
april	22.43 Din	22.35 Din
maj	22.43 Din	22.47 Din
junij	22.46 Din	22.61 Din
julij	22.17 Din	22.58 Din
avgust	22.32 Din	22.79 Din

Iz te statistike je razvidno, da izkazujejo delavske mezde v zadnjih mesecih od maja dalje prirastek v primrei z lanskim letom, največji pa je bil prirastek v zadnjem mesecu. Gotovo bo statistika tudi za prihodnje mesece izkazovala nadalje dvig delavskih mezd.

Kljub napredovanju zaposlenosti in delavskih plač pa je odstotek bolnikov večji in je znašal avgusta 2.92%, kar je za 0.40% več kot lani.

Poštna hranilnica v avgustu

V avgustu je število ček. računov naraslo v vsej državi za 45 na 25.978. Naraslo je število računov posebno v Belgradu za 49, v Zagrebu za 19, V Sarajevu za 1 in Skoplju za 4. Zmanjšalo pa se je število računov v Ljubljani za 28 na 6.769. Nasprotno pa so se vloge pri ljubljanski podružnici povečale od 163.35 na 177.86 mil. din. Skupno so v vsej državi vloge narasle od 1.045.17 na 1.104.8 milij., od tega v Belgradu od 452.9 na 501.5, v Zagrebu od 275.7 na 281.5, vloge pa so se na čekovnih računih zmanjšale v Sarajevu od 104.3 na 99.6, v Skoplju od 48.9 na 44.44 milij. din.

Skupni promet na čekovnih računih je narastel od 5.768.4 milij. v juliju na 6.150.9 milij. din. Nekoliko manjši je bil v avgustu odstotek brezgotovinskega prometa in sicer 52.33%, julija pa 53.76%.

Število vlagateljev pri Poštni hranilnici se je povečalo od 389.976 na 394.557, vloge pa 921.14 na 931.0 milij. Pač pa se je zmanjšala povprečna vsota, ki odpade na 1 vlogo, od 2.362 Din o juliju na 2.360 Din v avgustu.

*

Posebni kontingenti za izvoz grozdja v Avstrijo. Avstrijska vlada je na našo zahtevo odobrila poseben kontingent grozdja 300.000 kg. Ta kontingent se ima uvoziti 100.000 kg v septembru, ostalih 200.000 kg pa od 1. oktobra dalje. Za izvoz grozdja v 3. četrtletju 1936 je neizkoriščenih še 250.000 kg, tako da se bo mogel izkoristiti samo majhen del posebnega kontingenta v septembru.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini tvrdke Fliegela Jakoba dedači, kleparstvo in vodovodna instalacija v Ljubljani VII, Igriška ul. 10.

Odprava konkurza: Kržišnik Zorko, trgovec z mešanim blagom v Žirch, št. 60.

Konec poravnave: Habenberger Elza, gostilničarka v Ljubljani; Kocbek Viktor, zasebnik v Kranju.

Nova družba z o. z. V trgovinski register je bila vpisana družba z omejeno zavezo Ed. Suppanz, d. z o. z. v Pristavi. Glavnica družbe je (plačana v gotovini) 600.000 din. Namen družbe je vsakovrstna trgovina, kakor tudi uvozna in izvozna veletrgovina. Poslovodji: S. Eduard, posestnik in trgovec v Peklu, S. Egon, posestnik in trgovec v Pristavi in S. Erih, posestnik in trgovec v Pristavi.

Jugobruna d. z. o. z., Kranj. Osnovna glavnica plačana v gotovni znaša 2,000.000 din.

Velesejemske razstave

Koča z Velike planine je med glavnimi velesejmskimi zanimivostmi, da je neprestano polna. Vsi priznavajo, da je res praktična in tudi popolnoma domača ta pastirska koča, obenem je pa tudi tako poceni, da si lahko skoraj vsakdo v planinah postavi tak majhen svoj dom, koča je veljala namreč samo 8000 Din torej tako majhno vsoto, da za tak denar o kaki hiši niti sanjati nismo mogli, dokler nam dr. Knaflič ni pokazal te hišice.

Mladi divji prešički in šakali so pomnožili Živalski park, da je raznovrstnost našega lepega zoološkega vrta vsak dan bogatejša. Ko se danes poslavljate od velesejmskih razstav, ne pozabite na Živalski park in spomnite se tudi požrtvovalnosti društva Noe, ki je Ljubljani poskrbel novo privlačnost za pouk in razvedrilo vsega prebivalstva.

Eksotično drevje in grmičevje za vrtove in nasade smo doslej skoraj brez izjeme morali kupovati v inozemstvu in smo za to izdali prav velike vsote denarja. Na velesejmski razstavi »Sodoben vrt« imamo pa prav mičen japonski vrtiček, ki ga je uredila domača drevesnica iz Mengša. Vrtiček dokazuje, da imamo že ogromno izbiro eksotičnega drevja v naši državi in da nam ne bo več treba uvažati tega blaga, ker je drevesnica Saše Stareta tako obširna, da je tudi največja v Jugoslaviji.

Kupčijski uspehi na velesejmu so v nekaterih strokah prav dobri, kar lahko rečemo tudi za preproge. Dosti kupcev je imela sarajevska državna tkalnica preprog, ker pač daje po prav kulantnih pogojih svoje krasno blago tudi na obroke, pravtako pa tudi banovinska poslovalnica za preproge iz Splita.

Gospodarska literatura

Statistika delavskega zavarovanja. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu objavlja svoje statistične podatke v svojem glasilu »Delavska zaščita«, ki izhaja tudi v Zagrebu; ker pa ti podatki niso zbrani jih je sedaj izdal v posebni publikaciji z naslovom »Statistika delavskega zavarovanja«, ki ima tudi francoski tekst, katere prva knjiga je izšla. Prva knjiga vsebuje tabele o številu zavarovancev sredi let 1933 in 1934 po banovinah in okrajih, o gibanju zavarovancev po strokah in mezdnih razredih po posameznih mesecih 1935 ter skupno za leti 1934 in 1935, sumarične podatke o gibanju zavarovancev od 1923 dalje kot tudi delavske mezde za vsak mesec od 1923 dalje itd. S tem je statistični odsek osrednjega urada za zavarovanje delavcev g. Branko Haberle napravil veliko uslugo interesentom za statistiko socialnega zavarovanja, saj postaja ta statistika najvažnejši pripomoček za presojo gibanja naše konjunkture.

Vrnitev na vas in v kmetijstvo. Letos, 14. januarja, je bil v Belgradu sestanek, na katerem je bilo osnovano »Kmetsko gibanje« (Seljački pokret), ki je stalo blizu srbskemu zadružništvu v Glavni zvezi srbskih kmetijskih zadrug. Sedaj je to gibanje izdalo svojo prvo knjižico pod naslovom »Vrnitev v vas in kmetijstvo«. Predgovor tej knjižici je napisal minister brez portfelja g. Voja Gjorgjević, samo knjižico pa g. dr. Milorad Nedeljković, profesor polit. ekonomije na belgrajskem vseučilišču in glavni ravnatelj Poštne hranilnice. Pisec navaja iz francoske in naše zgodovine primere, kako nevarno je zanemarjati vas in kmetijstvo. Nato pa prehaja k naši gospodarski politiki (predvojni srbski in povojni jugoslovanski). Podaja sliko našega kmetijstva, ki nima dovolj zemlje, živine in orodja, je zadolženo, preobremenjeno z davki in ko vse beži v mesta. Knjižico zaključujejo izvajanja o ciljih gibanja, kjer povdarja zadružniški duh novega gibanja, ki prevladuje tudi pri presoji političnih vprašanj, posebno pa »srbsko-hrvatsko-slovenskega vprašanja«.

*

Združene tvornice stekla v Zagrebu, ki imajo tovarne tudi v Sloveniji, izkazujejo za 1935 izgubo v znesku 1.05 milij., dočim je znašala izguba leta 1934 0.43 milij., skupno do konca 1935 pa 2.35 milij. dinarjev pri glavnici 10 in upnikih 42.2 (40.2) milij. dinarjev.

Keramična industrija d. d. v Zagrebu, ki ima obrate v Petrovčah, Zabukovci itd. in spada v koncern Združenih tvornic stekla, ima po bilanci za 1935 8.220 Din dobička, prenos izgube pa je znašal 207.345 Din. Glavnica znaša 0.84 milij., upniki pa 9.6 (9.3) milij. dinarjev.

Adriaboksit d. d. v Zagrebu izkazuje pri glavnici 5 milij. za leto 1935 izgube 0.1 milij, tako da je skupna izguba narasla na 1.88 milij. dinarjev.

*

Likvidacija: Dne 11. avgusta je bila ustanovljena in 22. t. m. vpisana v trgovinski register d. z o. z. Jugopamuk, tekstilna družba v Kamniku. Že 11. avgusta je bila sklenjena likvidacija družbe, kar je bilo zabeleženo v trgovinskem registru dne 22. t. m. Likvidator družbe je dosedanji poslovodja družbe Jurij Nemec.

Premijske rezerve naših zavarovalnic. V belgrajskem tedniku »Privredni pregled« je napisal g. Vladimir Rosenberg članek z naslovom »Nadzorstvo nad zavarovanjem«, v katerem objavlja naslednjo razdelitev aktivnih postavk, ki odgovarjajo premijskim rezervam: gotovina in naložbe domači zavodi 5.3, podružnice inozemskih 1.0, državni papirji 6.0 in 14.0, ostali vrednostni papirji 3.4 in 5.6, hipotekarna posojila 13.3 in 3.6, lastne nepremičnine 32.7 in 45.6, posojila na police 16.7 in 19.0, ostalo 22.5 in 11.2% vseh naložb.

Propadanje našega premogarstva

Delež Slovenije na produkciji premoga se je zmanjšal od 40 na 25%

Predno je kriza zagrabila vse panoge našega gospodarstva, se je že pojavila v naši premogovni industriji. Kajti statistika naše rudarske proizvodnje kaže še leta 1930 padec v primeri z letom 1929. Produkcija premoga v vsej državi je vseskozi nazadovala do leta 1934, ko je narasla v primeri z letom 1933, nadaljnji dvig pa izkazuje produkcija premoga za 1935, še bolj pa se pozna izboljšanje v letu 1936.

V tej krizi naše premogovne industrije pa so najslabše odrezala naša premogovna podjetja. Nikjer v državi ni kriza premogarstva tako huda kot pri nas. Kajti pomisliti je treba, da je v vsej državi padla produkcija premoga od leta 1929 na 1935 od 5,650.791 na 4,368.304 tone, torej za 22.7%, v Sloveniji pa se je produkcija premoga zmanjšala od 2.284.431 ton na 1,236.139 ton, torej za celih 45.9%. To pomeni z drugimi besedami:

V Sloveniji je padla premogovna produkcija skoraj za polovico, v vsej državi pa niti ne za eno četrtino.

Delež Slovenije na produkciji premoga vse države **je padel od 40.4% v letu 1929 na 28.4% v letu 1935.**

Če odštejemo Slovenijo od premogovne produkcije v vsej državi, potem dobimo, da je znašala produkcija premoga v ostali državi leta 1929 2,366.360 ton, leta 1935 pa je ta produkcija padla samo na 2,132.169 ton. Zmanjšanje produkcije v vsej državi znaša od 1929 na 1935 1,282.483 ton, od tega samo v Sloveniji 1,048.292 ton. Iz tega sledi, da je drugod v državi produkcija prav malo padla, v Sloveniji pa naravnost katastrofalno.

Tudi številke za tekoče leto kažejo nadaljnje nazadovanje produkcije premoga v Sloveniji. Dočim je produkcija premoga v vsej državi narasla od 1,819.903 tone v prvih 6 mesecih lani na 2,041.654 ton v prvih mesecih letos, se je v istem razdobju produkcija v Sloveniji zmanjšala od 579 tisoč 483 ton na 524.403 tone. Če vzamemo razliko, vidimo, da se je od lani na letos produkcija v Sloveniji zmanjšala za 55.080 ton, v ostalih pokrajinah države pa se je povečala za 276.831 ton. Zaradi tega se je tudi delež slovenske produkcije na produkciji vse države zmanjšal ponovno v veliki meri. Še v prvi polovici leta 1935 je znašal 31.3%, letos v prvi polovici pa samo še 25.7%. Primerjava leta 1929 z 1936 nam kaže padec našega deleža od 40.4% na 25.7%.

Naslednja tabela nam kaže gibanje produkcije premoga v Sloveniji v prvi polovici 1936 in za vso državo v tisočih tonah:

	vsa država	Slovenija	
		1936	1935
januar	418	108	123
februar	382	96	104
marec	355	89	92
april	293	80	86
maj	287	72	89
junij	307	80	85

Produkcija premoga je v Sloveniji odvisna v prvi vrsti od naročil državnih železnic, ki so bile do nedavnega najvažnejši konzument premoga, daleč pred industrijo. Ta naročila pa so vse do zadnjega nazadovala, šele letos pa so ostala na prejšnji višini, dočim so se drugod v državi povečala.

Trgovinska pogodba med Italijo in ČSR

Med Italijo in ČSR je bila podpisana trgovinska pogodba, ki bo zaenkrat do konca tega leta urejevala blagovni in denarni promet med obema državama. Pogodba pomenja konec sankcij in zopetne normalne gospodarske odnošaje med obema državama. Trgovinska pogodba pa je tudi pomemben političen dogodek, ker kaže na dobre politične odnošaje med Rimom in Prago.

Naša zunanja trgovina v juliju

Sedaj so objavljeni tudi podatkki o naši zunanji trgovini v mesecu juliju po posameznih državah. Iz pregleda je razvidno, da je narastel naš uvoz iz Nemčije na rekordno višino 104.7 milijona (junija samo 86.5 milij.), nadalje je narastel tudi naš uvoz iz Češkoslovaške od 48.5 na 49.5, Avstrije 27.3 na 30.6, iz Amerike od 18.5 na 24.4, dočim se je zmanjšal naš uvoz iz Anglije od 22.6 na 17.3 milij. din.

Izvoz se je povečal v Češkoslovaško od 31.4 na 41.4, nadalje v Nemčijo od 72.0 na 75.0, Belgijo od 18.5 na 26.9, Holandijo od 21.5 na 25.1, najbolj pa izvoz v USA od 3.3 na 23.3 in Poljsko od 2.1 na 19.8 (tobak), zmanšal pa se je naš izvoz v Avstrijo od 47.1 na 41.4, Anglijo od 21.6 na 18.6, Madjarsko od 17.9 na 14.3 in Grčijo od 10.8 na 10.2 milij. din.

★

Koliko bank je prosilo za zaščito. Odkar je stopila v veljavo uredba o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov, se je prijavilo za zaščito in sicer 248 za odložitev plačil, 10 za sanacijo in 21 za izvenkonkurzno likvidacijo. Samo v prvih 8 mesecih t. l. je zaprosilo za zaščito še 33 zavodov. Od 228 zavodov, ki so dobili odlog plačil, je 190 bank (vseh bank je v državi 650), 19 hranilnic od 60, 3 bančna podjetja 16 kreditnih zadrug. Prostovoljno so se odrekli zaščiti: Mestna hranilnica v Zagrebu, Caribrodska banka, Hrvatska pučka banka v Pitomači ter Kreditna banka »Kosovo« v Kumanovu. Po omenjeni uredbi sta bila tudi dva primera fuzije.

Dalmatinci in Pokojninski zavod. «Ekonomist«, Zagreb, prinaša v svoji 9. številki članek dr. Iva Rafaelija: Dalmacija in Slovenija v sklopu Pokojninskega zavoda v Ljubljani. Člankar z dalmatinskega stališča kritizira poslovanje Pokojninskega zavoda, nato pa navaja tudi splošno kritiko, v kateri kritizira zlasti gradbeno politiko zavoda, katere ne imenuje dalekovidne. Tu bi omenili, da bi tudi on lahko vedel, zakaj je Pokojninski zavod v letih 1930—1932 vložil toliko svojega premoženja v nepremičnine — ker so edino te nudile dovolj varnosti pred eventualno inflacijo. Nadalje pravi, da premalo nalaga denarja v dalmatinskih denarnih zavodih, pa na koncu pravi, da **dalmatinski zavodi niti ne zahtevajo vlog od Pokojninskega zavoda.** Na koncu se avtor zavzema za ustanovitev samostojnega pokojninskega zavoda za Dalmacijo.

Sadna razstava na velesejmu

Licitacije: Dne 12. septembra bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani II. ofertalna licitacija za nabavo mesa za vojaške trupe, ki se nahajajo na manevru v Ribnici od 20. do 30. septembra. — Dne 25. septembra bo pri upravi VI. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Kamniku ofertalna licitacija za dobavo 100.000 kg trinitrotoluola. — Dne 25. septembra bo v inženjerskem oddelku štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertalna licitacija za popravilo III. objekta vojašnice »Vojvode Mišiča« v Ljubljani in dne 26. septembra za popravilo stanovanjskih zgradb v Mariboru.

Borza

Dne 12. sept. 1936.

Denar

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 4.514 milj. Din v primeri s 1.915, 3.417, 1.237 in 3.523 milj Din v prejšnjih tednih.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.205, London 15.5325, Newyork 306.851, Bruselj 51.85, Milan 24.15, Amsterdam 208.25, Berlin 123.40, Dunaj 56.50, Stockholm 80.075, Oslo 78.025, Kopenhagen 69.35, Praga 12.68, Varšava 57.75, Budimpešta 60, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.84, Buenos-Aires 0.87375.

Živina

Svinjski sejem v Ptuju, ki se je vršil v sredo, 9. t. m. je bil srednje založen in tudi kupčija je bila srednja. Prignali so 143 velikih svinj in 154 prascev, skupaj 297 rilcev. Od teh so prodali 106 komadov. Cene svinjam so od zadnjega sejma lahno poskočile in so bile naslednje: pršutarji 6—6.50 Din mastne svinje 7—7.50 iDn, plemenske 5.50—6 Din za kg žgve teže; mrtve teže 8—9 Din. Prasce, stare 6—12 tednov, so prodajali po kakovosti od 80—200 Din komad.

Hmelj

Žalec, 12. septembra 1936.

Hmeljarska zadruga poroča, da v hmeljski kupčiji pretečeni teden ni bilo bistvenih izprememb. Prvi bolj ali manj živahni ter čvrsti tendenci so se za najboljše blago cene učvrstile ter se plačuje sedaj za res izbrano prvovrstno in v barvi docela brezhibno blago po 25—26, z napitnino vred tudi do 27 Din, za prvovrstno 24—25 Din, za dobro srednje 22—23 Din, za srednje 18—21 Din in za slabše do 18 Din za kg. Za najboljše blago, ki pa je že bolj redko in večinoma v precej čvrstih rokah, je tendenca prav živahna in trdna, pa tudi za ostalo je stalno precej zanimanja. Računa se, da je prodanih doslej iz prve roke že kakih 60% letošnjega pridelka.

Na Češkoslovaškem je obiranje v glavnem končano, nekaj hmelja pa bo ostalo sploh neobranega. S prodajo letošnjega pridelka se nadaljuje, vendar je več zanimanja in povpraševanja le za najboljše in zlasti v barvi čim boljše blago, za ostalo pa je tendenca bolj mirna. Cene so ostale v glavnem neizpremenjene ter se plačuje za letošnji žateški hmelj 20—32 Din, za hmelj iz Ústěka in Roudnice pa 14—21 Din za kg.

V Nemčiji je obiranje hmelja v polnem teku, s kupčijo pa se šele polagoma pričenja. Za enkrat se kupuje predvsem za domačo porabo in plačuje 56—84 Din (manj 25%) za kg, z izvozom pa se še ni pričelo. Sicer pa bo šele h koncu tedna že več blaga na razpolago in tedaj se bo tudi kupčija bolj razvila.

Slovenski delavci v Franciji za kraljev rojstni dan

Merlebach, 9. septembra.

Bolj kakor vsako leto, smo letos slovesno praznovali rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.

Izseljenski duhovnik je vsa jugoslovanska društva v okolici in vse Jugoslovane povabil v cerkvi in po časopisih k slovesni službi božji, ki je bila — kot navadno — ob pol 11 v stari cerkvi v Merlebachu. Izseljenskega duhovnika, ki je prišel iz kolonije Jeanne d'Arc, kjer je imel prvo duhovno opravilo, je čakal na domu že g. generalni konzul dr. Ilič iz Metza ter njegova gospa. Razkladali so ravno šolske knjige, ki jih je g. generalni konzul pripeljal za jugoslovanske otročiče. Pred »našo« cerkvijo je g. konzul stopil takoj k delavcem, gospa pa med otroke, ki so se ji nekoliko boječe bližali.

Službe božje so se udeležila štiri društva z zastavami ter nekatera brez zastav ter precej vernikov. Po slovensni službi božji je izseljenski duhovnik zapel Te Deum in nato molitve za kralja. G. generalni konzul je v zakristiji prijazno pozdravil vse zastopnike društev ter povabil vse pred stanovanje izseljenskega duhovnika. Z občudovanjem so gledali domačini in tujci, kako prijazno govori z delavstvom jugoslovanski konzul in gre sredi med njimi — in kako prijazno se pogovarja gospa konzulova sredi mnogoštevilne jugoslovanske mladine. Pred stanovanjem izseljenskega duhovnika je nato g. generalni konzul razdeljeval možem jugoslovanske cigarete, gospa pa otrokom čokolado in sladčice. Vsi naši izseljenci so v najboljšem razpoloženju pozdravili nato g. generalnega konzula in njegovo gospo, ko sta se obenem z izseljenskim duhovnikom odpeljala v Metz.

Istega dne popoldne so se isti udeležili krasne proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v Aumetzu), ki so jo priredila društva, organizirana v Jugoslovanski Vzajemnosti pod vodstvom g. izselj. duhovnika Švelca. Program je bil jako pester: tamburaški, pevski zbor, deklamacije, krasen govor g. Jankoviča — vse je prav lepo povzdignilo vso slovesnost. G. generalni konzul je zopet prijazno poslušal delavce, dobili so tudi jugoslovanske cigarete, otrokom pa je razdeljevala gospa konzulova darila, ki jih je prinesla s seboj. Razumljivo, da so bili take prijaznosti vsi veseli. Prav je imel delavec, ki mi je rekel: »Če bi bili vsi jugoslovanski uradniki tako prijazni in tako poznali delavca, bi Jugoslavija uživala še mnogo večji ugled doma in v tujini. Delavci v Franciji so torej prav lepo praznovali državni praznik, navdušeno, prisrčno in obene mz željo, da bi tudi domovina vedno bolj razumela delavstvo in mu dala poleg divne krasote še zadostnega kruha!

Stanko iz Merlebacha.

Znamke Rdečega križa

V spomin 60-letnice ustanovitve Rdečega križa bo poštno ministrstvo za teden Rdečega križa, ki bo kakor vsako leto od 20. do 26. septembra, dalo v promet posebne jubilejne znamke, ki bodo v veljavi v tem jubilejnem tednu, in sicer znamke po 0.50 Din s podobo ustanovitelja srbskega Rdečega križa pok. Vladana Gjorgjeviča in znamke po 0.75 Din in 1.— Din in 1.50 Din s podobo sedanjega predsednika Rdečega križa Nj. Vis. kneza namestnika Pavla. V tem času se mora poleg rednih poštnih pristojbin na pisma, dopisnice, zavoje in brzojavke plačati še 0.50 Din v korist Rdečega križa. Znamke s podobo Nj. Vis. kneza namestnika so v prvi vrsti namenjene za frankiranje pisem in dopisnic in je v njih že obsežena pristojbina za 0.50 Din. Z njimi se lahko frankirajo tudi pošiljke v inozemstvo, ako se doplača pripadajoča pristojbina.

Sport

Drugačnega duha v športne vrste!

Težko je delati na telesnovzgojnem polju, nebroj popoldnevov in večerov morajo žrtvovati voditelji športne mladine, ako jo hočejo spraviti na pravo pot. Dandanes, ko izginja idealizem, ko prevladujeta sebičnost in materijalizem, pa je mladinsko vzgojno delo še prav posebno težko. Pritožuje se šola pritožujejo se starši, skratka vse vprek se pritožuje čez današnjo mladino, ki ne more ali pa noče poznati žrtev, ki se idealistom posmehuje, ki niti sebi noče dobro, kaj šele, da bi za splošni blagor, za skupnost kaj napravila. Težko je delati s tako mladino, na športnem polju pa še prav posebno.

Šport rabi borbene ljudi, šport zahteva celega človeka. Kdor hoče gojiti šport ali kdor hoče v športu tekmovati, ta mora biti skrajno borben, vztrajen. Le vztrajnost in borbenost dasta mlademu športniku ono, kar mora imeti vsak tekmovalec in ono, kar žal dandanes tako pogrešamo med športno mladino. Preveč komod je današnja športna mladina, ki hoče na lahek način zmagati; šport hoče uganjati za kratek čas in si izbira one panoge, kjer se ni treba preveč natezati.

Šport pa tudi preveč individualno vzgaja mladino. One skupnosti, ki je bila svoječasno in je še danes pri gotovih telesnovzgojnih organizacijah glavna, pri športu zelo pogrešamo. Vsak zase dela, vsak zase vadi, kadar se mu zljubi pride na igrišče, če mu pa ne prija, ga pa sploh ni blizu. To je popolnoma zgrešeno in oni, ki trdijo, da današnji šport razkraja mladino, mesto da bi jo združeval, imajo popolnoma prav. Vsega niti najboljši trenerji ne morejo napraviti, toda če hočemo drugače usmeriti, če ga hočemo speljati na pravo pot, potem moramo takoj pričeti in sicer z najradikalnejšimi sredstvi. Če nam je kaj do naše mladine in če želimo našemu športu uspehov, moramo to takoj pričeti. Sedaj se bo pa kdo vprašal: kako, na kak način in kdo naj prične?

Predvsem je treba v športne vrste discipline, ki je danes že skoraj docela izginila. S tem, če pride športnik dvakrat ali trikrat na teden trenirat, še ni rečeno, da je tudi discipliniran. Poglejmo vojake. (Seveda se mu tu ne sme napačno razumeti)! Na kak način na primer se pri njih uveljavlja disciplina in smisel za skupnost. Z redovnimi vajami, z ekserciranjem. S tehnovzgojnega stališča te vaje nimajo prav nobene vrednosti, za red in disciklino so pa vsakemu društvu, pa naj si je tudi športno, nujno potrebne. Druga točka, ki športnike močno navaja na disciplino, na skupnost so gimnastične vaje, izvajane v velikih skupinah. Pogoj mora biti, da jih izvajajo vsi enotno kot en mož. Redovne in gimnastične vaje naj bi bile stalno na programu vsakega društva, ki se bavi s športom. Gimnastične vaje še prav posebno, saj so vsakemu športniku že za panogo s katero se bavi, nujno potrebne.

Druga važna reč je, da naredimo vse športnike na točno prihajanje k treningom. Vsi morajo točno prihajati in vztrajati do konca, odnosno toliko časa, dokler trener ne zaključi vaje. Brez tega ni nič in naš šport gre tudi radi tega rakovo pot. Zimski čas je pred vratmi. Najprikladnejša je zimska doba, ko se preselijo športniki z igrišč v telovadnice. Začnimo uvažati red in disciplino to zimo v telovadnicah in spomladi bomo imeli lahko stališče na športnih prostorih. Kdor ne uboga, ga je treba takoj izločiti, pa naj gre za najboljšega rekorderja. Vrste se bodo v začetku sicer razredčile, najbrže precej močno, toda ono, kar bo ostalo, nam bo povod, da se bo naš šport pravilno usmeril; in to nam bo pa zopet dovoljno jamstvo, da se bomo v najbližji bodočnosti lahko uveljavili v mednarodni areni.

I. K—er.

Prvovrstni
Stanovski premog
(jak 5000 kalorij, brez žlindre in smradu) dostavljam na dom vsako količino.
100 kg od 32 Din
Maribor
Kopališka ulica 10
Telefon 27-14, nasproti mestnega kopališča.

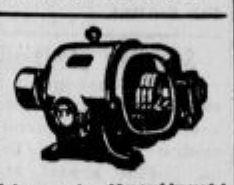

Elektromotorji novi in rabljeni za vse napetosti vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za previjanje in popravljanje dinamov, avtodinam, elektromotorjev ter vseh elektroaparatov. — Izvršujem vse električne instalacije za razsvetljavo in pogon.
ELEKTROPODJETJE
Franjo Perčinlič
Ljubljana, Gosposvetska 16.

SK Jugoslavija v Ljubljani

Kako veliko važnost polagajo športni krogi na letošnja ligaška tekmovanja, se vidi že iz tega, da belgrajski listi že teden dni polnijo svoje stolpce s popisom prilik v posameznih liga-klubih. Zlasti belgrajska »Politika« zasluži vso pohvalo glede tozadevnega obširnega poročanja. Tako je ta dnevnik od dne 10. t. m. v skoro pol strani dolgem članku podrobno analiziral tudi prilike v slovenskem ligapredstavniku — SK Ljubljani. Glede na malo krizico, ki so jo v naš klub zanesli »prijateljčki«, sicer Zaključki »Politike« niso povsem zanesljivi, vendar upamo, da v glavnem drže. O tem bomo pa govorili lahko še danes po tekmi, ki bo brez dvoma privabila na igrišče »Primorja« vso ljubljansko športno publiko, kajti današnji nasprotnik SK Ljubljane je v odlični formi se nahajajoči SK Jugoslavija iz Belgrada. To je moštvo, ki si je s svojimi nastopi v zadnjem času doma, kakor tudi v inozemstvu, spletlo venec slave, ki je izražen v samih prepričevalnih zmagah. SK Jugoslavija ni zmagovito odpravila samo svojega večnega rivala BSK na lastnih tleh, temveč je poleg drugih manj važnih zmag porazila sredi Dunaja tudi sloviti dunajski SK Rapid. O tem so mnogo pisali inozemski listi, ki niso štedili s priznanji. Zlasti so poudarjali, da so Jugoslovani samim Dunajčanom pokazali, kako je treba igrati pravi dunajski nogomet.

Že samo te ocene za moštvo našega prvega nasprotnika v tekmovanju za državno nogometno prvenstvo so take, da morajo privabiti na današnjo tekmo vsakogar, ki je sploh kdaj slišal, da tudi v Ljubljani igrajo nogomet.

In naši fantje? Nastopili bodo v naslednji postavi: Rožič, Jug, Bertoncelj, Kukanja, Pupo, Boncelj, Janežič, Makovec, Pepček, Jež in Zemljič. Postavo gostov smo pa objavili že v včerajšnji številki našega lista. Naša postava je izvrstno razpoložena in upa v uspeh. Zaigrali bodo tako, da bo tudi publika odšla zadovoljna z igrišča. Sicer pa pridite in videli boste.

Začetek tekme bo ob 16.30. Sodil bo naš stari znanec, zagrebški sodnik g. Podubsky. Predtekma Ljubljana : Dask (Trbovlje) ob 15.

Reka: Grafika 4:0 (1:0)

Kvalifikacijska tekma za prestop v I. razred.

Na igrišču Hermesa se je danes popoldne odigrala prva tekma za določitev zastopnika v I. razred. Tekmi je prisostvovalo kljub delavniku mnogobrojno občinstvo, ki pa je bilo nad slabo igro obeh klubov razočarano.

Grafika je bila v I. polčasu boljše moštvo in je kljub temu, da je bil poškodovan branilec in je igrala samo z 10 igralci, imela več od igre. Ni pa znala izkoristiti številnih prilik, dočim je bil napad Reke močnejši ter je v naglem prodoru prišel do vodstva po Čarmanu. V drugem polčasu je Grafika popustila, pa je Reka zenačila vsled nespretnosti vratarja na 2:0 po Slanini. V 35 minuti je bil prisojen proti Grafiki kazenski strel in ob tej priliki je moral sodnik vsled kršenja reda izključiti 4 igralce, tako da je Grafika nadaljevala igro s 6 igralci, ki so se omejili le na najožjo obrambo, ki ni več nalikovala športu.

Sodil je g. Čamernik dobro, vendar je s pretirano strogostjo pokvaril igro.

Konjske dirke v Ljutomeru

Letošnje jesenske konjske dirke na dirkališču pri Ljutomeru so bile pod vplivom slabega vremena in se tako prvi dan dne 6. t. m. niso mogle vršiti, drugi dan pa so bile vendar dobro obiskane, tako od domačega občinstva, kakor tudi iz daljnih krajev. Dirki so prisostvovali za bansko upravo referent za konjerejski oddelek g. inž. Oblak, veterinarski nadsvetnik g. dr. Veble, upravnik banovinske žrebčane g. Hvastja, okrajni načelnik g. dr. Farčnik. Med gosti smo opazili tudi g. Dragišo Štefanoviča, industrijalca iz Belgrada kot člana uprave Dunavskega kola jahačev v Belgradu. — Dirke so se izvršile v redu pod vodstvom predsednika Kola jahačev in vozačev v Ljutomeru gospoda vet. nadsvetnika Škofa in so bili rezultati naslednji:

1. Dirka zadruge za rejo žrebet. — Enovprežna dirka za dveletne konje, vzgojene v Jugoslaviji.

1. Nervus vitae, Slavič Al., Banovci	1400	2.47	1.59
2. Lelko, Košnik Franc, Pristava	1400	3.01	2.09
3. Nikita, Galunder Franc, Veržej	1400	3.02	2.10
4. Princeza, Slavič Ludvik, Grabe	1400	3.03	2.11
5. Perun, Slavič Josip, Bunčani	1400	3.04	2.12
6. Palestra, Slavič Janko, Vučja vas	1400	3.08	2.20

2. Dirka dravske banovine. (Handicap.) — Enovprežna dirka za 3—12 letne konje, vzgojene v Jugoslaviji, ki še niso zmagali. Temelj 1.55.

1. Lord, Vaupotič Jakob, Lukavci	2100	3.55	1.52
2. Kadet, Bunderl Ivan, Veržej	2100	4.05	1.52
3. Jasna, Kerenčič Anton, Pesnica	2270	4.07	1.49
4. Gora, Cimerman Franc, Babinci	2100	4.09	1.58[5]
5. Pero, Babič Franc, G. Krapje	2100	4.10	1.59[4]
6. Dorče, Duh Blaž, Grabe	2100	4.11	1.59[5]

3. Dirka ministrstva poljedelstva. (Handicap.) Enovprežna dirka za 3—12 letne konje, vzgojene v Jugoslaviji, ki so že zmagali. Temelj 1.44.

1. Pelikan, Slavič Josip, Bunčani	2180	3.41	1.41
2. Oculi, Potrč Hinko, Tezno	2220	3.42	1.40
3. Peter Pilot, Slavič Ludvik, Grabe	2380	3.43	1.34
4. Oriksa, Razlag Vekosl., Sitarovci	2100	3.45	1.47
5. Nevenka, Slavič Alojzij, Banovci	2220	3.46	
6. Uskica, Slavič Josip, Bunčani	2260	3.47	
7. Nina, Slavič Alojzij, Banovci	2220	4	
8. Lepa, Košnik Franc, Pristava	2100	4.08	

4. Dirka »Tolažilni handicap«. — Enovprežna dirka za 3—12 letne konje, ki so ta dan dirkali, a niso dosegli nobene nagrade. Mehanični handicap.

1. Gora, Cimerman Franc, Babinci	2140	4.01	1.53
2. Pero, Babič Franc, G. Krapje	2120	4.08	1.57
3. Dorče, Duh Blaž, Grabe	2120	4.19	2.01

5. Spominska dirka Rajha Joška. — Dvovprežna dirka za 3—12 letne konje, ki so ta dan startali.

1. Krka-Lord, Bežan A., Vaupotič J.	2640	5.27	2.08[5]
2. Pelikan Uskica, Slavič J.	2940	5.32	1.53
3. Nina-Nevenka, Slavič A.	3080	5.37	1.51
4. Oculi-Jasna, Potrč-Kerenčič	2810	5.45	3.034
5. Poka-Friks, Heric F.	2760	6.11	2.14

Pri dirkah so zlasti vzbudili pozornost dveletniki, ki so se zlasti odlikovali po razmeroma hitrem času, pravilnem hodu in lepih postavah, kar ponovno priča o odličnem stanju domače ljutomerske reje amerikanskih kasačev. Na tej priredbi moremo Ljutomerskemu kolu jahačev in vozačev samo čestitati.

Table-tenis

Ob priliki 8. športnega dne SK Olimpa se je vršila v Celju propagandna table-teniška prireditev. Na sporedu je bilo tekmovanje moštev po Dawiscup sistemu. Na startu so bila moštva SK Atletike (3), SK Celja (2), SK Jugoslavije (2), SK Olimpa (3) in ŽSK Hermesa - Ljubljana (1). Zmagal je premočno par Didek—Kovač (ŽSK Hermes). Navajamo nekaj rezultatov:

II. kolo: Didek—Kovač (H) : Janežič—Bevc (J) 3 : 0; König—Rebenschegg (A) : Regner—Božič (O) 3 : 2!! Šink—Latinovič (C) : König II.—Rebenschegg II. 3 : 1; Widmar—Fabian (A) : Čoh—Furlan (J) 3 : 1!!

Semifinale: Didek—Kovač : König—Rebenscheg 3 : 0; Zjuh—Latinovič : Widmar—Fabian 3:2.

Finale: Didek—Kovač : Ziuh—Latinovič 3 : 0; Didek : Ziuh 21 : 19, 21 : 15; Kovač : Latinovič 21 : 17, 21 : 1; Didek—Kovač : Ziuh—Latinovič 21 : 16, 21 : 13.

Končni izid: 1. Didek—Kovač (Hermes), 2. Ziuh —Latinovič (Celje), 3. in 4. Widmar—Fabian in König—Rebenschegg (oba Atletika).

V torek, 8. t. m. je igrala SK Atletika dvomatch s SK Olimpom, ki je končal z rezultatom 10 : 10. — V nedeljo, 13. t. m. je na sporedu dvomatch med SK Celjem in SK Atletiko na 5 igralcev. Match se bo odigral v klubskem lokalu SK Olimpa v gostilni pri Jugoslovanu v Gaberju.

Športni dan SK Žalca

Na praznik je priredil SK Žalec ob priliki svoje petletnice športni dan. Dopoldne je bila na trgu štafeta 800×400×200×100. Nastopile so tri štafete in sicer SK Celje, SK Jugoslavija in SK Žalec. Prvo mesto je dobilo SK Celje (startala dva člana SK Primorja in sicer Goršek in Urbančič) drugo mesto SK Jugoslavija in tretje mesto SK Žalec.

Popoldne ob dveh sprevod izpred kolodvora skozi trg na igrišče. V sprevodu so korakala moštva SK Atletika, SK Celja, SK Jugoslavije, SK Radeč, SK Žalca in SK Laškega z godbo na čelu.

Nato je bil na igrišču nogometni brzo-turnir za pokal SK Žalca. Rezultati: SK Jugoslavija: SK Radeče 1:0, SK Atletik: SK Celje 3:0. Kot premaganca: SK Celje : SK Radeče 7:0 in kot zmagovalca SK Atletik : SK Jugoslavija 2:0. Med brzoturnirjem je bila tudi prijateljska nogometna tekma med SK Laškim in SK Žalcem in je zmagalo SK Laško z 2:1.

Olimpijski zmagovalci po tabeli za desetoboj

Kadar govorimo o najboljšem lahkoatletu pri berlinski olimpijadi, tedaj je vsakomur jasno, da je ta v tesni zvezi z imenom Jesse Owensa. Zanimivo pa je dalje primerjati uspehe posameznih zmagovalcev in rekorderjev s točkami, ki jih predvideva finska tabela za desetoboj, ki velja tudi za mednarodni desetoboj. In tudi v tem primeru dokaže Jesse Owens, da je upravičeno na prvem mestu, kajti znamki 10.2 sek. na 100 m ter 8.06 m za skok v daljavo dasta preračunano 1109 točk. Samo za eno točko slabejši je čas Williamsa na 400 m z 46.5 sek., kar da 1108 točk, medtem ko da čas 14.1 sek. na 110 m čez zapreke, ki ga je postavil Towns, samo 1099 točk.

Presenetljivo pa je dalje to, da sta rezultata v troskoku in na 1500 m šele na petem in šestem mestu, kljub temu, da pomenita svetovni rekord. Bajni rekord v troskoku, ki ga je postavil Tajima da samo 1089 točk za 16 metersko znamko in Jack Lovelock se je moral za svoj svetovni rekord v teku na 1500 m, za katero progo je porabil 3.47.8, celo z 1088 točkami zadovoljiti. Höckert pa je na primer za svoj rezultat na 5000 m prejel 1085 točk za čas 14.22.2.

1000 točk prekoračijo dalje še uspehi od Johnsona v skoku v višino z znamko 2.03 m, Owensa na 200 m z 20.7 sek.; oba prejmeta po 1082 točk. Meadovs pa je s svojim skokom ob palici v višino z 4.35 m spravil skupaj samo 1073 točk, Woelke pa je pri suvanju krogle z znamko 16.2 prišel na 1058 točk. V disku da znamka 50.48 m od Carpentera 1052 točk, 10.000 m tek od Salminena s časom 30.15.8 pa 1051 točk, 400 m zapreke od Gardina v času 52.4 sek. 1032 točk, v metu kopja je prejel Stöck za met 71.21 m 1028 točk. Pod 1000 točk je ostal tek na 800 m s časom 1.52.9, ki ga je postavil Woodruff; za ta rezultat predvideva tabela samo 975 točk.

Iz prednjih rezultatov se torej vidi, kako težka je presoja desetoboja glede pravične dodelitve točk posameznim panogam. Tu se jasno vidi, da tudi finska metoda ni prinesla idealne rešitve v tem pogledu, kajti povsem jasno je, da je na primer svetovni rekord na 1500 m, ki ga je postavil Lovelock, gotovo več vreden od časa na 400 m, ki ga je postavil Williams. V tem primeru se je zopet pokazala nezanesljivost vpliva enodnevnega uspeha, na primer Torrancejeve znamke 17.4 m v metanju krogle za oceno po točkah. Vsekakor pa je ocena, če se upira tabela, na svetovni rekord še vseeno boljša, kakor navedeni primeri uspehov olimpijskih zmagovalcev po ranglisti za desetoboj.

Sabljanje

Sabljanje. Zaradi vedno večjega zanimanja za sabljaški šport, bodo sabljači SK Ilirije vodili letos začetniški in nadaljevalni floretski in ev. sabljaški tečaj za dame in gospode. Ponovno prosimo interesente obeh tečajev, da se vpišejo v polo v trgovini Sport-Kmet na Aleksandrovi cesti. — V ponedeljek, dne 14. t. m. ob 7 zvečer bo v telovadnici ženskega učiteljišča na Resljevi cesti sestanek vseh članov. Kdor se ne bo udeležil sestanka, ne bo pripuščen k treningu.

Kolesarstvo

SK Vrhnika, kol. sekcija, obvešča tem potom podzvezo in vse klube, da so medklubske kolesarske dirke, ki bi se morale vršiti v nedeljo, 13. t. m., iz tehničnih zaprek preložene nepreklicno na dan 20. septembra, kar naj klubi in prijatelji kolesar. športa blagovolijo vzeti na znanje.

★

Kolesarstvo. Medklubske kolesarske dirke SK Vrhnika so pred vrati. Sekcija, katera se je ponovno ustanovila in včlanila v podzvezo na pobudo vrhniških kolesarjev, se lepo razvija pod agilnim predsednikom g. Kočevarjem in je vedno častno zastopana na vseh medklubskih in državnih dirkah po svojih znanih vozačih. Za izvršitev dirk je sekcija preskrbela krasne pokale, ki so jih darovali gg. Ignacij Hren, župan mesta Vrhnike, in nar. poslanec mr. S. Hočevar ter znani kolesarski organizator kol. koroške župne g. Cajnko Vinko iz Slovenjgradca.

Dirka, kakor je bilo že objavljeno potom časopisov in razpisa, se bo vršila v treh skupinah in bodo nagrajena v vsaki skupini prva 3 odn. 4 mesta. Zmagovalec vsake skupine prejme krasni pokal, ostala mesta pa krasna darila, ki so jih darovale znane športu naklonjene tvrdke: gg. Jernejčič, Oblak J., Šuštaršič F. in Bata — Vrhnika, Batjel, Spektrum, Unitas za pokromanje, Žerjal O., Remec O. — Ljubljana in Neuman — Zagreb.

Sekcija za izvršitev dirk je imela polno dela in bo to sploh ena največjih dirk Notranjske. Sekcija vljudno vabi vse verificirane vozače in prijatelje kolesarskega športa za čim večjo udeležbo. Startali bodo tudi znani zagrebški vozači in slovenska olimpijca gg. Gartner in Valant. Dirka se vrši v vsakem vremenu.

V mnoge slovenske družine

prihaja „Slovenec" neprekinjeno že nad 50 let

To je dokaz **zvestobe** *do starega prijatelja*

zaupanja *v njegovo zanesljivost.*

Zahtevajte „Slovenca" na ogled tudi Vi in pišite na naslov: Uprava Slovenca, Kopitarjeva ulica 6, Ljubljana.

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine,
kjer živa nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je najbolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael"

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini. Naročnina znaša letno za Jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava Izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tyrševa 52

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kam pa kam?
Vsi v restavracijo Rahne, Moste, Ciglerjeva, kjer se toči pristno štajersko, dolenjsko in dalmatinsko vino po nizkih cenah. Razna jedila na razpolago. Razne igre. Priporočam se za obilen obisk
Rahne, restavrater.

Službe iščejo

Pošteno dekle
želi premeniti službo, zna kuhati, šivati, vrtna in vsa druga dela opravljati. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Stalno Ljubljana« 13508. (a)

Starejša oseba
samostojna in dobra kuharica, išče mesto gospodinje. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Gospodinja« št. 13526. (a)

Deklica
hčerka revnih kmetskih staršev, stara 14 let, ki je dovršila meščan. šolo, bi se šla rada učit v trgovino, odnosno v službo k otrokom ali kaj podobnega. Zna nekoliko šivati in ima veliko veselje do dela. - Naslov v upravi Slovenca št. 13196. (a)

Kmetsko dekle
pridna in poštena, vajena vseh kmetskih del in gospodinjstva, želi stalne zaposlitve. Nastop takoj ali pozneje. Ponudbe poslati v zaprtem pismu. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 13476. (a)

Hlapec
srednje starosti, priden, pošten in trezen, zmožen kmetskih in gospodarskih del, išče službo. Naslov v upravi Slov. št. 13475. a

Starejše dekle
pošteno, gre za gospodinjo k manjši družini v mesto ali okolico. Kunaver Al., Belnek št. 30, p. Moravče. (a)

Dekle
z gospodinjsko šolo želi službo v hotelu; kot začetnica se želi še česa priučiti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13299. (a)

Mlinar
dobro izkušen, vojaščine prost, išče zaposlitev v večjem valjčnem mlinu. Nastopi takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13287. (a)

Absolvent
trgovske šole, s štiriletno prakso v advokatski pisarni, vojaščine prost, zmožen vseh pisarniških del in knjigovodstva — išče primerno namestitev kjerkoli. Gre tudi kot oskrbnik na kako večje posestvo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten« št. 13365. (a)

Službo
iščem pri dobri krščanski družini. Vajena sem kuhe in vseh hišnih del. Stara sem 42 let. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje

Služkinja
vajena vsega gospodinjstva in kuhe, z dobrim kuharskim tečajem, želi k manjši družini za takoj. Puharjeva 16, pritličje. (a)

Starejše dekle
vajena meščanske in podeželske kuhinje in ostalih hišnih del, pridna in poštena, želi premeniti službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13371. (a)

Iščem službo
k vprežni živini in za poljska dela. Nastopim lahko takoj. Anton Kollman, Mostec št. 3, ž. p. Dobova pri Brežicah. (a)

Šofer
izurjen na Francoskem v vožnji z avtomobili, išče službo kjerkoli. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13367. (a)

Mlada učiteljica
išče mesto vzgojiteljice v Dravski ali Savski banovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13314.

Kipar
oženjen, želi stalno službo cerkvenika. Nastopi lahko takoj. — Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 13569. (a)

Iščem mesto gospodinje!
Vešča sem voditi vsa dela, ljubiteljica otrok, sem srednjih let, zdrava in pridna. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Srečna« št. 13559. (a)

Trgovec
vsesplošno verziran, želi nameščenje kot poslovodja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kavcija in jamstvo« št. 13394. (a)

Ekonom in organist
želi službo pri cerkveni ekonomiji, poleg bi oskrboval orglanje in vežbal cerkveno petje. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »A. Ž. Ekonom« št. 13549. (a)

Službodobe

Krojaškega pomočnika
za splošna dela, mlajšo moč, sprejme Vipave, Zagorje ob Savi. (b)

Za blagajniško službo
se sprejme kavcije zmožna oseba. Prijavo je poslati upravi »Slovenca« pod »Gotovina« 13521. b

Iščem dekle
ki bi bila zmožna samostojnega gospodinjstva. - Nastop takoj. - Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Trbovljah. (b)

Polirja
ali predelavca sprejme takoj gradbeno podjetje Oblak Metod, Kranj, Tyrševa 14. - Oglasiti se je osebno istotam. (b)

Natakarico
izvežbano in vestno takoj sprejme v službo Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic r. z. z o. z. v Ljubljani. Ponudbe na naslov zadruge, Masarykova c. 17. (b)

Sluga
samec, vojaščine prost, ki zna šivati, dobi stalno mesto s hrano in stanovanjem. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe z označbo dosedanje zaposlitve na upravo »Slovenca« št. 13487. (b)

Zastopnike
za prodajo posmemalnikov, brzoparilnikov itd., iščemo. »Persona«, Ljubljana, poštni predal 307. (b)

Izurjene pletilje
takoj sprejmem. - Lazar, Rimska cesta 21a. (b)

Pripravljalca statev
(Stuhlvorrichter) volnene stroke iščemo za takoj. - Ponudbe z navedbo plače in dosedanjega delovanja na: Tekstilana d. d., Kočevje. (b)

Sprejme se mlekar
dober sirar. Ponudbe z zahtevo plače pod šifro »Mlekar« št. 13346 upravi »Slovenca«. (b)

Frizerja ali frizerko
za trajno, vodno ter železno ondulacijo, za manikiranje, barvanje las — sprejmem. Stanovanje, hrana ter pranje perila v hiši. Ponudbe z zahtevo plače na Naumović, Banja Luka. (b)

Spretna prodajalka
modne stroke se išče za Ljubljano. Starost 18 do 24 let, samica, znanje slovenščine in nemščine. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Hitra« 13375.

Šivilja
stara čez 20 let, ki bi prevzela tudi vodstvo gospodinjstva, dobi dobro službo v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubiteljica otrok« štev. 13453. (b)

Šivilje
dobro izvežbane v krojaškem delu se takoj sprejmejo. Goričar, Sv. Petra cesta 29. (b)

Pletilje in učenke
za stalno iščem. K. Soss, Mestni trg 18. (b)

Pletiljo
iščem za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13455. (b)

Čevljarsk. pomočnika
sprejmem. Anton Brajer, baraka pri Prulskem mostu. (b)

Radiotehnika
veščega samostojnega dela, s prakso pri popravilu vseh vrst radio aparatov (tudi amerikanskih) — iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Radiotehnik« št. 13437. (b)

Izurjena pletilja
za nogavice dobi takoj mesto. - Naslov v upravi »Slovenca« št. 13443. (b)

Trgov. sotrudnika
mešane stroke, z daljšo prakso, sprejmem v večjo trgovino na deželi s hrano in stanovanjem v hiši. Prednost imajo dobri pevci. Ponudbe z zahtevki in prepisi spričeval pod »Popolnoma zdrav« št. 13417 upravi »Slovenca«. (b)

Več čevljar. pomočnikov
rabim. Ster Mihael, Dupljе štev. 2. (b)

Manikerko
izvrstno, z dobrim nastopom, sprejme specialni salon »Hollywood« — Zagreb, Ilica 11, visoko pritličje. (b)

Kleparskega pomočnika
veščega samostojnega dela, sprejme takoj Hrup Joško, Podplat pri Rogaški Slatini. (b)

Sposobna prodajalka
vešča slovenskega in nemškega jezika, se išče za večjo manufakturno in modno trgovino. Dopise na poštni predal št. 66, Celje. (b)

Pridno, pošteno sobarico
iščemo za Beograd. Takojšnje ponudbe: Nikolajević, Zdraviliški dom — Dobrna. (b)

Mlinarja
ali fanta, ki ima res veselje do mlina, sprejme takoj Dobrišek, valjčni mlin, Store. (b)

Mlado dekle
pošteno, pridno, vešča nekoliko šivanja, se sprejme za trgovino. Hrana in stanovanje v hiši. — Dežnikarna Vranjek, Celje. (b)

Ga. R. Gallatia
prične s klavirskim poukom dne 15. septembra. Poljanska cesta št. 18/I.

Nemščina
v Delavski zbornici. Večerni tečaji ob pol 7, pol 8 in pol 9 (glavni vhod, desno). Dnevni ob 2 in 3 (Copova ul., zadnja veža). (u)

Instruktor akademik
z večletno uspešno prakso, instruira nižješolca. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Za hrano« št. 13358. (u)

Zaslužek

Visoko provizijo
nudim podjetnemu zastopniku pri prodaji povsod zahtevanega predmeta, vlasti v industrijskih središčih. — Gvido Premelč, Šoštanj. (z)

Poverjenike
za vse kraje, z lepim, stalnim in sigurnim zaslužkom sprejmemo za ljudsko zavarovanje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vzajemnost« 13556. (z)

Vse za šolo

Peresnice	Din	2·—	komad
šolske mape	„	3·—	„
nahrbtniki	„	13·—	„
aktovke	„	36·—	„
otroške dolge nogavice od	„	3·—	dalje
otroške volnene vestice od	„	25·—	„
otroške naramnice od	„	6·—	„
baret čepice od	„	18·—	„
žepni robci od	„	1·50	„
otroške triko hlače od	„	10·—	„
otroške triko majce od	„	15·—	„
brisače od	„	9·—	„
gumi pelerince od	„	85·—	„
otroški Hubertusi od	„	150·—	„
mornarske suknje od	„	150·—	„
Trenčcoat od	„	150·—	„
otroški čevlji od	„	17·-, 18·-, 25·-	
čevlji za deklice in dečke št. 30—35	„	42·-, 60·-	
čevlji za dečke št. 36—39	„	59·-, 65·-, 75·-	
telovadne šlapice	„	27·—	
šlapice iz kamel dlake	„	21·—	

ANT. KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 — STRITARJEVA UL. 1—3

Gospodično
popolnoma zdravo, s perfektnim znanjem franc. event. tudi nemškega jezika in glasovirja, sprejmem k 9 letni učenki osn. šole izven Ljubljane. Ponudbe s curriculum vitae in prepisi spričeval pod: »Inteligentna« štev. 13418 upravi »Slovenca«. (b)

Čevljarskega pomočnika
za boljše zbito delo takoj sprejme Josip Plevčak, Kralja Petra cesta št. 28, Celje. (b)

Mlajše pošteno dekle
za prodajo sadja v veži takoj sprejmem. Šelenburgova 2. (b)

Čevljar. prikrojevalca,
štoparico in šest pomočnikov sprejmem v stalno zaposlitev. — Iv. Medmeš, Nevlje, Kamnik. (b)

Krojaškega pomočnika
sposobnega tudi v damskem delu — sprejmem. Splošno krojaštvo Vrečar Franc, Dev. Mar. v Polju št. 64. (b)

Tesarski mojster
se sprejme kot poslovodja pri dobro vpeljani tvrdki. Gerlič, Sp. Radvanje 6 pri Mariboru. (b

Absolventi (-inje)
trgovske akademije, brez nameščenja, ki dobro obvladajo nemščino ter strojepis in stenografijo, naj takoj sporoče svoje naslove Klubu trgovskih akademikov v Ljubljani, A. Šumi — poštni predal 261. (b)

Kmečko dekle
zdravo, pošteno — iščem takoj. Ptuj, Na tratah 4. (b)

Sposoben prodajalec
manufakturist, vešč slovenskega in nemškega jezika, vojaščine prost, se išče za večjo trgovino. Reflektira se samo na prvovrstno moč. Dopise na poštni predal št. 66, Celje. (b)

Gospodom,
ki bi bili pripravljeni delovati za naš zavod v Celju in njegovi okolici, po vsej Savinjski dolini in v krajih in vaseh sodnih okrajev Vransko, Laško, Šmarje pri Jelšah, Šoštanj, Slovenjgradec — nudimo fiksum in provizijo. Ponudbe na podružnico »Slovenca« Celje pod »Stalno mesto« št. 13566.

Pouk

Citre poučuje
Emil Mesgolits, Jurčičev trg 2, II. nadstr. (u)

Nemščino,
angleščino, francoščino, italijanščino in klavir — poučuje diplomirana učiteljica. Kolodvorska ulica št. 11, pritličje. (u)

Pouk v klavirju
in
glasbeni teoriji
pri
H. Grögl, drž. izprašani **glasb. pedagoginji**
Maribor, Stolna ulica 2/I

Salon Dolenc Marija
na Glincah št. 6, se priporoča cenjenim damam za delo. Postrežba točna in solidna. (z)

Vajenci

Učenka
se sprejme v modno trgovino z 2—3 razr. gimn. ali mešč. šole. Hrana in stanovanje v hiši. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro: »Kranj« štev. 13517. (v)

Vajenca
za pekovsko obrt, zdravega in močnega sprejme takoj pekarna Franc Potokar, Litija. (v)

Učenka
z 2 razr. meščan. šole se želi izučiti trgovine z mešanim blagom kje na deželi, in sicer v ptujskem ali ljutomerskem okraju. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 13491. (v)

Trgovski vajenec
iz boljše hiše s primerno predizobrazbo, zmož. slovenskega in nemškega jezika, se takoj sprejme v večji trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na upravo Slovenca pod šifro »Trgovec« št. 13310. (v)

Učenka
osnovne šole, 14 letna, zdrava in močna, z odličnim spričevalom — se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13292. (v)

Kmetski fant
se želi izučiti v trgovini na deželi. Naslov v upravi »Slov.« št. 13735. (v)

Vajenec
se želi učiti mizarstva. Gg. mojstri naj vprašajo: Vajenški dom, Kersnikova ulica 6, Ljubljana — telef. 34-77. (v)

Pridnega vajenca
iščem za pekovsko obrt. Deržič Ivan, pek. mojster v Tržiču. (v)

Vajenka
16 let stara, bi se rada izučila trgovine v mestu. Ker sem hči lesnega trgovca, sem že vajena trg. poslov. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Pridna, nadarjena in poštena« št. 13419. (v)

Pekovskega vajenca
pridnega, poštenega, zanesljivega, kmečkih staršev — takoj sprejmem. Hrana, stanovanje v hiši. Predstaviti se: Vrabič Ivan, Škofja Loka, kolodvor. (v)

Učenka
za trgovino mešane stroke, dobi mesto. Predpogoj dobra računarica, po možnosti z mešč. šolo. Hrana, stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13209. (v)

Učenko
za delikatesno trgovino, z znanjem nemščine in z oskrbo v hiši, sprejme takoj: Delikatesa Terčon, Kranj. (v)

Pasarskega vajenca
sprejmem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13393. (v)

Iščem mesto učenke
v trgovini. Imam meščansko šolo. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 1324. (v)

Vajenca za mizarsko obrt
sprejmem. Hrana, stanovanje v hiši. I. Bitenc, mizar, Gosposka ulica 10. (v)

14 letno dekle
z odlič. spričevali osemrazredne osnovne šole, kraščansko vzgojeno, s priporočilom župnišča, želi vstopiti kot vajenka v trgovino z mešanim blagom k dobrim katoliškim predstojnikom. Umek Zofija, Vrhnika 34. (v)

Denar

V denarnih zadevah
se obrnite zaupno na mojo pisarno. Solidno poslovanje. Inkaso faktur.

Srečke drž. razr. loterije!
Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

Tvrdka A. & E. Skaberne
LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v račun zopet
hranilne knjižice
Mestne hranilnice, Ljubljanske posojilnice.

Katera sočuvstvujoča oseba
bi posodila 15.000 Din 26 letnemu fantu. Trgovsko naobražen. Garancija v nepremičninah in stalna služba. Dopise upravi »Slovenca« pod »Značajen in pošten« št. 13522. (d)

Ureditev dolgov
potom sodnih in izvensodnih
poravnav.
Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko - obrtnih poslih Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilanc.
Preskrba kreditov, vsi posli **kmečke zaščite.**
Edina koncesijonirana komercijalna pisarna:
Lojze Zajc,
Ljubljana, Gledališka ul. 7. Telefon 38-18.

A. Planinšek
agencija bančnih in kreditnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I, telefon 35-10, Vam posreduje vse bančne posle, nakup in prodajo vrednostnih papirjev najkulantneje takoj v gotovini.

Knjižico
Mestne hranilnice ljubljanske, ca. 150.000 Din, prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« št. 13490. (d)

3000 Din posojila
s 15% obresti iščem za eno leto. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod šifro »Sigurnost« 13339. (d)

Vložne knjižice
Ljudske posojilnice kupim. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takojšnje plačilo« št. 13369. d

Radio

Roneo - aparat
dobro ohranjen, prodam po nizki ceni. - Naslove kupcev sprejema uprava »Slovenca« pod šifro »Roneo«. (1)

Pohištvo

Vsakovrstno pohištvo
naprodaj iz proste roke. Interesenti vabljeni. Moste, Ciglarjeva 15. (s)

Razno pohištvo
naprodaj na Lavi št. 2, Celje. (s)

Kompletno spalnico
šperano, iz orehove korenine, najnovejše vrste, dobite pri tvrdki Udovič, mizarstvo, Novo mesto, Dolenjsko. (s)

Auto-motor

»Sachs« motorji in kolesa
najceneje: Remec Oskar, Dolenjska cesta 5, Ljubljana. (f)

Majhen auto
štirisedežen, 7 l bencina na 100 km, poceni naprodaj. Vevče pri Ljubljani, gostilna A. Kuhar. (f)

Kupimo

Star pult
za trgovino kupim. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 13516. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEŽ
urar
Ljubljana, Miklošičeva 14

OROSLAV DOLENEC
Ljubljana, Wolfova ulica št. 10, zopet kupuje vosek in med ter prodaja sveče vseh vrst in slaščice. (k)

Vinto
za dviganje do 5000 kg, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gramoz« 13300. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Ia beli krompir
štajerski »Schneeflocke«, kakor tudi roza, kupujem na vagone. Najnižje ponudbe franko nakladalna postaja je poslati pod »Runo« na Publicitas — Zagreb. (k)

Divji kostanj in želod
kupuje po najvišji ceni
V. H. Rohrmann
Ljubljana

Širite »Slovenca«!

Prima hrastovino
»Parizarsko robo« in lepe javorjeve hlode od 40 cm premera naprej, kupimo. Hojnik Josip, Celje. (k)

Prodamo

Prave bosanske slive
1 kg 3 Din na drobno Pred škofijo 21. L. Glavnik. (1)

50 kg Ia novih orehov
240 Din, 20 kg Ia suhih slivov 100 Din razpošilja franko voznina G. Drechsler, Tuzla. (1)

Lepo spalnico
in kuhinjo iz ogrskega kuhanega bukovega lesa, in šivalni stroj, prodam. Gradaška ul. 8. (1)

Cvetlične čebulice iz Holandske:
hijacinte, tulipani, narcise, krokusi, anemone itd., vse v priznano najboljših kvalitetah in najlepših barvah so že na zalogi in se dobijo pri tvrdki Josip Urbanič, spec. veletrgovina s semeni, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. Tozadevni cenik je brezplačno na razpolago. (1)

Češplje po Din 2.50
za 1 kg razpošilja v košarah franko vsaka postaja, najmanj 50 kg, po povzetju L. Noušak, Bos. Dubica. (1)

Izkoristite 20 odst. popust
katerega nudimo pri nakupu KOLES radi pozne sezone. A. Adamič in Co., Ljubljana, Igriška ul. 8. (1)

Valvazor
kompleten, I. izvod, vezan v pergament, sploh najlepše ohranjen izvod — proda Kornič, trgovina Magdič, Ljubljana. (1)

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

Vozovi
na Ljubljanskem velesejmu: zapravljivčki, breki in kočije najfinejše in trpežno izdelane dobite v paviljonu »J«. Ivan Močnik, izdelovatelj vozov, Mengeš. (1)

Kislo zelje, repo
in sarmo, prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni dobavljam vsako množino. Homan, Ljubljana, Sv. Petra c. 81, tel. 35-39. (1

Modele
za izdelovanje cementnih izdelkov prodam. Seliškar — Škofja Loka. (1)

Skungs
kakor tudi vso ostalo kožuhovino prodaja in izdeluje najugodneje krznar Josip Dolenc, Sv. Petra cesta 19, tel. 22-62. (1)

KOLESA
najboljših znamk po smešno nizki ceni naprodaj pri »PROMET«, nasproti križanske cerkve.

Prodamo turbino
za padec 1.40 – 2.50 m in vodno množino do cca 2000 l v s. Ogleda se lahko v obratu Vojnović & Cie, Ljubljana, Vič. (1)

Ptičnice za mehkokljune
poceni prodam. Jazbec, Valjavčeva 15. (1)

Lep otroški voziček
globok, s predalom, dobro ohranjen, prodam. Rožna ulica 41-II, levo. (1)

Hrastova jedilnica
nova, masivna; kuhinja, razna gostilniška steklenina, valjar in krogle za balinanje itd. — zaradi odpotovanja ceno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 13463. (1)

Otroške vozičke kolesa

kupite ugodno pri
S. REBOLJ & DRUG.
Ljubljana, Gosposvetska 13

Opravo za mesarski lokal
prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13427. (1)

Prodam
30 klafter suhih bukovih Ia drv. Miha Lah, Kamnik. (1)

Moško in žensko kolo
prodam. Florjanska 15/I.

Prodam brizgalko
(Spritzmaschine) za izdelovanje klobas. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13537. (1)

Šivalne stroje
skoraj nove, vseh znamk, najceneje kupite edino pri »PROMET«, nasproti frančiškanske cerkve. (1)

Mlinske kamne
prodam zaradi selitve za polovično ceno. Seliškar, Škofja Loka. (1)

Opalograf
poceni prodam ali zamenjam za dober pisalni stroj. — Vladko Majhen, Dokležovje, Beltinci. (1)

Holandske cvetne gomolje
hijacint, tulipanov, narcis, krokusov itd. nudi Sever & Komp., Ljubljana. Zahtevajte cenik! (1)

Kislo zelje, repa
novo prvovrstno, in glave za zdarmo v sodčkih dobavlja vsako množino po brezkonkurenčni ceni
GUSTAV ERKLAVEC
Ljubljana-Kodeljevo,
Povšetova 16, tel. 25-91.

Vinogradnik v Krškem
št. 23, ima naprodaj 30 hl rdečega in 20—30 hl belega vina — prvovrstne kvalitete. (1)

Več starih stalaž in sodov
naprodaj. Ogleda se lahko v hotelu »Soča«, garaža. (1)

Prvovrstno dolenj. črnino
ocenjeno na vinski razstavi s + 4, količina približno 100 hl, ima naprodaj g. Pfeifer Lina, Leskovec pri Krškem. (1)

Za šolarje
vseh vrst obleka, pumparce, perilo itd. v največji izberi dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izberi v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Dobro vpeljano mlekarno
na prometni točki — prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13370.

Otomani
dobro ohranjeni, po ugodnih cenah naprodaj. Hotel Orel, Maribor. (1)

Za poletje in vroče dneve!
Ostanki Mariborskih Tekstilnih tovarn
brez napak, pristnobarvni. »Paket serija S« vsebina: 15—21 m prima oksfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos naimanj 3 m, dalje »Paket Serija S/o« istotako 15 do 21 m za ženske oralne obleke, dečve (Dirndl), v najlepših barvah predpasniki itd. — Vsak paket poštnine prosto samo 107 Din. — Za isto ceno »Paket serija P« vsebina 15 do 20 m platna, posteljnina, žensko, moško in namizno perilo barvasto, ter »Paket serija P I« 10 do 15 m istega najfinejšega belega blaga. - Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Dalje naiceneje blago za vsa moška in ženska oblačila. - Vzorci brezplačno
»Kosmos«, razpošiljalnica ostankov Maribor, Dvořakova cesta št. 1.

Moška obleka naprodaj!
Ribniška 12, Vodmat. (1)

Kolesa in šivalni stroji
po najnižjih cenah, najboljših nemških znamk, naprodaj samo v Novi trgovini, Tyrševa c. 36, Velesejem paviljon H — zunaj. (1)

Dalmatinske smokve
za jelo, okusne, letošnje, nudi po 5 Din kg Sever & Komp., Ljubljana. (1)

Cepljenke
cepljene na najodpornejših in odbranih podlagah, po sortimentu, za Dravsko banovino. Cene konkurenčne. Zahtevajte cenik. — Uprava združenih drevesnic in trtnic Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3. (1)

Za jesensko saditev!
Sadno drevje, visoko-, srednje- in nizkodebelnato: jablane, hruške, češnje, višnje, češplje, orehe, breskve in marelice. Pritlične jablane na dušenovcu, odnosno paradiževcu; hruške na kutini itd. Na zalogi najrazličnejše sorte po normalnem sortimentu za Dravsko banovino. Pristnost sort, brezhibnost drevja v vseh pogledih zajamčena. Pri naročilih nad 100 komadov poseben popust. Zahtevajte cenik, ki se dopošlje brezplačno. Uprava združenih drevesnic in trtnic Kmetijske družbe v Ljubljani, Novi trg 3.

Posestva

Trgovska hiša
10% donosna v Ljubljani ugodno naprodaj. Dopise pod: »Center« 13529 na oglas. odd. »Slov.« p

Novo enodružinsko hišo
prodam v Vižmarjih 128 (pod klancem), pri Šent Vidu n. Ljubljano. (p)

Hiša z gostilno
in inventarjem, z velikim vrtom, v Ljubljani, takoj naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 13492. (p)

Pozor, mesarji!
Prodam stavbno parcelo na jako prometnem kraju, pri farni cerkvi na Gorenjskem, kjer še ni nobenega stalnega mesarja. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Mesarija« 13493. (p)

Stavbno parcelo
400 do 500 m² kupim v Ljubljani v neposredni bližini tramvaja za knjižico Kmetske posojilnice v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Parcela 25« štev. 13474 najkasneje do sobote, 19. septembra. (p)

Posestvo z gostilno
blizu postaje naprodaj ali se odda v najem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prometni kraj« 13470. p

Dvodružinska hišica
z vrtom, takoj naprodaj po zelo nizki ceni. Ljubljana, Stožice 99. Poizve se tam vsak dan do dne 16. IX. od 9 zjutraj do 6 zvečer. (p)

Tristanovanjsko vilo
z vrtom, na jako razglednem in solnčnem kraju — prodam. Potrebna gotovina 50.000 Din, ostalo hipoteka pri hranilnici Dravske banovine. - Kobler, Jesenice, Cesta na Golico. (p)

Hiša z vrtom
in njivo, v Dravljah (pri Ljubljani) — ugodno naprodaj. Informacije daje gostilna Kavčič, Zgornja Šiška, Celovška c. 125. (p

Enonadstropno hišo
komfortno, blizu Rakovnika ob Dol. cesti, prodam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 13454. (p)

Petstanovanjsko hišo
novo, prodam. Cena po dogovoru pri ogledu. Pavel Vrhovnik, Bakovnik št. 6, p. Kamnik. (p)

Majhno posestvo
skupno ali pa posamezne parcele, prodam v Tacnu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13444. (p)

Polovico lepe hiše
v centru Ljubljane prodam. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Trgovska in dobičkanosna« št. 13585. (p)

Dvostanovanjsko hišo
visokopritlično, prodam v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 13430. (p)

Hiša v Turnišču
pri Ptuju, 3 sobe, kuhinja, klet, svinjski hlevi, drvarnica, lep vrt, velike brajde, studenec in njiva vse v eni parceli, 2 min. do železn. postaje; hiša je v zelo dobrem stanju, vse prenovljeno, elektrika, pripravno za upokojenca. Cena 55.000 Din. - Julij Gjurasek, Ptuj. p

Parcela
pri Stadionu, 500 m², vogalna, za zidanje vile ali trgovske hiše, naprodaj. Naslov v upravi Slovenca pod štev. 13422. (p)

Hišo pri Stadionu
6 sob, 900 m² ograjenega vrta, prodam. Lahko se prevzame hipoteka 45.000 Din Mestne. - Naslov v upravi št. 13421. (p)

Posestvo
na Dolenjskem, Češnjevk št. 2 pri Trebnjem, hiša, vinograd, njive, travniki, hrastov gozd, skupno 3½ hektara, prostovoljno po nizki ceni naprodaj. Pojasnila: M. Grošelj, Češnjevk št. 2, p. Trebnje.

Četrtino hiše prodam
v centru. Lepi trgovski prostori in stanovanje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Lepa prilika« št. 13586. (p)

Hiša z vrtom
naprodaj pri Dev. Mar. v Polju za 15.000 Din. Poizve se v Dobrunjah 73 pri Antonu Mlakar. (p)

Prodam majhno posestvo
ležeče blizu farne cerkve in šole, tik ob banovinski cesti, prikladno za upokojenca ali kakega obrtnika. Redi se ena krava, njive je 4—5 mernikov posetve, nekaj gozda in vinograd. Cena 26.000 Din. Poizve se pri: Franc Krajnc, Studenec, Sevnica ob Savi. (p)

Naprodaj posestvo
na Ponikvi, na lepi legi, pol ure od želez. postaje. Poslopja so nova. Travnik, gozd, njiva, vinograd, blizu hiše. Cena zelo nizka. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13386.

Stanovanjsko hišo
novo, v bližini Ljubljane, v lepem kraju, prodam zelo ugodno. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13558. (p)

Ugodna prilika!
Družinska hiša s sadovnjakom 1800 m², vse ograjeno, naprodaj. — Karl Černko, Devica M. Brezje št. 51, Maribor. (p)

Nova stanovanjska hiša
s trgovskim lokalom — brez konkurence — in nekaj zemljišča — se odda v najem. — Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Dobra eksistenca« št. 13308. (p)

Dobro vpeljano gostilno
v sredini trga Kozje, s poslopji, kegljiščem in circa 5 orali zemlje, proda Okrajna hranilnica v Kozjem. Cena 165.000 Din. Plačilni pogoji ugodni. Kupnina se lahko poravna tudi s knjižicami Okrajne hranilnice in Celjske mestne hranilnice. Pojasnila daje Okrajna hranilnica v Kozjem. Ponudbe do 1. oktobra.

Enonadstropna hiša
s parno pekarno in gostilno, v sredini mesta, v dobrem stanju, takoj poceni naprodaj. Vprašati v mlekarni Koroška cesta 10, Maribor. (p)

Dražba posestva!
Pri sreskem sodišču v Ptuju bo dne 24. septembra 1936 ob devetih v sobi št. 7 dražba posestva vl. št. 29 d. o. Zaki v izmeri 21 ha 90 a 13 m², Cenilna vrednost Din 225.000. Najmanjši ponudek Din 150.000. Posestvo leži ob banovinski cesti Ptuj—Nova cerkev—Žetale in sestoji iz prostorne stanovanjske hiše (7 sob), hleva za 20 glav živine, gospodarskega poslopja in velikega kozolca, travnikov (3½ ha), pašnikov, vrtov in sadonosnikov (2½ ha), njiv (4½ ha) in gozdov (11½ ha). Natančnejša pojasnila pri agenturi Pichler Jurij v Ptuju.

Posestvo
eventuelno tudi mesarijo, dam v najem v bližini mesta. Sulcer, Vojašniška ulica 7, Maribor. (p)

Dvodružinska hiša
naprodaj. Špesovo selo, Slomškova 26, Maribor.

Hišo z vrtom
v dobrem stanju, v bližini cerkve, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1331. (p)

Prodam lepo, sončno vilo
v Mariboru, dvoje stanovanj, veranda, terasa, vrt, z davčno olajšavo za 130.000 Din gotovine in 120.000 Din hipoteke. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« Maribor pod »Tomšičev drevored« št. 13561. (p)

Krasna priložnost!
Naprodaj žaga in mlin ob banovinski cesti pri Mislinju, zraven lična hiša z gospodarskim poslopjem in električno razsvetljavo, vse skoraj novo in v popolnoma dobrem stanju — ter skladišče za les. Cena Din 375.000. Plačilni pogoji po dogovoru. — Gornjak Franc, Mislinje. (p)

Vnajem

IŠČEJO:

Manjšo gostilno
dobro idočo, vzame v najem ali na račun vdova, dobra kuharica z lastnim vinogradom. Ponudbe na oglas. odd. Slovenca pod značko »Sama 13480«. n

ODDAJO:

Fotografski atelje
(bivši Jagodičev) v Kranju oddam. - Blaznik M., Kranj, Jenkova 33. (n)

Lokal oddam
zraven tudi velika kuhinja, ki se lahko opremi s posteljo. (Sv. Jakob) Rožna ulica 37. (n)

Trgovski lokal
v prometnem trgu Štajerske, dam v najem. - Ponudbe upravi »Slov.« pod: »Promet« št. 13479.

Čevljarsko delavnico
dobro vpeljano, oddam v najem. Istotako tudi trgovske lokale (vogalna nova hiša, na prometnem prostoru). Za vsako obrt ali trgovino. Eventuelno prodam tudi hišo. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ugodna prilika« št. 13458. (n)

Lokal za vsako obrt
pisarno ali stanovanje — oddam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13448. (n)

Lokal za trgovino
s stanovanjem, oddam v Ljubljani. Naslov v upravi Slov. pod št. 13429. n

Veliko delavnico
svetlo in suho, za mirno in čisto obrt — oddam. Šmartinska cesta 10. (n)

Trgovci!
Lokali za vsako trgovino se poceni oddajo za več let v najem. Vprašati: Gubčeva ulica 12, Pobrežje — Maribor. (n)

Kovačijo
na prometnem kraju na Gorenjskem dam v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13359.

Stanovanja

IŠČEJO:

Stanovanje
primerno za krojača — iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Periferija« št. 13552. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje
parketirano, z vrtom, tostran nove cerkve v Šiški, oddam v najem takoj ali pozneje. Informacije: Zvonarska ul. 11-I.

Dvosobno stanovanje
lepo, manjše, blizu tramvaja v Vodmatu, poceni oddam s 1. oktobrom. Predovičeva št. 11, I. nadstr. (Železnik). (č)

Trisobno stanovanje
kopalnica, kabinet in 6 pritiklin se odda za oktober ali za pozneje. — Dvorzakova 3, II. nadstr. Vprašati pri hišnici. (č)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritiklinami in 2 sobno stanovanje v vili se odda za mesec november. — Naslov v upravi Slovenca št. 13483. (č)

Štirisobno stanovanje
lepo, v sredini mesta, se odda. - Naslov v upravi Slovenca št. 13528. (č)

Stanovanje
treh sob s pritiklinami in vrtom, za Bežigradom - oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13499. č

Moderno stanovanje
kompletno, dveh sob, kabineta, kopalnice, v prvem nadstropju, se odda mirni stranki 2 do 3 odraslih oseb s 1. novembrom. Lepodvorska 33. (č

Soba in kuhinja
se odda. Močnikova 13, pri Vodmatskem trgu. č

Dvosobno stanovanje
oddam za november. Mesečno 650 Din. Bežigrad št. 15, vila »Rozinka«. (č

Enosobno stanovanje
oddam manjši družini. - Rožna dolina, cesta VI-4. (č)

Dvosobno stanovanje
lepo, s pritiklinami, v I. nadstropju, oddam 1. novembra. Ogled od 10—15. Bleiweisova 15, nasproti banske palače. (č)

Trisobno stanovanje
oddam za november — sobo za takoj. Vrhovčeva ulica 12. (č)

Enosobno stanovanje
po možnosti pod enim ključem, išče upokojeni državn. uradnik brez otrok z oktobrom ali novembrom. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sončno« št. 13377. (c)

Mirna stranka
dobi v novi hiši enosobno stanovanje ugodno v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13576.

Dvosobno stanovanje
s kuhinjo oddam s 1. oktobrom. — Poizve se: Sv. Petra cesta 71. (č)

Za 1. oktober ali takoj
se ugodno odda lepo pritlično stanovanje; istotam tudi lokal, pripraven za špecerijo, štrikarijo ali kaj podobnega. Poizve se: Vošnjakova ul. 6.

Dvosobno stanovanje
s kopalnico, lepo sončno, takoj oddam. Cankarjeva 7, Kodeljevo. (č)

Trisobno stanovanje
s pritiklinami, prvorazredno, v poslopju je lift in tekoča topla voda ter centralna kurjava, odda za oktober ali november v bloku Nebotičnika Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.

2 sobno sam. stanovanje
s kopalnico in predsobo, prvorazredno, v poslopju je lift, tekoča topla voda in central. kurjava, odda takoj v bloku Nebotičnika Pokojninski zavod za nameščence v Ljublj.

1 sobno sam. stanovanje
s kopalnico in predsobo, prvorazredno, v poslopju je lift, tekoča topla voda in central. kurjava, odda za oktober ali november v bloku Nebotičnika Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani.
Pojasnila za vsa tri stanovanja so interesentom na razpolago med uradnimi urami v zavodovi upravi hiš, Gajeva 5-II, soba 211.

SOBE

IŠČEJO:

Opremljeno sobo
nevezano s poseb. vhodom, išče starejši gospod pri družini brez otrok v mirnem okraju mesta. - Ponudbe na oglasni odd. Slovenca pod: »Blizu sv. Jožefa« št. 13530. (s)

ODDAJO:

Mirno gospodično
sprejmem na stanovanje. Soba lepa. Cena 250 Din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13452. (s)

Opremljeno sobo
svetlo in zračno, s posebnim vhodom, oddam. Šmartinska cesta 10. (s)

Opremljeno sobo
z 1 ali 2 posteljama, mir in poseben vhod, oddam. - Naslov v trgovini Ambrožič, poleg tramvajske postaje Kosovo, Šiška. s

V Št. Vidu nad Ljubljano
ali okolici iščem opremljeno sobo za takoj. Ponudbe na oglas. oddelek »Slovenca« pod: »Soba 100« št. 13495. (s)

Sobo oddamo
najraje g. profesorju, učitelju ali dijaku v neposredni bližini bežigrajskih šol. Vprašati: Lavričeva 12. (s)

Prazno sobo
oddam. Vič 152, Cesta na Brdo. (s)

Meblovano sobico
poseben vhod, oddam takoj ali pozneje. - Bohoričeva ul. 26-I, levo. (s)

Sobo
poceni oddam. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 13441. (s)

Skromno sobico
s posteljo iščeta delavca. Ponudbe upravi Slovenca pod »Takoj št. 13426«. s

Lepa soba
se odda solidnemu in stalnemu gospodu takoj ali s 15. septembrom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13363. (s)

Opremljeno sobo
lepo, oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13555. (s)

Dijaki

Dva dijaka (-inji)
sprejmem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slov.« pod štev. 13506. (D)

Dve dijakinji
sprejmem takoj na hrano in stanovanje. Vidovdanska cesta št. 22. (D)

Dijaka
srednješolca, I. do III. razreda — sprejmem v zdravo, komfortno stanovanje z vso oskrbo. Pomoč pri učenju, priložnost nemškega govorenja, glasovir. Naslov: Ljubljana, Karlovška cesta 1. D

Dva dijaka
sprejmem na hrano in stanovanje poleg III. drž. gimnazije. Pojasnila pri slugi iste šole. (D)

Dve boljši dijakinji
višje gimnazije sprejmem na stanovanje in dobro hrano. Kopalnica na razpolago. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13364.

Dijaki
višjih razredov in visokošolci dobijo zdrava, sončna stanovanja. Sokolska ulica 15. (D)

Dva dijaka
sprejmem v vso dobro oskrbo za 400 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13393. (D)

Dijakinjo
sprejme boljša obitelj v skrbno oskrbo; poleg trgovske akademije, bližina ženske gimnazije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13538. (D)

Živali

Pes - dober čuvaj
kraški ovčar, star 3 leta, poceni naprodaj. Vprašati: Vidovdanska c. 24. (j)

Ženitbe

27 letni mladenič
simpatičen, blag značaj, z eksistenco, lastno hišo, poroči gospodično z nekoliko dote. Ponudbe s sliko, ki se vrne, upravi »Slovenca« pod »Lepa jesen« št. 13293. — Stroga diskretnost. (ž)

Hišna posestnica
vdova, bi se poročila z boljšim upokojencem — najrajši železničarjem. — Starost 50—60 let. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« Maribor pod šifro »Zdravje« št. 13563. (ž)

Priden in pošten fant
24 let star, z lepim zaslužkom, želi poročiti razumno in pridno dekle z nekaj premoženja za pomoč k podjetju, ker je komaj začetnik. Ponudbe je treba poslati upravi »Slovenca« Maribor pod »Pošten fant« št. 13548. Priložiti je treba sliko.

Gospod
v dobri poziciji poroči takoj premožno vdovo ali gospodično od 30—40 let. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 500/13540. (ž)

Glasba

Majhen harmonij
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe na: Fabiani Rafko, kaplan, Sodražica. (k)

Harmonij
nov, 5 oktavni, 4 registri, prodam za 2600 Din. — Horvat, Zavodna 27 — Celje. (g)

Dve partiji godalnih instrumentov
za 16 in 9 oseb naprodaj. Bolčič, Zagreb, Jelačičev trg — (American Bar). (g)

Črn pianino
železne konstrukcije, zelo močan glas, prodam tudi za vložne knjižice. Kos, Idrijska ul. 3. (g)

Objave

Preklic
Podpisani nisem plačnik za dolgove, ki jih dela moja žena Hedviga roj. Šega ali kdorkoli na moj račun. Andrej Šket, pregledник fin. kontrole, Planina pri Rakeku. (o)

Razno

Postrežnico
za celodnevno postrežbo iščem. Ničman, Trnovski pristan 14. (b)

Majhnega otroka
sprejmemo na deželo samo proti dobremu plačilu. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1308/36. (r)

2 letnega zdravega dečka
dam v oskrbo solidnim ljubiteljem otrok. — Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ljubljanska okolica« št. 13464. (r)

Cerova drva
zamenjam za moko. Aloja Potočnik, Šmarje-Sap. (r)

10 dinarjev
vas stanejo tri legitimacijske slike. - Leica film Pavlovčič, Poljanska 12.

Prečastiti duhovščini
se priporočam za izdelavo talarjev in drugih oblek. Cena zmerna, delo prvovrstno. Pišite dopisnico in pridem tudi na dom pomerit. — Furlan, krojač in organist, Hoče.

Intervencije
v vseh zadevah pri vseh oblastvih in ministrstvih izvršuje hitro in uspešno Gospodarsko - pravna pisarna, Ljubljana, Selenburgova 7/I. (r)

Vojaške informacije
za ureditev osebnih zadev daje najhitreje: Informacijski zavod, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 7/I. — Za informacijo priložiti 12 Din v znamkah. (r)

Davčne pritožbe
zoper pridobnino, prošnje za obročno odplačevanje, odpis: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Selenburgova ulica 7.I. (r)

Zavarovanci
za življenje v avstroogrskih kronah pri zavarovalnicah na Češkoslovaškem, ki jim potečejo ali so poteklo zavarovanja, naj javijo svoj naslov v lastnem interesu na »Posest«, Realitetna pisarna, Ljubljana, Miklošičeva c. 4/II. (r)

Obrt

Stavb. družba Gradidom
— poslovodja stavbenik Ogrin, Sokolska 15, telef. 2426, se priporoča za vsa stavbna in stavbotehnična dela. (t)

Priporočam se slav. občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje
vseh oblek, površnikov, sukenj, talarjev
Vzorci blaga na razpolago. - FRAN MOŽE, krojač, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino štev. 12.

✚

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da nam je naš preljubi soprog in oče

JUG FRANC

poštni služitelj v pokoju

v petek, dne 11. septembra ob tričetrt na eno v 45. letu starosti, po dolgi, mučni in trudapolni bolezni v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 13. septembra ob treh iz mrtvašnice splošne bolnišnice na mestno pokopališče na Pobrežju.

Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek 14. septembra ob šestih v Magdalenski cerkvi.

Pragersko, Maribor, 12. sept. 1936.

Žalujoča rodbina in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so ji lajšali trpljenje v težki bolezni, vsem, ki so jo počastili z zadnjim obiskom, vsem, ki so jo zasuli s cvetjem, ter njim, ki so s svojo prisotnostjo pripomogli k tako veličastni zadnji poti naše nenadomestljive soproge, hčerke, sestre, tete itd., gospe

Albine Črešnarjeve

posestnice, hotelirke in restavraterke

izrekamo najiskrenejšo zahvalo! Posebno pa se zahvaljujemo gg. zdravnikom: dr. Mariniču, dr. Černiču, dr. Furlanu, sestram Piji in Nikolaji za njih trud in požrtvovalnost, prečastiti duhovščini, pevskim društvom »Jadran« in pekovskim pomočnikom, darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, in vsem, ki so blago pokojnico spremljali na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Maribor, Ljubljana, Ruše, 10. septembra 1936.

Žalujoči soprog in ostali sorodniki.

Velika izbira! Prvovrstna kvaliteta! Nizke cene!

Novo otvorjeni salon damskih klobukov

„OREL“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Izvolite si ogledati moje izložbe!

Damske plašče za jesen

nudi in sicer:

Vsakovrstne dežne od . . . . . Din 180·- do 450·-
damske in dekliške trenčkoate od . „ 250·- do 550·-
damske hubertuse od . . . . . „ 240·- do 300·-
otroške hubertuse v vseh velikostih od „ 135·- do 200·-

kakor tudi vse ostale vrste jesenskih in zimskih plaščev, oblek, kril in bluz, hlačnih kril, športnih jopic. Pisarniške klothalje v vseh velikostih in fazonah v veliki izbiri vedno na zalogi, po najnižjih cenah.

F. I. GORIČAR

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

Tinček in Tonček v Atlantidi

155.

Lastnik velikanske noge.

»Ho, ho,« se je zasmejal velikan, »kakšna prelepa igračka je to! To pa moram vzeti s seboj domov.«

In je res dvignil splav z gorilo in našimi tremi dečki vred in vse skupaj odnesel na svoji široki dlani.

»Žena, poglej, kaj sem našel!« je zaklical že od daleč, ko je zagledal ženo.

»Joj, kako je to srčkano!« je vzkliknila velikanova žena in se ni mogla dovolj načuditi drobnim človečkom v hišici in neznani živalci na strehi.

»To morava dati najinemu dečku!« je rekel velikan. »Ali bo strmel!«

Din 150·— plačam za 10 kronski zlatnik
Din 2·50 za srebrno krono
IGNAC JAN, urar v Gradu, Maribor

VINA

za vse prilike naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

Vreče

nove in rabljene vseh velikosti dobite najceneje pri
Al. Grebenc, Ljubljana
Prešakova ulica 2.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN
tapetnik, Mestni trg 13.
Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Premog,

drva, oglje dostavlja na dom
Bartol Anton,
Tyrševa 46, telefon 35-40.

Bosch-service

izvršujem vsa popravila magnetov za avto-dyname, zaganjače (Anlasser) ter vso električno napeljavo na avtomobilih in motociklih. Lastne naprave za polnenje akumulatorjev. - Vedno v zalogi vse tovrstne Bosch - proizvode.
J. KRALJIČ
Ljubljana - Gosposvetska cesta 13. Tel. 25-35.

ČITAJTE IN ŠIRITE »SLOVENCA«

Poravnave plačanje dolgov
posredovanje kreditov in gotovine
naložbe kapitala, zaščitne ureditve, davčne napovedi in vse druge trgovsko gospodarske posle izvede in izvedniška mnenja oddaja koncesijonirana
Trgovsko-gospodarska poslovalnica v Ljubljani
Cesta 29. oktobra (Rimska cesta) štev. 7.

Rastline za alpinum

dobite veliko cenejše kot iz inozemstva. - V zalogi imam tudi Juniperus, Chamaecyparis i. t. d.
Vrtnarstvo
Adolf Vatovac
Vrazov trg pri šentpeterskem mostu

Ozimina:

pšenico, rž, ječmen in zimsko grahoro
dobite v najboljši kakovosti pri tvrdki
Fran Pogačnik d. z o. z.
Ljubljana, Tyrševa (Dunajska cesta št. 33
Javna skladišča (Balkan)

Cunje

krojaške odrezke, stari papir, tekstilne odpadke, ovčjo volno, kupi vsako množino
Arbeiter, Maribor.
Dravska 15.

Naznanjam, da sem začel samostojno svojo
KRZNARSKO OBRT
šelenburgova ulica 7-II., nasproti glavne pošte kot večletni krznarski mojster pri tvrdki Drago Gorup.
Jamčim za solidno delo ter se c. damam priporočam
SMOLE JOSIP

Opozarjamo na
MALI OGLASNIK
v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Podaljšaj si življenje!

življenje moremo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrtost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te moreje dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki zahteva, dobiti takoj in **povsem brezplačno!**

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih bolestnih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:
ERNEST PASTERNACK, Berlin SO,
Michaelkirchplatz 15, Abt. 123.

VDANI V BOŽJO VOLJO SPOROČAMO, DA JE DANES PO HUDEM TRPLJENJU PRED NAMI ODŠEL V NAŠO SKUPNO DOMOVINO NAŠ NAD VSE LJUBLJENI SIN IN BRATEC

JANKO

NJEGOVO IZMUČENO TELO SPREMIMO K POČITKU JUTRI V NEDELJO, DNE 13. SEPTEMBRA 1936 OB PETIH POPOLDNE NA KRANJSKO POKOPALIŠČE

V KRANJU, DNE 12. SEPTEMBRA 1936

ŽALUJOČA RANT-OVA DRUŽINA

ZAHVALA

Ob smrti našega nepozabnega brata, strica in svaka, gospoda

JOSIPA TRAMPUŽA

izrekamo zahvalo vsem, ki so na kakršenkoli način izkazali zadnjo čast blagemu pokojniku. Osobito se zahvalimo zdravniku g. dr. Vrečku, oo. kapucinom, pevskemu društvu »Železničar« v Ptuju, glasbenemu društvu »Drava« v Mariboru, namestniku upravnika delavnice drž. železnic v Mariboru g. inž. Ivanoviču, šefu delavnice v Ptuju g. Dolinšku, šefu prometne službe g. Petroviču, bratom Sokolom, zastopnikom UJNŽB, stanovskim tovarišem iz Ptuja in Maribora, in vsem, ki so v tako častnem številu spremili našega dragega na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni gg. trgovcu Mariču in računovodji Ačku za nenavadno požrtvovalno pomoč v nesreči. Vsem še enkrat prav lepa hvala!

ŽALUJOČI OSTALI

Alja Rahmanova: 54

Tovarna novega človeka

Roman.

Ali pa morda meniš, da si ti tak krilat Eros? Sicer pa sem bil edini v našem oddelku, ki si je obdržal še svoj stari protirevolucionarni obšiv, vsi so me zasmehovali zaradi tega!«

»In jaz? Kaj naj storim?« je vprašala Matrjona, ki ni hotela verjeti njegovim besedam.

»Ti? Ti lahko pobereš svoje reči. Drevi pride Utočkina.«

»Tako? In otroci? Kaj bo z njimi?«

»To je tvoja zadeva, ne moja. Daj jih v djetdom[1]! Utočkina je tudi dala danes svojega tja!«

Čevljar je pri teh besedah trdo sedel na klop in sekundo kasneje je bil v kuhinji mir, ki ga je motilo le smrčanje spečega.

19.

Vsako nedeljo zvečer je bil shod »božjih ljudi«. Njurka si je prizadevala, da ni zamudila niti enega in tako je prišla tudi danes.

Starec, ki je vedno vodil obrede, je za začetek govoril o pomenu nedelje. Dejal je:

»Nedeljo so zdaj pozabili; nekateri praznujejo v ponedeljek, drugi v torek in tako dalje. Nedeljo hočejo izbrisati iz spomina ljudi. A storiti morate vse, da ostane ta dan svet tistemu, ki mu je posvečen, namreč Kristusu, našemu Gospodu!«

Ženske v črnih naglavnih rutah so sedele ob steni, Njurka poleg stare Mihajlovne. Poslušala je z najbolj napeto pozornostjo in si prizadevala, da ne bi preslišala niti ene besede starega predstojnika. Od svojega sprejema v družbo »božjih ljudi« je bila polna nekakšnega neprestanega zamaknjenja. Niti najmanj ni dvomila, da se je naselil v njej angel Gospodov, da je govoril iz vsake besede, ki je prišla iz njenih ust. Na vsakem shodu je prerokovala in trdno kot skala je verovala, da je zdaj njena duša postala tempelj, zgrajen od samega Jezusa Kristusa.

Tedaj je prišlo do splošne spovedi, ki je na nobenem shodu niso opustili.

»Kar se skriva, je tema in greh,« je dejal starec. »Kar pride na svetlo, postane sámo svetlo.«

Nekateri so priznavali svoje grehe glasno, drugi so jih šepetali starcu na uho. Tega je prav posebno vlekio k Njurki. V njeni zmožnosti, da se je tako odkrito predajala zamaknjenosti, je gledal neposredni izliv božje moči. Zato jo je tudi imenoval »posodo božjo«.

»Tvoje srce je dragulj,« je dejal. »Bog ti je vlil v dušo jasno, čisto vodo. Prejela si od njega moč, da napolnjuješ s svetlobo duše tistih, ki tavajo v temi. Ne omahuj v svoji veri nikdar, tudi potem ne, če bi se ti hotelo dozdevati, da te je Bog pozabil. Misli vedno na to, da te je Bog izbral za veliko žrtev, za žrtev neke grešne duše. Poglej okoli sebe! Glej, kako človeške duše spe! Njihovi zlati dnevi se iztekajo v večnost, pa jih ne izkoristijo, da bi se rešile. Tvoja naloga bo, da jih prebudiš! Vedi, da je prav tako velik greh, iti mimo speče duše, ne da bi jo zbudili, kakor če pogubimo bedečo dušo!«

»Ljubi očka,« je jokaje odvrnila Njurka, »saj sem grešnica, nevrednica sem! V mojem srcu je bilo vedno tako prazno, preden sem prišla k vam; vi ste mi šele položili vanj zaklad. Mrzlo grešnico ste sprejeli in ogreli njeno srcé. Ne zavrzite me, obdržite me pri sebi za vedno!«

Tedaj je stopila k Njurki žena, ki so jo imenovali »Mater božjo«. Na lesenem pladnju ji je prinesla kos kruha, ki je bil prevezan z belim trakom. Na njem je bil napis: »Ti, naša pomočnica! Ti, naša molilka!« Ko je Njurka vzela kruh v roko, so vsi pokleknili, iztegnili roke proti njej in klicali:

»Naša pomočnica, naša molilka, prosi za nas pri Bogu in pri njegovem Sinu Jezusu Kristusu!«

»Grešnica sem, mrzla grešnica!« je klicala Njurka jokaje, ganjena od ljubezni in zaupanja, ki so ji ga — tako nezasluženo — izkazovali.

»Ne boj se, Njurka! Vzemi kruh in veseli se!« je izpregovoril resno starec. »V vsakem človeku je dobro in zlo. Vsak človek postane kaj lahko jetnik greha. Zato se posti, muči svoje telo in se ogibaj vsega posvetnega veselja, potem bo ostala luč v tvoji duši in od te luči boš dajala piti drugim ljudem!«

»Daj nam piti iz svoje duše!« so začeli peti vsi okoli nje.

Te daj je stopil starec v sredo, da bi nadaljeval svojo pridigo. Takoj je zavladala globoka tišina in začel je:

»Bratje! Vsak večer umivajte svoje noge, ki so hodile po nečistih tleh, umivajte svoje roke, ki so se dotikale grešnih stvari. Vsak večer morate stati pred Gospodovim obličjem! Padajte pred njim na kolena in dvigajte jokaje svoje oči k njemu. Potem boste spoznali, da morete le v čistosti telesa in duha, v postu in samoti doseči resnično človeško srečo. Mislite na velike besede našega Gospoda, ki je dejal: ‚Kdor sam sebe ne zataji, kdor ne vzame svojega križa nase in ne hodi za menoj, ta ne more postati moj učenec!‘

[1] Dečji dom.

Celoletna naročnina na:
Zbirko domačih pisateljev, 3 vezane knjige Din 132.- ali mesečno Din 11.-
Kosmos, 3 vezane knjige Din 156.- ali mesečno Din 13.-
Jugoslovanska knjigarna

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič